

ДАНА БАЛА

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-АҚПАРАТТЫҚ
ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ

№ 1 (29), 2022

www.irrd.kz

Меншік иесі: Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрлігі
«Балаларды ерте дамыту
институты» РММ

Республикалық ғылыми-
ақпараттық
әдістемелік журнал

Бас редактор: *Манара Елекенқызы
Адамова*
ҚР Білім және ғылым
министрлігі «Балаларды ерте
дамыту институты»
РММ директоры

Редакция алқасы: *Абылгазина А.Е.
Сарсембина Б.К.
Хаменова М.О.*
«Балаларды ерте дамыту
институты» РММ
Мектепке дейінгі тәрбие мен
оқыту мазмұны бөлімі

**Техникалық
редактор:** *Тюлебаева Г.К.
Рысбаева Н.Р.*
«Балаларды ерте дамыту
институты» РММ
Ақпараттық талдау бөлімі

ДАНА БАЛА

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-АҚПАРАТТЫҚ
ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ

Қазақстан Республикасы
Инвестициялар және даму министрлігі
Байланыс ақпараттандыру және ақпарат
комитетінің мерзімді баспасөз
Басылымын және ақпараттық агенттікті
есепке қою туралы №14553-Ж
куәлігімен есепке қойылды (15.09.2014ж)

Құрметті әріптестер!

Көктемнің келуімен бәріміз наурыздың жарқын мерекелерін асыға күтеміз.

Сіздерді - 8 наурыз Халықаралық әйелдер күнімен құттықтаймын!

Әйел барлық уақытта өмірдің символы, сұлулық пен шабыт көзі болған және болып қала береді, сонымен қатар тарихи тамыры тереңге бойлаған дана халқымыз үшін еңсесі биік елдіктің, іргесі сөгілмес бірліктің, ырыс пен ынтымақтың мерекесі болып келген Әз-Наурыз мейрамымен журналымыздың барша оқырмандарына ыстық лебізімді білдіремін.

Еліміздің шаңырағы биік, керегесі кең, берекесі мол болғай!

Сіздермен бірге дамып, өсіп, қанатын кеңге жайып келе жатқан журналымыздың жаңа жылдағы жаңа сандарында өздеріңізге мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласындағы елеулі жаңалықтарды, тәжірибедегі озық идеялар мен ізденістерді ұсынатын боламыз.

Еліміздің Президенті Қ. Тоқаев «өскелең ұрпақтың үйлесімді дамуы мен бақытты балалық шағы – біздің жалпыұлттық міндетіміз», – деген болатын және биылғы жылды балалар жылы деп жариялады.

Мақсат – айқын, бағдар – анық, бір мүддеде бірігіп, жұмыла көтерсек, жүк жеңіл болары сөзсіз.

Осы орайда, ынтымақ пен берекенің арқауы болған, Әз-Наурыз қажырлы еңбектеріңізге толағай табыстар әкелсін деп тілейміз.

Ел тыныш, туған жер аман болып, арайлап атқан әрбір таң шат көңіл, бақыт және береке сыйласын. Еліміздің жарқын болашағының кепілі – бүлдіршіндеріміздің сапалы тәрбие мен саналы білім алуына қосар үлесіміз мол болсын.

*Құрметпен,
ҚР БҒМ «Балаларды ерте дамыту институты»
Манара Елекенқызы Адамова*

МАЗМҰНЫ

Содержание

МАМАНДАР КЕҢЕС БЕРЕДІ СПЕЦИАЛИСТЫ СОВЕТУЮТ

Жалпы тіл кемістігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын қалыптастыруда жаңа әдістерді пайдалану жолдары	6
Мектеп жасына дейінгі балаларға Су-джок терапиясын қолдану	8
Ранее обучение русскому языку в ясли – саду	12
Использование инновационных здоровьесберегающих технологий при обучении детей плаванию	15
Почему дети поздно начинают говорить?	18

ПЕДАГОГТЕР, СІЗДЕР ҮШІН ДЛЯ ВАС, ПЕДАГОГИ

Мектепке дейінгі білім берудегі инклюзивтік тәжірибе	21
Инклюзивное воспитание в системе образования дошкольных учреждений	24
Сиқырлы кітаптар	28
Социализация детей дошкольного возраста в современном мире	31
Сенсорное развитие как основа гармоничного развития дошкольника	33
Буккроссинг как средство развития социального интеллекта и инициативы у детей с нарушением зрения	37

АТА-АНАЛАРМЕН СЕРІКТЕСТІК СОТРУДНИЧЕСТВО С РОДИТЕЛЯМИ

Мектепке дейінгі ұйымдарда ата-аналармен жұмысты ұйымдастыру жолдары	41
Активные формы взаимодействия детского сада и семьи	45

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ НАШ ДЕТСКИЙ САД: МЫ ПРЕДЛАГАЕМ

Тұрмыстық техника	49
Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласында жаңартылған білім беру мазмұны бойынша С есебін жазу талаптары	51
Игра – ведущая деятельность ребенка дошкольного возраста	54
Развитие грамматического строя речи на занятиях по художественной литературе	59
Эффективные формы работы повышения профессиональной компетентности педагогов	62
Педагогический менеджмент в управлении инновациями в дошкольной образовательной организации	66

Мектепке дейінгі жастағы балалардың оқу сауатталығын арттырудың тиімді жолдары	70
Педагогтің жаңашылдық қызметі және оны қалыптастыру жолдары	73
«Flipbook» технологиясы арқылы мектепке дейінгі жастағы балалардың қазақ тілін оқытуда сөйлеу мәдениетін қалыптастыру	76
Квадрат В.В. Воскобовича как средство формирования пространственного мышления старших дошкольников	80
Интеллектуальное развитие дошкольников посредством блочно-модульной системы «Экологика»	83
Геокешинг – как активная форма игрового взаимодействия детей и взрослых в экологическом образовании	87
Современное пространство дошкольной организации	90
Быть воспитателем – это призвание	94
Формирование предпосылок инженерного мышления дошкольников на основе развития конструктивных навыков	97

ИННОВАЦИЯ ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕ ИННОВАЦИЯ И ОПЫТ

Әдістемелік қызметті ұйымдастырудың инновациялық тәсілдері	101
Лэпбук – тиімді технологияның бірі	106
Мектепке дейінгі мекемелерде кейс технологиясын қолдану әдісі	109
Инновациялық жұмыс формасы ретінде степ - аэробиканы мектеп жасына дейінгі балалардың физикалық қасиеттерін дамытуда қолдану	112
Мектепке дейінгі ұйымдағы тәрбие мен оқыту үдерісін жоспарлауда жаңартылған білім берудің маңыздылығы	115
Балабақша әдіскерінің жұмысындағы инновациялық қызмет	118
Танымдық оқиғалар	122
Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің білім беру кеңістігіндегі жобалық әдісі	125
Исследовательская деятельность в детском саду	129

ДАНА БАЛА

Негізгі тақырыптық бағыты

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласы бойынша озық идеялар мен тәжірибелерді тарату, педагогтар мен ата-ана қауымына ақпарат түрінде әдістемелік көмек көрсету

Основная тематическая направленность

Распространение передовых идей и опыта в области дошкольного воспитания и обучения, оказание методической помощи педагогической и родительской обществу в виде информационного материала

Развитие познавательно-исследовательских компетенции дошкольников средствами музейной педагогики	133
Иновационные технологии в интеллектуально-познавательном развитии детей	136
Выявление способностей у детей с помощью реджио-проектов	140
Технология уровневой дифференциации на оуд по основам математики для детей старшего дошкольного возраста	144
Нетрадиционные техники лепки в работе с детьми с нарушением зрения	147
Метод моделирования в решении задач у дошкольников	150

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР НАЦИОНАЛЬНЫЕ ЦЕННОСТИ

Ұлттық ойындар ұлттық қазына	153
Тілге құрмет – елге құрмет	156
Ұлттық ойындар арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың адамгершілік-патриоттық сезімдерін қалыптастыру	159
Балабақшадағы рухани-адамгершілік тәрбие	162
Традиции и обычаи казахского народа	165

МЕРЕКЕДЕН МЕРЕКЕГЕ ПРАЗДНИКИ КРУГЛЫЙ ГОД

Менің анамның мерекесі	168
Кішкентай бағбаншы шырмауықты қалай отырғызды?	170
«Наурыз-аруы» атты ертеңгілігі	174
Музей Республики Казахстан	177

БАЛАЛАР ӘЛЕМІ МИР ДЕТСТВА

Наурыз мейрамын тойлауға арналған «Шымырлық пен шеберлік күні» республикалық байқауын өткізу қорытындысы	180
--	-----

Балабекова Асель Есентайқызы

Шығыс-Қазақстан облысы, Семей қаласы
№ 4 «Балдәурен» бөбекжайы
Логопед-дефектолог

ЖАЛПЫ ТІЛ КЕМІСТІГІ БАР БАЛАЛАРДЫҢ КОММУНИКАТИВТІК ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА ЖАҢА ӘДІСТЕРДІ ПАЙДАЛАНУ ЖОЛДАРЫ

Аңдатпа. Мақалада мектеп жасына дейінгі жалпы тіл кемістігі бар балаларымен жұмыс жасаудың әдіс-тәсілдер ұсынылған.

Кілтті сөздер: Су-Джок терапиясы, «Мнемотехника», «ТРИЗ», Арттерапия, Логоритмикалық жаттығулары.

Қазіргі білім беру саласында инклюзивтік білім беруге ерекше назар аударылған. Инклюзивтік білім беру дегеніміз – баршаға арналған білімнің қолжетімділігін және барлық баланың түрлі қажеттілікке бейімдеу жоспарында жалпы білімді дамытуды білдіретін, жалпы білім беру ұйымдарында ерекше қажеттіліктері бар балаларды кіріктіріп оқыту процесі. [1] Біздің басты мақсатымыз-осыбалалардың мүмкіндіктерін анықтау, оқыту, тәрбиелеу, түзету жұмыстарын жүргізу. Жалпы тіл кемістігін түзеуде баламен неғұрлым жиі әрі жеткілікті түрде әңгімелесудің маңызы зор. Сондықтан бұл ретте негізгі міндет балабақшалардағы топпен жұмыс жасайтын тәрбиешілерге жүктеледі. Екі жасқа дейін баланың былдырлағаны құлаққа жағымды естілсе, ал екі жастан асқан баланың былдырлап сөйлеуі, логопедтің көмегі қажеттігінің белгісі. Логопед маман жұмысының негізгі міндеті – мектепке дейінгі жастағы баланың тілін дамытып, коммуникативтік дағдыларын қалыптастыру. Жалпы тіл кемістігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын қалыптастыруда әртүрлі әдістерді пайдалануға болады. [2] Ол үшін алдымен жалпы тіл кемістігі бар балалармен келесідей жұмыстар атқарылуы тиіс:

Баланың логопедиялық тексеру картасы

толтырылады (Сөйлеу тілінің бұзылыстары бар балаларды қалыпты жағдайынан айыра білу)

I. Жалпы мәліметтер – анамнез, жалпы физикалық дамуы.

II. Сөйлеу тілінің дыбысталуы мен оның жалпы жағдайы.

III. Жалпы сөйлеу тілінің дамуы.

IV. Жалпы моториканың жағдайы: қимыл-қозғалыс үйлесімдігі, іс - әрекеттері.

V. Грамматикалық сөйлеу тілінің жақтарын тексеру.

VI. Сөздік қоры.

VII. Логикалық ойлауын мен сөз байланыстыруын тексеру.

VIII. Жалпы сөйлеу тілінің мінездемесі. [3] Сонымен қатар, әр балаға жеке түзете-дамыту бағдарламасы құрылады.

Жалпы тіл кемістігін түзету жұмысында мынандай әдіс-тәсілдерді қолданамын:

- Артикуляциялық жаттығулар;

- Тыныс алу жаттығулары;

- Жалпы және қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған жаттығулар;

- Су-Джок терапия;

- Ойындар: «ТРИЗ», «Мнемотехника»;

- Арттерапия;

- Логоритмикалық жаттығулары.

Артикуляциялық жаттығулар. Дұрыс сөйлеу тілін қалыптастыруда алдымен

дыбыстарды қоюымыз қажет. Сол себепті дайындық кезеңі ретінде ауыз қуысына жаттығулар жасалып тілді жаттықтырамыз. Ол балалардың дыбыстарды дұрыс айта білуіне көмектесетін жаттығу түрі.

Тыныс алу жаттығулары. Тыныс алу жаттығуларының мақсаты баланың тілдік тыныс алуын дамыту. Егер біз иық және мойын бұлшықеттеріне қысым түсірмей, басымызды тік және еркін ұстап, дұрыс тұрсақ, онда еркін тыныс алып, сөйлей аламыз. Алдымен дұрыс дем алу және дем шығаруға үйретеміз: мұрынмен дем не ауа жұту – ауыз арқылы дем шығару, қысқа терең дем алу – ақырындап дем шығару, ақырын терең дем алу – қысқа шұғыл дем шығару.

Жалпы және қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған жаттығулар. Ұсақ моториканы дамытудың маңыздылығы неде? Адам басмиында саусақ қимылына және сөйлеуге жауап беретін орталықтар өте жақын орналасқан. Ұсақ моторикаға әсер ете және оны белсендіре отырып, көрші орналасқан сөйлеуге жауап беретін орталықты да дамыта аламыз.

Су-Джок терапиясы. Түзету (коррекция) жұмыс бағытында тіл мүкістігін болдырмау мақсатында су -джок терапиясын массаж ретінде қолдануға болады. Мектепке дейінгі ұйымдарда барлық жас аралығында қолдануға болады. Тапсырма орындау барысында балалардың денсаулығын нығайтуға, тіл мүкістігін түзетуге, таным

процесінің дамуына өз үлесімізді қосамыз.

«Мнемотехника», «ТРИЗ». *Баланың жүйелі ойлауына, сөздік қорын дамытуына, өзін қоршаған ортадан нақты мағлұмат алуына, байланыстырып сөйлеуіне көмектестін «ТРИЗ» атты ойнатуға болады.*

Мнемотехника. Мнемотехника дегеніміз не? Ол балалардың қоршаған орта туралы алған білімдерін тиімді есте сақтауы, хабарламаны сақтап және жаңғыртуы, тіл дамуын қамтамасыз ететін әдіс-тәсілдер жүйесі. Мнемотехника - балалардың тілін дамыту үшін табысты тәсіл.

АРТ – терапия. **АРТ терапия** – бұл бейнелеу өнерімен емдеу дегенді білдіреді. АРТ - терапияға құммен ойналатын ойындар мен дәстүрден тыс сурет салуды жатқызуға болады. Құм терапиясы арқылы баланың дағдысы дамиды.

Логоритмикалық жаттығулар.

Логоритмикалық жаттығулар - әуен ырғағымен және сөзбен үйлескен қимылдар жүйесі. Логоритмикалық ойын жаттығуларды жасату арқылы бала дауысын, тыныс алуы, еске сақтау, байқау қабілеттерін жақсартуға болады. Жалпы тіл кемістігі бар балалардың коммуникативтік дағдыларын қалыптастыру барысында олардың сөйлей білу қабілеті ғана дамып қоймай, бала басқа адамдарды тануға, бағалауға ұмтылады, сол арқылы өзін-өзі тану және өзін-өзі бағалай алады. Ең бастысы осы әдіс-тәсілдерді қолдану арқылы баланың тілі, коммуникативтік дағдысы дамиды. [4, 5]

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. *Инклюзивті білім беру мазмұны және әдістемесі: оқу құралы / М.П. Оспанбаева. – Алматы: Қазақ университеті, 2019ж.*
2. *Асаинова Г.Х. Арт-терапия технологиясының элементтерін қолдану арқылы балалардың тіл кемістіктерін түзету.*

Хажекенова Аилита Зулпухаровна

Атырау облысы, Құрманғазы ауданы
«Мерей» бөбекжай балабақшасы
Тәрбиеші

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА СУ-ДЖОК ТЕРАПИЯСЫН ҚОЛДАНУ

Аңдатпа. Су-Джок массажшары баланың қолдары мен аяқтарындағы белгілі бір нүктелерге үнемі әсер ету барысында бала денесінің қорғаныс функциясын белсендіреді, қолдың ұсақ моторикасын ынталандырады және баланың танымдық іс-әрекеті аясында ұзақ уақыт бойы жағымды эмоционалды жағдайды сақтауға ықпал етеді.

Түйін сөздер: Су-Джок терапия, тіл дамыту, ұсақ моторика.

Балалардың дамуы үшін Арт-терапия деген жаңа технология бар. Ағылшын тілінен аударғанда «арт» - өнер, «терапия» - емдеу. Яғни, адамның жанын өнер арқылы емдеу. Арт-терапия, өз кезегінде, библиотерапия, ертегі терапиясы, қуыршақтерапия, би терапиясы, драма терапиясы, музыкалық терапия, Су-Джок терапиясы болып бөлінеді. Арт-терапия көмегімен мен Су-Джок терапиясын атап өткім келеді, өйткені ол- ұсақ қол моторикасы дамымаған балалармен жұмыс жасауға өте тиімді және балабақшаларда қолдануға ыңғайлы әдіс. Су-Джок терапиясын құрушы оңтүстік корей профессоры Пак Чже Ву. Кәріс тілінен аударғанда («Су»- қол,

«джок»- аяқ) деген мағына береді. Қол мен аяқ – адамның дене мүшелері тамырының орналасу орталығы. Су-Джок терапиясы балалардың дүниетануын дамытып қамтамасыз етеді, эмоциялық (қуану, сенім, ренжу) аумағын қамтитын ең танымал әдіс болып табылады.

Әрбір ата-ана үшін оның баласы ең мейірімді, ең ақылды, ең әдемі, бір сөзбен айтқанда, ең жақсы бала болып есептеледі. Біз бәріміз де өз баламызбен мақтанғымыз келеді, сондықтан ол үшін беделді және дамып келе жатқан мектепті таңдаймыз, әртүрлі үйірмелерге жазыламыз,

үлгерімді қадағалаймыз, яғни әркім өз баласы үшін не істеу керектігін жасаймыз. Бүгінгі таңда әртүрлі балаларды дамыту бағдарламалары танымал болып келеді. Оларды мамандандырылған орталықтарда немесе отбасылық клубтарда тәжірибелі педагогтер мен психологтер әзірлейді. Баланың жан-жақты дамуына бағытталған шығармашылық, сауықтыру бағдарламалары бар. Мұндай дамуды қамтитын дәстүрлі емес әдіс-тәсілдерді оқу процесінде қызықты ететіні және балаға шығармашылық ойлау еркіндігін беретіні түсінікті. Ата-аналар үшін бастысы-бұл қызықты ғана емес, сонымен қатар балалар мен мектепке дейінгі жастағы балалардың денсаулығы үшін пайдалы. Ұлы ұстаз В.А. Сухомлинский «балалардың қабілеттері мен дарындарының бастауы олардың саусақтарының ұштарында, бейнелеп айтқанда, түпкілікті ойдың қайнар көзін беретін ең жақсы ағындар олардан шығады» деп жазды. Баланың қолының қозғалысына деген сенімділік пен көрнекілік неғұрлым көп болса, қолдың құралмен өзара әрекеттесуі соғұрлым жұқа болады. Осылайша, саусақтардың белсенді қозғалыстары баланың жалпы даму деңгейімен байланысы ғылыми негізделді. Ұсақ моториканың даму деңгейі мектепке зияткерлік дайындық көрсеткіштерінің

бірі болып табылады. Балабақшада кейбір балалардың саусақтары белсенді емес екендігі байқалады. Олардың қозғалысы дәлсіздікпен ерекшеленеді. Сондықтан, бұл Су-Джок терапиясы жаттығуларға, ойындарға, ұсақ моториканы дамытуға және қол қимылдарын үйлестіруге бағытталған түрлі тапсырмаларға назар аударады. [3.206]

Су-Джок терапиясының әдістері: Арнайы шармен массаж жасау. Алақанда биологиялық белсенді нүктелер көп болғандықтан, арнайы шармен массаж жасау оларды ынталандырудың тиімді әдісі болып табылады. Допты алақан арасына домалата отырып, балалар қол бұлшық еттерін уқалайды. Массаж шарының алақандар арасында сағат тілімен және сағат тіліне қарсы айналуы (айналмалы қозғалыстар) қолданылады; алақанда бүкіл бет бойынша алға және артқа айналдыру (тікелей қозғалыстар); саусақ ұшымен допты кезекпен қысу; допты жұдырыққа 5-10 рет қағу; ашық алақанның ортасында 5 немесе 10 секунд ұстау (нүктелік қозғалыстар). Сондай-ақ, доппен бетке және маңдайға массаж жасауға болады. Әр шарда «сиқырлы» сақина болады. Ішкі мүшелерді ынталандыруға көмектесетін серпімді сақинамен массаж жасау. Сақинаны саусаққа салып, қызару мен жылу сезімі пайда болғанша уқалау керек. Бұл процедураны күніне бірнеше рет қайталау керек. Бұл технологияны саусақ ойындарымен, дыбыстарды автоматтандыруға, лексикалық және грамматикалық категорияларды дамытып, жетілдіруге, сондай-ақ психикалық процестерді (есте сақтау, зейін) дамытуға арналған жаттығулармен ұштастыра қолданамын. Мен мұндай жұмыстарды ұйымдастырылған оқу қызметі кезінде, сөйлеуді дамыту сабақтарының басында, дидактикалық ойындар мен жаттығуларды пайдалану кезінде, сергіту сәттерінде, сондай-ақ ересектер мен балалардың бірлескен іс-әрекетінде де жасаймын. Өлең, жаңылтпаш, ертегі айту кезінде балалар әр саусаққа кезек-кезек массаждық сақина тағып, өлеңді айтады. Немесе бала тақпақ айтып жатқанда допты алақан арасы-

на айналдырады. Есте сақтау мен зейінді дамыту үшін: түрлі түсті шарлардан түс комбинациясын құрастыру: нұсқау бойынша бала әртүрлі түстерден доп жинайды.

Су -Джок іс тәжірибеде. Су-Джок массаж доптарымен ойындар мен жаттығулардың көптеген нұсқалары бар Біріншіден, бұл Су-Джок доппен де, серпімді сақинамен де саусақпен әртүрлі жаттығулар жасауға болады. Қозғалыс әртүрлі болуы мүмкін

- допты алақан арасындағы айналмалы қозғалыстар, допты саусақ ұшынан алақанның түбіне дейін домалату, саусақ ұшымен допты айналдыру, допты алақан арасында қысу, қолдан қолға беру, допты кейіннен алақан арасына қысып лақтыру және т.б. Әрбір жаттығу шағын өлеңмен, тақпақпен сүйемелденеді. Сонымен қатар, нұсқаулар бойынша және жаттығуларды орындай отырып, балалар кеңістікті бағдарлау дағдыларын жетілдіреді: берілген бағытта әртүрлі конфигурациялы жолдар бойынша допты ұстау, геометриялық фигураларды, жолдарды жазу, допты үстел бетінде домалату, алақанға салып, өрнекті, түсті бекіту ойындарын пысықтайды. Бұл жұмыс тәрбиеші мен балалардың тікелей оқу, бірлескен іс-әрекетінде динамикалық үзіліс кезінде саусақ гимнастикасы ретінде сурет салу, модельдеу, жазуға байланысты тапсырмаларды орындау алдында күнделікті 1-2 минут бойы жүргізіледі. «Су-Джок» массажерін қолдану нәтижесінде бүкіл денеге пайдалы әсер, ми қыртысының сөйлеу аймақтарын ынталандыру, қозғалыстарды үйлестіруді және ұсақ моториканы дамыту, ерікті мінез-құлықты дамыту, толыққанды оқу қызметін қалыптастыру үшін қажетті зейін, есте сақтау, сөйлеу және басқа да психикалық процестер қалыптастырады. «Су-Джок» массажерімен ойын жаттығуларының артықшылықтары: жоғары тиімділік - дұрыс пайдалану кезінде әрқашан айқын әсер болады; абсолютті қауіпсіздік; дұрыс пайдаланбаған жағдайда балаға ешқандай зияны жоқ. [1.616]

Қазақ балабақшаларында тәрбиеленетін балалардың тілін түзету өз ұлтымыздың құндылықтарымен тығыз байланысты.

Өз ұлтымыздың бала тәрбиелеудегі құндылықтары дегеніміз – ата-бабамыздың ежелден бала тәрбиесіне деген қарым-қатынасын, сөйлеу мәдениетін үйрету жолдары болып табылады. Қазақтың ұлттық ойындары, санамақтары, жаңылтпаштарын, ертегілерін Су-Джок терапиясымен байланыстырып, бала тілін түзетуде белсенді қолданамын. Мысалы: созылмалы сақинамен «Санамақ» ойынын ойнату (бас бармақ, балан үйрек, ортан терек, шылдыр шүмек, кішкене бөбек. Осы санамақты айтқыза отырып, созылмалы сақинамен әр саусаққа массаж жасау).

Келесі санамақ түрі сұрақ қою арқылы ойнатылады:

Бір дегенім не? – Бір дегенім білеу,

Екі дегенім не? – Екі дегенім егеу,

Үш дегенім не? – Үш дегенім үшкір,

Төрт дегенім не? – Төрт дегенім төрткүл.

(Осы санамақты айтқыза отырып, арнайы доппен әр саусаққа массаж жасау).

Санамақ ойыны осылайша сұрақ қойып, түрлі сандар мен сөздерді қайталап айтқызу арқылы баланың ойлау қабілетін арттырып, сөздерді анық айтуды үйретеді.

«Сәлем!» ойыны

Саусақтар сәлемдеседі (массаж шары, оң және сол қол саусақтарын допқа саусақ басын тигізіп амандасады).

Бас бармақтар амандасады, сәлем!
Балаң үйректер амандасады, сәлем!
Ортан теректер амандасады, сәлем!
Шылдыр шүмектер амандасады, сәлем!
Титтей бөбектер амандасады, сәлем!

«Кірпі» ойыны (массаж шары)

Момақанмын, алайда,

Тікенім көп, абайла.

(массаж шарды екіге бөліп саусақтардың үстіне қойып кірпінің жүрісін сал)

Кіріп кетсе қолыңа Өкпелеме, жарай ма?

«Бір үйде біз нешеуіміз?» ойыны Кел санайық екеуіміз.

Бас бармағым – атам, Балаң үйрек – апам, Ортан терек – ағам, Шылдыр шүмекмен Титтей бөбек-сен.

Бір үйде біз нешеуіміз?

Бір үйде біз бесеуіміз.

(Оң, сол қол саусақтарына кезектестіре

серпімді сақинаны киіп, ойын ойнау)

Сонымен қатар Су-Джок терапиясын ұсақ моториканы дамыту үшін ғана емес, түстерді қабылдауды дамыту, есептеуді үйрену, ертегі кейіпкерімен өзара әрекеттесу және т. б. үшін де қолдануға болады. [2.616]

Мысалы:

Су-Джок терапиясының артықшылықтары:

1. Зейінді жақсартады: балалар ойлау процестерінің бірнеше түріне бір уақытта қатысуды дамытады және үйретеді. Олар біртіндеп назарын аударатын нәрседен абстракциялап, нақты тапсырмаға назар аударуды үйренеді.

2. Жоғары тиімділік - дұрыс қолданған кезде әрдайым айқын әсер пайда болады;

3. Шығармашылық ойлауды ынталандырады;

4. Жан-жақтылық - Су-Джок терапиясын қолданатын жаттығуларды педагогтер де, үйде ата-аналар да қолдана алады;

5. Бақылау мен есту қабілетінің жоғарылауы. Уақыт өте келе, бұл баланың бақылауын айтарлықтай жақсартады;

6. Қолданудың қарапайымдылығы нәтижеге қол жеткізу үшін дәріханаларда еркін сатылатын және көп шығындарды қажет етпейтін Су-Джок шарларының көмегімен биологиялық белсенді нүктелерді ынталандыру жеткілікті.

7. Жылдамдықты арттыру және ақыл-ой әрекетін жақсарту.

Осылайша, Су-Джок терапиясы өте тиімді, жан-жақты, қолжетімді және мүлдем қауіпсіз әдіс болып табылады. Бүгінгі күні балалар өзіне-өзі массаж жасауды ұнатады, апта сайын жаңа гимнастиканы үйренеді және Су-Джок массажерлерімен өздерінің ойындары мен жаттығуларын белсенді түрде ойлап табуда. [3.206]

Су-Джок техникасын қолданатын жаттығулар баланың өз денесі туралы білімін байытады, тактильді сезімталдықты, саусақтардың ұсақ моторикасын дамытады, денені жалпы нығайтуға және баланың потенциалдық энергия деңгейін арттыруға денені жалпы нығайтуға және баланың потенциалдық энергия деңгейін арттыруға

ықпал етеді. Сонымен қатар, олар ұйымдас-
тырылған оқу қызметін қызығушылықты
арттыруға көмектеседі және балаларға
қолайлы психо- физиологиялық жайлылық
жасауға ықпал етеді.

Болашақта ұйымдастырылған оқу
қызметі Су-Джок терапиясын әрі қарай
белсенді түрде қолдануды жоспарлап
отырмын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Пак Джэ-У Су Джок терапиясының теориясы мен тәжірибесі: Су Джок терапиясы туралы кітаптар сериясы / Джэ-Ву Парк - Су Джок академиясы, 2009 - 208-бет
2. Османова Г.А. Ұсақ моториканы дамытуға арналған саусақпен жаңа ойындар: Танымал логопедиялық әдіс / Османова Г.А - КАРО, 2008 - 160-б.
3. Белгібаева Г.Қ., Қазанғапова С.О. СУ-ДЖОК ТЕРАПИЯ ӘДІСІ БОЙЫНША МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ҰСАҚ ҚОЛ МОТОРИКАСЫН ДАМУТУ // Эксперименттік білім беру халықаралық журналы. - 2015. - No 2-3. - С. 322-324.

Нурғалиева Гулмира Шынболатовна

Западно – Казахстанская область, г. Уральск
ГККП ясли – сад № 32 «Колокольчик»
учитель русского языка

РАННЕЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ В ЯСЛИ – САДУ

Аннотация. В данной статье рассматривается раннее обучение русскому языку в ясли – садах. Уделяется особое внимание правильной организации обучения русскому языку и необходимости пользоваться системой материалов. Общепринятым и дающим хорошие результаты, является распределение материала по тематическому принципу, ориентирующимся на сквозные темы ясли – сада. Рассматриваются формы и методы обучения русскому языку, и какое значение имеет развитие речи в раннем возрасте.

Ключевые слова: дошкольный возраст, формирование, овладение русским языком, языковая компетентность, рифмовки.

Дошкольный возраст призван психологами наиболее благоприятным периодом для раннего обучения языкам. Формирование в дошкольном возрасте у детей речевых компетентностей имеет огромное значение. У детей развиваются способности самостоятельно и творчески выражать мысли чувства, применяя разнообразные творческие способности.

Государственный общеобразовательный стандарт дошкольного образования РК предусматривает, как ожидаемый результат обучения, готовность детей к школе как совокупность двух составляющих: готовность учиться и готовность к школе. Каждая образовательная область государственного стандарта образования: «Здоровье», «Коммуникация», «Социум», «Познание», «Творчество» - ориентирована на формирование воспитанника, освоившего базовые ценности языка, готового к социально-культурному взаимодействию на родном и русском языке, способного общаться с окружающими. По стандарту, языковая компетентность ребенка к 6 годам заключается в свободном владении языком в рамках лексико-грамматическому и фонетическому

му уровню развития для своей возрастной группы. [1,2]

Изучение русского языка в более раннем возрасте – это не так просто, как это кажется некоторым родителям и учителям.

Содержание обучения русскому языку складывается из:

коммуникативных ситуации, возникших как на организованной учебной деятельности, так и вне их;

лексического и грамматического материала, соответствующего этим ситуациям;

различных игр и игровых упражнений по русскому языку; используются известные сборники игр, так и составленные специально; в них внимание обращено либо

на языковые явления, либо на традиционные формулы, либо на культурно – значимые явления;

небольших по объему стихотворений, песен и рассказов; они должны быть легкими для усвоения, простыми по лексическому наполнению, представленными по набору содержания в них лингвистических конструкций;

параллельных текстов на русском и казахском языке, сопровождающихся методикой работы с ними; также тексты можно слушать, инсценировать, пересказывать. [3].

Все содержание обучения ориентированно на реальные возможности и особенности протекания образовательного процесса ясли – сада, оно изучает интересы воспитанников и деятельность педагога. Формы организации образовательного процесса могут быть различными (ОУД, развлечения, концерты, спектакли).

Для правильной организации обучения русскому языку необходимо пользоваться системой материалов. Общепринятым и дающим хорошие результаты является распределение материала по тематическому принципу. Тематика ОУД должна быть интересной детям, близкой по содержанию к их повседневной жизни. Темы должны усложняться по мере взросления ребенка. В каждой новой теме изученный материал повторяется, закрепляется, активизируется, переносится в новые контексты, на новые ситуации. Это обеспечивает гибкость приобретаемых способов выражения на русском языке.

В ясли – саду обучение русскому языку ориентируется на сквозные темы ясли – сада. Тематика сквозных тем: Детский сад, Моя семья, Здравствуй, Осень золотая!, Мой край родной, Здравствуй зимушка – зима! и т.д.

Занятие русским языком в раннем возрасте развивают ребенка всесторонне. У него улучшается память, сообразительность, развивается наблюдательность. Также ОУД хорошо готовят к его первому году в общеобразовательной школе.

Для того, чтобы постановка произношения не утомляла малыша, а проходила весело и интересно, мы используем «Сказку о язычке». Желательно, чтобы малыш правильно произносил русские звуки.

Стихи, считалки и рифмовки, предлагаемые для запоминания, построены на словах и фразах, которые уже объяснены преподавателем ранее и усвоены ребенком.

Начиная заниматься языком, ребенок испытывает огромное желание заговорить с первых минут на втором языке. В целях сохранения этой сильной мотивации к изучению языка необходимо приблизить перспективу «говорения» и поддержать его первоначальное стремление немедленно вступить в процесс коммуникации. Именно рифмовка облегчит процесс заучивания первоначального блока необходимых для общения фраз и сложной для запоминания лексики.

Разучивание рифмовок отвечает возрастным и психологическим особенностям детей. Рифмовка усваивается детьми наиболее быстро и легко, обладает такими признаками, как краткость, ритмичность, звуковая повторяемость. Дети испытывают потребность в заучивании рифмовок.

Чтение рифмовок доставляет им удовольствие. А то, что пережито эмоционально положительно, надолго остается в памяти маленького человека, оставляя след в его сознании. Лексико – грамматические структуры легко анализируются в устной речи благодаря рифме стихотворения.

Чтение рифмовок играет огромную роль как средство развития детской речи и таких

ее компонентов как дыхание, дикция, слух, темп, умение регулировать силу голоса.

Языковая способность стиха – наличие пауз, которых в рифмовке в два раза больше, чем в прозе. Чтение рифмовок способствует совершенствованию речевого дыхания, так как создает условия четкости соблюдения пауз. Благодаря соблюдению пауз появляется выразительность речи. Значение рифмовки в формировании выразительности и эмоциональности речи огромно. [4].

В ходе своего развития речь детей тесно связана с характером их деятельности и общения. Развитие речи идет в нескольких направлениях: совершенствуется ее практическое употребление в общении с другими людьми, вместе с тем речь становится основой перестройки психических процессов, орудием мышления. К концу дошкольного возраста при определенных условиях воспитания ребенок начинает не только пользоваться речью, но и осознавать ее строение, что имеет важное значение для последующего овладения грамотой.

Литература:

1. Закон Р.К. «Об образовании»;
2. Государственный общеобразовательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (приказ МОН РК от 30 октября 2018 года №604, с внесенными изменениями и дополнениями от 5 мая 2020 года №182);
3. Арушанова, А.Г. Речь и речевое общение детей: Формирование грамматического строя речи: методическое пособие для воспитателей / А.Г. Арушанова. – М.: Мозаика – Синтез, 2004
4. Глухов, В.П. Формирование связной речи детей дошкольного возраста с общим речевым недоразвитием / В. П. Глухов. – 2-е изд., испр. и доп.- М.: АРКТИ, 2010. (Библиотека практикующего логопеда.)

Шевченко Ольга Николаевна

Павлодарская область, г. Экибастуз
КГКП «№21 ресурстық орталық»
Инструктор по плаванию

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ДЕТЕЙ ПЛАВАНИЮ

Аннотация. Статья раскрывает цель и задачи здоровьесберегающей технологии при обучении детей плаванию. Предназначена для педагогов и инструкторам по плаванию в дошкольной организации.

Ключевые слова: технология, здоровьесбережение, дыхательная гимнастика, плавание, хатха-йога, асаны, профилактика плоскостопия, иммунитет.

Любой совершенно обычный ребенок одержим жадной движением. Он словно заводная игрушка, трудно заставить его усидеть на месте, ему все интересно, многое хочет знать, попробовать. Необходимо удовлетворять эту энергию, направляя на более полезное дело. [1]

Вырастить здорового человека – задача трудная и ответственная. Всем известно, что именно в дошкольном возрасте закладывается фундамент здоровья: происходит становление всех жизненно важных систем и психических функций организма, развиваются его адаптивные механизмы, мелкая и крупная моторика, повышается устойчивость к воздействиям внешних факторов, формируются основные физические качества, выносливость и работоспособность, нарабатываются приемы самообслуживания.

Одним из эффективнейших способов физического развития и оздоровления детей являются занятия плаванием. Плавание оказывает разностороннее развивающее действие на детей, способствует совершенствованию органов кровообращения и дыхания, увеличивает работоспособность и силу мышц, укрепляет

нервную систему, улучшает аппетит, повышает общий тонус организма, увеличивает выносливость. В воде уменьшается статическое напряжение тела, снижается нагрузка на ещё не окрепший и податливый детский позвоночник, который в процессе занятий плаванием правильно формируется, вырабатывается правильная осанка. Регулярные занятия плаванием положительно влияют на закаливание детского организма: совершенствуется механизм терморегуляции, повышаются иммунологические свойства, улучшается адаптация к разнообразным условиям внешней среды. [2]

Для обеспечения еще более максимально высокого воздействия плавания на здоровье детей я решила использовать на занятиях такие здоровьесберегающие инновационные технологии как: дыхательная гимнастика, упражнения из гимнастики Хатха-йога и упражнения для правильного развития свода стопы.

Дыхательная гимнастика и плавание.

По мере овладения техникой дыхательной гимнастики дыхание детей становится естественным, привычным, способствующим укреплению легких,

бронхов, сосудов, а также межреберных мышц, и соответственно - дальнейшей тренировке аппарата дыхания. Кроме того, правильное дыхание стимулирует работу сердца, головного мозга и нервной системы, избавляет ребенка от многих болезней, улучшает пищеварение. [3]

Медленный выдох помогает расслабиться, успокоиться, справиться с волнением и раздражительностью.

При выполнении упражнений дыхательной гимнастики у детей происходит:

- повышение сопротивляемости организма инфекциям;

- улучшение питания тканей;

- ускорение обмена веществ;

- повышение тонуса мышц;

- дыхательная гимнастика помогает повысить питание костных структур. Это залог нормального развития опорно-двигательного аппарата.

Упражнения дыхательной гимнастики я использую, как при выполнении общеразвивающих и подготовительных к плаванию упражнений на суше, так и в бассейне. Для обучения детей задержке дыхания я применяю дыхательную гимнастику по Стрельниковой, для развития носового дыхания – гимнастику Бутейко.

Хатха-йога и плавание.

Как считают многие специалисты, в том числе и педагоги, одна из самых удачных комбинаций - хатха-йога и плавание. Они отлично дополняют друг друга. И йога, и вода учат детей быть одновременно расслабленными и собранными, сильными и спокойными, намеренными и спонтанными. Эффективное плавание - это, прежде всего, координация. Нужно уметь вычислять время каждого движения так, чтобы оно дополняло другие элементы гребка, а не мешало им. Нужно стремиться улучшать свои слабые места и выгодно использовать сильные - двигаться в воде с наименьшими усилиями, сохраняя при этом максимально возможную скорость и преодолевая наибольшее расстояние. Йога как нельзя лучше сочетается с плаванием – и, по сути, является базовым тренингом для пловцов

на суше. Путём растяжения, скручивания и сжатия мышц асаны улучшают работу сердца и кровеносной системы, а также позволяют проводить мягкий массаж органов и желез внутренней секреции, которые в результате этого активизируют свою работу. В процессе занятий прорабатываются глубокие мышцы, окружающие позвоночник и составляющие его «мышечный корсет», кроме того, больше питания получает и спинной мозг, проходящий внутри позвоночника. Это, безусловно, наилучшим образом влияет на оптимизацию работы всех систем организма в целом и нервной в частности. [6]

Упражнения гимнастики хатха-йога используются мной, и при выполнении упражнений на суше, и при отработке упражнений для обучения плаванию в бассейне. Для того, чтобы нормализовать дисциплину, я применяю упражнения на равновесие из гимнастики Хатха-йога, например, упражнения: «Дерево», «Фламинго», «Стрекоза», «Ласточка». Для развития гибкости использую такие упражнения как: «Змея», «Крокодил», «Верблюд», «Лук», для растяжения мышц: «Кошечка», «Собака», «Гора», «Поза героя».

Гимнастика для стоп как средство профилактики плоскостопия.

Весьма эффективным средством в лечении и профилактике плоскостопия является плавание. Так же как и в плавании, для достижения результатов, существенную помощь оказывают упражнения для профилактики плоскостопия, так как увеличивается подвижность стоп. При плавании на стопу ложится большая нагрузка, благодаря чему мышцы, удерживающие ее своды, а также мышцы голени укрепляются и развиваются. Кроме того, нет статического действия на стопу. Особенно полезно плавание кролем на груди и на спине, при котором значительно укрепляются мышцы, супинирующие стопу (поворачивающие ее подошву внутрь), и брассом, укрепляющим мышцы, обеспечивающие подошвенное сгибание стопы. [4]

Основным средством профилактики плоскостопия у детей раннего и

дошкольного возраста является гимнастика для стоп, направленная на укрепление мышечно-связочного аппарата стоп и голеней. Гимнастика для стоп обеспечивает увеличение общей и силовой выносливости мышц, в первую очередь нижних конечностей, повышает физическую работоспособность, формирует навык правильной осанки. Физические упражнения, входящие в комплекс гимнастики оказывают хорошее вспомогательное воздействие, улучшают кровоснабжение и тонизируют мышцы, подтягивающие свод стоп. [5]

Для того, чтобы правильно выполнялась работа ног при плавании кролем на груди и кролем на спине, необходимо разрабатывать подвижность стоп. И упражнения для развития свода стопы и для профилактики плоскостопия способствуют достижению данной цели.

Основная цель обучения плаванию дошкольников заключается в содействии их оздоровлению, закаливанию, в обеспечении всесторонней физической подготовки, для

вовлечения в раннем возрасте в занятия физкультурой и спортом, и, кроме того, плавание является таким же необходимым навыком, как и умение бегать, прыгать и т.д. Помимо прикладного значения плавания, необходимого для жизни, важно как можно раньше выявить у ребенка способность к освоению тех или иных плавательных движений в индивидуальной последовательности, сформировать и поддерживать у него в дальнейшем стремление к острой борьбе и победам в спорте.

Все описанные выше инновационные технологии успешно применяются мною при обучении детей плаванию.

Результаты проводимой работы свидетельствуют о том, что объем физических нагрузок и последующее их увеличение и усложнение под силу детям и помогают приобрести уверенность в себе, в своих силах, а так же более эффективно развивают плавательные умения и навыки детей.

Литература:

1. Пищикова Н.А. Обучение плаванию детей дошкольного возраста. Москва – 2008г.
2. Н.И.Крылова «Здоровьесберегающее пространство дошкольного образовательного учреждения»
3. Л.Ф. Асачева О.В., Горбунова И.К.: «Система занятий по профилактике нарушений осанки и плоскостопия у детей дошкольного возраста»
4. Сборник. Инструктору по физической культуре. «Профилактика плоскостопия у детей»
5. Латохина Л.И. Хатха-йога для детей. Книга для учащихся и родителей. Москва. – «Просвещение», 1993
6. Липень А.А. Детская оздоровительная йога. Пособие для инструкторов по йоге. Санкт-Петербург. – «Питер-пресс», 2009

Жукенова Баян Калмиденовна

Павлодарская область, г. Экибастуз

Ясли-сад №24

Логопед

ПОЧЕМУ ДЕТИ ПОЗДНО НАЧИНАЮТ ГОВОРИТЬ?

В настоящее время дефектологи, логопеды и психологи Казахстана обеспокоены неблагоприятной тенденцией: увеличилась доля детей с дефектами речи.

Логопеды, дефектологи, психологи и неврологи бьют тревогу по поводу недоразвития речи, ориентируясь на то, что от нее зависит общее психологическое развитие ребенка и формирование сферы межличностного взаимодействия. Также от развития речи зависит и развитие познавательных процессов у ребенка: память, мышление, воображение, внимание.

Не нужно быть экспертом, чтобы увидеть масштабы современной проблемы задержки речевого развития. Дети в общем объеме заговаривают позже предыдущих поколений, и говорят хуже. В любой группе трехлеток в детсаду есть несколько малышей толком не говорящих. [1]

Частая ошибка многих родителей – игнорирование проблемы. Многие мамы отдают развитие детской речи «в руки природы». Обычно решение подковывают доводами об упрямом характере или генетике, приводят примеры поздно заговоривших великих людей. Это крайне неверный подход.

Когда ребенок должен заговорить?

Если опустить динамику до года, речь должна в норме развиваться в следующей последовательности:

1. К 1 году младенец осмысленно произносит слова из двух одинаковых слогов и односложные. А главное – он понимает, когда с ним говорят.

2. В 1,5 года в лексиконе уже может быть не один десяток слов. Кроха учится их объединять в коротенькие вопросы или утверждения.

3. 2 года – возраст, когда ребенок должен начать говорить в общепринятом понимании этого явления. К двум годам речь обогащается новыми словами и более сложными звуками. Дети уже говорят примитивными предложениями.

4. В 3-4 года речь ребенка должна напоминать взрослую. Он может плохо выговаривать отдельные звуки, но должен более-менее слаженно общаться.

Это общие логопедические нормы. Если ребенок не заговорил в 2 года, это не повод для паники. Но это повод посетить профильных врачей.

Причины возникновения задержки развития речи:

1. Невостребованность речи. Если с ребенком никто не разговаривает или наоборот, угадывает все его желания, и говорит с ним, не формируя потребность ребенка выражать свои требования и эмоции словами.

2. Замедленный темп созревания нервных клеток, отвечающих за речь (чаще всего обусловлено генетически).

3. Заболевания и поражения головного мозга (гипоксия, травмы и инфекционные заболевания, перенесенные внутриутробно, в период родов и в первый год жизни).

4. Нарушения слуха. Речь формируется на основе услышанного, если у ребенка есть проблемы со слухом, то возникают

проблемы с воспроизведением слов, то есть с речью.

На что необходимо обращать пристальное внимание?

Произношение звуков ребенком в первые восемь месяцев жизни (малыши произносят различные звуки «а-а-а», «м-м-м»). Если малыш упорно молчит, есть повод задуматься и своевременно обратиться к невропатологу.

Понимание слов обращение к ребенку в возрасте 10-14 месяцев. Если малыш не оборачивается, когда к нему обращаются, и для привлечения внимания к себе использует плач.

Узнавание предметов на слух. В возрасте 16-18 месяцев дети различают на слух предметы и могут показать на картинке предметы («Где зайчик?», «Где глазки?»).

Произнесение слов и фраз. В возрасте 2-3 лет дети произносят отдельные слова и формируют фразы («мама дай, пойдем гулять»).

Особенно необходимо обратить внимание, если большинство звуков произносится неправильно и в возрасте 4 лет ребенок не способен формировать предложения.

Диагностика задержки развития речи происходит в тот период, когда речь должна быть уже развита, то есть в три – четыре года, чаще всего такой диагноз ставится в тот период, когда упущено время для наверстывания и коррекции этого состояния. Поэтому родителям не стоит ждать, когда ребенок сам заговорит, внимание к становлению речи надо уделять уже с самого раннего возраста.

Диагноз задержка речевого развития (ЗРР) у ребенка ставится только на основании комплексного заключения врачей специалистов: психолога, невропатолога, логопеда.

Если проблема психологическая (недостаток внимания взрослых, отсутствие потребности в разговоре) то лучшим методом исправления ситуации будет дополнительная стимуляция речи. Родители должны уделять максимум времени на ребенка, на общение с ним.

Если вам кажется, что ребенку уже давно

пора заговорить, а он лишь молчит или лепечет - возможно дело в одной из этих распространенных причин. [2]

Когда у ваших знакомых дети всю говорят предложениями и декламируют стихи, а ваш ребенок в лучшем случае говорит отдельные слова - невольно приходит мысль, что где-то вы совершили ошибку.

Разберем основные причины, почему дети начинают поздно говорить или говорят плохо. [4]

1. Индивидуальные особенности. Скорее всего, ваш малыш просто развивается в собственном темпе, который отличается от того, как это происходит у других детей. И в таком случае родителям не нужно беспокоиться.

2. Гаджеты. В современном мире дети сталкиваются с гаджетами и просмотром телевизора еще до достижения 1 года. Мультфильмы и различные видео помогают успокоить малыша, накормить, отвлечь, пока мама занята. Однако одновременно гаджеты тормозят развитие речи. Они погружают ребенка в огромный поток информации, с которым тот не может совладать: на экране постоянно все мелькает, картинки сменяют друг друга, персонажи говорят и делают что-то непонятное. К тому же речь с экрана воспринимается совсем не так, как живая речь. А значит даже развивающий мультфильм, который учит, например, вежливым словам или алфавиту, не настолько полезный, как могло бы показаться. Чтобы мультики приносили ребенку пользу, во время их просмотра рядом должен присутствовать взрослый, который будет проговаривать с ребенком происходящее на экране, комментировать, объяснять. Чтобы речь ребенка развивалась - ее нужно тренировать. А смотреть в экран и ничего не говорить - это отсутствие тренировки.

3. Родители-молчуны. В силу темперамента не каждая мама способна выполнять функцию «мама-радио» в общении с малышом: постоянно что-то рассказывать, объяснять, читать, петь и т.д. Соответственно, если ребенок слышит мало живой речи - то нет примера, которому ему хотелось бы подражать, он не слышит

слова, не запоминает их и не пытается воспроизвести.

4. Гиперопека. Если родители предугадывают все желания ребенка настолько, что ему не нужно ни о чем просить, не нужно стараться привлечь к себе внимание, то и говорить ни к чему - ведь и так все принесут и со всем помогут. Если в навыке нет потребности, то он и не развивается. Даже если это настолько важный навык, как речь. То есть ребенок все понимает - но не говорит, потому что нет необходимости.

Что могут сделать родители, чтобы стимулировать развитие речи у ребенка?

1. Развивайте мелкую моторику ребенка. Ученые давно доказали, что развитие речи напрямую зависит от мелкой моторики. Можно предложить ребенку игры с песком, сухими крупами и макаронами, перебирать мелкие пуговички, собирать конструктор. Также полезно делать массаж пальчиков ребенка: легкими поглаживающими движениями помассировать каждый пальчик на ручке и ножке, погладить ладошки и ступни.

2. Разговаривайте и читайте книжки. Каждая мама устает и хочет иногда просто помолчать. Но все равно постарайтесь находить в себе силы и хотя бы 20-30 минут в день уделять чтению с ребенком, рассказывать ему стишки-потешки, вместе рассматривать и комментировать картинки,

учить стихи и петь песенки, просто комментировать то, что происходит вокруг, во время прогулки на улице.

3. Не оставляйте ребенка с гаджетом наедине надолго. Постарайтесь, насколько это возможно, минимизировать ситуации, когда ребенок остается наедине с мультиками. Если мультфильмы нужны, чтобы уговорить малыша поесть - рассказывайте ему о том, что происходит на экране, если рот не занят едой - задавайте вопросы о чем-то, связанном с увиденным.

4. Чтобы стимулировать появление речи у своего малыша, нужно быть эмоциональным, играть с ребенком. Лучше всего в сюжетные игры: катать машинки, укладывать кукол спать, поить чаем, лечить и т. д. Обязательно проговаривать действия, озвучивать героев. Используйте в играх как можно больше тактильных материалов: воду, тесто, песок, крупы, природные материалы.

5. Постоянно давайте ребенку поручения: принеси, поставь, полей, помоги что-либо сделать. Задавая вопросы, ставьте ребенка перед выбором: «Ты хочешь сок или воду?»

6. Учите короткие стихотворения. Пусть даже ребенок просто договаривает за вами, это положительно влияет на развитие ритма и слога

7. Если ребенок не слушает сказки, которые вы ему читаете, попробуйте рассказывать их с помощью игрушек, пальчикового театра.

Литература:

1. *Логопедическая работа с детьми раннего возраста* Е.Ф. Архипова
2. *Развитие речи дошкольников на логопедических занятиях* (С.А. Миронова)
3. «*Большой альбом по развитию речи для самых маленьких*». Автор Новиковская О.А.
4. «*Помогите малышу заговорить*». Автор Янушко Е.А.

Айнекбаева Айжан Кайратовна

Шет ауданы

Еркіндік жалпы білім беру мектебі

Тәрбиеші

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІК ТӘЖІРИБЕ

Аңдатпа. Ерекше білім алу қажеттілігі бар, бойында қандай да бір ауытқуы байқалатын балалардың қоғамдық мекемелерде жалпыға бірдей тәртіпте білім алуына жағдай жасау қажеттігі қаралды.

Түйін сөздер: Инклюзия, ерекше білім алу қажеттілігі бар, технология, жас ерекшелік.

Балабақша – білімнің қайнар бастауы. Дәл осы ортада бүлдіршіндер тәрбие мен тағылымды бойларына сіңіріп, өмірлік бағытқа жолдама алады. Мектепке дейінгі білім беру жұмысының басым бағыты – жарық дүниені енді танып, айналасына зер салып келе жатқан кішкентай балдырғандардың барынша дұрыс тәрбиеленуі. Дегенмен, қазақта «бес саусақ бірдей емес» деген мақал бар. Өкінішке орай, жарық әлемге мүмкіндігі шектеліп, түрлі физикалық, дене кемістігімен дүниеге келетін сәбилер қатары жоқ емес. Ерекше туылған балаларды қоғамнан шеттетіп, сыртқа тепкен дұрыс емес. Себебі, адам тағдырын өзі таңдамайды. Оған қоса, біздің елдің Заңында ең алдымен адамдардың жеке бас құқығы мен теңдігі алғашқы орынға қойылған. Олай болса, мүмкіндігі шектеулі бүлдіршіндер де өз қатарластары секілді қалаған жерде білім алуына, дамуына, тағылымды бойларына сіңіруге әбден құқылы. Осы орайда, инклюзивті білім беру әдісі өзінің оңтайлығын байқатып, соңғы жылдары үлкен қолдауға ие болуда.

Жалпы, «инклюзивті білім беру» термині «инклюзия» атты француз тілінен енген. Латын тіліндегі аудармасы «қорытындылау», «қосу» деген мағынаны білдіреді. [1, 375 б.] Яғни, терминологиялық тұрғыдан инклюзивті білім беру дегеніміз – ерекше

білім алу қажеттілігі бар, бойында қандай да бір ауытқуы байқалатын балалардың қоғамдық мекемелерде жалпыға бірдей тәртіпте білім алуына жағдай жасау. Бастапқыда бұл көптеген ата-аналар тарапынан қарсылық пен келіспеушілік туындатқан болатын. Алайда, уақыт өте келе, әр адам мемлекеттің бір бөлшегі екені мойындалып, тіпті қоршаған ортаның мүмкіндігі шектеулі жандарға деген көзқарасы анағұрлым жақсы жаққа қарай өзгере бастады. Себебі, әр бала бақытты болуға лайық. Оларды бір-бірінен бөле жарып, алалаған дұрыс емес.

Инклюзивті білім беру дегеніміз – барлық балалардың физикалық, психикалық, зияткерлік, мәдени-этникалық, тілдік және өзге де ерекшеліктеріне қарамастан ортақ оқу процесін ұйымдастыру. Олардың тұрғылықты жері бойынша білім алуына жағдай жасап, өз қатарластарымен бір деңгейде дамуына ықпал ету. Мүмкіндігі шектеулі жандарға қолдау көрсетіп, әлеуметтік демеу болу. [2, 16 б.]

Аталмыш білім беру бағыты біздің елде кейінгі жылдары ғана кең ауқымда қарқын ала бастаса, бұл әдіс шетелдік тәжірибеде бұрыннан қолданылып келеді.

Мәселен, 1980 жылы АҚШ-та inclusion – термині енгізіліп, әр баланың оқуға бірлесе қатысуы жөнінде мәселе көтерілген болатын. Ол іс-қимыл жөнінде халықаралық құжаттар

бойынша әлем бойынша жылдам тарап, бірден қолдауға ие бола бастады. Оған дәлел, 1994 жылы Испанияның Саламанка қаласында дүниежүзілік конференциясы ұйымдастырылып, ерекше білім қажеттілігі бар жандарға арналған «инклюзия» термині енгізіліп, инклюзивті оқыту принципі жарияланды. [3, 73 б.]

Бүгінгі таңда әлем бойынша аталмыш бағытта білім берудің бір жүйелілігі қалыптасып, өзара тәжірибе алмасу мәселесі де кеңінен жүргізіліп келеді. Бұл, ең алдымен, адамдар үшін қолайлы ортаны қалыптастырып, оңтайлы тұстарын таңдау үшін өте қажет.

Инклюзивті білім беру барысында жауапкершіліктің басым жүгі – педагогтерге артылады. «Ұстазы жақсының – ұстамы жақсы» деген дана қазақ, мейірімді мамандық иелері мүмкіндігі шектеулі жандармен жұмыс жасау барысында асқан ұқыптылық, шыдамдылық пен біліктілік қасиетіне ие болуы тиіс. Әсіресе, мектепке дейінгі білім беру ұйымдары мамандарына көп міндеттер жүктеледі. Себебі, тумасынан ерекше жаратылған жандармен жұмыс жасау оңай емес. Әр баланың кемістігі әртүрлі. Біреуінің көзі нашар көретін болса, өзге бір бала – құлақ кемістігінен зардап шегеді, ал басқаларының сөйлеу дағдысы бұзылып, кейбіреуі тіпті ақыл-ойы дамуы жағынан тежелген болуы мүмкін. Сол себепті, білім беру мекемесіне қабылданған жандардың жеке бас ерекшелігін жақсы біліп, оған қандай медициналық тұжырымдама қойғанын алдын ала анықтап, алдағы уақытта қандай көмек қажет екенін біліп алған жөн. Бұл маманның өзі көмек қолын созуына ықпалын тигізіп, жүйелі жұмыс жасауға негіз болмақ.

Өзін-өзі дамытпайтын мұғалім ешқашан да жеке тұлғаның толық қалыптасуына ықпал ете алмайды. Сондықтан оның құзіреттілігін арттыру инклюзивті білім беруді ұтымды ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Мектепке дейінгі білім беру бүгінгі таңда кең қарқында дамып келеді. Осы орайда аталмыш салада қызмет ететін әрбір жанның педагогикалық сипаттамалары тиісті лауазымға сай келуі

тиіс. [4, 28 б.]

Әрине, ұстаз шеберлігі оның жүргізетін әдіс-тәсілдеріне тікелей байланысты. Бүгінгі таңда заманауи білім беру барысы тың технологияларды кеңінен қолдануға жол ашып, оны оқу-тәрбие барысында жүзеге асырудың ұтымдылығын байқатып келеді. Заман дамыған сайын жетілдіріліп келе жатқан жетістіктер бүлдіршіндердің дамуына ықпал етіп, мектепке дейінгі мекеме жұмысының жемісті жетістігін байқатуда.

Балалардың даму деңгейін арттыру мақсатында әртүрлі қызмет көрсетудің пайдалану келесі мақсаттарға қол жеткізуге мүмкіндік береді:

Бүлдіршіндердің көңіл-күйіне оң әсер ету;

- Өзін-өзі тану және эмоционалды әл-ауқатты көтеру;
- Әлеуметтік дағдыларды, қарым-қатынас барысын дамыту;
- Балаларды ойлауға, мәселені шешуге, қорытынды жасауға тәрбиелеу;
- Тілдік дағдылар мен сауаттылықты арттыру;
- Физикалық даму деңгейін жетілдіру;
- Әлеуметтік инклюзияға ықпал ету.

[5, 41 б.]
Тағылымы мол тәрбиешілер жоғарыда аталған жетістіктерге жету жолында аянып қалмақ емес. Алдын ала жасалған жүйелі жоспар негізінде әр педагог атқарылатын істер тізбегін құрап, оның тиімділігіне көз жеткізе алуы тиіс. Ол бүлдіршіндердің жас ерекшелігі мен даму қабілеттерін есепке алып жасалуы шарт.

Мәселен, тәрбиешілер материалдармен жұмыс жасаудың түрлі тапсырмаларын құрастырады. Ол қажеттілікке байланысты өзгеруі мүмкін. Пәндік-кеңістік ортаны ұйымдастырудың міндеті – баланың тәуелсіз екендігін сезіндіріп, белсенділігін арттыру, олардың бойындағы ынталарын дамытып, білім мен тәрбиеге деген оң көзқарастарын қалыптастыру болып табылады. Педагог барлық жауапкершілікті өз мойнына артып алғаны да дұрыс емес. Ол ең алдымен бағыт беруші рөлін таңдап, бүлдіршіндердің

өзіндік дамуына жол ашуы тиіс. Тағы бір міндет – балалар ойын барысында болсын, оқу-тәрбие жүйесінде де, бірлескен әрекет нәтижесінде өз пікірлерін білдіре алатын қасиетке ие болуы тиіс. Әлеуметтік қабілеттерді дамыту, өзара көмек және қолдау көрсету, жауапкершілік және көшбасшылық сезімдерін қалыптастыру, тапсырманы жүйелі орындауға баулу басты алғышарт болып табылады. [5, 56 б.]

Әр білім беру ұйымы өз жеткіншектерінің жетілуіне жағдай жасап, барынша жүйелі білім алуына мол мүмкіндіктер ұсынады. Ол үшін қажет материалдармен, құрал-жабдықтармен қамтамасыз ету мәселесі де назардан тыс қалған емес. Мүмкіндігі шектеулі жандарға арналған жабдықтар, жиһаздар мен қажетті дүниелер мекемелердің бәрінде орналасқан.

Денсаулығы шектеулі балаларға медициналық комиссиядан өтіп, мүгедектігі рәсімделген, ауытқуы бар, дене және интеллектуалдық-эмоциялық тежелген, есту, көру, сөйлеу қабілеттері бұзылған, аутистер, педагогикалық қараусыз қалған балалар жатады. [6, 60 б.]

Білім беру ұйымының басты мақсаты – ерекшелігіне қарамастан бәріне бірдей білім беріп, ата-анамен тығыз қарым-қатынас орнату. Отбасылық құндылықтар мен мекеме тәртібінің толыққанды бірлескен жобасы аясында өмірге деген құлшынысы басым, дүниені тануға деген ынтасы жоғары бүлдіршіндердің болашағына балта шаппай, керісінше қолтығынан демеу болып, дамуы үшін барлық жағдайды жасау.

Әр бала – бір әлем. Олардың өзіне тән ерекшелігі мен өзгелерге ұқсамайтын қасиеттері бар. Ерекше туылған балалардың талпынысы да ерекше. Тіпті өнерге, шығармашылыққа деген көзқарастары мен бейімі де бөлек болып келеді. Бойдағы дарындарының бүршік жаруына септігімізді тигізіп, толыққанды жетілуіне жағдай жасау – біздің басты парызымыз.

Кемелденген келешекті қалыптастыру үшін еліміздің әр тұлғасына ерекше ықыласпен қарап, жеке басын қадір тұтқанымыз абзал. Балалар – біздің болашағымыз! Дені сау, ұлылыққа ұмтылған ұлт ұландары көп болсын!

Әдебиеттер:

1. Нигматов З.Г. *Инклюзивное образование: история, теория, технологии* / З.Г. Нигматов, Д.З. Ахметова, Т.А. Челнокова; Ин-т экономики, управления и права (г. Казань), Каф. теоретической и инклюзивной педагогики. – Казань: Познание, 2014. – 219 с.
2. *Этика межнационального общения детей в Инклюзивное образование. Выпуск 1.* М. 2010. – 79 с.
3. *Адаптированная образовательная программа образовательной организации [Текст]: метод. рекоменд. по разработке / М.И. Солодкова, Ю.Ю. Баранова и др. – Челябинск: ЧИППКРО, 2014. – 224 с.*
4. *Алехина С.В. Принципы инклюзии в контексте изменений образовательной практики // Психологическая наука и образование. 2014. Т.19. № 1. – 516 с.*

Бестибаева Орын Смагуловна

г.Алматы
Ясли-сад № 61
Заведующая

ИНКЛЮЗИВНОЕ ВОСПИТАНИЕ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ ДОШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ

«Неизгладимый след в душе воспитанника оставляют чуткость и заботливость, проявленные воспитателем. Но еще сильнее чуткость и заботливость коллектива. Задача воспитателя заключается в том, чтобы каждый ребенок пережил чувство благодарности коллективу за чуткость, за помощь в трудную минуту».

В.А. Сухомлинский

Аннотация. В статье рассматривается актуальность инклюзивного воспитания и образования.

Ключевые слова: инклюзивное воспитание, ценность, ограниченные возможности, особые образовательные потребности.

Актуальность осуществления инклюзивного образования в сфере развития современной образовательной системы не вызывает сомнений. Общеизвестно, что современная система специального образования претерпевает изменения. Эти изменения ориентируют на работу с детьми с особыми образовательными потребностями в разных направлениях. На сегодняшний день остро встал вопрос об альтернативных закрытому специальному образованию вариантах обучения и воспитания детей с особыми образовательными потребностями. Под необходимостью создания этих альтернативных направлений подразумевается предоставление детям с особенностями развития большего количества возможностей для социализации, для приобретения чувства собственной ценности и значимости в современном сложном обществе. Как одно из альтернативных направлений развития системы специального обучения

и воспитания, можно назвать введение ребёнка с ограниченными возможностями здоровья в массовые группы и классы общеобразовательных учреждений. Этот процесс может происходить в рамках интеграции, а так же в рамках несколько другого и более перспективного направления – инклюзии. [1]

Инклюзивное образование – это равноправное и равноценное взаимодействие детей с ограниченными возможностями здоровья с их здоровыми сверстниками с целью их полноценного психофизического, личностного и социального развития в условиях открытого образовательного пространства.

Одна из важных проблем образования сегодня – развитие новых подходов к образованию лиц с особыми потребностями. Основа инклюзивного образования – исключение любой дискриминации детей, которая обеспечивает равное отношение ко всем людям, но создает особые

условия для детей, имеющих особые образовательные потребности. Система инклюзивного образования включает в себя учебные заведения дошкольного, среднего, профессионального и высшего образования. Развитие инклюзивного образования – процесс сложный, многогранный, затрагивающий, помимо научных и методологических – социальные и административные ресурсы и требующий кардинальной перестройки современной системы образования. Чем раньше начинается работа с ребенком, имеющим ограниченные возможности здоровья, тем выше его шансы на адаптацию и социализацию в обществе. Это обусловлено не только процессами гуманизации, но и доказанной эффективностью и результативностью ранней коррекционно-педагогической помощи «особому» ребенку. [2]

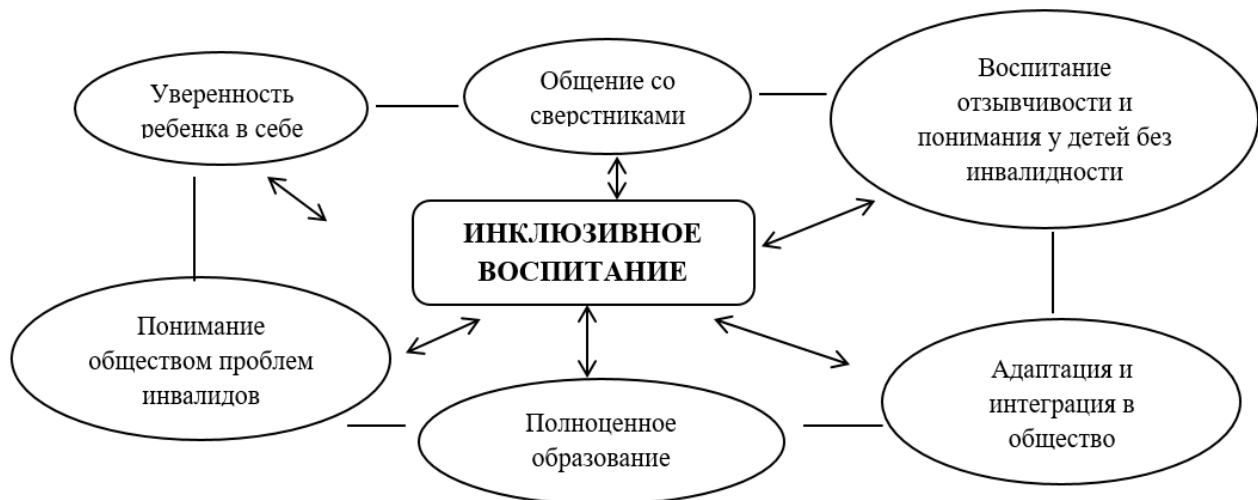
Сущностью инклюзивного образования является гармоничное взаимодействие здоровых людей и людей с ограниченными возможностями здоровья, приобретение опыта социальных отношений, формирование полезных для всех

социальных навыков, включение активных процессов личностного саморазвития. Разновидностью инклюзивного образования является инклюзивное воспитание, которое можно определить как целенаправленную социализацию детей с ограниченными возможностями здоровья в рамках инклюзивной среды на основе принципов гуманистического воспитания.

Целью инклюзивного воспитания является предупреждение проявлений у детей социально-личностной недостаточности и формирование готовности и способности к относительно независимой жизни.

Результатом и показателем эффективности инклюзивного воспитания является человек с ограниченными возможностями, принимающий и транслирующий культуру общества, ценности и нормы, принятые в нём, а также независимый, самостоятельный, целеустремлённый, обладающий способностью к личностному саморазвитию, имеющий собственное мнение и активно меняющийся на пути собственного развития.

Процесс инклюзивного воспитания обладает рядом преимуществ (Таблица 1).

Построение инклюзивного процесса в группе детского сада выполняется следующим образом:

1. Диагностика индивидуальных особенностей развития детей инклюзивной группы.
2. Междисциплинарное оценивание ресурсов и дефицитов ребенка, составление

Индивидуального образовательного маршрута и Индивидуального образовательного плана.

3. Планирование образовательного процесса с учетом индивидуальных образовательных потребностей детей группы.
4. Организация совместной жизнедеятельности

тельности детей в условиях инклюзивной группы.

5. Оценка эффективности инклюзивного образовательного процесса.

Организация процесса инклюзивного воспитания опирается на решение следующих задач:

- создание общности детей и взрослых (вместе мы группа), основанной на уважении и интересе к личности каждого члена группы, к его индивидуальным особенностям;
- формирование умения устанавливать и поддерживать отношения с разными людьми (младшими, сверстниками, старшими, взрослыми);
- формирование умения поддерживать друг друга;
- развитие коммуникативных навыков и культуры общения, создание позитивного эмоционального настроения;
- активизация способности выбирать, планировать собственную деятельность, договариваться с другими о совместной деятельности,
- распределять роли и обязанности;
- развитие умений и навыков игровой, познавательной, исследовательской деятельности;
- формирование навыков саморегуляции и самообслуживания. [3]

Эффективным условием реализации инклюзивного образовательного процесса является организация предметно-развивающей среды, стимулирующей развитие самостоятельности, инициативы и активности ребенка, обеспечивающей разным детям доступ к развитию своих возможностей.

Инклюзивное воспитание характеризуется целенаправленным изменением как человека с ограниченными возможностями здоровья, так и его здоровых сверстников при совместном взаимодействии в общении, игре, спорте, учении, предметно-практической и духовно-практической деятельности на основе формирования общих ценностей и ценностных ориентаций, поведенческих установок, нравственных норм и правил жизнедеятельности.

Ценности и ценностные ориентации, формируемые у детей и подростков с ограниченными возможностями здоровья и их здоровых сверстников, относятся к различным сферам жизнедеятельности: среди них основные - это ценности «Я», «Здоровье», «Отечество», «Земля». Восприятие и содержание каждой из вышеперечисленных ценностей специфично у детей и подростков с ограниченными возможностями здоровья и их здоровых сверстников, что объясняется накоплением своеобразного и различного предшествующего социального опыта.

Для человека с ограниченными возможностями здоровья ценность «Я» преломляется через ощущение и восприятие болезни; осознание значимости и уникальности собственного «Я» происходит медленно, для чего требуется специальное формирование положительного отношения к себе и адекватной самооценки.

У любого человека формирование ценности «Здоровье» связано с осознанием наличного состояния здоровья и возможности его сохранения на ближайшую и дальнюю перспективу. Важно отметить, что детский и подростковый возраст, с одной стороны, является самым восприимчивым для любой новой информации, с другой стороны, это возраст, в котором не задумываются о проблемах вообще и о проблемах со здоровьем в частности. Если сравнивать отношение человека к потере здоровья, то молодые люди, не имеющие нарушений развития, появление хронических или неизлечимых болезней определяют как обычную (стандартную) ситуацию; в то же самое время люди с отклонениями в состоянии здоровья наличие болезней или появление новых оценивают как катастрофичную ситуацию, требующую немедленного разрешения. [1]

Ценность «Отечество» воспринимается детьми и подростками с ограниченными возможностями здоровья так же, как и их здоровыми сверстниками. Знание о своей малой родине и о стране, в которой ты родился, интересно для всего молодого

поколения. Задача в воспитании человека с ограниченными возможностями здоровья - познакомить с историей малой и большой родины (посёлка, деревни, города), а также с историей своей собственной семьи в 3-4 поколениях, способствовать формированию и проявлению патриотических чувств. Говоря о культурных и исторических ценностях нашей страны, необходимо заметить, что они должны быть максимально приближены к человеку с ограниченными возможностями здоровья (выездные выставки), доступны и понятны для него (простая речь, соответствующие возможностям знаковые системы) и т.д.

Формирование ценности «Земля» у человека связано с осознанием Земли как планетарного (планета, на которой мы живём; наш дом) и природного феномена (часть природы, образующая твердый покров, основу для жизни растения и животных). В инклюзивной воспитательной среде дети и подростки с ограниченными возможностями здоровья и их здоровые сверстники осваивают ценность «Земля» на основе приближенности и значимости её для человека, для жизни и трудовой деятельности.

Инклюзивная воспитательная среда имеет также значение для целенаправленного

формирования поведенческих установок, связанных с отношением к взаимодействию и восприятию друг другом здоровых людей и людей с ограниченными возможностями здоровья на основе равноценных партнерских отношений в различных сферах человеческой деятельности - спорте, игре, учении, предметно-практической и духовно-практической деятельности.

В инклюзивной воспитательной среде быстрее и эффективнее формируются нравственные нормы и правила жизнедеятельности, как у здоровых детей и подростков, так и у их сверстников с ограниченными возможностями здоровья, т.к. срабатывают такие механизмы социализации, как механизм подражания и идентификации (т.е. при формировании нравственных норм и правил жизнедеятельности принцип «Делай как я!» является ведущим). [3]

Следовательно, инклюзивное воспитание в современных условиях является формой целенаправленной совместной социализации детей и подростков с ограниченными возможностями здоровья и их здоровых сверстников, направленной на формирование ценностей и ценностных ориентаций, правил общения, нравственных норм и поведенческих стереотипов.

Список использованной литературы:

1. Дзоз В. А., Трифонов С. И., Чеснокова Г. С. Организация инклюзии в системе непрерывного образования // Сибирский педагогический журнал. – 2013. – №2. – С. 233–238.
2. Инклюзивная практика в дошкольном образовании / Под ред. Волосовец Т.В., Кутеповой Е.Н. – М.: Мозайка-Синтез, 2011.
3. Алферова Г.В. Новые подходы к коррекционно-развивающей работе с детьми с ограниченными возможностями здоровья. Дефектология. – 2008. – №3
4. Гулидов П.В. Основные направления модернизации инфраструктуры дошкольных учреждений / П.В. Гулидов // Справочник руководителя дошкольного учреждения. – 2012 № 7, с. 42-45.

Саутбаева Орынкуль Мадиевна
Қызылорда облысы, Қызылорда қаласы
«Балапан» бөбекжай балабақшасы
Әдіскер

СИҚЫРЛЫ КІТАПТАР (Ата-аналармен кітапханада open-air)

Мақсаты: адамзаттың рухани жан дүниесін байытатын, үлгі-өнеге беретін ақылшы дос, білім көзі, алтын қазына – кітап әлеміне шолу жасау; ата-аналармен бірлесе отырып, балалардың кітапқа деген қызығушылығын ояту.

Өтетін орны: Белкөл кенті кітапханасы

Қатысушылар: балабақша педагогтері мен ата-аналар, Белкөл кенті кітапханашысы

Ресурстар: ертегі кітаптар, проектор, сахналық қойылымға арналған қуыршақтар, ақпараттық тақта, т.б.

Күтілетін нәтиже:

- балалардың кітапқа қызығушылығын арттыру, білімге құштарлығын ояту;
- ата-аналармен жұмыс формасын жаңарту;
- балабақша, әлеуметтік орта мен отбасы арасындағы тиімді әріптестік механизмін құру.

құру.

Open-air бөлімдері:

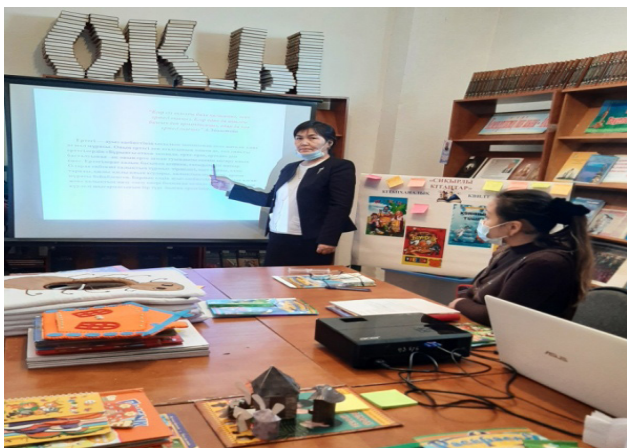
1. «Кітаптар сөйлейді» - Белкөл кенті кітапханасы маманының кітаптар көрмесімен таныстыруы;
2. «Ертегілердің бала дүниетанымын қалыптастырудағы маңызы» баяндама;
3. Флешбук – бір ертегі кітапқа презентация жасау;
4. «Оқырман бенефисі» - қатысушылармен бірге бір ертегіні сахналау;
5. Видеобатл – үйге тапсырма (үйде балаға ертегі айту сәттерінен көріністер);
6. Кітапханалық квилт (ақпараттық тақта) – «Сиқырлы кітаптар».

Өткізілу барысы:

1. «Кітаптар сөйлейді» - Белкөл кенті кітапханасы маманының кітаптар көрмесімен таныстырылымы. Бұл бөлімде кітапханашы ата-аналарды балаларға және балалар тәрбиесіне арналған кітаптармен таныстырып өтеді.

2. Балабақша психологы О.А.Куразбаева «Ертегілердің бала дүниетанымын қалыптастырудағы маңызы» тақырыбында баяндама жасады. «Егер сіз ақылды бала қаласаңыз, оған ертегі оқыңыз. Егер одан да ақылды болсын деп армандасаңыз, одан да көп ертегі оқыңыз» деген А.Эйнштейн сөзін тілге тиек ете отырып, бала өміріндегі ертегілердің алар маңызы туралы айтып өтеді.

3. Флешбук – бір ертегі кітапқа презентация жасау. Қатысушы әрбір ата-ана бір ертегі кітапқа презентация жасалды. (Лэпбук, слайд, т.б.)

ПЕДАГОГТЕР СІЗДЕР ҮШІН

4. «Оқырман бенефисі» - қатысушылармен бірге бір ертегіні сахналау. Қатысушылар қазақ халқының «Кім күшті» ертегісін сахналады.

5. Видеобатл – үйге тапсырма. Ата-аналардың үйде балаға ертегі айту сәттерінен видеороликтер тамашаланды.

6. Кітапханалық квилт (ақпараттық тақта) – «Сиқырлы кітаптар»

Қатысушылар ақпараттық тақтада бүгінгі кездесу жайлы өз ой-пікірлерін жазып қалдырды.

Баймагамбетова Ляззат Айтмухановна

г. Екибастуз
Ясли-сад № 7
Заведующая

СОЦИАЛИЗАЦИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Аннотация. В данной статье рассматриваются особенности социализации ребенка, пути проявления самостоятельности и активности детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: социализация, семья, цифровизация, социально-личностное, индивидуальное, художественно-эстетическое развитие.

Социализация – это процесс социального становления личности. Дошкольный возраст – первая ступень в овладении детьми социального опыта взаимодействия с обществом. В этот период происходит приобщение детей к общечеловеческим ценностям, общественным нормам, к культуре, нравственному опыту, ребенок входит в систему социальных отношений, познает мир социальных ролей. [3]

Дошкольное образование – это воспитание, обучение и развитие детей-дошкольников, присмотр и уход за ними, их оздоровление. Обязательным оно не является. Родители могут воспитывать ребенка до школы дома или водить его в организации дошкольного образования (детский сад), организацию общего образования (предшколу), организации дополнительного образования (центр раннего развития).

Познавательные интересы и деятельность формируются у детей с помощью разных видов и форм деятельности. Дети знакомятся с традициями и социокультурными нормами семьи, общества и страны. Воспитатель поддерживает инициативу ребенка во всех видах деятельности.

Дошкольные организации активно взаимодействуют с семьями воспитанников. Учитываются этнокультурные особенности воспитания каждого ребенка.

Как известно, все люди являются социальными существами. И именно поэтому очень важно, чтобы у ребенка правильно сформировались навыки общения с людьми. Для этого и родителям, и самому обществу приходится прикладывать немалые усилия, и никто не застрахован от ошибок. Конечно, первые три года своей жизни социальное общение большинства малышей ограничивается общением с мамой и родными. И это не удивительно, так как все врачи в один голос говорят о том, что именно в это время связь между мамой и малышом особенно сильна. И поэтому и мама, и папа должны прилагать все усилия для того, чтобы у малыша сформировались правильные модели общения. После того, как детям исполняется три года, их рекомендуется отдавать в детский сад. Это происходит не только потому, что в большинстве семей для обеспечения нормальной жизни необходимо, чтобы работали оба родителя, но и потому, что ребенку пора научиться общаться с другими людьми. И в первую очередь, со своими сверстниками. Так происходит первичная социализация ребенка. Сотрудники дошкольных организации не просто присматривают за детьми, пока родители на работе, но и создают условия для укрепления их физического здоровья, для социально-личностного, индивидуального,

художественно-эстетического развития, обучают по общим и коррекционным программам, готовят к поступлению в школу. [1]

Первым этапом деятельности является повышение компетентности родителей в вопросах подготовки ребенка к поступлению в дошкольную организацию. Родителям рекомендуется, дома максимально приблизить распорядок дня к режиму детского сада. Познакомиться с меню детского сада, перевести ребенка с детского питания на основное, постепенно включить в рацион не протёртые овощные блюда, приучить ребенка есть твердую пищу. Чтобы ребенок не чувствовал дискомфорта, нужно заранее привить элементарные культурно-гигиенические навыки. Важным условием является поддержка и развитие детской самостоятельности. Воспитатели обязательно взаимодействуют с семьями детей. Для этого, Государственный Стандарт дошкольного образования Республики Казахстан, прежде всего, создает условия для успешной и позитивной социализации, где ребенок с радостью и с удовольствием, через положительное впечатление и поощрение выстраивает взаимоотношения со сверстниками. Если мы начали осваивать интернет, компьютер, возможности цифровой коммуникации в зрелом возрасте, то наши дети родились в мире цифровизации. Дети просто не знают другой жизни без интернета. Вот это нам нужно с вами учитывать, когда мы выстраиваем нашу работу по успешной социализации детей дошкольного возраста. Необходимо учитывать, что средство цифровой электронной коммуникации наши дети могут освоить спонтанно в три-четыре года и если этот процесс не будет педагогически направлен и иметь прочную психолого-педагогическую основу, тогда мы можем получить больше негатива, чем позитива. Ребенок в кругу проблем, не

имеющий выход в реальный мир, целиком и полностью сосредоточенный на общение через сеть, он не может самостоятельно найти выход из этого замкнутого круга виртуальной реальности. В дальнейшем в подростковом возрасте это может привести к неоправданной детской агрессии. Поэтому особую роль по адаптации детей к условиям детского сада отводится воспитателю. Необходимо создать такие психолого-педагогические условия, которые помогут сохранить уникальность и самоценность раннего детства. [2]

Поэтому зависимость в гаджетах в семье встречается чаще всего и является настоящей проблемой для развития нашего ребенка, зависимость от гаджетов сказывается на развитии сенсорных восприятий. Им не хватает ручных действий, которые помогает познавать ребенку богатство окружающего мира. Если в семье ребенок постоянно сталкивается с этими гаджетами, то в детском саду мы с вами должны найти золотую середину. Для этого необходимо успешно и эффективно сочетать традиционные и цифровые ресурсы те же планшеты, гаджеты, компьютеры надо заменить нашими традиционными карандашами, красками, конструкторами и учить ребенка тому, что можно создавать мир своими собственными руками.

Подводя итоги, в воспитании ребенка раннего возраста на первом месте должно быть эмоциональное благополучие. Основы личности формируются в раннем детстве и то, как организована жизнь ребенка на этом этапе развития, влияет на его будущий склад характера. Ошибки, допущенные в воспитании, скорректировать потом сложно. Поэтому не стоит препятствовать проявлению самостоятельности и активности. Следует создавать предсказуемые и понятные правила жизни, способствующие успешной социализации.

Использованная литература:

1. «Адаптация родителей к школе», Анна Мирошина
2. <https://www.maam.ru/detskijasad/statja-socializacija-detei-doshkolnogo-vozrasta.html>
3. А.Евкова «Социализация детей дошкольного возраста»

Биязбаева Гулаим Зайнулловна

Актюбинская область, Каргалинский район
Ясли-детский сад «Бәбек»
Заведующая

СЕНСОРНОЕ РАЗВИТИЕ КАК ОСНОВА ГАРМОНИЧНОГО РАЗВИТИЯ ДОШКОЛЬНИКА

Аннотация. Статья посвящена педагогам, воспитателям дошкольной организации. В материале рассматривается применение новой технологии обучения - сенсорного развития, которое служит основой познания мира, первой ступенью которого является чувственный опыт. Успешность умственного, физического, эстетического воспитания в значительной степени зависит от уровня сенсорного развития детей, т.е. от того, насколько совершенно ребенок слышит, видит, осязает окружающее. С восприятием предметов и явлений окружающего мира начинается познание. Все другие формы познания - запоминание, мышление, воображение – строятся на основе образов восприятия, являются результатом их переработки. Поэтому нормальное умственное развитие невозможно без опоры на полноценное восприятие.

Ключевые слова: сенсорика, модернизация, опыт, перспективы.

На современном этапе развития в Республике Казахстан происходят глубокие социально-экономические преобразования, которые требуют новых подходов к системе дошкольного образования и поиска новых эффективных форм организации учебного процесса. Это своевременно нашло отражение в Стратегической программе «Модель развития дошкольного воспитания и обучения» (Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года № 137).

Изучив «Модель развития дошкольного воспитания и обучения», мы решили изменить подходы к процессам развития и воспитания детей. В современном мире подход к образованию меняется вместе с быстроменяющимися реалиями, в которых живут и растут наши дети. Взгляд на образование как на продолжающийся в течение жизни процесс, в котором начало совпадает с моментом рождения ребенка, предполагает принятие гибких стандартов организации образовательного

процесса. Дети проводят в организациях образования большое количество времени, что ведет к пониманию важности создания соответствующих условий для проживания детьми периода детства в гармоничной, доброжелательной, развивающей, инклюзивной, справедливой среде, в которой уважают культурное и этническое разнообразие [1 гл.3 п.22].

Для определения потребностей изменения предметно – пространственной среды в детском саду, мы изучили ситуацию со всех сторон, а именно: дети – родители – педагоги, и использовали для этого:

- листы наблюдения ОУД и мониторинг результатов диагностики контроля по всем возрастным группам;
- анкетирование педагогов по теме «Выявление готовности педагогов к сенсорному воспитанию детей»;
- анкетирование родителей «Выявление интересов и знаний родителей воспитанников по вопросам сенсорного развития и воспитания дошкольников».

В анкетировании приняли участие 13 педагогов и специалистов ДО и 80 родителей. В ходе анкетирования определились два важных приоритетных вопроса:

1. Считаете ли вы необходимым развитие ребенка в данном направлении?

2. Устраивает ли информация о сенсорном воспитании, размещенная в группе?

Обработав всю информацию, провели обратную связь с родителями в виде круглого стола на тему: «В мире Сенсорика», в ходе которого родители предложили более углубленно подойти к проблеме развития сенсорных навыков детей.

Также провели мониторинговое обследование групп по развитию предметно-пространственной среды. На основе анализа проведенного обследования было выявлено то, что в каждой группе, а особенно в группах младшего дошкольного возраста, недостаточно материалов для сенсорного развития детей.

На основании вышеизложенного и определилась потребность в модернизации ДО в направлении «Сенсорное развитие как основа гармоничного развития дошкольника».

На основе анализа сбора данных: анкетирования, листов наблюдения, мониторинга качества знаний и умений воспитанников и изучения развития предметно-пространственной среды, мы определили следующие приоритеты и цели для детей:

- развивать и совершенствовать все виды восприятия, микро - и макромоторику; умение активно употреблять слова, обозначающие действия, качества и свойства предметов;

- формировать способность к использованию сенсорных эталонов в повседневной жизни;

- воспитывать бережное отношение к предметам, учить использовать предметы в соответствии с их назначением и свойствами.

для родителей:

- повышать уровень знаний по сенсорному развитию и воспитанию дошкольников;
- активизировать участие родителей в

воспитательно-образовательном процессе, в организации сенсорной среды ДО.

для педагогов:

- повышать уровень компетентности по сенсорному развитию и воспитанию дошкольников;

- создать условия для обогащения сенсорного опыта детей;

- привлечь родителей к реализации проекта через участие в различных мероприятиях и совместном творчестве.

Основываясь на эти приоритеты, пришли к миссии: «Создание и внедрение в педагогический процесс модели взаимодействия детей, родителей, педагогов, сотрудников ДО по сенсорному развитию и воспитанию, как основе гармоничного развития дошкольника».

Для внесения изменений в практику ДО и поддержки педагогов в деятельности включены обучающие мероприятия с использованием подходов Коучинга и Менторинга. Были запланированы Коучинги по направлению «Тактильный блок»: «Развитие мелкой моторики», «Упражнение для пальцев» «Ходьба по сенсорной тропе», «Рибристая дорожка».

С использованием подхода Менторинг, была создана команда развития для достижения эффективности изменений, в нее вошли педагоги как с большим опытом работы, так и молодые. Наша команда проводила «Ярмарки идей», которая проходила по нескольким направлениям:

- создание проекта «Познаем мир, играя», где педагоги привлекают не только детей, но и родителей (создание Лэпбуков, пособий для развития мелкой моторики);

- мастер-класс с родителями и детьми «Ум на кончиках пальцев», «Сенсорика для здоровья»;

- распространение опыта (расширение отношений с другими учреждениями).

Чтобы улучшить работу ДО и способствовать ее развитию, применили следующие способы вовлечения всех трех составляющих ДО (детей, родителей, педагогов) в соответствии с миссией и приоритетами:

- обратная связь: «Доска сообщений», «Реклама», совместные мероприятия, персональные беседы и тренинги;

- мастерская: была оборудована «Тактильная дорожка», предназначенная для ходьбы босиком по разнородным покрытиям. Она развивает у детей навыки осязания и учит улавливать различия между теплым и холодным, шершавым и гладким, мягким и твердым, упругим и жестким. Является увлекательным игровым элементом, воздействует на связки и нервные окончания, оказывает общеукрепляющий эффект;

- акция: интерактивное панно «Бесконечность» (правильно организованная предметно – пространственная среда может гарантировать охрану и укрепление физического и психического здоровья ребенка, что очень важно для его развития.)

- попечительский совет (по вопросам финансирования, материальной базы);

- организованная учебная деятельность с элементами сенсорной интеграции.

Делая выводы по оценке эффективности изменений и планированию, мы разработали следующие индикаторы эффективности изменений:

Для детей:

- сенсорные и сенсомоторные навыки детей развиты в соответствии с возрастными особенностями;

- положительная динамика мониторинга формирования сенсорно- математических эталонов у детей дошкольного возраста.

Для родителей:

- активное участие родителей в реализации проекта;

- повышение педагогической компетенции родителей в вопросах сенсорного воспитания детей.

(Реализованы совместные работы с родителями по изготовлению сенсорного методического материала и дидактических игр.

Организованы выставки дидактических игр, пособий, совместного творчества по сенсорному воспитанию.)

Для педагогов:

- создана методическая база по сенсорному воспитанию в ДО совместно с родителями;

- организована в группах развивающая предметно-пространственная среда по сенсорному развитию детей;

- накоплен положительный опыт организации сенсорного воспитания дошкольников;

- через коучинги и менторство повысилась педагогическая компетентность педагогов.

Для оценки эффективности нашей работы мы провели SWOT- анализ и выявили сильные и слабые стороны.

Сильные стороны:

1. Тесное сотрудничество всех трех составляющих ДО (дети, родители, педагоги).

2. Использование всех компонентов Модели 4К в проведении всех мероприятий.

3. Накопление положительного опыта педагогов.

Слабые стороны:

1. Недостаточное финансирование в приобретении пособий для сенсорного развития детей и участие Попечительского совета.

2. Недостаточная компетентность педагогов по вопросам сенсорного развития дошкольников.

Хочется отметить, что все внесенные изменения дали положительный результат в формировании сенсорного развития дошкольника. Создавая безбарьерную развивающую среду, игровые и тематические зоны, мы ориентировались на поддержку индивидуальности и субъектности ребенка, развития жизненно необходимых физических, социальных, эмоциональных, коммуникативных, познавательных навыков [1. гл.3 п.31].

Ребенок может продуктивно заниматься только тогда, когда ему по-настоящему интересно. А интерес ребенка - это основа успешного обучения ребенка в детском саду. Сенсорное развитие - это фундамент для гармоничного развития ребенка!

В связи с модернизацией дошкольного образования, предполагающим создание

ПЕДАГОГТЕР СІЗДЕР ҮШІН

в дошкольных учреждениях условий для развития проектной деятельности, необходимо и дальше поддерживать и развивать в ребенке интерес к исследованиям, открытиям. Учитывая необходимость дальше развивать сенсорные способности детей, мы решили создать «Сенсорный сад» из роз. В этом направлении идет разработка проекта «Радуга из роз». Данный проект будет осуществляться в рамках реализации образовательной программы ГККП «Ясли-детского сада «Бобек». Внедрение в образовательный процесс новой технологии сенсорного обучения, развития и воспитания сделает процесс дальнейшего преобразования системы работы педагогов по данному направлению совершенным, постоянным.

Сенсорный сад – это такая территория, которая специально создана для тесного

общения человека с природой с помощью зрения, слуха, обоняния, осязания. Сенсорный сад не просто обращается к чувствам или вызывает произвольные ассоциации, – он создан для этого. Другими словами, сенсорный сад из роз будет оказывать на органы чувств конкретное, определенное и максимальное воздействие, например, ярким цветением и стойким ароматом. Розарий активизирует обоняние и зрение.

Мечтаем, что сенсорный сад «Радуга из роз» может стать самой изящной и восхитительной визитной карточкой нашего детского сада. Но главная его задача - не только восхищать и удивлять гостей, но и доставлять детям радость и удовольствие от благоухания и созерцания совершенной красоты.

Использованная литература:

1. Модель развития дошкольного воспитания и обучения, утверждена Постановлением Правительства № 137 от 15.03.2021 г.

Алдакимова Лидия Николаевна

г. Павлодар

КГКП «Специальный ясли-сад №82

Воспитатель

БУККРОССИНГ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА И ИНИЦИАТИВЫ У ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ

Аннотация. В статье рассматривается роль коммуникативных навыков в формировании личности дошкольников с нарушением зрения. Предлагается такая форма работы, как буккроссинг, который направлен на развитие социального интеллекта, инициативы, активизацию чтения в кругу семьи.

Ключевые слова: буккроссинг, книга, коммуникативные навыки, дошкольное детство.

Согласно современным требованиям к системе дошкольного образования одним из ведущих приоритетов является социально-коммуникативная направленность образовательной деятельности. Социально-коммуникативные способности, умение общаться – основное условие развития ребенка с нарушением зрения, важнейший фактор формирования личности, один из главных видов деятельности человека, устремленный на познание и оценку самого себя. В век современных методик и технологий для обогащения и совершенствования детской речи необходимо создать вокруг дошкольников благоприятную развивающую речевую среду. Речевая развивающая среда – это организованная предметно-развивающая среда, наиболее эффективно влияющая на развитие разных сторон речи детей со зрительной патологией.

Наличие отклонений зрительного восприятия не позволяет ребенку в полной мере развивать и совершенствовать личностные качества, необходимые для полноценной реализации общения, межличностного взаимодействия, проявляющегося в осознанных

коммуникативных действиях и в умении строить свое поведение в соответствии с требованиями ситуации и особенностями собеседника. Детям необходимо предоставить информацию об окружающих явлениях, предметном мире. Все это находит отражение в чтении художественной литературы [1, с.22].

Книги играют важную роль в развитии и обучении ребенка, так как открывают для него яркий, неизведанный, увлекательный мир. Но современные дети, к сожалению, проводят большую часть времени за компьютером или смотрят телевизор, а про книги забывают напрочь. В связи с этим перед педагогикой встает проблема переосмысления ценностных ориентиров воспитательной системы, в особенности системы воспитания дошкольного детства. Передача родителям педагогических знаний, в частности конкретных рекомендаций по развитию речи дошкольников, является одним из важных направлений работы детского сада. И здесь огромное значение приобретает овладение буккроссингом, который приобщает ребенка к художественной литературе, развивает социальный интеллект и инициативу [2, с.22].

Буккроссинг (в переводе с английского - «перекрестный обмен книгами») - главная идея в том, чтобы «отпускать книги на волю» и пропагандировать ответственное «книжное потребление». Буккроссинг - это одна из бюджетных и доступных альтернатив покупкам книг. Ребенок или родитель, прочитав книгу, оставляет ее в условном месте, где другой читающий может взять и прочитать ее то, есть «книжный круговорот», суть которого заключается в путешествии книги по читателям.

Цель буккроссинга: ввести в практику разнообразные формы и методы работы с литературными произведениями, способствующими приобщению детей к книге для развития познавательной, творческой и эмоциональной активности детей с нарушением зрения.

Для приобщения дошкольников со зрительной патологией к художественной литературе нужно в уголке группы или любом другом условном месте установить книжный стеллаж или полку, где дети и их родители смогли бы рассмотреть книги, познакомиться с содержанием и иллюстративным материалом и выбрать понравившуюся. Взрослым и детям нужно понять, что процесс «буккроссинга» состоит из простейшего действия, основанного на принципе «прочитал - отдал другому». У книг должна появиться «вторая жизнь», они должны читаться, а не стоять на полках

План работы заключается в том, чтобы пересмотреть книги в своей книжной библиотеке; выбрать книги, которыми

можно поделиться и принести их в детский сад; дать возможность прочитать их другим детям и взрослым; прийти и взять любую книгу, прочитать и отдать другому человеку, или вернуть обратно.

В книжном уголке каждый читатель всегда найдет для себя книгу по душе, которая поможет познать окружающий мир, узнать о добре и зле, ненависти и дружбе, смелости и трусости, что делают мир ребенка необычайно интересным и полным удивительных открытий. Не у всех семей есть возможность постоянно приобретать новые книги, буккроссинг не только дает возможность ребенку выбирать интересные произведения, но и накладывает обязанность ответственно относиться к чужому имуществу [2, с.26].

Работа по внедрению движения буккроссинга состоит из нескольких этапов:

- выявление уровня знаний детей по проблеме;
- проведение ситуативных бесед с детьми: «Как появилась книга», «Правила обращения с книгой», «Твоя любимая книга»;
- выявление уровня владения информацией родителями группы по данной проблеме. Проведение вводной беседы для родителей по теме «буккроссинг», объяснение идеи. Договориться со взрослыми о том, чтобы дети с разрешения приносили в детский сад уже прочитанные ими книги;
- опрос родителей на тему: «Для чего необходимо читать книги детям?»;
- анкетирование родителей с целью выявления самой читающей семьи. На данном этапе формулируется проблема: так как есть семьи, которые не могут купить книги. Объяснить детям, что у многих дома есть уже прочитанные книги, которые просто стоят на полке, а если они принесут их в детский сад, то другие юные или взрослые читатели могут познакомиться с ними, и это было бы здорово!
- создание условий для участия родителей в образовательной деятельности;

- возрождение традиции чтения в кругу семьи. Проведение акции «Читайте детям книги». Регулярное чтение казахских и русских народных сказок детям перед дневным сном и в свободное время. Научить родителей и детей выбирать произведения, подходящие по возрасту, организовать выставку книг на полках. В этом вопросе активное участие принимают родители вместе с детьми. Дети выбирают понравившиеся книги для чтения. После чего, они обмениваются информацией о прочитанном, вместе с воспитателем и родителями.

Участники проекта знакомятся с правилами:

- выбери себе книгу;
- возьми ее почитать;
- прочитай – верни, если захочешь;
- принеси взамен (или просто так) любую другую книгу;
- выставка творческих работ по рисованию и аппликации на тему: «Моя любимая народная сказка», «Иллюстрации

к прочитанным книгам». Дети и педагоги презентуют подготовленные в процессе реализации букскрессинга формы творческой деятельности: выставки рисунков и поделок, организуют театрализацию по одной или нескольким прочитанным книгам [3, с.14];

- приобщение детей к социокультурным нормам, традициям семьи, общества и государства.

На разных уровнях работы все участники - дети, родители, педагоги подводят и анализируют свои результаты, у детей формируются разнообразные знания, умения и навыки, они получают огромное количество эмоций и впечатлений [3, с.16].

Букскрессинг позволяет повысить интерес детей с нарушением зрения к чтению художественной литературы, обогатить словарь, развить лексико-грамматический строй, связную речь, возродить традиции чтения в кругу семьи [4, с.164].

Условия реализации:

- начинать читать книги ребенку с раннего детства, когда он не умеет еще разговаривать, сделайте чтение книг ритуалом;

- использовать принцип «неоконченного чтения»: не дочитав до конца произведения художественной литературы, дайте возможность ребенку побыть наедине со своими мыслями, поразмышлять, а что могло бы произойти с героями дальше, затем дочитайте книгу до конца (можно к чтению вернуться на следующий день);

- обязательно рассматривать вместе иллюстрации в книге по ходу чтения, чтобы лучше представить образ героев, погрузиться в атмосферу происходящих событий,

- развивать интерес к разным жанрам художественной литературы;

- называть автора произведения, рассмотреть его портрет;

- выбирать книгу вместе, учитывать интересы ребенка;

- обсуждать прочитанное, создать ситуацию, чтобы ребенок поделился своими эмоциями;

- читать книги сами, подавать личный

пример ребенку, чтобы он видел, что чтение для вас интересно и увлекательно.

Таким образом, буккроссинг для ребенка это не только хорошая семейная традиция, это огромный урок мудрости и жизни, выполняющий много функций.

Во-первых, слушая чтение взрослого, ребенок активно думает, предвосхищает события, устанавливает связи своего опыта с опытом других, ассоциирует себя с героем книги.

Во-вторых, пока родители читают, ребенок фантазирует, создает зримый красочный образ, мир, в котором живут герои книги; когда ребенок, только научившись читать, делает это сам, он слишком много

усилий тратит на процесс чтения.

В-третьих, во время чтения книги взрослыми ребенок учится слушать: долго, не прерывая читающего, различать смысловые акценты, слышать различную интонацию. Кроме этого, формируется слуховая память, ребенок начинает хорошо запоминать.

В-четвертых, это совместное времяпровождение, общение. И это самое главное. У родителей и детей – общий интерес и совместное дело. Проводить время вместе – значит отдать ребенку все внимание целиком.

В-пятых, это первая ступень дошкольников к грамотности и обучению на протяжении всей жизни.

Использованная литература:

1. Дружинина Л.А. *Коррекционная работа в детском саду для детей с нарушениями зрения: Методическое пособие* / Л.А. Дружинина. – М.: Издательство «Экзамен», 2006, 22 с.
2. Крылова Н. Б. *Новое поколение - новые технологии в привлечении к чтению классики* / Крылова Н. Б., Руссак З. В. // *Вестник Челябинской государственной академии культуры и искусств.* – 2014 – Т. 38, № 2 (38). – С. 22-27.
3. Суворова, В. *Книгообмен, книговорот – что дальше?* / Валерия Суворова // *Вестник библиотек Москвы.* – 2009. - № 3. – С. 14-16.
4. Бугрименко Е. А., Цукерман Г. А. *Чтение без принуждения.* М.: Знание, 2003. – 164 с. [Электронный ресурс], [2, с.26].

Елеусізова Жұлдызай Бақбергенқызы

Түркістан облысы, Созақ ауданы, Таукент кенті,
«Таукент гүлдері» бөбекжай-балабақшасы
Тәрбиеші

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА АТА-АНАЛАРМЕН ЖҰМЫСТЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖОЛДАРЫ

*Бала бақыты – білімде. «Білім – бір құрал.
Білімі көп адам құралы сай ұста секілді, не жасаса да келістіріп жасайды»
Ахмет Байтұрсынұлы*

Бүгінгі таңда болып жатқан өміріңіздегі өзгерістерге байланысты ұстаздар мен ата-аналардың бала тәрбиелеудегі жауапкершілігі арта түсуде. Балаларды оқыту мен тәрбиелеуде отбасының басым рөлін пайдалана отырып, бірлесе жұмыс атқару керек. Бала психикасы үйдегі көрген-білген, естіген мәліметтермен толығады. Әрбір ұстаз ата-аналармен қарым-қатынас жасауда түрлі тәсілдерді, қазіргі жаңа технологияларды пайдалана отырып ата-ананың қызығушылығын арттыру мақсатында жұмыс атқарса, ата-ананың балабақшаға, тәрбиешіге деген көзқарасы өзгерер еді. Қазіргі уақытта жұртшылықтың балаларды тәрбиелеуге қатысы кеңейе түсіп, тәрбие жұмысы еңбек ұжымының күнделікті ісіне айналууда.

Отбасының балаға тәрбие берушілік қызметінің мақсаты – баланың жасын, жеке ерекшелігін, психологиялық дамуын ескере отырып жарасымды жетілген ұрпақ тәрбиелеу.

«Баланы жастан», «Ұяда не көрсең, ұшқанда соны ілерсің» деген даналық сөздердің мағынасы өте терең. Есейіп кеткен соң баланың теріс мінезін, қалыптасқан қате көзқарасын өзгерту өте қиын.

Отбасындағы ата-ана мен баланың қарым-қатынас нәтижесінде адамгершілік, эстетикалық, дене тәрбиесінің алғашқы

үлгілері қалыптасады. Ал әке мен шеше-баланың алғашқы тәрбиешілері. Ата-аналар бала бақытының шынайы бағбаны болуы тиіс.

Тәрбиешілердің практикасында ата-аналармен және көпшілікпен бірігіп жұмыс істеудің әртүрлі формалары қалыптасып, жемісті түрде қолданылууда. Отбасы тәрбиесіндегі кездесетін сәтсіздіктер ата-аналардың педагогикалық-психологиялық сауатсыздығынан және оларда тәрбие жұмысын жүргізуге қажетті тәжірибенің жоқтығынан болады. Балаларды тәрбиелеудің дұрыс жолын табу үшін ата-аналарға көмектесу -тәрбиешілердің міндеті. [1]

Ата-аналармен жүргізілетін жұмыс түрлерін қалай ұйымдастыруға болады? Ол үшін біз, яғни психологтар, тәрбиешілер ата-аналармен жақынырақ танысып, отбасының әлеуметтік жағдайын, отбасы мүшелерінің бала тәрбиелеудегі рөлін анықтау үшін ата-аналардың ұсыныс - пікірлерін, ойын бөлісу мақсатында сауалнамалар, анкеталық сұрақтар алуымызға болады. Сонымен бірге жыл бойғы жүргізілетін жұмыс түрлерін ата-аналармен бірлесе отырып жасаған тиімді, себебі ата-аналар заман талабына сай өзекті мәселелерді, отбасы тәрбиесіне байланысты тақырыптарды өздері ұсына алады. Сонымен қатар ата-аналардың

ұсыныс-пікірлерімен санаса отырып ата-аналарға арналған әңгімелер мен лекциялар, консультациялар, сұрақ – жауап кештері, тәрбие жұмысын алмасу жөніндегі конференциялар, психологиялық тренинг-сабақтар, ата-аналарды педагогикалық әдебиеттермен таныстыру әдіс - тәсілдері қарастырылады.

Мұхтар Әуезов айтқандай: «Қай істің болсын өнуіне үш түрлі шарт бар, ең әуелі ниет керек, одан соң күш керек, одан соң тәртіп керек». Өмірлік тәжірибе ұлы жазушымыздың сөзінің құдіреттілігін байқатады. Отбасы мен балабақша арасындағы байланысты күшейтіп, бағытты жұмыс жүргізу, ұйымдастырылатын мерекелік іс-шараларға, ата-аналарға және топ жиналыстарына ата-аналарды тартудың қажеттілігі: балаларда іс-әрекетті таңдаудың үлкен мүмкіндігі болады, балалар маңызды жетістіктерге жете алады; балалар еліктеудің жаңа үлгісін алады; ересектер тәрбиешінің жұмысымен жақын танысып, оны бағалай біледі. [2]

Әрбір отбасының мықты жақтары болады, әр адам жақсы ата – ана болғысы келеді, барлық отбасы көмекті қажет етеді, көмек түрі отбасының нақты қажеттіліктеріне байланысты болады. Ата-анамен жұмысты ұйымдастыру барысында ата-ананы, яғни отбасын тәуелді ету емес, оны қиыншылықтарды жеңу мүмкіндігін нығайтуды көздеу, баланың дамуы туралы ақпарат ата-аналарға бала тәрбиелеуде өз рөлін жүзеге асыруға ықпал етеді.

Ата-аналармен бірлесе атқаруға болатын жұмыстар: тақырыптық кеңес (ата-аналарды психологиялық, педагогикалық білім және тәжірибе жаңалықтармен таныстыру, кеңес беру, ой қозғау, ой қорыту), педагогикалық семинар, шығармашылық кештер (балабақша және топшілік болуы, озық қабілетті, танымал ата-аналарды үлгі тұту, насихаттау мақсатында ұйымдастырылады), топшілік ата-аналар жиналысы, бақшаішілік ата-аналар жиналысы, ата-аналармен жеке кездесу, ата-аналар үшін ашық есік күні, ата-аналарға педагогикалық және психологиялық кеңес беру, мерекелік кештерге шақыру, ата-аналарды психологиялық тренинг-ойындарға,

отбасылық жарыстарға қатыстыру және «Менің жанұям» атты балалар салған сурет көрмесін тамашалау. Психологиялық тұрғыдан алғанда сурет арқылы да біраз құнды мағлұматтар алуға болады. Ата-аналарға тарапынан балаларға кейде онша көңіл бөлінбейтінін, балаларымыз шеттеп, көңілі жабырқаулы күйде жүретінін байқауға да болады. Не себепті баланың көңілі толмайды? Гүлдің сусырап шөлдейтіні сияқты бала да ынта-ықыласқа шөлдейді. Ата-ананың балаға бар жағдайын жасаудан басқа мейірім, жылуы, қамқорлығы қажет. Әке мен шеше өзін тәрбиешімін дей отырып өздері де тәрбиеге енуі қажет. Қазіргі таңда баланы тәрбиелеуде, бала психологиясының дұрыс қалыптасуында ата-ананың да, тәрбиеші-ұстаздың да атқаратын рөлі зор. Сондықтанда отбасы мен балабақша ынтымақтастығының өсіп келе жатқан болашақ ұрпақ өміріне тигізетін әсері өте зор. «Ұстаз – бағбан, бала - гүл» деген қағида әр тәрбиешінің ұстаздың ұстанымы. Осы қағиданы ата – ана мен ұстаз бірігіп пайдалансақ, балабақша балалары үшін ең сүйікті мекенге айналар еді.

Мектепке дейінгі ұйым мен отбасы арасында сенімді қарым-қатынас құру үшін педагогтың бала отбасына үнемі зерттеу жүргізгені жөн. Бұл үшін ата-аналар жасындағы айырмашылықты, олардың білімін, ортақ мәдени деңгейлерін, сондай-ақ, ата-аналардың жеке ерекшеліктерін, олардың тәрбиеге көзқарастарын, отбасылық қатынастардың мінездемесін, т.б. білу қажет. Сонымен бірге, балабақшаның отбасына үнемі ашық, яғни олар қалаған кезінде өздерінің мәселелерін талқылауға, консультация мен көмек алатындай болғаны жөн. Педагогтің жұмысы ата-анамен және балалармен жұмысқа үйлестірілген болуы міндетті. Мектепке дейінгі ұйым педагогі ата-аналармен сенімді шағын орта құру үшін олармен жұмыс мазмұны мен формаларын ойластыруы міндетті. Мысалы, олардың қажеттілігі зерттеу және алынған мәліметтерді келешек жұмыста қолдану мақсатында экспресс-сұрақ жүргізу. Тәрбиешілер мен ата-аналар арасында іскер әріптестік үшін жағымды қарым-қатынас орнағаны жөн. Педагог ата-аналармен

жұмыста олар қызыға қатыса алатын, бала бейнесінің жағымдылығын қалыптастыратын жұмыстар өткізуі қажет. Ата-аналарда баланың жағымды бейнесін формалау үшін отбасында айтылмайтын, ата-анасы күтпеген, олар үшін қызықты ақпаратты хабарлайды. Бұл баланың құрбыларымен тіл табысудағы ерекшелігі, оның еңбекке деген қатынасы, іс-әрекеттерінің жетістіктері болуы мүмкін. Педагогті бала тәрбиесіндегі отбасы мәселелерімен таныстыру өте маңызды. Бұл кезеңде тәрбиешілер ата-аналармен диалог жүргізеді, отбасымен сөйлескенде тек жағымды жақтарын емес, бала қылығындағы қиыншылықтар, кедергілер туралы да айтады. [3]

Мектепке дейінгі ұйымдарда білім беру үрдісін жоспарлауға ата-аналарды қосуды келесі бағыттармен жүзеге асыруға болады: білім беру жағдайларына ата-аналардың қажеттілігін, қызығушылығын зерттеу; әлеуметтік тапсырысты әзірлеуге ата-аналарды тарту: мектепке дейінгі ұйым миссиясын анықтау, білім беру мазмұнын таңдау (білім беру бағдарламалары, технология, балаларды тәрбиелеу мен оқыту әдістемесі); түлек моделін құру; жоспарды әзірлеудің барлық деңгейіне ата-аналарды тарту: мектепке дейінгі ұйымның даму бағдарламасы, жылдық және оқу жоспарлары, баланың жеке даму картасы, тәрбиешілермен біріккен жоспарлар. Ата-аналармен жұмыс формалары, бүгінгі күні ата-аналар педагогикалық білімін ағартудың

дәстүрлі емес, жаңашыл деп саналатын әртүрлі әдістері мен формалары қолданылып келеді: көрнекі насихаттау; on-line бақылау; отбасына қатынау; консультациялық пункттер; ата-аналар жиналысы; әңгімелесу мен консультациялар; ата-аналар конференциялары; ауызша журналдар; сауалнама жүргізу; ашық есіктер күні; дөңгелек үстелдер; клубтар ұйымдастыру; біріккен бос уақыттар; іскер ойындар ұйымдастыру және т.б. Ата-аналармен жұмыстың маңызды сәті-үй педкеңестері, лекциялар, ауызша журналдар, ашық есік күндері, әкелер, әжелер, аталар клубы, практикумдар және т.б. болуы қажет. Отбасы мен балабақша өзара іс-әрекетінің басты

формаларының бірі әрбір ата-анамен жеке жұмыс болып табылады. Бұл форманың артықшылығы, отбасын зерттеу, ата-аналармен сұхбат (әрқайсысымен жеке-жеке), ата-аналардың балалармен топта, үйдегі әңгімелесуін бақылау арқылы педагогтардың баламен біріккен іс-әрекеттің нақты жолдарын белгілеуінде. Тәрбиешінің ата-аналармен сұхбаты - педагогтың отбасымен байланысының қолжетімді формасы. Сұхбат келесі талаптарды қамтуы қажет:

- нақты және мазмұнды болуы;
- баланы тәрбиелеу мен оқыту сұрақтары бойынша ата-аналарға жаңа білім беру;
- педагогикалық мәселелерге қызығушылығын ояту;
- бала тәрбиесіне жауапкершілік сезімін арттыру. Жеке жұмыста нақтылай кетер бөлімнің бірі – отбасына қатынау. Басты мақсат – баламен және оның жақындарымен өзі қалыптасқан ортада танысу. [4]

Бүгінгі заманның педагогіне қойылатын талап та өте жоғары. Педагог үнемі ізденісте жүрсе, ал ата-ана бұл үдерісте қолдау көрсетіп, көмекке келетін болса, жұмыс табысты болмақ.

Пайдаланған әдебиеттер:

- 1. Давыдова О.И., Богославец Л.Г., Майер А.А. Балабақшада ата-аналармен жұмыс: Этнопедагогикалық тәсіл - М.: ТЦ Сфера, 2005. – 144 б. - («МДҰ басқару» журналына қосымша).*
- 2. Зверева О.Л. МДҰ ата-аналар жиналысы: әдістемелік құрал /О.Л. Зверева, Т.В. Кротова. - М.: Айрис – пресс, 2006. – 128 б. - (Мектепке дейінгі тәрбие мен дамыту)*
- 3. Мектепке дейінгі ұйым басшысының анықтамалығы № 11-2014 жыл.*

Булекбаева Алмагуль Темирболатовна

Павлодарская область, г. Экибастуз
Ясли-сад № 2
Заведующая

АКТИВНЫЕ ФОРМЫ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ДЕТСКОГО САДА И СЕМЬИ

Семья играет первичную и важнейшую роль в процессе становления личности. Отношения между педагогами и детьми, характер отношения взрослых к ребёнку, и в целом семейный микроклимат оказывают либо позитивное или негативное воздействие на дошкольника. Благодаря семье ребенок познает окружающий его мир, формируется свое «Я». Положительная, любящая атмосфера в семье, где каждый из её членов значим и любим, способствует воспитанию у ребёнка гуманного мировосприятия, стремления отдавать своё тепло другим людям. А негативная, отрицательная атмосфера порождает в ребёнке проявления неприязни и враждебности ко всему, что его окружает. [1]

Детский сад, также оказывает повсеместную поддержку в этом процессе и дополняет семейное воспитание. Отличительной характеристикой этих процессов в семье и детского сада является - целенаправленность воспитательных воздействий в последней. Детский сад способствует накоплению дошкольником определённого опыта, системы знаний, отличающихся от тех, которые он получил в семье. Круг его общения значительно расширяется, за счёт вовлечения в него новых значимых взрослых и сверстников, с которыми необходимо налаживать и поддерживать взаимоотношения. В детском саду у ребенка появляются новые возможности опыта общения с детьми и со взрослыми. В детском саду ребенок должен научиться заботиться о себе и развивать

свою автономность внутри коллектива. Поступление в детский сад заставляет его изменить свои взгляды на «другого». Всё это естественным образом оказывает влияние на отношения, которые сложились у ребёнка в семье, обогащая их и привнося в них новые краски. Таким образом, можно отметить, что, как и семья, так и ДО играют в жизни ребёнка – дошкольника значимую роль. Нельзя говорить об этих важнейших институтах воспитания по отдельности, так, как только взаимовлияние и взаимодействие между ними могут обеспечить оптимальные результаты в процессе развития личности. Отношения между семьёй и детским садом не могут не меняться. Экономические, социальные факторы оказывают не последнее влияние на их характер. Также большое значение в их построении имеет и личное взаимодействие со всеми специалистами дошкольной образовательной организации (руководством, воспитателями, логопедом, психологом и др.). [3]

Выполняя посредническую функцию в системе «семья – детский сад - общество» образовательная организация должна быть не только носителем социально-культурных и человеческих ценностей, но и инициатором вовлечения семей воспитанников в этот процесс. Взаимный интерес к процессу развития ребёнка позволяет совместно осознавать, определять и обоюдно преодолевать проблемы воспитания детей, а также помогает налаживать так необходимую и семье и ДО связи между

воспитывающими взрослыми в процессе становления личности ребенка.

Несмотря на это очень часто воспитывающие взрослые, как со стороны семьи, так и детского сада не могут наладить положительные контакты между собой.

Причины взаимного отчуждения могут лежать в следующих направлениях: 1) со стороны руководства ДО - ориентация на лимитированные отношения с семьей;

- ограниченное использование всего разнообразия подходов и форм к построению развивающего взаимодействия;

- отсутствие осознания необходимости сотрудничества и понимания ценности качественного управления этим процессом.

2) со стороны специалистов ДО - недостаток понимания связи между уровнем развития ребёнка-дошкольника и состоянием семейного микроклимата;

- преобладание монологических и директивных форм общения с представителями семей, недостаточно высокий уровень развития диалогического общения;

- использование педагогами в процессе общения с родителями вербальных форм над практическими;

3) со стороны представителей семьи - стереотипы, связанные с рассмотрением детского сада, как института, принявшего на себя обязанности по воспитанию ребёнка;

- отсутствие опыта по реализации взаимодействия и сотрудничества со специалистами детского сада;

- защита своей семьи от посягательства.

Практика показывает, что потребность в диалоге испытывают обе стороны, как педагоги, так и родители. Однако эта необходимость очень часто бывает малоосознанной, и её причины у детского сада и семьи не всегда совпадают. Обращение родителей к педагогам с предложениями, советами, просьбами, чаще всего относятся к каким-либо текущим событиям. Для педагогов семья привлекательна, прежде всего, с точки зрения информации о ребёнке: особенности режима дня дома, степень приучения ребёнка к самостоятельности, самообслуживанию и т.п. Испытывая нехватку

знаний об особенностях воспитания ребёнка, условиях его развития за пределами их непосредственного влияния, педагоги и родители, порой очень однобоко и неумело, стремятся заполнить этот пробел. [3]

Все проблемы взаимодействия педагога с родителями должны волновать образовательную организацию, которой необходимо поставить перед собой решение следующей цели - создание определенной системы сотрудничества педагогов с семьями воспитанников.

Это, в свою очередь, позволит реализовать следующие задачи:

1. Осуществить необходимое для целостного развития дошкольника единство ценностей, подходов, требований и интересов в жизни детей и взрослых в доме и в группе.

2. Решение первой задачи позволяет реально влиять на семейное воспитание детей.

Работа с семьей, привлечение её к жизни детских групп, выращивание общности, возникающей в первые дни пребывания ребёнка в учреждении между родителями и педагогами – одно из приоритетных и актуальных направлений на сегодняшний день. И пока не сложилось это взаимодействие, и педагоги и представители семей ощущают себя не столько партнёрами, сколько оппонентами, иногда даже и противниками. А пока они остаются оппонентами, никакие рекомендации, не помогут ребёнку разобраться в противоречивости, окружающей его действительности. Дети рано начинают понимать, что возможно «играть» приемлемую «роль» для «тёти», а другую для мамы и папы, что в первом случае можно позволить себе, но совершенно недопустимо во втором. Для того чтобы найти общий язык, необходима систематическая и целенаправленная работа, основу которой составят самые разнообразные формы общения. [4]

Данную работу стоит строить вдумчиво, учитывая конкретные обстоятельства и условия, такие как: Характер детско-родительских отношений. Структуру семьи. Характер внутрисемейных отношений (между воспитывающими взрослыми).

Характер семейного микроклимата. Материальный достаток семьи. Жилищные условия, в которых проживает семья.

С другой стороны, также должны учитываться как индивидуальные, так и профессиональные особенности специалистов, строящих диалог с семьей.

Усилия современных исследователей направлены на то, чтобы мобилизовать социальную активность родителей, средствами которой вырабатываются позитивные представления о различных сферах семейного образа жизни, приёмах воспитания, технологии ведения домашнего хозяйства. Такое сотрудничество с родителями предопределяет не только решение поставленных задач, но и изучение семьи, так необходимое в организации успешного взаимодействия. Таким образом, можно говорить о том, что при изучении семьи наблюдаются тенденции превращения методов науки в методы практической деятельности специалистов.

План изучения опыта семейного воспитания реализуется с помощью различных методов, среди которых наиболее распространены являются методы беседы, наблюдения, анкетирование.

Наряду с этим весьма популярным методом выступает - анализ продуктов деятельности ребёнка. По словам Т.А. Куликовой «У ребенка рано складывается эмоциональное отношение к близким, которое «окрашивает» его представления о родителях, других членах семьи, о своем доме и т.д. Эти представления во всем их своеобразии могут пролить свет на те стороны семьи, домашнего воспитания, которые по другим каналам изучить практически невозможно. Как, например, узнать, кто из членов семьи является особо значимым для ребенка, к кому он испытывает привязанность, каким видит свое место в семье». [2]

Естественно, можно было бы узнать о характере взаимоотношений в семье, например, от родителей или других взрослых представителей, но поможет ли нам эта информация выстроить целостную

картину состояния семейного микроклимата, атмосферы, царящей в доме. Ведь в этом случае не будет принята во внимание позиция ребёнка, его точка зрения на интересующий нас вопрос. В связи с этим, по нашему мнению, приоритет должен отдаваться тем методам и методикам, которые позволят услышать, прежде всего, мнение самого ребёнка, увидеть ситуацию «его глазами», таким как: Методика завершения предложения или рассказа. Проективные методики. Разнообразные игровые упражнения и задания. Рисуночные пробы. Методика комментирования изображений.

Всё вышесказанное позволяет сделать вывод о том, что комплекс разнообразных методов и методик содействует повышению ответственности родителей за воспитание детей, обогащению их соответствующими знаниями и умениями. Таким образом, грамотный подход к вопросу сотрудничества двух основных институтов в жизни ребенка дошкольного возраста, способен привести к повышению «...компетентности родителей (законных представителей) в вопросах развития и образования, охраны и укрепления здоровья детей».

Наряду с этим к показателям эффективности реализуемой педагогом работы с членами семьи можно отнести проявление интереса, потребности в консультативной поддержке, возникновение бесед по инициативе самих родителей. Преобразования в системе «детский сад - семья», влекущие за собой изменения взаимоотношений между двумя социальными институтами: ДО и семьями воспитанников требуют усилий не только от образовательного учреждения, но и от воспитывающих взрослых со стороны семьи. Согласно этому приоритетной задачей, как педагогов, так и семьи является - оказание помощи ребенку безболезненно адаптироваться к жизни детского сада, выработка единого подхода к воспитанию ребенка, согласование действий членов семьи и образовательной организации.

Список литературы:

1. Тонкова Ю.М. Современные формы взаимодействия ДОУ и семьи [Текст] / Ю.М. Тонкова, Н.Н. Веретенникова // Проблемы и перспективы развития образования (II): материалы междунар. заоч. науч. конф. (г. Пермь, май 2012 г.). – Пермь: Меркурий, 2012. – С. 71-74.
2. URL: <http://www.moluch.ru/conf/ped/archive/58/2308>
3. Арнаутова Е.П. Планируем работу с семьей. // Управление ДОУ. 2002.№ 4.С. 66-67.3. Евдокимова Н.В., Додокина Н.В., Кудрявцева Е.А. Детский сад и семья: методика работы с родителями: Пособие для педагогов и родителей. М.: Мозаика – Синтез, 2007. 167с.
4. Хабибуллина Р.Ш. Система работы с родителями воспитанников. Оценка деятельности ДОУ родителями// Дошкольная педагогика.

Елеусизова Гульсара Сеильбекқызы
Солтүстік Қазақстан облысы, Тайынша ауданы,
Чкалов ауылы, МҚҚК «Айгөлек» бөбекжайы
Тәрбиеші

ТҰРМЫСТЫҚ ТЕХНИКА

Білім беру саласы: Қатынас

Бөлімі: Сөйлеуді дамыту

Тақырыбы: Тұрмыстық техника

Тобы: Ересек топ

ҰОҚ мақсаты:

1. Тұрмыстық техника туралы түсінік бере отырып, олардың атқаратын қызметімен таныстыру.

2. Қауіпсіздік ережесі туралы түсіндіріп айту.

3. Үй техникасы туралы түсініктерін қалыптастыру барысында сөздік қорын дамыту

Сөздік жұмыс: тоңазытқыш – холодильник, шаңсорғыш – пылесос, шаш кептіргіш-фен, кір жуатын машина-стиральная машина,

Рефлексия. Рефлексивті бағалау. Смайлик арқылы өз білімдерін бағалайды.

Педагог қорытынды жасайды.

Балаларды тәттілермен марапаттайды.

Әдіс-тәсілдер: Шаттық шеңбер, әңгімелеу, сұрақ жауап, дидактикалық ойын Триз технологиясы бойынша, сергіту сәті, жұмбақ жасыру, мадақтау

Құрал-жабдықтар: Тақырыпқа байланысты суреттер, кеспе қағаздар, ноутбук

АКТ ресурсының атауы: ноутбук, телевизор

Пәнаралық байланыс: Мүсіндеу, сенсорика

Алдын-ала жұмыс: Миға шабуыл

Педагог: -Балалар менің қолымда не?

Ол жұмыс істеп тұрма? Жұмыс жасау үшін не істеуіміз керек?

Балалар жауабын айтады. – Шаңсорғыш, үтік.

- Олардың қандай түрлерің білесіңдер?

ҰОҚ кіріспе бөлімі Шаттық шеңбер.

ҰОҚ негізгі бөлімі: Сәлеметсіңдер ме балалар! Тұрмыстық техника түрлері туралы бейнебаян көрсету

**СМАЙЛИКТЕР
АРҚЫЛЫ БАҒАЛАУ**

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ

Жұмбақ:

Тәбетін ашсаң,
Тамағы лас, шаң. (Шаңсорғыш)

2. Бүкіл әлем ішіне сияр
Оның аты Теледидар

3. Біздің үйде бір зат бар
Сақтайды онда тамақты,
Болсын мейлі күз бен жаз
Іші оның қатты аяз.

Балаларды мадақтау:

ҰОҚ қорытындысы: Тризтехнологиясы бойынша ойын ойнату: «Ұмытшақ – қуыршақ», «Бұл шаңсорғыш не үшін қажет? Теледидар не үшін қажет? электрплитасы не үшін қажет?»

Барысы: Балаларға бәрін шатастыратын және ұмытатын адам туралы әңгіме айту (тәрбиелік тұжырым жасауды ұмытпау).

Содан кейін: көмектескісі келе ме, деп сұрау.

Күтілетін нәтижелер:

Нені білу керек: тұрмыстық техника ажырата білу;
Нені игереді: тұрмыстық техниканы не үшін пайдалану керек;
Нені білді: қауіпсіздік ережелерін сақтау керек.

Джанадилова Инабат Аскарровна

Ақтөбе облысы, Хромтау ауданы,
№ 7 «Еркетай» бөбекжай-балабақшасы
Әдіскер

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ МЕН ОҚЫТУ САЛАСЫНДА ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫ БОЙЫНША С ЕСЕБІН ЖАЗУ ТАЛАПТАРЫ

Аннотация. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту мазмұнын жаңарту шеңберінде мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту және тәрбиелеу үдерісін тиімді ұйымдастыруға қабілетті мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің кәсіби шеберлігін жетілдіру мақсатында мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру мазмұнын жаңартудың негізгі мақсаты баланың жас ерекшелігіне сай әлеуетті мүмкіндіктерін барынша дамытуға, функционалдық тұрғыдан сауатты, кез келген өмірлік жағдайларда меңгерген білім, білік, дағдыларын тиімді қолдануға қабілетті бірегей тұлғаны қалыптастыру болып табылады.

Мақалада жаңартылған білім беру курсына педагогтердің тәжірибеден өту кезеңінде жүзеге асырылатын С есебінің талаптары жазылған. Бұл өз кезегінде, педагогтерге С есебін дұрыс жазуды, әр ойынға тоқталған кезде ескеретін жағдайларына мән беріп, жаңартылған білім беру курсына оқып жүрген педагогтерге есепті дұрыс жазуға әдістемелік көмек болып табылады.

Кілт сөздер: С есебі, жаңартылған білім беру мазмұны, жаңартылған білім беру курсы, еркін ойын, құрылымдалған ойын, педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін ойын.

Қазіргі уақытта білім беру жүйесінде болып жатқан өзгерістер мектепке дейінгі ұйымдардың алдында бала тұлғасын жан-жақты дамыту, баланы жоғары сапалы деңгейде тәрбиелеу міндеттерін қояды. Осыған байланысты, жаңартылған білім беру мазмұны бойынша балабақша педагогтерін оқыту ісі қолға алынып, тәрбиешілеріміз бүгінгі таңда курстан оқып, білімдерін толықтыруда. Дегенмен, педагогтерді осы аталған курстан оқыту барысында бірқатар қиындықтардың бар екендігін аңғаруға болады. Әсіресе, курстың соңында тапсыратын есептерді жазу кезінде тәрбиешілеріміздің қиналатыны байқалады. Сондықтан С есебін жазуға қойылатын талаптарға тоқталып өтсек.[1-6 бет]

Жаңартылған білім беру курсы бойынша С есебі педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін

ойын, еркін ойын және құрылымдалған ойындарды ұйымдастырылған оқу қызметіне енгізу негізінде жазылады. Осы аталған үш ойын туралы есеп жазар кезде төмендегідей талаптарды ескерген жөн. [1-51 бет]

Әр ойын белгілі бір білім саласы бойынша жазылады, яғни педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін ойын «Қатынас» білім беру саласы бойынша жазылса, құрылымдалған ойынды «Таным» білім беру саласы бойынша болса, келесі еркін ойынды «Әлеумет» саласы бойынша жазуға әбден болады. Сонымен бірге, үш ойынды талдап жазар кезде А есебіндегі перспективалық жоспарда көрсетілген ұйымдастырылған оқу қызметтерінде өткізілген ойындарды алу қажет.

Мысалы, педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін ойынды қарастырып көрейік?

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ

«Педагогтің жетекшілігімен өткізілетін ойын ретінде, сөйлеуді дамыту ұйымдастырылған оқу қызметінде кубизм әдісін қолдану арқылы өткізген «Сиқырлы текше» ойынын таңдап алдым. Бұл ойынды таңдаудағы мақсатым – «Менің отбасым» тақырыбында өткен сөйлеуді дамыту оқу қызметінің мақсатына сәйкес, бала текшені лақтыра отырып, отбасы мүшелерін сипаттау, мінездеме беру және отбасындағы рөлін айтуға үйрету. Бұл ойынды ойнату барысында «Бала үнінің» ескерілгені және баланың жеке жауап беруге мүмкіндік берілгені, осы ойынның тиімді жағы болды. Өйткені, текшені лақтыруға бала өз еркімен шығып, өз ойымен бөлісуге мүмкіндік алды. Ойынды бақылау барысында мен баланың сөйлеу тілін, сөздерді байланыстыру дағдысын, сөздік қорын және сөйлемді құру дағдыларын аңғардым» деп талдай отырып, алынған ойынның қай ҰОҚ-нде, қандай білім беру саласында қолданылатынына байланысты, осы ойынды өткізу барысында баланың қандай дағдылары қалыптасады немесе дамиды, артады, міне осыларды нақты атап өту қажет.

Ойынды жазған кезде тағы бір ескеретін маңызды шарт, ойынды өткізу барысында есепте оның сәтті және сәтсіз тұстарын көрсету болып табылады. Ойынның сәтсіз тұстарын айта келіп, оның не себептен болғанын ашып жазу маңызды. Өйткені, есепте тек ойынды сипаттап жазу жеткіліксіз, ойынның өту барысын жан-жақты зерттеу, зерделеу, талдау, ой түйю, қорытындылау іс-әрекеттері жүзеге асырылатынын естен шығармаған жөн. [1-56 бет]

Мысал келтіре кетейік: «Алайда, ойын барысында кейбір балалардың әлі десөздерді байланыстырып сөйлеуде қиналатынын көрдім, соған сәйкес, баламен жеке жұмыс жүргізу үшін апталық циклограмманың «Баланың жеке даму картасына сәйкес жеке жұмыс» бөлігіне енгізіп, қосымша жұмыстар жүргіздім. Ал енді ойынның сәтсіз тұсын айтатын болсам, мен үшін қиындық туғызғаны - балалардың бұл ойында толық

қамтылмауы болды. Бұл ойынға балалардың толық қатыспауы, аталған ойынды оқу қызметінің ортасында қолданғандығымның себебінен деп ойлаймын. Өйткені, баланың бәрі бірдей, өздерінің жеке қабілеттері мен мүмкіндіктеріне сәйкес, оқу қызметі барысында алған жаңа білімдерін қорытып, пысықтап үлгермейді. Сондықтан, мен бұл ойынды алдағы уақытта ҰОҚ-нің соңында енгіземін деп жоспарладым». Яғни, ойынның тек сәтті өткен және сәтсіз болған тұстарын ғана емес, ойынды өткізу барысында кеткен кемшіліктерді болдырмау мақсатында алдағы уақытта қандай жұмыстар атқарылатынын, әдіс-тәсілдер қолданатынын нақты айтып кеткен жөн. Мысалы, ойынға бір баланың қатыспауын айтып жазсаңыз, онда себебі ретінде ол баланың қызығушылығын оята алмағандықтан және баланың қажеттіліктерін ескермегендіктен деп көрсете отырып, алдағы уақытта бала үнін қолдана отырып, қызығушылығын ескеремін, баланы ойынға тарту үшін жұмыстанамын, жоспар құрамын деп нақты қадамдарыңызды көрсетіп жазған дұрыс болады [1-55 бет].

С есебін жазарда жалпы педагогтің жаңартылған білім беру мазмұнына деген көзқарасы, ойы, пікірі айтылады. Мысалы, «Алдағы уақытта, оқыту мен тәрбиелеу мақсатына толық жету үшін Бағдарламаның түйінді идеясын қолдану арқылы жұмысым сапалы болады деп ойлаймын. Өйткені, мен осы бағдарлама арқылы оқыту мен тәрбиелеу үдерісіне өз көзқарасым мен талабымды толықтай өзгерттім, сана-сезімде үлкен серпіліс болып, жан-дүниемде жаңаша өзгеріс пайда болғанын түсіндім. Сонықтан да, «Бағдарламаның түйінді идеясы» менің жұмысымның басты «Ұранына» айналып, өз мақсатыма жету үшін алға жетелейтініне мен толық сенемін!» деп педагог курсты оқу барысында өзінің үйренгенін, түсінгенін айтып, ойымен бөліседі, жаңартылған білім беру мазмұны бойынша ойын қорытындылайды, түйіндейді.

НАШ ДЕТСКИЙ САД: МЫ ПРЕДЛАГАЕМ
ЕРКІН ОЙЫН

4 К МОДЕЛІ

ҚҰРЫЛЫМДАЛҒАН ОЙЫН

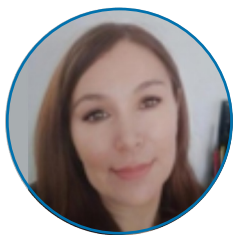

ПЕДАГОГТИҢ ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ОЙЫН

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы». Тыңдаушыға арналған нұсқаулық, Астана 2019 ж.

Бесимбаева Гульнара Дуйсенбековна

КГКП «№24 сәбилер бақшасы» отдела образования
города Экибастуз,
Методист

ИГРА – ВЕДУЩАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ РЕБЕНКА ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Аннотация. В статье раскрывается роль игры в развитии ребенка дошкольного возраста, определены виды игр, приведены основные положения понятия «игра».

Ключевые слова: ребенок, игра, виды игр, развитие.

В.А. Сухомлинский:

«Без игры нет и не может быть полноценного умственного развития. Игра – это огромное светлое окно, через которое в духовный мир ребенка вливается живительный поток представлений, понятий.

Игра – это искра, зажигающая огонек пытливости и любознательности».

Игра является ведущим видом деятельности дошкольника. Именно через игру ребенок познает мир, готовится к взрослой жизни. Одновременно, игра является основой творческого развития ребенка, развития умения соотношения творческих навыков в реальной жизни.

Игра занимает значительную часть в жизни ребенка. А.С. Макаренко, известнейший в нашей стране педагог, говорил, что «игра для ребенка имеет тоже значение в жизни, что для взрослого имеет деятельность, работа, служба». Она оказывает многогранное влияние на его психическое развитие».

Для ребенка игра не всегда милая забава, для него игра – это труд, в котором он преодолевает себя. Игра – это сама жизнь, это огромный мир.

Рассмотрим виды игр. По мере роста ребенка, меняются и его игры: от простого обмена игрушками, до разыгрывания ролей и затейливого «строительства». Все виды игр имеют свои особенности и назначение, но между ними нет явно обозначенных границ – в каждой игровой ситуации они

могут накладываться друг на друга.

Выделяют следующие виды игр:

Сенсорные игры. Цель этого вида – приобретение сенсорного опыта ради самого опыта. Благодаря этой игре дети узнают о своих физических и чувственных возможностях, о свойстве вещей, которые их окружают.

Моторные игры. Этот вид игр предполагает постоянную смену ощущений движения. Для младенцев моторные игры являются одной из первых возможностей общения с окружающими.

Игра – возня. Подобный вид игр приносит детям немалую пользу. Она дает детям возможность поупражняться и выплеснуть энергию, но и учит сдерживать свои чувства, контролировать импульсивные желания и помогает избавиться от негативных привычек, они учатся видеть разницу между настоящим и изображаемым.

Языковые игры. Детей интересует сама речь, они играют со звуками, формами и смысловыми оттенками. Игра со словами дает возможность ребенку поупражняться в грамматике. Еще дети используют язык

для того, чтобы контролировать свои шаги, структурировать свою игру.

Ролевые игры. Один из основных видов игр заключается в разыгрывании различных ролей и ситуаций – это сюжетно-ролевая игра. В ролевых играх дети проверяют свои социальные знания, развивают способность к символическому замещению конкретных объектов и событий символами. Существуют также и другие виды игр:

1. Игра дидактическая. Это специально созданная игра с определенной дидактической задачей, скрытой от ребенка в игровой ситуации за игровыми действиями. Здесь сама игра направляет ребенка на овладение знаниями и умениями. Этот вид игр является одной из методических разновидностей обучения.

2. Игра-драматизация. Строится с опорой на сюжетную схему какого-либо литературного произведения, выбранного детьми. Здесь роли соответствуют действующим лицам разыгрываемого произведения.

3. Игра-развлечение. Здесь сюжет полностью отсутствует и целью является развлечение и развлечение участников данной игры.

4. Игра процессуальная. Этот вид игры характерен для детей младшего возраста. В процессе данной игры происходит овладение значениями предметов окружающего мира посредством условных действий с игрушкой-персонажем.

5. Игра режиссерская. Вид индивидуальной игры. Здесь ребенок сам придумывает сюжет, играет за себя и за игрушку, которая наделяется определенной ролью. Этот вид игры способствует развитию речи, мышления и воображения.

6. Игра с правилами. Как правило, такая игра групповая или парная. Особенностью данного вида игры является наличие правил, обязательных для всех играющих. Исторически сложившиеся правила передаются от старших детей младшим, но дети могут сами формировать новые правила для данной конкретной игры.

7. Игра деловая. Она направлена на освоение, осмысление так называемых ин-

струментальных задач, связанных с построением реальной деятельности, достижением конкретных целей.

8. Игра сюжетно-ролевая. Этот вид игры характерен для детей дошкольного возраста. Сюжетно-ролевая игра представляет собой деятельность, в которой ребенок берет на себя роли взрослых и в обобщенной форме в специально создаваемых игровых условиях воспроизводит их деятельность и отношения между ними. Творческая ролевая игра становится, по определению Л.С. Выготского «ведущей деятельностью дошкольника», в которой формируются многие его психологические особенности, среди которых важнейшей является способность руководствоваться этическими инстанциями.

Ролевая игра – это деятельность, в которой дети берут на себя роли взрослых людей и в обобщенной форме, в игровых условиях воспроизводят деятельность взрослых и отношения между ними. При разыгрывании роли творчество ребенка принимает характер перевоплощения. Успешность его непосредственно связана с личным опытом играющего, степенью развития его чувств, фантазии, интересов. Игра с сюжетом впервые возникает на границе раннего и дошкольного детства. Это режиссерская игра, в которой используемые ребенком предметы наделяются игровым смыслом (кубик, провозимый с рычанием по столу, превращается в глазах ребенка в машину). Для режиссерских игр характерны примитивность сюжета и однообразие выполняемых действий. Позже появляется образно-ролевая игра, в которой ребенок воображает себя кем угодно и чем угодно и соответственно действует. Но обязательным условием развертывания такой игры является яркое, интенсивное переживание: ребенка поразила увиденная им картина, и он сам в своих игровых действиях воспроизводит тот образ, который вызвал у него сильный эмоциональный отклик. Примеры образно-ролевых игр описаны в работах Ж. Пиаже. Его дочь, наблюдавшая старую деревенскую колокольню, слышавшая колокольный

звон, остается под впечатлением увиденного и услышанного долгое время. Она подходит к столу своего отца и, стоя неподвижно, воспроизводит оглушительный шум. «Ты же мне мешаешь, ты же видишь, что я работаю». – «Не говори со мной, я – церковь».

Режиссерская и образно-ролевая игра становятся источниками сюжетно-ролевой игры, которая достигает своей развитой формы к середине дошкольного возраста. Позже из нее выделяются игры с правилами. В сюжетно-ролевой игре дети воспроизводят собственно человеческие роли и отношения. Дети играют друг с другом или с куклой как идеальным партнером, который тоже наделяется своей ролью.

Каждой игре присущи свои игровые условия – участвующие в ней дети, игрушки, другие предметы. Подбор и сочетание их существенно меняет игру в младшем дошкольном возрасте, игра в это время в основном состоит из однообразно повторяющихся действий, напоминающих манипуляции с предметами. Например, трехлетний ребенок «готовит обед» и манипулирует тарелочками и кубиками. Если игровые условия включают другого человека (куклу или ребенка) и тем самым приводят к появлению соответствующего образа, манипуляции имеют определенный смысл. Ребенок играет в приготовление обеда, даже если он забывает, потом накормить им сидящую рядом куклу. Но если ребенок остается один и убраны игрушки, наталкивающие его на этот сюжет, он продолжает манипуляции, потерявшие свой первоначальный смысл. Переставляя предметы, раскладывая их по величине или форме, он объясняет, что играет «в кубики», «так просто». Обед исчез из представлений ребенка вместе с изменением игровых условий.

Сюжет – та сфера действительности, которая отражается в игре. Сначала ребенок ограничен рамками семьи, поэтому игры его связаны главным образом с семейными и бытовыми проблемами. По мере освоения новых областей жизни, ребенок начинает использовать более сложные сюжеты –

производственные, военные и т.д. Более разнообразными становятся и формы игры на старые сюжеты («дочки-матери»). Игра на один и тот же сюжет становится более устойчивой, длительной. Если в 3-4 года ребенок может посвятить ей только 10-15 минут, а затем ему нужно переключиться на что-то другое, то в 4-5 лет одна игра уже может продолжаться 40-50 минут. Старшие дошкольники способны играть в одно и то же по несколько часов подряд, а некоторые игры растягиваются на несколько дней.

Те моменты в деятельности и отношениях взрослых, которые воспроизводятся ребенком, составляют содержание игры. Младшие дошкольники имитируют предметную деятельность – режут хлеб, моют посуду. Сюжет и содержание игры воплощаются в роли. Развитие игровых действий, роли и правил игры происходит на протяжении дошкольного детства по следующим линиям: от игр с развернутой системой действий и скрытыми за ними ролями и правилами – к играм со свернутой системой действий, с ясно выраженными ролями, но скрытыми правилами – и, наконец, к играм с открытыми правилами и скрытыми за ними ролями. У старших дошкольников ролевая игра смыкается с играми по правилам.

Таким образом, игра изменяется и достигает к концу дошкольного возраста высокого уровня развития. В развитии игры выделяются две основные фазы или стадии:

I. Дети 3-5 лет. Воспроизведение логики реальных действий людей. Содержанием игры являются предметные действия;

II. Дети 5-7 лет. Моделирование реальных отношений между людьми. Содержанием игры становятся социальные отношения, общественный смысл деятельности взрослого человека.

Игра – ведущая деятельность в дошкольном возрасте, она оказывает значительное влияние на развитие ребенка. Прежде всего, в игре дети учатся полноценному общению друг с другом. Младшие дошкольники еще не умеют по-настоящему общаться со сверстниками и,

по выражению Д.Б. Эльконина, младшие дошкольники «играют рядом, а не вместе».

Игра способствует становлению не только общения со сверстниками, но и произвольного поведения ребенка. Механизм управления своим поведением – подчинение правилам – складывается именно в игре, затем проявляется в других видах деятельности.

В игре развивается мотивационно-потребностная сфера ребенка. Возникают новые мотивы деятельности и связанные с ними цели. Но происходит не только расширение круга мотивов. Формирующаяся произвольность поведения облегчает переход от мотивов, имеющих форму аффективно окрашенных непосредственных желаний, к мотивам-намерениям, стоящим на грани сознательности.

Из раскрытия понятия игры педагогами, психологами различных научных школ можно выделить ряд общих положений:

1. Игра выступает самостоятельным видом развивающей деятельности детей дошкольного возраста.

2. Игра детей есть самая свободная форма их деятельности, в которой осознается, изучается окружающий мир, открывается широкий простор для личного творчества, активности самопознания, самовыражения.

3. Игра – первая ступень деятельности ребенка дошкольника, изначальная школа его поведения, нормативная и равноправная деятельность младших школьников, подростков, юношества, меняющих свои цели по мере взросления учащихся.

4. Игра есть практика развития. Дети играют, потому что развиваются, и развиваются потому, что играют.

5. Игра – свобода самораскрытия, саморазвития с опорой на подсознание,

разум и творчество.

В игре дошкольники учатся терпению и кооперативности – тем качествам, которые делают ребенка и взрослого партнерами, людьми, способными взаимно открыть друг другу мысли и чувства в интересах общего дела, без страха быть непонятым или обесцененным. Это универсальные для организации любого взаимодействия правила руководства и подчинения, правила выражения собственной точки зрения. По отношению к чужим взрослым эти правила могут быть сформулированы следующим образом: определение дистанции, обозначение дистанции, сохранение дистанции.

Определение дистанции связано для ребенка с восприятием позиции взрослого (кто он для меня?); обозначение дистанции – это правила воздействия (кому что можно и нельзя); сохранение дистанции – удержание границ своего психологического пространства от воздействия другого человека. Всему этому ребенок учится в групповой игре со сверстниками.

Любое выяснение отношений между сверстниками, даже драка, более честный и справедливый способ решения проблемы места в совместной деятельности, чем соблюдение поддерживаемых внешним контролем (присутствием взрослого). Детям 5-7 лет жизненно необходимы такие ситуации, когда взрослый находится рядом с ними, но не вместе.

Игра для детей дошкольного возраста – источник глобальных переживаний динамичности собственного Я, проба силы самовоздействия. Ребенок осваивает собственное психологическое пространство и возможность жизни в нем, что дает импульс к развитию всей личности в целом.

Список литературы:

1. Выготский, Л. С. Педагогическая психология [Текст] /Л. С. Педагогическая психология. - М.: Астрель, 2012. - 480 с.
2. Деркунская, В.А. Воспитываем, обучаем, развиваем дошкольников в игре [Текст] / под ред. Е. А. Андрюковой. - М. : Педагогическое общество России, 2014. - 128 с.

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ

3. Леонтьев, А. Н. *Психологические основы развития ребенка и обучения* [Текст] / А. Н. Леонтьев. - М. : Смысл, 2010. - 426 с.

4. Менджрицкая Д. В. *Воспитание детей в игре* [Текст] / Д. В. Менджрицкая. - М. : Просвещение, 1982. - 256 с.

5. Кожокарь Г. А. *Особенности организации дидактических игр с детьми среднего дошкольного возраста // Наука, религия и искусство в психологическом познании человека Сборник материалов Сергиево-Посадской сессии научной школы профессора В. С. Агапова. Под редакцией В. С. Агапова, Д. П. Сидоренко и Н. Н. Шенцевой. Сергиев Посад, 2014. С. 175-177.*

6. Микляева Н. В. *Зачем и как играть с детьми в детском саду? Современный взгляд на развитие игровой деятельности детей дошкольного возраста.* - М.: АРКТИ, 2015. - 104 с.

Константинова Татьяна Викторовна

г.Павлодар
КГКП «Ясли-сад №51
Воспитатель

РАЗВИТИЕ ГРАММАТИЧЕСКОГО СТРОЯ РЕЧИ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Аннотация. Статья посвящена изучению теоретических особенностей грамматического строя речи детей дошкольного возраста.

Ключевые слова: воспитанники, развитие речи, художественная литература.

Грамматика – это наука о строе языка и объединяет словообразование, морфологию, синтаксис. Морфология изучает грамматические свойства слова и его формы, грамматические значения в пределах слова.

Синтаксис изучает словосочетания и предложения, сочетаемость и порядок следования слов. Словообразование – образование слова на базе другого однокоренного слова. Пути формирования грамматически правильной речи: создание благоприятной языковой среды, дающей образцы грамотной речи; повышение речевой культуры взрослых; специальное обучение детей трудным грамматическим формам, направленное на предупреждение ошибок; формирование грамматических навыков в практике речевого общения; исправление грамматических ошибок. Формирование грамматически правильной речи осуществляется двумя путями: в обучении на организованной учебной деятельности (далее – ОУД) и в воспитании грамматических навыков в повседневном общении. ОУД дают возможность предупредить грамматические ошибки детей, а в повседневной жизни создаются условия для практики речевого общения. Хочется шире поговорить о дидактических играх, на ОУД по художественной литературе, так как они (игры) ненавязчиво, на основе

текста, упражняют детей в употреблении правильных грамматических форм языка. [3]

Грамматические упражнения целесообразно использовать после работы над текстом, например при анализе, подводя итог ОУД, чтоб не нарушить восприятие произведения или перед знакомством с литературным произведением в виде словарной работы. Например, на ОУД по художественной литературе после чтения стихотворения «Привычка кота» – М.Алимбаева можно: упражнять детей в употреблении трудных форм (кот, котят, котенок, у кота не видно лап); предложить детям сначала повторить предложения из текста, а затем составить простые предложения о коте «Что делает кот? Что делает котенок?», «Кот сладко понятулся», «Умный кот, раньше всех у нас встает».

Или подбирать упражнения на согласование существительного и прилагательного в роде и числе, словообразовательные и др. исходя из контекста произведения (кот проснулся, кот потянулся, умный кот, кот сидит). Так, детям предлагается ответить на вопросы: Большой, деревянный, красивый. Это дом или домишко? Как можно сказать про домишко? «Три поросенка»

Шумливый, веселый? Это река или ручей? Ручей мелкий, а река ... (глубокая).

Ручей широкий, а река еще... (шире).

Река маленькая, а ручей еще... (меньше).
«Весной» Х.Талгаров.

Рекомендуется отбирать те формы и те способы их образования, которые затрудняют детей.

Важным условием усвоения ребенком грамматического строя языка является формирование ориентировки в звуковой форме слова, воспитание у детей внимания к звучанию грамматических форм.

Существенную роль и здесь играет правильный выбор речевого материала. Например, отбирая игрушки и предметы для ОУД, нужно учитывать, чтобы при изменении по падежам существительных разных родов были разные типы окончаний (платье – платья – платьев; окно – окна – окон; стол – столы – столов; шуба – шубы – шуб). С этой же целью воспитатель выделяет голосом окончания существительных, чтобы дети могли установить связь между типами окончаний существительных в разных падежах. К методам формирования грамматически правильной речи относятся дидактические игры, игры-драматизации, словесные упражнения, рассматривание картин, пересказ коротких рассказов и сказок. Эти методы могут выступать и в качестве приемов при использовании других методов.

Дидактические игры – эффективное средство закрепления грамматических навыков, так как благодаря динамичности, эмоциональности проведения и заинтересованности детей они дают возможность много раз упражнять ребенка в повторении нужных словоформ. Дидактические игры могут проводиться как с игрушками, предметами и картинками, так и без наглядного материала – в форме словесных игр, построенных на словах и действиях играющих.

В каждой дидактической игре четко определяется программное содержание. Например, в игре «Кто пришел» («Теремок») закрепляется правильное употребление наименований животных в именительном падеже единственного числа. В соответствии

с дидактической задачей (программным содержанием) отбираются игрушки, с которыми можно легко производить разнообразные действия, образуя нужную грамматическую форму.

В игре-драматизации, разыгрываются сценки (мини-спектакли) с игрушками. Вначале режиссером бывает воспитатель, позднее режиссером становится ребенок. Игры такого рода дают возможность для воспроизведения стихов, где дети упражняются в употреблении предлогов, изменении глаголов, согласовании существительных с прилагательными. Примером может служить игра-драматизация по стихотворению Ключниковой Г. «День рождения куклы».

У Сони день рождения. К ней должны прийти гости. Надо накрыть стол для чая. Поставим большой самовар, заварочный чайник. Какой он? Большой или маленький? Из чего Сонины друзья будут пить чай? (Из чашек).

Красивые чашки поставим на стол. Чего еще нет? (Блюдец).

Чашка должна быть с блюдцем. Что еще надо поставить на стол? И т.д.

Когда придут гости, их надо будет посадить за стол.

–Таня сядет на стул, Роза – в кресло, Маша – на диван. И т.д.

Образец правильной речи педагога играет важную роль на первоначальных этапах обучения. Детям предлагают поучиться правильно говорить слова, запомнить их: ехать – приезжай, махать – маши, искать – ищи; снять (что?) – пальто, но раздеть (кого?) – куклу; надеть (что?) – шапку, но одеть (кого?) – мальчика. [2]

Объяснение, как следует употреблять трудные формы. Например: все слова изменяются, но есть такие, как пальто, кино, кофе, какао, метро, радио, которые никогда не изменяются, поэтому надо говорить: одно пальто, на вешалке много пальто, на пальто меховой воротник. Эти слова надо запомнить. Сравнение двух форм (карандашей – апельсинов – груш; столов – окон). Для прочного запоминания

трудной формы применяется многократное повторение ее детьми вслед за педагогом, вместе с ним, хором и по одному.

Используются и такие приемы, как создание проблемных ситуаций; подсказ нужной формы; исправление ошибки; вопросы подсказывающего и оценочного характера; привлечение детей к исправлению ошибок; напоминание о том, как сказать правильно, и др. Усвоение грамматических форм – сложная деятельность, требующая накопления фактов и их обобщения. На каждом занятии ребенок решает поставленную перед ним речевую задачу. Поэтому занятия и упражнения должны вызывать у детей положительные эмоции, проходить

интересно и живо. Играя, изменяя слова и образуя новые словоформы, дети много раз их повторяют и запоминают непроизвольно. Ознакомление детей дошкольного возраста с детской художественной литературой, и использование речевых упражнений и игр на этом материале будет способствовать развитию разных сторон речи детей. Если воспитатель твердо знает, какие качества речи он должен формировать у детей, он будет планомерно развивать каждое из них, опираясь на эмоции от прочитанного и используя понравившиеся тексты. [1]

Можно сделать вывод, что формирование детской речи невозможно без художественной литературы.

Использованная литература:

1. Алексеева М., Яшина В.- Методика развития речи и обучения родному языку дошкольников Учеб. пособие для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений, 3-е изд., Москва, Издательский центр «Академия», 2000, 400 с.
2. Арутюнов А. Чеботарев П.Г., Музруков Н.Б. Игровые задания на уроках русского языка, Издательство: Русский язык, 1988, 218 с.
3. Ушакова О. – Развитие речи дошкольника, Москва, ТЦ Сфера, 2017, 96 с.

Бейсембекова Дамен Кунаевна

Павлодарская область, г. Экибастуз

Ясли-сад № 24

Руководитель

ЭФФЕКТИВНЫЕ ФОРМЫ РАБОТЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ

Аннотация. Данная статья раскрывает обновлённый проект программы повышения профессиональной компетентности педагогов.

Ключевые слова: педагог, результат, кейс, компетенция, методы, педагогическое мастерство.

Педагог в системе дошкольного образования – «является агентом изменений в организации образования; необходимо изменить роль от единственного организатора образовательного процесса к роли фасилитатора процесса развития и обучения ребёнка. Педагог должен регулярно обучаться, проводить исследования, наблюдать за процессом развития детей и рефлексировать над своей ежедневной работой».

Цель нашей работы, это - поддержка и стимулирование творчески работающих педагогов, предоставление возможности повышения профессиональной компетентности через совершенствование практики и возможности самореализации. Администрацией детского сада было принято решение разработать к новому 2021-2022 учебному году обновлённый проект

программы повышения профессиональной компетентности педагогов. В разработке проекта принимали участие: заведующая Бейсембекова Д.К.; методисты Жукенова А.М., Бесимбекова Г.Д.; педагоги – новаторы Саржанова А.Е., Коржумбаева З.Ю., Усок И.В., Аубакирова Б.К., Кайыржанова М.Т.

Этот проект, направлен на всестороннее повышение компетентности и профессионального мастерства каждого педагога, ориентирован, прежде всего, на развитие и повышение творческого потенциала педагогического коллектива в целом, на повышение качества и эффективности образовательного процесса. [4]

Творческая группа выделила следующие требования к педагогам, на основании которых обновили программу по повышению профессиональной компетенции.

Компетенции	Содержание
Профессиональные	<ul style="list-style-type: none"> - владение теорией и методикой образования и воспитания детей; - развитие компетенций, необходимых для работы в современных условиях; - обеспечение непрерывного профессионального роста и педагогического мастерства педагогов; - развитие творческой инициативы; - повышение престижа профессии воспитателя; - умение работать с родителями.
Личные	<ul style="list-style-type: none"> - коммуникабельность; - интеллектуальные; - трудовые; - дисциплинированность; - мобильность; - ответственность и др.

Опираясь на данные требования, творческая группа разработала модель профессионального развития педагогов детского сада:

Педагоги	Методы работы
«Новаторы»	Обобщение передового трудового опыта работы, создание условий педагогам дошкольного образования для ознакомления с лучшей практикой, работа в «Школе высшего педагогического мастерства»
«Эрудиты»	Курсовая переподготовка по интересующей теме, работа в «Школе передового опыта»
«Таланты»	Посещение методических объединений, взаимопосещения, курсовая переподготовка, работа по самообразованию, работа в «Школе передового опыта»
«Воздержавшиеся»	Работа в «Школе молодого педагога», курсовая переподготовка, работа по самообразованию, рефлексия
«Новички»	Посещение «Школы молодого педагога», посещения всех мероприятий ДО, выбор темы и работа по самообразованию, рефлексия.

Прогнозируемый результат проекта: в результате внедрения проекта программы в практику работы детского сада мы предполагаем, что:

- уровень инициативности, творческой активности педагогов преобразуется в процесс активизации их саморазвития и профессионального роста;
- изменится социальное позиционирование педагогов вследствие интеграции в профессиональное сообщество через повышение умения презентовать свой опыт работы;

- повысится уровень воспитательно-образовательной работы в ДО;
- возрастет имидж ДО;
- реализуются требования к профессиональным компетенциям педагога;
- закрепление и успешная деятельность молодых педагогов;
- повышение квалификации и наращивание кадрового потенциала.

Формы по повышению педагогической компетенции педагогов детского сада делятся на два: пассивные формы работы с педагогами и интерактивные методы

обучения.

Пассивная форма работы сориентирована в большой степени на репродуктивную мыследеятельность и обеспечивают опору на зону актуального развития педагогов:

- семинары (теоретический, психолого-педагогический, проблемный);
- психолого-педагогические чтения;
- мастер – классы;

формы, связанные с использованием ИКТ:

- электронные рассылки материалов;
- он-лайн конференции, семинары вебинары;
- скайп-консультации;
- презентации на собственных сайтах педагогов;
- тематические консультации в интерактивном режиме на сайтах ДО;
- виртуальные методические выставки образовательных ресурсов.

Интерактивные методы обучения: метод «Модерации» - этот метод позволяет

«заставить» людей действовать в одной команде для разработки в кратчайшие сроки конкретных реализуемых предложений, нацеленных на решение проблемы.

Метод «Мозговой штурм» или «Мозговая атака» - в нашем детском саду этот метод активно применяется на заседаниях творческой группы для обсуждения.

При использовании технологии открытого пространства на педсовете не нужно детальной разработанной повестки дня и плана работы. Педсовет №3 «Комплексный подход к организации физкультурно-оздоровительной работы в ДО» был составлен по данной технологии. Педагогическому коллективу понравились результаты своей деятельности.

Особенностью метода «Кейс» - является создание проблемной ситуации на основе фактов из реальной жизни, это метод оценки внутренних и внешних факторов, которые влияют на развитие компании/организации. [1]

SWOT АНАЛИЗ

Сильные стороны	Слабые стороны
<ol style="list-style-type: none"> 1. Квалифицированный педагогический коллектив, работающий в инновационно-экспериментальном режиме; 2. Авторитет ясли - сада в окружающем социуме и среди образовательных организаций города; 3. Обеспечение интеграции образовательных областей (взаимосвязь разнообразных видов деятельности, содержания); 4. Использование в воспитательно-образовательном процессе современных образовательных технологий, позволяющих выстраивать отношения сотрудничества и партнерства семей воспитанников и педагогов; 5. Педагоги ясли-сада принимают активное участие в методических объединениях дошкольных организациях города, в областных и республиканских конкурсах профессионального мастерства, публикация материалов из опыта работы в республиканских изданиях. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостаточная компетентность в вопросах социализации дошкольников; 2. Недостаточная материально-техническая база для создания предметно-развивающей среды, способствующей успешной социализации личности ребенка с ограниченными физическими способностями.

Возможности	Риски
<p>1. Повышение педагогического мастерства по проблеме социализации детей дошкольного возраста через курсы повышения квалификации при филиалах АО «НЦПК «Өрлеу», УМЦ РО КО.</p> <p>2. Использование интернет-ресурсов для повышения уровня компетентности родителей в вопросах воспитания детей дошкольного возраста.</p> <p>3. Организация воспитательно-образовательного процесса в увлекательной игровой форме;</p> <p>4. Реализация областного проекта «Школа молодого родителя», привлечение родителей воспитанников к участию в воспитательно-образовательном процессе.</p> <p>5. Работа творческих групп по развитию индивидуальных способностей детей для подготовки к обучению в школе.</p>	<p>1. Низкая мотивация труда педагога, непрестижность профессии воспитателя ДО,</p> <p>2. Частые изменения в учебных программах.</p>

Использованная литература:

1. Деркач А.М. Кейс – метод в обучении. Специалист. 2010
2. Канардов И.В. Кейс – тестинг, практика использования и перспективы. Ирдателство «Финпресс», 2006
3. Киселев В.Д. Как написать авторский проектный социально – экономический кейс в формате кейкис. Методика и сборник деловых игр. 2018
4. Кузнецова Е.Б. Инновации в управленческой деятельности руководителя ДОУ // Управление. – 2009. - №4

Кубешева Гульмаш Кереевна

Павлодарская область, г. Экибастуз
КГКП «№21 ресурстық орталық»
Руководитель

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УПРАВЛЕНИИ ИННОВАЦИЯМИ В ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Аннотация. В статье обобщается современное понимание о менеджменте в дошкольном образовании и тенденции развития педагогического менеджмента, рассматриваются характеристические особенности инновационного педагогического менеджмента. Предназначена для руководителей ДО.

Ключевые слова: менеджмент, приоритетное направление, модель, инновационная деятельность, функционирование, эффективность.

Современные тенденции в развитии дошкольного образования вызывают необходимость перевода управления ДО на новую парадигму, в основе которой лежит мотивационно-системный подход и личностно-ориентированные цели его осуществления. Приоритетным в ней являются ориентация на человека и его потребности, создание условий педагогам дошкольного образования для ознакомления с лучшей практикой. Управленческая деятельность в КГКП «№21 ресурстық орталық» отдела образования города Экибастуза, управления образования Павлодарской области с приоритетным осуществлением интеллектуального и творческого развития направлена на преодоление разрыва между существующим и необходимым состоянием педагогического процесса, достигнутым и требуемым качеством образования.

Процесс обновления образования организуется людьми. Следовательно, его проектирование, запуск и поддержка будут зависеть от того, насколько грамотно руководители и педагоги дошкольных организаций, опираясь на достижения

науки, спроектируют эту модель обновления образования – его будущее развитие. [1]

Наши педагоги всегда отличались восприимчивостью к нововведениям, позволяющей решать конкретные задачи развития педагогического коллектива. Основная задача развития профессиональной компетентности – творческая индивидуальность, восприимчивость к педагогическим инновациям, способность адаптироваться в меняющейся педагогической среде. Необходимо было выделить проблемы, актуальные для педагогического коллектива, увидеть разницу между желаемым и действительным.

Профессиональная компетентность педагогов реализуется через:

- систему повышения квалификации;
- аттестацию педагогических работников;
- самообразование педагогов;
- участие в работе методических объединений различных уровней, конференций и др.
- владение современными образовательными технологиями;
- наставничество;

- обобщение, распространение и публикацию собственного педагогического опыта и др.

Основными задачами КГКП «№21 ресурстық орталық» являются:

- сохранение и укрепление физического и психического здоровья воспитанников;
- физическое, интеллектуальное и личностное развитие каждого воспитанника с учётом его индивидуальных особенностей;
- осуществление необходимой коррекции отклонений в развитии воспитанников;
- приобщение воспитанников к общечеловеческим ценностям;
- оказание помощи семье в воспитании детей.

Приоритетными видами деятельности в КГКП «№21 ресурстық орталық» является:

- обеспечение равных стартовых возможностей для обучения детей в образовательных организациях, реализующих основную общеобразовательную программу начального общего образования;
- повышение качества образования в детском саду;
- использование инновационных здоровьесберегающих образовательных технологий.

Модель инновационной деятельности КГКП «№21 ресурстық орталық», в содержание которой включены следующие компоненты:

1. отбор инновационного содержания образовательного процесса (программы педагогов ясли-сада);
2. проектирование наиболее эффективных и адекватных познавательно-речевому и физическому развитию педагогических технологий (проектный метод детской деятельности, экспериментирование, опытно-исследовательская деятельность, элементы ТРИЗ, информационно-коммуникационные технологии много других);
3. содержание и организация инновационной методической работы, обеспечивающей повышение профессиональной и методической компетентности

педагогов:

- информационно-методические семинары «Конструкторские навыки и развитие технического творчества детей дошкольного возраста», «Проектирование образовательного процесса в ДОО на основе интеграции образовательных областей»;
- проблемные семинары «Совместные научные проекты», «Технология интеллектуальной карты в воспитательно-образовательном процессе с дошкольниками»;
- Круглый стол «Путешествие в мир театра начинается в детстве»;
- деловая игра «Формы и методы поисково-познавательной деятельности детей дошкольного возраста»;
- Семинар-брифинг «Применение STEAM-технологии в дошкольном образовании»;
- психолого-педагогические консультации «Здоровьесберегающие технологии формирования здоровья в современном ДОО»;
- проектный семинар «Организация исследовательской деятельности с дошкольниками»;
- мастер-классы «Инновационные технологии в воспитательном процессе в ДОО», Декоративно-прикладное искусство народов Казахстана»;
- тренинг «Повышение творческого потенциала педагогов»;
- презентация собственного педагогического опыта по приоритетному направлению;
- обучающие семинары «Педагогические технологии в дошкольном образовании», «Психолого-педагогическая готовность ребёнка к школе»;
- оформление позитивного педагогического опыта;
- деятельность инновационного структурного подразделения;
- 4. психологическое сопровождение инновационных процессов: изучение психических процессов, психомоторика и эмоционально-личностная сфера (ведение карт индивидуального развития

ребёнка-дошкольника, функционирование психолого-медико-педагогической службы по комплексному сопровождению детей в ДО, составление индивидуальных образовательных маршрутов для детей с ООП).

Правильный выбор стратегии является залогом успеха инновационной деятельности дошкольной организации. В КГКП «№21 ресурстық орталық» используется модульный подход к управлению инновациями, который резко повышает продуктивность работы всех субъектов образовательного процесса и делает ее системной, комплексной, планомерной и контролируемой.

В связи с работой КГКП «№21 ресурстық орталық» в режиме инновационной деятельности весь педагогический коллектив активно вовлечен в инновационную деятельность. Педагогический коллектив стабильный, высокопрофессиональный, творческий и инициативный.

Ежегодно педагоги повышают своё педагогическое мастерство, в 2021-2022 учебном году 3 педагога окончили курсы повышения квалификации НИШ, 4 педагога - ИПК ПК «Өрлеу». 100% педагогов имеют курсовую переподготовку. 41 педагог имеет курсы по инклюзивному образованию.

Повышению творческой самостоятельности, педагогического мастерства способствует работа творческой группы педагогов детского сада «Новаторы» по внедрению инноваций, авторских проектов, программ и методических разработок.

Педагоги КГКП «№21 ресурстық орталық» обобщают, активно внедряют и распространяют передовой педагогический опыт работы детского сада по внедрению новых педагогических технологий на мероприятиях разного уровня.

За последнее время ряд педагогов КГКП «№21 ресурстық орталық» подготовили и опубликовали в печатных изданиях статьи из опыта работы, содержащие методические рекомендации по интеллектуальному и физическому развитию детей дошкольного возраста («Білімді ел», «Ұстаздар газеті», «Дана бала», «Қыркүйек», «Дошкольное

воспитание и образование», «Жақия», «Тағылым» и др.)

Родители воспитанников активно вовлечены в процесс инновационной творческой деятельности учреждения. Проведение разных видов социологических исследований помогает выявить степень удовлетворённости качеством образовательных услуг участников образовательного процесса:

- анкетирование родителей о качестве образовательных услуг и работы ДОО;
- анализ родительских требований к дошкольному образованию детей;
- мониторинг потребностей микро-района в дополнительных услугах.

Яркий показатель мастерства коллектива и развития детских талантов – ежегодное участие воспитанников КГКП «№21 ресурстық орталық» в разнообразных выставках, проектах и конкурсах детского творчества городского, областного, республиканского и международного уровней.

Для успешного внедрения инноваций в работу КГКП «№21 ресурстық орталық» создана материально-техническая база, достаточная для формирования оптимальной предметно-развивающей среды. В ДО имеются все условия для формирования творческих способностей детей, их интеллектуального развития и укрепления здоровья: музыкальный зал, физкультурный зал, кабинет психолога, кабинет казахского языка, кабинет «Рухани жаңғыру». Для работы с детьми, имеющими нарушения речи, оборудованы 2 логопедических кабинета. Все помещения оснащены оборудованием, отвечающим современным требованиям.

Использование информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в образовательном пространстве позволяет педагогам модернизировать учебно-воспитательный процесс. Широко используются интерактивные доски в качестве наглядной педагогической информации и практического пособия для работы с детьми и родителями. [4]

Таким образом, внедрение инноваций в работу образовательной организации –

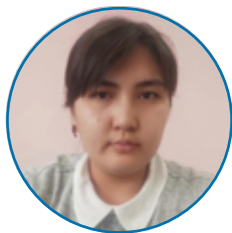
важнейшее условие совершенствования и реформирования системы дошкольного образования. Инновации изменяют, дополняют традиционные и образуют новые образовательные услуги, формы и методы образовательного процесса. [5]

Исходя из вышеизложенного, можно сделать вывод, что цель управления инновационного процесса в приоритетном направлении деятельности по интеллектуальному и творческому развитию детей заключается в обеспечении организационно-управленческих условий,

функционировании инновационных структурных подразделений и всего педагогического коллектива для достижения высокой эффективности образования и повышения его качества. Деятельность КГКП «№21 ресурстық орталық» наглядно демонстрирует, что применяемая форма управления инновационным процессом в организации способствует значительному повышению качества образования, высокой результативности и эффективности педагогической деятельности.

Литература:

1. Ельцова О.М., Терехова А.Н. *Создание эффективной модели управления в условиях оптимизации // Дошкольная педагогика. – 2011. - №7.*
2. Кузнецова Е.Б. *Инновации в управленческой деятельности руководителя ДОУ // Управление. – 2009. - №4.*
3. Кузнецова Е.Б. *Модель инновационной управленческой деятельности руководителя // Управление. – 2010. - №2.*
4. Линник Н.М. *Инновационная деятельность в контексте Федеральных государственных требований // Дошкольная педагогика. – 2011. - №10.*
5. Майер А.А. *Управление инновационными процессами в ДОУ. Методическое пособие.- М., 2008.*

Адиева Асель Алдабергенкызы

Қарағанды облысы, Жаңаарқа ауданы,
КМҚК «Ақерке» бөбекжайы
Әдіскер

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУ САУАТТАЛЫҒЫН АРТТЫРУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

Біздің қоғамның басты мәселелерінің бірі – баланы кітап оқуға баулу болып табылады. Өкінішке орай, ақпараттандыру ғасырында балалардың кітапқа деген көзқарасы өзгерді, оқуға деген қызығушылық төмендей бастады. Мектепке дейінгі жастағы балалар кітаптан гөрі теледидар мен компьютерлік ойындарды көруді жөн көреді. Нәтижесінде оқушыларға кітап ұнамайды, оқығысы келмейді.

Біз, ересектер, әдебиет әлеміне жас оқырмандардың жолсерігі болып табыламыз. Бұл баланың нағыз оқырман бола ма, әлде мектепке дейінгі балалық шақта кітаппен кездесу оның өміріндегі кездейсоқ, маңызды емес эпизод бола ма, бізге байланысты.

Сауатты оқырманды тәрбиелеу - әрқайсысы өз міндеттеріне сәйкес келетін бірқатар кезеңдерден тұратын ұзақ процесс. Бұл процесстен мектепке дейінгі балалық шақты алып тастау мүмкін емес, өйткені ол әдеби білім берудің келесі кезеңдерімен байланысты және оларды көп жағдайда анықтайды.

«Сауатты оқырман» ұғымы мектепке дейінгі жастағы балалар үшін шартты болып табылады, өйткені баланың өзі осы кезеңде оқи алмайды және оған оқитын тыңдаушы болып табылады. Осыған байланысты балаларды көркем әдебиетті оқуға тарту туралы шешім қабылданды және мектеп жасына дейінгі балаларда оқу сауаттылығын қалыптастыру бойынша міндеттер қойылды:

- тақырып бойынша педагогикалық

әдебиеттерді, интернет-ресурстарды зерттеу;

- кітап оқуға деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті ояту, кітапты өз бетінше оқуға деген қызығушылықтарын арттыру;

- оқу сауаттылығы мәселелерінде отбасының құзыреттілігін арттыру, үйде оқу дәстүрін қайта жаңғырту;

- балалардың оқу сауаттылығын қалыптастыру бойынша дәстүрлі педагогикалық тәсілдер мен жұмыс нысандарын жаңарту және жаңаларын енгізу;

- тәрбиеші мен ауыл кітапханасының өзара әрекеттесуі арқылы білім беру процесінде интеграциялаудың практикалық мүмкіндіктерін кеңейту.

Осы бағыттағы жұмысында дәстүрлі емес (*әдеби викториналар, кештер, мерекелер, мәнерлеп оқу конкурстары, кітап көрмелері*) және (*тақырыптық клуб сағаты, бірлескен театрландырылған қойылымдар*) жұмыс түрлерін пайдаланды. [1-21бет]

Әдеби викториналар - белгілі бір білімді, белгілі бір тақырып бойынша балалардағы идеяларды қажет ететін мектеп жасына дейінгі балалармен интеллектуалды жұмыс түрі. Әдеби викториналардағы көңілді және танымдық тапсырмалар балаларға балалар әдебиетінің алтын қорын құрайтын шығармалар беттеріне қызықты саяхат жасауға, ал мұғалімдерге өз оқушыларының көкжиектерінің даму дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді.

Викториналар - бұл балалардың ғана

емес, ересектердің де сүйікті ойын-сауығы, демек, ортақ қызығушылық бірлескен ойын-сауықта тек оң нәтиже береді.

Біздің топта ең көп сұранысқа ие:

- балаларға арналған театрландырылған қойылымдар мен шығармаларды драматизациялау («Мақтаншақ қыз», «Түлкі мен қоян», «Алтын сақа», «Толағай» және т.б.)

- театрдың әртүрлі түрлері (көлеңкелі, бибабо, қуыршақ, үстел және т.б.)

- балалар жазушыларының шығармалары бойынша тақырыптық демалыстар (А. Құнанбаев, Ы.Алтынсарин және т.б.)

Оқырмандар сайысы әдеби поэтикалық шығармаларға жағымды эмоционалды қатынасты қалыптастыруға, көркем және поэтикалық сөз арқылы мектеп жасына дейінгі балаларда сөйлеудің экспрессивті бөлігін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Мұндай іс-шаралар балалардың әлеуметтенуіне ықпал етеді, қарым-қатынас шекарасын кеңейтеді, сондай-ақ ортақ іске қатысудан қуаныш әкеледі.

Оқырмандар сайысы - бұл баланың өміріндегі түрлі-түсті сәт, оның әсерін байытып, шығармашылық белсенділікті дамытады. Олар жан-жақты дамуға ықпал етеді, әртүрлі өнер түрлерімен таныстырады, қуанышты сезімдерді оятады, көңіл-күй мен өміршендікті арттырады.

Осы бағыттағы жұмыста ҚОББД ОӘО ұйымдастырған сауаттылықтар апталықтары аясында біздің бөбекжайда ағымдағы жылдың қараша айында 8-11 күндер аралығында «Кел, балалар оқылық!» оқу сауаттылық апталығы өткізілген болатын. Онда біз балалармен, ата-аналармен көптеген іс-шаралар өткіздік. Оның ішінде кітаптарға арналған көрме, «Әжемнің ертегісі» әлеуметтік жобасы аясында ертегілер бұрыштарын, халық ертегілерінің желісі бойынша пазлдар жасау, ҰОК, ата-аналармен фотокөрме, А.Құнанбаевтың «Күз» өлең оқу сайысы ұйымдастырылып, барлық іс-шаралар инстаграм парақшамызға хэштег арқылы салынып отырды.

Балалардың кітап оқуға деген қажетті-

лігін ояту үшін отбасымен өзара әрекеттесу қажет. Біздің жұмысымызда балалар ата-аналарымен бірге «Менің сүйікті ертегім», «Күз, Күз, сен қайда жүрсің?» тақырыптарында кітаптар шығаратын «өз қолдарыңмен кітап» байқауын қолданамыз. «Менің сүйікті ойыншықтарым». Ата-аналар балаларымен бірге ертегілер мен суреттер ойлап тапты. Бұл форма оқушылар мен олардың ата-аналарын алдағы оқуға қызықтыруға, іздеу атмосферасын құруға, сондай-ақ мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілетінің шекарасын кеңейтуге мүмкіндік береді. Жас топтан бастап ата-аналардың қатысуымен балалардың бірлескен театрландырылған қойылымдары баланың жалпы мәдениетін арттыруға және сауатты оқырманның алғышарттарын, қазіргі әлемде оның мінез-құлқының дұрыс моделін қалыптастыруға ықпал ететін маңызды элемент болып табылады. [2-48 бет]

Ата-аналар үшін «Отбасылық шеңберде әдеби ойындар», «Баламен бірге оқимыз», «Балаға мәнерлеп оқимыз және айтамыз» кеңестері өткізілді.

Топта ата-аналарға арналған «Үйде оқимыз» бұрыштары құрылды, онда ата-аналар отбасылық оқуға арналған кітаптарды алып, әдеби шығармалар бойынша тәрбиешіден кеңес ала алады. [3-55 бет]

Балада оқырманды тәрбиелеу үшін ересек адам кітапқа қызығушылық танытуы керек, оның адам өміріндегі рөлін түсінуі керек, мектеп жасына дейінгі балаларға ұсынылған кітаптарды білуі керек, кітап туралы қызықты сөйлесе білуі және жұмысты талдауға көмектесуі керек.

Жүйелі оқу - мектеп жасына дейінгі бала үшін жүйелі тыңдау әлемді танудың тиімді құралы болып табылады. Аудиоформаттағы кітаптарды бірге тыңдау балалардың әдеби шығармаларды түсіну, оқығанын бағалау және түсіндіру қабілетін дамытады, сөйлеудің үйлесімді және лексикалық-грамматикалық жақтарын дамытады. [4-122 бет]

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Азбука общения» (для детей от 3 до 6 лет) Шипицина Л. М., Нилова Т. А., 2004 г., Изд.: Детство-пресс
2. «Добрые досуги по произведениям детских писателей» Белоусова Людмила, 2004 г., Изд.: Детство-пресс
3. «Знакомим дошкольников с литературой» О.С.Ушакова, Н.В. Гавриш М.,Т.Ц.1999г.;
4. «Методика работы со сказкой». Рыжова Л.В. СПб: Детство-Пресс, 2012.

Джаксылыкова Айгуль Кенескановна

Нұр-Сұлтан қаласы

№66 «Толағай» балабақшасы

Тәрбиеші

ПЕДАГОГТИҢ ЖАҢАШЫЛДЫҚ ҚЫЗМЕТІ ЖӘНЕ ОНЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ ЖОЛДАРЫ

Қазіргі замандағы мектептерде уақыт талабына сай оқытудың жаңа әдістерін, ғылыми тілмен айтқанда, инновациялық технологияларды қолдану басты назарда болып отыр. Ғасырлар тоғысында Қазақстанның білім беру жүйесінде көптеген ілгері реформалар жүргізілуде. Олардың мақсаты- ұлттық білім беру жүйесін әлемдік білім беру жүйесімен, әлемдік стандартқа сай негіздей отырып сабақтастыру.

«Инновация» деген сөз – латынның «novus» жаңалық және «in» енгізу деген сөзінен шыққан, ал оның қазақша аудармасы «жаңару, жаңалық, өзгерту» деген мағынаны білдіреді.

Бүгінгі ғылым мен техниканың қарыштап даму заманында балабақшада дәстүрлі оқыту технологиясының оқушылардың ғылым негіздерін мемлекеттік стандарт деңгейінде толық меңгеруіне кепілдік бермей отырғандығы, балалардың білім жетістіктерінің нәтижелерінен көрінуде. Сондықтан оқу-тәрбие үрдісін жандандырудың қазіргі педтехнологияларын жетілдіріп, оны пән сабақтарын оқытуда тиімді қолдану арқылы білім сапасын жоғарлату үшін басты бағыт-бағдар берілуде.

Мектепке дейінгі тәрбие және оқытудағы педагог өз қызметін шығармашылық бағытта ұйымдастыра білуі үшін, ең алдымен, өз қызметінің мәнін түсіне алуы – басты шарт. Педагогтің қызметінің негізгі мәні – баланы ойын арқылы оқыту, тәрбиелеу, дамыту ғана емес, сол үрдістерді басқаруды шығармашылықпен ұйымдастыра білу.

Өйткені, педагог еңбегінің бүгінгі нәтижесі қандай болса, елдің, қоғамның ертеңі, болашағы сондай болмақ.

Бүгінгі таңда балабақшада оқу-тәрбие үрдісінде түрлі инновациялық педагогикалық технологиялардың қолданылып жүргені белгілі. Бұл технологиялардың бәрін бір ұйымдастырылу оқу қызметінде қамту мүмкін емес. Сондықтан, балабақшадағы әрбір пәнді ұтымды меңгертуде оқыту технологиясын таңдап, іріктеу және оны іс-әрекеттік тұрғыда жетілдіру арқылы баланың әрекеті-технологияны қабылдауы, оған деген ынтасы, құштарлығына педагог тарапынан көңіл бөлінуі тиіс.

Қазіргі білім беру мазмұны жаңарып, жаңа көзқарас пайда болып, оқытудың жаңа технологиясы өмірге келді. Яғни педагогикалық технология ұғымы іс-әрекетімізге кеңінен еніп, қолданылуда.

Педагогикалық жаңа технология – іс-әрекетке, оқыту барысында жүзеге асатын педагогикалық жүйе. Ол дара тұлғаны жетілдіруге, белгілі бір мақсатқа жету жолында арнайы ықпалды ұйғаруға қажетті байланысқан әдіс – тәсілдер. Ендеше педагогикалық технология – оқу тәрбие үрдісінің шығармашылықпен оқытумен тәрбиенің тиімділігін қамтамасыз ететін жанды құрамдас бөлігі. Олай болса, технология – ақырғы мақсатқа жететін әрекеттер жүйесі. Жаңа педагогикалық технология баланың жетілген тұлға ретінде дамуы үшін маңызы зор. Ал осы жаңа технология таратушы, үйретуші, өзінің шығармашылық еңбегінде жүйелі

қолданушы, насихаттаушы ол – Тәрбиеші немес педагог десек те болад. Сол себептенде жаңа технологияны енгізуші – таратушы тұлғаға үлкен талаптар қойылып отыр.

Педагогтердің алдына қойған міндет – оқытудың әдіс-тәсілдерін үнемі жетілдіру. Әрбір педагогикалық технология – жеке тұлғаның өзін – өзі дамытуға, оның өзіндік шығармашылық қабілеттерін арттыруға қажетті іскерліктер мен дағдыларды қалыптастыруға қолайлы жағдай жасауға қажетті объективтік әдістемелік мүмкіндіктерді қамтиды. Оқыту мен тәрбие егіз үрдіс. Сондықтанда педагог инновациялық технологияны пайдалануға ықпал ететін көптеген шартты жағдайларды танып білуі талап етіледі. Соның бірі-инновациялық педагог қызмет.

Инновациялық педагог қызмет – жаңа инновациялық білім бағдарламасын жасақтау мен іске асыруға бағытталған іс-әрекет, онда мыналар іске асырылады: баланы түсінуге, оны оқытуға, тәрбиелеуге, дамытуға жаңа философиялық-педагогикалық, психологиялық-педагогикалық бағыттар, білім беру мазмұны мен әдістерін құрудың жаңа концептуальды педагогикалық идеялары, баланың балабақшадағы өмірі мен іс-әрекетін ұйымдастырудың жаңа формалары, сонымен қатар, педагогтар, жұмысы, басқару, өзін-өзі басқару, балабақшаның ата-аналар мен әлеуметтік ортамен байланысы.

Инновациялық педагог қызмет тәрбиенің бұрыннан келе жатқан формалары мен әдістерін өзгертуге, жаңа мақсаттар мен оны іске асыру құралдарын құруға бағытталған.

Инновациялық педагогтің қызметтің негізгі функциялары педагогикалық үрдіске және оның компоненттеріне прогрессивтік өзгерістер енгізу болып табылады: а) мақсатты өзгерту; б) балалардың оқыту барысының мазмұнына өзгеріс енгізу; в) тәрбиелеудің жаңа құралдарын енгізу; г) оқытудың жаңа моделі; д) оқытудың жаңа тәсілдері; е) балаларды дамытуға байланысты жаңа идеялар беру Ең маңыздысы, бала бойындағы жағымды сезімдерді жоғалтып

алмау. Сол себепті дамыта оқытуды қолданған педагог баладан бағдарламадан тыс оқыған кітабынан түсінгенін сұрайды. [4]. (В.В. Давыдов, Л.В. Занков).

Инновациялық бағыттылық белгілі бір жаңа енгізілімнің тиімділігіне баға беретіндей нақты критерийлерді пайдалануды қажет етеді. Инновацияның негізгі критерийі ғылыми педагогикалық тәжірибеге де баға беруде басшылыққа алынатын жаңашылдық деп білеміз. Сондықтан инновациялық процеске араласқысы келетін педагог қолға алған жаңалығының мәнін, оның жаңашылдығының деңгейін анықтап алуы тиіс деп ойлаймын. Балалардың оқу процесіне инновацияны енгізіп, барынша аз дене, ой еңбегін және аз уақыт жұмсап жоғары нәтижеге қол жеткізу оның оптималдығын білдіреді.

Инновациялық бұқаралық тәжірибеде шығармашылықпен қолдану мүмкіндігі педагогикалық инновацияны бағалаудың критерийі ретінде қарастырылады. Педагогикалық инновацияның мазмұны мен критерийлерін тап басып тану, оларды қолданудың әдіс-тәсілін меңгеру жеке мұғаліммен бірге оқу орнының жетекшісіне де оны енгізуді объективті бағалау мен болжамдауға мүмкіндік береді. Инновациялық бағдардың педагогикалық іс-әрекетте қажеттілігі:

1. Инновациялық бағдарлылық білім беру жүйесінің жаңарту құралы болып табылады.

2. Білім беруді ізгілендіруді нығайту, білім жүйесіндегі түрлі өзгерістер үнемі жаңа ұйымдастыру формаларын, оқыту технологияларын қажет етеді.

3. Педагогтің педагогикалық жаңалықтарды меңгеруі және қолдану факторының өзіне қарым-қатынастарының өзгеруі. Оқу-тәрбие процесінің мазмұнының қатаң регламентіне тек педагогикалық әрекетте дәстүрлі әдіс-тәсілдерді пайдалануға ғана мүмкіндік береді.

Егер бұрын инновациялық іс-әрекет жоғарыдан ұсынылған болса, технологияларды педагогикалық реттеу келесі қалыптасу жолдары негізінде құрылады: ақпараттық логикалық құрылымы

(ақпараттық технологиялар, міндеттер, проблемалар және т.б.); ақпарат көлемі және оқытудың дидактикалық бірліктерінің ақпараттық көлемі; таным үдерісінің өнімді деңгейі; оқыту интензивтілігі; білім беру және дамытушылық тиімділігі; технология бейімділігі;

- «Технология – қандай да бір істе, шеберлікте, өнерде қолданылатын тәсілдер жиынтығы». (Түсіндірмелі сөздік);

- Педагогикалық технология – оқу үрдісінде ұйымдасқан, мақсатқа бағытталған, арнайы педагогикалық әсер ету (Б.Т. Лихачев) [5];

- Педагогикалық технология – оқу үрдісін іске асырудың мазмұнды техникасы. (В.П.Беспалько) [1];

Жаңалықты енгізу үдерісінде педагог педагогикалық құндылықтарды меңгереді. Жеке тұлғаның инновациялық құндылықтарды меңгеру дәрежесі оның педагогикалық сана-сезімінің жағдайына байланысты, себебі белгілі бір педагогикалық идеяның құндылығын анықтау оны жеке тұлғаның баға беруі үдерісінде өтеді. Субъективті қабылдау және жалпы адамзаттық мәдени-педагогикалық құндылықтарға иелену мұғалімнің жеке тұлға ретіндегі ерекшеліктеріне, өзіндік

сана-сезімімен анықталады және мұғалімнің ішкі жан-дүниесін көрсетеді.

Рефлексивті-қызметтік бағдарды ғалымдар инновациялық қызметтің табиғатын түсінуге, инновацияның әртүрлі даму сатыларындағы рефлексияға талдау кезінде пайдаланылады.

Әлеуметтік-психологиялық бағдар инновациялық қызметті жеке тұлғалар арасындағы байланыс нәтижесі ретінде қарастыруда қолданады. [4, 71-б.].

Осы ерекшеліктерді ескере отырып, ғалымдар В.А.Сластенин, Л.С.Подымова инновациялық қызмет құрылымына мұғалімнің әлеуметтік қарым-қатынасқа түсу қабілетін де енгізді.

Жеке-шығармашылық бағдар ретінде педагогтің жалпы және мамандығына сәйкес өзін-өзі дамыту механизмдерін, педагогтің өз қызметіне шығармашылықпен қарау мәселесін қарастырады.

Жаңашыл педагог бүгінгі ғана емес, ертеңге, болашаққа қызмет істейді. Ол заман дамуынан артта қалмастан, өзін-өзі жан-жақты дамыту үшін саяси-идеялық дәрежесін, ғылыми-теориялық білімін және педагогикалық мамандығын күнбе күн жетілдіріп отыруға талаптануы қажет деп ойлаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Әлімов А.К. Оқытудағы интербелсенді әдіс- тәсілдер. әдістемелік құрал / «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2014.-188б.
2. Көшімбетова С. Инновациялық втехнологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. – А.: Білім, 2008.
3. Раджерс Э. Инновация туралы түсінік. – //Қазақстан мектебі, №4, 2006. (Б.Т. Лихачев).
4. Қабдықайыров Қ. Инновациялық технологияларды диагностикалау. /2004. (В.В.Давыдов, Л.В. Занков). (Б.Т. Лихачев).
6. Педагогикалық технология – оқу үрдісін іске асырудың мазмұнды техникасы (В.П. Беспалько).

Мустафина Жанара Хасановна

Павлодар қаласы, № 3 сәбилер бақшасы
Мектепке дейінгі экоцентр орталығы

«FLIPBOOK» ТЕХНОЛОГИЯСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДА СӨЙЛЕУ МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Аңдатпа. Мақалада Флипбук принципі бойынша дидактикалық ойындарды қолдану, қазақ тіліндегі сөздер мен сөз тіркестерін жақсы есте сақтау, ал баланың флиптермен жұмыс жасау белсенділігі пассивті сөздік қорларын белсендіге айналдыруға ықпал ету мәселелері қаралады.

Түйінді сөздер: қазақ тілі, флипбук, дидактикалық ойыны, технология, сөздік қор, сөйлеу, сөз.

«Flipbook» (ағылшын тілінен flip – ақтару, аудару, book – кітап дегенді білдіреді. Flipbook – беттерін ақтарған кезде суреттері қозғалып тұрғандай әсер беретін суретті кітапша. [1,2 б.]

Флипбуктің ең көне прототипін Тинь Хуанг б.з.д. II ғасырда ойлап тапқан зоотроп – олардың қозғалысының елесін жасайтын суреттері бар айналмалы барабан. Ағылшын Джон Бернс Линнетт «Кинеограф - жаңа оптикалық иллюзия» патентіне ие /1868/. Флипбуктың қазіргі түрін американдық Генри ван Говенберг 1882 жылы патенттеді. [2]

Біз бұл материалды мектепке дейінгі балалармен жұмыс жасау үшін бейімдедік. Флипбуктің нақты түрін алмай, оның принципін қолданамыз. Бүгін мен қалай балғанын көрсеткім келеді.

Бұл жұмыстың мақсаты мен міндеттерін айтып кетейін.

Мақсаты: Flipbook дидактикалық ойындары арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың қазақ тілін үйренуіне коммуникативті жағдай жасау.

Міндеттері:

- Балалардың коммуникативті белсенділігін, дербестігін, бастамашылығын дамыту.
- Зерттелген тақырып бойынша ақпаратты өздігінен жинау және жүйелеу мен сөздік қорын жинақтау дағдыларын игеруге ықпал ету.
- Игерілген материалды жақсы түсінуге және есте сақтауға ықпал ету.
- Құрдастарымен және ересектермен белсенді қарым-қатынас жасау, бірлескен іс-әрекетерге қатысу дағдыларын қалыптастыру.
- Алған білім мен практикалық тәжірибені бастауыш мектепте қолдану.

Өзектілігі

Мектеп жасына дейінгі балалардың қазақ тілі сабақтарында коммуникативті белсенділігін қалыптастыру мәселесі біздің заманымызда өте өзекті болып табылады. Балалар көбінесе қазақ тілінде балабақшаға келгенде сөйлейді. Өйткені ата-аналары орысша сөйлейді, сонымен қатар қосымша сабақтары, ертеңгіліктері орыс тілінде

өткізіледі. Осылардың барлығы қазақ тілін үйренуге септігін тигізеді.

Флипбук принципі бойынша дидактикалық ойындарды қолдану қазақ тіліндегі сөздер мен сөз тіркестерін жақсы есте сақтауға, ал баланың флиптермен жұмыс жасау белсенділігі пассивті сөздік қорларын белсендіге айналдыруға ықпал етеді.

Flipbook технологияны қолданудың тиімділігі

Flipbook - бір тақырыптағы материалдарды қамтитын кітап. Бұл белгілі бір тақырыпты мектеп жасына дейінгі балалармен біріктірудің, кітаптың мазмұнын түсінудің, зерттеу жұмыстарын жүргізудің тамаша тәсілі, оның барысында бала ақпаратты іздеуге, талдауға және сұрыптауға қатысады. Мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік білім беру стандартының талаптарына сәйкес келеді және мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында білім беру қызметін ұйымдастыру тәсілін айтарлықтай өзгертті. Бүгінгі күні мемлекет алдында мүлдем жаңа ұрпақ дайындау міндеті тұрды: белсенді, ізденімпаз.

Flipbook

1. Вариативті – барлық құралдар жан жақты қамтылған, яғни түрлі тапсырмалар орындауға болады. Мысалы: Дөңгелектерден жасалған флипбук ол баумен байланылады және ашылады, оны бала өзі жинай алады. Бұл флипбук бойынша дыбысқа жеке тоқталып, және тақырып бойынша шағын мәтін құрастырып әңгімелеуге болады. «Арбаны» кез келген тақырыпқа алуға болады. «Арба» құралының барлық жерлері жұмыс жасауда. Доңғалақтары да, арбаның өзі де жұмыс барысында қолданылады. Фетрден жасалған екі жолдары жылжымалы және алынады. Барлық карточкалар жабыстырылып алынады. Мысалы «Көкөністер мен жемістер», «Жабайы жануарлар» тақырыптары алынса, балалар алдымен доңғалақтармен жұмыс жасайды: алма болса, алма қандай түсті, пішіні, қайда өседі деген сұрақтарға жауап береді де, одан кейін арбаның екі жолдарымен жұмыс жасайды. Алманы сипаттап шығады.

2. Ақпаратты – флипбукпен жұмыс жасағанда көп ақпаратты ашып айтуға болады. Флиптар арқылы сөздік қорларын молайтуға, дыбысты алсақ тілдік жаттығуларды орындауға, монолог, диалог түрінде жұмыс жасауға болады. Тақырыптар мен тапсырмалар балалардың жас ерекшеліктеріне сай құрастырылады. «Арбада» мысалы карточка бойынша атау, «Мынау не?» сұраққа жауап беру; сөз тіркес құрап сөйлеу – жасыл алма, қызыл қызанақ, және логикалық тапсырма «Не артық?» артық карточканы таңдап, сол карточка бойынша арбаның негізгі бөлігінде монолог түрінде сөйлеу.

3. Көпфункционалды – «арба және дөңгелек флип» арқылы кез келген тақырыпта, баланың жас ерекшелігіне және қабілетіне қарай тапсырмалар құрауға болады. Флиптермен жұмыс жасау балаға өте ыңғайлы.

Балалар «Қ» дыбысын анық айтуға үйренеді. «Қ» дыбысы бар сөздерді атап флипта сол карточкаларды қалдырады.

бағдарламасының қандай міндеттерді көздейтініне байланысты болады. Флипбуктің мазмұны әртүрлі болуы мүмкін, бұл балалардың жасына және бағдарлама мен мұғалімнің қойған міндеттеріне байланысты. Флипбук білім мен тәрбиені біртұтас білім беру үдерісіне біріктіре отырып, мұғалімге әр баланың жеке ерекшеліктеріне негізделген іс-әрекеттерді құруға, баланың өз білім мазмұнын таңдауда белсенді болатын жағдай жасауға мүмкіндік береді. Мектеп жасына дейінгі бала - бәрін білгісі, бәрін түсінгісі, бәрін анықтағысы келетін қажымас зерттеуші.

Әлем бойынша барлық адамдар үшін коронавирус әсерін тигізді. Көптеген адамдар, оның ішінде балалар карантинге алынды. Сондықтан ата-аналармен тығыз байланыста болу керек болды. Мұғалімнің ата-аналармен өзара әрекеттесуі өте күрделі процесс болып табылады және ол балалардың ата-аналарына бірнеше бағыт бойынша арнайы дайындықты қажет етеді. Қоғам дамуының барлық кезеңдерінде мамандардың көмегіне мұқтаж болды.

Мұғалім мен ата-ана талаптарының бірлігі - табысқа жетудің негізгі жолы. Сонымен Flipbook жасау үшін бізге ақ немесе түрлітүсті картон, фломастерлер, түрлітүсті қарындаштар, желім, қайшы, сызғыш және жай қарындаш керек. Әр беті бір түсті және де түрлітүсті болуы мүмкін.

Кітаптың қандай түрінде болатынын шешу керек. Ол дөңгелек, шаршы немесе тік төртбұрышты болуы мүмкін. Біз шаршы түрінде жасауды таңдадық. Бірінші беті 13 те 13 см., әріқарай 2 см қосылады, яғни 13 те 15 см, 13 те 17см, 13 те 19 см және 13 те 21 см деп алдық.

Тақырып: «Жабайы жануарлар»

Кітаптың бірінші бетінде орман суретін салдық. Бала «Орманда» деп қайталап айтып шығады, сөйлемді есіне сақтайды. Екінші бетіне аюдың суретін жабыстырады, «Мынау - аю» деп сөйлем құрап сөйлейді. Үшінші бетіне қоянның суретін жабыстырады, «Мынау қоян» деп айтады. Төртінші бетіне қасқырдың суретін жабыстырады, «Мынау - қасқыр» деп сөйлем құрап айтып шығады.

Кітаптың бесінші бетіне орманның және жануарлардың суреттерін жабыстырып, қортынды сөйлем құрап сөйлейді «Аю, қоян, қасқыр орманда мекендейді». [3, 4]

«ФЛИПБУКпен» жұмыс жасауда – балалармен белгілі бір тақырыпты қортындылап бекітудің тамаша тәсілі. Флипбук принципі арқылы балалардың сөз тіркес, сөйлем, шағын әңгіме құрау қабілеттерін, ауызекі сөйлеу қабілеттерін, логикалық ойлау қабілеттерін жетілдіруге болады. Сонымен, Flipbook деп оқушылардың шығармашылық қабілетін дамытуға бағытталған плакат, кітаптың және үлестірмелі материалдың жиынтық бейнесі, деп айта аламыз.

Қорыта айтқанда, Flipbook балалардың шығармашылық қабілеттерін, ой-өрісін кеңейтіп қана қоймай, сонымен қатар мәдени сөйлеу дағдыларын қалыптастыратын бастамасы деп айта аламыз.

Flipbook технологиясы арқылы қазақ тілін үйренуге қойылған міндеттер:

- алған білімдерін, сөздерді дұрыс анық айтып, тиімді қолдану;
- тірек –сызбалар арқылы сөйлемдерді құрастыру;
- сөйлемдерді күрделендіруге үйрету;
- 2 - 3 сөзден тұратын сөйлемдерді құрастырудан бастап, 4 – 5 сөзден тұратын сөйлемдер құрастыру;
- қарапайым сұрақтар қою және оларға жауап беру;
- 2-3 сөйлеммен жақын маңдағы заттарға, ойыншықтарға, жемістерге қысқа сипаттама беру;
- шағын қарапайым мәтіндерді, тақпақтар мен өлеңдерді түсініп жатқа айта алу.

- Flipbook элементтері арқылы шағын мәтін құрастырып әңгімелеу.

Оқу жылының бастапқы кезеңінде балалардың қазақ тілін игеру білім деңгейі келесі көрсеткіштерін көрсетті: Мектепалды даярлық тобында - 80%, ересек тобында - 75%. Балалар көбінесе жеке сөздер мен сөзтіркестерін нақты пайдаланады және жеке - жеке жай сөйлем құрастыра отырып шағын әңгіме құрастырып шығады.

Flipbook технологиясының принципін қолдана бастаған кезінен балалар ашылып, сабаққа қызыға қатысып бір – бірімен жақсы қарым-қатынас жасай бастады. Балалардың сабаққа деген ынтасы пайда болды, жұптық жұмыс жасауда бір-бірін тыңдай бастады, қателерін түзетіп, қазақ тіліне тән дыбыстарды анық дұрыс айтуды үйренді. Өйткені бұл технология нақты балалардың сөйлеу мәдениетін дамытуға бағытталған.

Тобы	Жыл басы	Жылдың ортасы	Динамикасы
Мектепалды даярлық	80%	92%	12%
Ересек «Б»	75%	88%	13%
Ересек «В»	78%	85%	7%
Ересек «Г»	80%	85%	5%

Бақылау нәтижелері көрсеткендей, балалар ересектермен белсенді қарым-қатынас жасай бастады, бірлескен іс-шараларға қатысуға қызығушылық таныта бастады. Берілген міндеттерді шешуде танымдық белсенділік, білуге құштарлық, тәуелсіздік және бастамашылық айтарлықтай өсті. Зерттелген материалды балалар күнделікті өмірде сәтті қолданады.

Қазір біз Flipbook технологиясының принципін ғана қолданудамыз, бірақ болашақта Flipbook-тің нақты түрін жасауды жоспарладық.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Самоучитель журналы №3 (27) наурыз 2015ж.
2. «Новые форматы книг и формы их рекомендации читателям» Л.В.Глазунова.
3. <http://animabooks.ru/blog/histori>
4. <http://handmadeidea.com.ua/flipbuk-svoimi-rukami-so-smeshnumi-licami/>.
5. <http://pin.it/xyekoQp>

Польгуева Ксения Сергеевна

Костанайская область, г. Рудный
КГКП «Ясли – сад №10
Воспитатель

КВАДРАТ В.В. ВОСКОБОВИЧА КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ПРОСТРАНСТВЕННОГО МЫШЛЕНИЯ СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ

«Игра имеет важное значение в жизни ребёнка, имеет то же значение, какое у взрослого имеет деятельность, работа, служба. Каков ребёнок в игре, таким во многом он будет в работе, когда вырастет. Поэтому воспитание будущего деятеля происходит, прежде всего, в игре...»

А.С. Макаренко

В работах Н.К. Крупской большое внимание уделяется значению игры для познания мира, для нравственного воспитания детей. «...Самодетельная подражательная игра, которая помогает осваивать полученные впечатления, имеет громадное значение, гораздо большее, чем, что-либо другое» (1, с.398). Об этом так же писал и А.М. Горький: «Игра – путь детей к познанию мира, в котором они живут и который призваны изменить» (2, с.71).

Игра – важное средство умственного воспитания ребенка.

Все игры Вячеслава Вадимовича Воскобовича способствуют развитию мелкой моторики, пространственного и логического мышления, фантазии, раскрывают творческий потенциал ребенка. Игры влияют на память, внимание и усидчивость.

«Квадрат Воскобовича» – игра – головоломка, при помощи которой дети осваивают приёмы построения геометрических фигур и способы преобразования предметных форм.

Актуальность развивающих игр В.В. Воскобовича заключается в том, что они

многофункциональны. С помощью данных игр можно решать большое количество образовательных задач. Квадрат Воскобовича позволяет поиграть, развить внимание, память, пространственное воображение и тонкую моторику, а также знакомит с основами геометрии, пространственной координацией, объемом, является счетным материалом, основой для моделирования, творчества, которое не имеет ограничений по возрасту.

«Квадрат Воскобовича» или игру еще называют «Кленовый листок», «Вечное оригами», «Косынка», «Квадрат-трансформер» и т.д (см. рис.1). «Квадрат Воскобовича» представляет собой игру, в которой используются 32 разноцветных треугольника, что наклеены на гибкую тканевую основу и расположены на определенном расстоянии друг от друга. Главной цветовой основой игры являются красный, синий, желтый и зеленый цвета. Для детей в возрастной категории от 2 до 5 лет предлагается для игр двухцветный квадрат, а для более старших детей разработан четырехцветный квадрат.

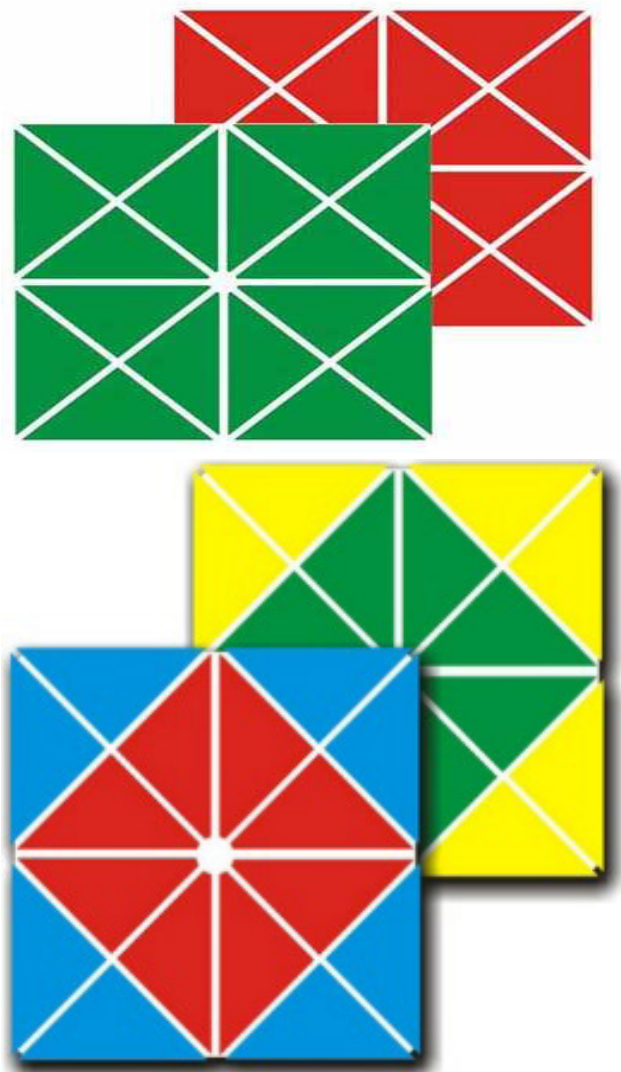

Рис. 1 Двухцветный и Четырехцветный Квадраты Воскобовича

«Квадрат Воскобовича» можно легко трансформировать, создавая разнообразные объемные (черепашка, звезда, самолет) и плоские фигуры (конфета, домик, письмо, семафор и т.д.) Фигуры можно собирать по готовым схемам преобразования квадрата, так и придумывать собственные образы. Насчитывается более сотни вариантов сложения и превращения квадрата.

Применяя игровые приемы В.В. Воскобовича, мы подтвердили важность развивающих игр в работе с детьми и осознали справедливость народной мудрости: «Дайте ребенку что-нибудь в руки, чтобы он начал думать» (3, с.5).

Развитие пространственного мышления у ребенка играет большую роль в дальнейшем обучении его в школе. Эта работа очень

кропотливая и сложная, но, несмотря ни на что, очень интересная. Ведь даже самые незначительные результаты приносят неизмеримую радость и желание работать, зажигать детские глаза и выбирать различные эффективные средства для всестороннего развития каждого ребенка (4, с.16).

Воодушевившись предложенными методическими пособиями к игре, был создан альбом с превращениями квадрата, в котором прослеживался сюжет сказки (см. рис.2).

Рис. 2 Обложка альбома

На первой странице альбома, вы можете найти пояснительную запись, раскрывающую особенности использования альбома и его значимость, а также условные обозначения, которые созданы облегчить процедуру сложения квадрата Воскобовича (см. рис.3).

Рис. 3 Иллюстрированная сказка «Приключения Ёжика»

Особая роль в организации игровой и познавательной деятельности отводится

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ

взрослому. Он знакомит с персонажами сказок и занимается вместе с детьми. В альбоме присутствует сказочный герой, которому по сюжету нужно решить какую-либо проблему. Текст предлагаемой сказки прост, что может способствовать развитию речи ребенка дошкольного возраста.

Особенность альбома заключается в том, что дети, сложив заданную фигуру по предложенному образцу (см. рис.4), могут приложить свою работу к соседней страничке альбома, где для этого определены специальные поля-ограничения. Это дает возможность ребенка наглядно посмотреть и самостоятельно определить правильность сложения той или иной фигуры (см. рис.5).

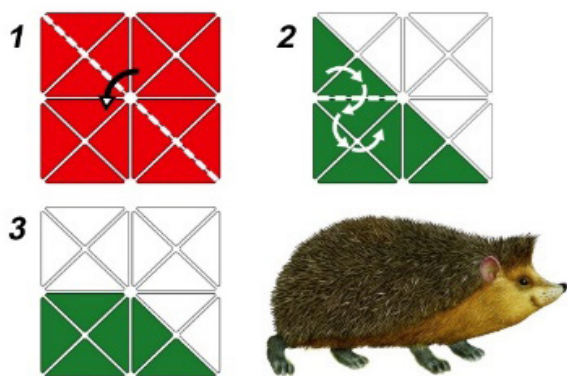

Рис. 4 Схема сложения

Альбом выполнен в цвете, что привлекает и может заинтересовать внимание детей своей красочностью и новизной.

Рис. 5 Страница альбома

Альбом соответствует возможностям детей дошкольного возраста, и будет полезен детям 2-6 лет.

После внедрения квадрата В.В.Воскобовича и разработанного альбома «Приключения Ёжика» была выявлена динамика улучшения сформированности пространственного мышления, проявляющаяся в расширении знаний детей о математических представлениях, в частности о геометрических фигурах, и развитии конструктивных способностей детей.

«Истоки способностей и дарования детей – на кончиках их пальцев. От пальцев, образно говоря, идут тончайшие нити – ручейки, которые питают источник творческой мысли. Другими словами, чем больше мастерства в детской руке, тем умнее ребенок» – утверждал В.А. Сухомлинский (4, с.264).

Список литературы:

1. Крупская Н.К. Педагогические сочинения – М.: Академия пед. Наук, 1959. – 505 с.
2. Горький А.М. О молодежи. – М.: «Молодая гвардия», 1949. – 248 с.
3. Вакуленко Л.С., Воскобович В.В. Развивающие игры В.В. Воскобовича в работе с детьми дошкольного и младшего школьного возраста: Материалы II-й всероссийской научно-практической конференции с международным участием (23 ноября 2013 г., Хабаровск) – СПб.: Свое издательство, 2014. – 172 с.
4. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Письма к сыну. – Киев: Рад. шк., 1985. – 557 с.

Исабаева Юлия Владимировна

КГКП «Ясли-сад № 3 г.Павлодара
Дошкольный экоцентр»,
Воспитатель

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ ПОСРЕДСТВОМ БЛОЧНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ «ЭКОЛОГИКА»

Аннотация. Данная статья раскрывает суть блочно – модульной системы «Экологика», которая направлена на повышение интеллектуального развития детей дошкольного возраста в процессе самостоятельной деятельности в свободное от организованной учебной деятельности время.

Ключевые слова: экология, интеллект, критическое мышление, самостоятельность, анализ, развитие, игра.

Интеллектуальное развитие дошкольников – многогранный процесс, связанный с развитием всех сторон личности ребенка, оно является важнейшей составной частью общего психического развития, подготовки к школе и ко всей будущей жизни. Осуществляется в результате воздействия на ребенка обстоятельств жизни и среды. Ведущая роль в интеллектуальном развитии принадлежит систематическому интеллектуальному воспитанию.

Именно по этой причине возникла необходимость в формировании данного опыта, который предполагал создание условий для самостоятельного интеллектуального развития дошкольников в предметно – развивающей среде в ДО.

Целью моей работы является интеллектуальное развитие детей дошкольного возраста посредством блочно – модульной системы «Экологика».

Реализация поставленной цели требует решения следующих задач:

- формирование правильных представлений об окружающем, о простейших явлениях природы и общественной жизни;

- развитие познавательных психических процессов – ощущений, восприятий, памяти, воображения, мышления, речи;

- развитие любознательности и умственных способностей;

- развитие интеллектуальных умений и навыков;

- формирование простейших способов умственной деятельности.

С целью интеллектуального развития детей дошкольного возраста разработана методика работы по организации самостоятельной детской деятельности в свободное от ОУД время, разработан контроль за данной деятельностью как для самостоятельного оценивания детьми своих знаний, умений и навыков, так и для педагогов.

Для современной образовательной системы проблема умственного воспитания чрезвычайно важна, повышаются требования к умственному воспитанию подрастающего поколения. Эффективное развитие интеллектуальных способностей детей дошкольного возраста – одна из актуальных проблем на сегодняшний день.

Современные дети живут и развиваются в эпоху компьютерных и информационных технологий, и их интеллектуальное развитие не может сводиться только к обучению конкретным умениям: чтению, вычислениям, письму, для успешной учебы им необходимо иметь развитое логическое мышление, устойчивое произвольное внимание, хорошо тренированную смысловую память. Основы этих сложных психических функций можно начинать формировать в старшем дошкольном возрасте. Развитие дошкольника можно осуществить только в естественном, самом привлекательном для него виде деятельности – игре. Ребенок, увлеченный замыслом игры, не замечает, что он «учится», хотя при этом сталкивается с учебными трудностями и преодолевает их. Педагогу лишь остается использовать эту естественную потребность для вовлечения детей в более сложные и творческие формы игровой активности [2].

Сегодня актуальность также приобретает проблема свободы. С утверждением гуманизма как философского направления и как общественного движения наше внимание особенно возрастает к категории свободы, поскольку она всегда являлась ведущей антропологической константой гуманистического мировоззрения и практики.

В своей педагогической практике приверженцы теории свободного воспитания А.Нейлл, Э. Кей, Л. Гурлитт, М. Монтессори, Л.Н. Толстой и др. рассматривали данную проблему, прежде всего, в контексте способности ребенка разумно выбирать свою линию поведения среди реальных возможностей. В своей практической деятельности они ориентировались, прежде всего, на развитие у детей свободоспособности, ставя для себя задачу помощи ребенку как субъекту свободного сознания и свободной деятельности.

Для того, чтобы совместить интеллектуальное развитие дошкольников и теорию свободного воспитания была разработана данная методика.

В современном мире, в период новых

технологий и обновленного образования на первый план выдвигается идея саморазвития личности, ее готовности к самостоятельной деятельности. [4]

Так как наш детский сад работает по эколого – эстетическому направлению нами в качестве наглядного пособия нами был выбран арбуз, как часть растительного мира. Если взять во внимание семена арбуза и сосчитать их, то это уже будет раздел ФЭМП образовательной области «Познание». И на примере арбуза мы можем закрепить не только количество и счет, но и такие понятия как вес, величина, часть и целое, геометрические фигуры, тела, состав числа и даже решение задач. Из одной дольки арбуза с семенами была разработана программа «Экологика». В ней мы считали овощи и фрукты, сажали семена на импровизированные грядки и сделали вывод, что вся природа вокруг нас подчинена логике и математике.

В связи с этим мы решили использовать в своей работе блочно – модульную систему. Так как основная цель программы «Экологика»: самостоятельно получать информацию, анализировать ее и применять. Блочно – модульная система включает в себя 4 блока: экологического воспитания, творчества, логики и коммуникативный. Для развития познавательного интереса, создания мотивации мы используем Разумеек в организованной учебной деятельности и свободной деятельности. Разумейки являются частью единой образовательной среды.

Все Разумейки (Рисунок 1) предлагают детям разно уровневые задания, направленные как на зону ближайшего развития так и на закрепление пройденного материала. Каждый уровень отмечен символом определенного цвета: высокий уровень – красный круг, средний – синий, а низкий – зеленым кругом.

НАШ ДЕТСКИЙ САД: МЫ ПРЕДЛАГАЕМ

Первый блок «Логика»: направлен на развитие критического мышления.

Второй блок «Экологического воспитания» направлен на формирование экологического мышления, представления об окружающем мире в опытно – экспериментальной деятельности.

Третий блок «Творчество» направлен на развитие креативного мышления, мелкой моторики.

Четвертый блок «Коммуникативный» направлен на умение выражать свои мысли и умение работать в команде.

Ценность блочно – модульной системы и ее основная особенность в том, что ребенок может выбрать любой уровень и любой блок.

№	Символ	Фамилия Имя ребенка				
1		Абганов Рамиль	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●
2		Богужа Антон	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●
3		Вострова Лаура	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●
31		Шведзунова Анастасия	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●

В связи с этим в группе были введены так называемые «экраны знаний» (рисунок 2), по которым можно проследить заинтересованность ребенка тем или иным блоком и уровень его знаний по нему. Ребенок выполняет задание того уровня, что он считает для него возможным и ставит напротив своей фамилии в таблицы символ соответствующего цвета. Из этой таблицы мы видим, что у Рамиля хорошо идет блок «Логики», но западает блок «Коммуникативный», значит ребенку он по какой – то причине не дается в должной мере, значит, педагог, работая индивидуально с этим ребенком, будет делать упор на определенный раздел.

№	Фамилия Имя ребенка	Блок логики	Блок творчества	Блок коммуникативный	Блок экологического воспитания	Общее количество
1	Абганов Рамиль	12	8	5	7	32
		4 4 4	1 4 3	0 2 3	3 3 1	8 13 11
2	Богужа Антон	10	7	8	8	33
		3 3 4	0 3 4	2 3 3	2 2 4	7 11 15
3	Вострова Лаура	9	12	10	11	42
		2 3 4	4 4 4	4 4 2	4 4 3	14 15 13
31	Шведзунова Анастасия	11	9	11	10	41
		3 4 4	2 3 4	4 4 3	3 4 3	12 15 14

Задания в блоках делятся на модули, согласно лексической теме недели и меняются еженедельно. В конце каждого календарного месяца педагог подводит итог по таблице, и делает вывод о том, какой блок вызывает наибольший интерес и наоборот у всей группы, и так же по каждому ребенку в отдельности, что и учитывает затем в индивидуальной работе. (Рисунок 3)

На первом этапе опыта 2016-17гг. был проведен констатирующий эксперимент через методику «Выбор деятельности» (Л.Н.Прохорова), целью которой было исследование предпочитаемого вида деятельности и проведена диагностика интеллектуального развития детей дошкольного возраста.

На втором этапе 2017-18гг. был разработан и реализован комплекс мероприятий, направленных на повышение уровня интеллектуального развития дошкольников, что и являлось целью формирующего педагогического эксперимента

Заключительным этапом нашей работы 2018-19гг. стал контрольный эксперимент, Цель которого - проверка эффективности разработанного комплекса мероприятий по повышению уровня интеллектуального развития детей дошкольного возраста.

Полученные результаты позволили нам выявить динамику процесса развития интеллектуальных способностей детей среднего и старшего дошкольного возраста. Для определения эффективности проделанной работы нами был использован тот же диагностический материал, что и в констатирующем эксперименте.

Данные диагностики на 2016 год показали, что 37% детей имеют низкий уровень развития интеллектуальных способностей, 43% средний и только 20% детей показали уверенно хорошие знания, умения и навыки.

Благодаря созданию в предметно-развивающей среде блочно – модульной системы «Экологика» к концу 2017-18 учебного года у детей старшей группы значительно повысился уровень развития познавательной сферы, улучшился уровень

интеллектуального развития.

Проведенный на конец года мониторинг показал, что уровень усвояемости знаний улучшился и составил 91% (высокий-46%, средний 45%, низкий -9%)

К концу обучения в подготовительной группе (2018 - 2019 учебный год) мониторинг показал, что, в результате работы по программе «Экологика», мы получили более высокий результат: лишь один ребенок -4% показал низкий уровень знаний, умений и навыков, 24% детей- средний уровень, 72% детей -высокий уровень развития.

Для диагностики интеллектуального развития у детей педагог делает выборку трех карточек для каждого ребенка по каждому блоку, согласно текущему модулю.

Таким образом, созданная нами предметно – развивающая среда, помогает развивать экологические знания ребенка, формировать его исследовательские навыки, воспитывать осознанное отношение к природе.

Перспектива на дальнейшую работу:

Разработанный нами комплекс мероприятий по повышению уровня интеллектуальных способностей средних и старших дошкольников в самостоятельной деятельности ребенка показал свою эффективность: уровень интеллектуальных способностей дошкольников стал выше.

Мы считаем, что это произошло потому, что данная форма работы оказалась интересна дошкольникам, особенно блоки Логики и Экологии. Значительно улучшились навыки самостоятельной работы. Результаты стали заноситься в экраны знаний с большим интересом. Дети с увлечением выполняли задания педагогов, обсуждали после между собой задания и с удовольствием делились своими достижениями с родителями.

У детей возросли познавательная активность, интерес к миру, умения наблюдать, анализировать, делать выводы. Они стали увереннее в себе, стремятся получить результат при достижении поставленной цели. Получила развитие коммуникативная культура, улучшилась речь детей. Дети ясно выражают свои мысли, правильно строят предположения, составляют связные творческие рассказы.

Кроме этого, у некоторых детей во время реализации данной работы повысился уровень самооценки, они стали более уверены в своих действиях.

Даже замкнутые дети проявляли большую активность и старались работать во всех блоках. Работой заинтересовались не только дети, но и их родители. Они остались довольны, что их дети занимаются интересным делом, и что выявлены скрытые способности каждого ребенка.

Список литературы:

1. *Интеллектуальное развитие и воспитание дошкольников: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений /Л. Г. Нисканен, О. А. Шаграева, Е. В. Родина и др., /под. ред. Л. Г. Нисканен. - М.: «Академия», 2002.-208 с.*

2. *Лейтес, Н. С. Умственные способности и возраст / Н. С. Лейтес. - М.: 1977. - 240 с.*

3. *Немов, Р. С. Психология: учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений: в 3 кн. - 4-е изд. / Р. С. Немов. - М.: Владос, 2001. - 608 с.*

4. *Умственное развитие в дошкольном возрасте [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.vseodetishkax.ru/doshkolnik-rebenok-ot-3-do-7-let/70-intellektualnoe-razvitie-doshkolnika/256-umstvennoe-razvitie-v-doshkolnom-vozhraсте> (дата обращения 16.04.2016).*

5. *Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения, утвержденная приказом №499 МОН РК от 12.08.2016г. – Астана, 2016.*

Бритко Наталия Владимировна

Костанайская область, г. Рудный

КГКП «Ясли-сад №2»

Инструктор по физической культуре

ГЕОКЕШИНГ – КАК АКТИВНАЯ ФОРМА ИГРОВОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ДЕТЕЙ И ВЗРОСЛЫХ В ЭКОЛОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ

Аннотация. В статье рассматривается одна из эффективных технологий, реализующих задачи экологического образования – туристическая игра - геокешинг, суть которой заключается в интерактивном взаимодействии всех участников, способ узнать много интересного, познавательного о природных явлениях, объектах живой и неживой природе, родном крае.

Ключевые слова: геокешинг, образовательный геокешинг, технология, экологическое воспитание, экологическая культура, дошкольный возраст.

Вопросы повышения экологической сознательности в обществе давно уже остаются одной из важных тем в Казахстане, и работа в этом направлении особенно активизировалась после поручений Президента Касым-Жомарта Токаева уделять больше внимания экологическому образованию детей [1]. Экологическое образование наряду с нравственным воспитанием прививает культуру отношения к окружающей миру, его разнообразию и красоте.

В нашем детском саду экология - важное направление в образовательной деятельности. При создании первоначальных экологических представлений у детей дошкольного возраста, в воспитании правильного отношения не только к самой природе, но и к людям, охраняющим ее, отлично помогает игра «Геокешинг». Это интересная приключенческая игра с элементами туризма и краеведения для поиска тайников, сделанных другими участниками игры.

Дети могут играть в образовательный

геокешинг через организацию активной игровой деятельности, наполненную познавательным, развивающим материалом. У детей развивается ориентировка в пространстве, мышление, понимание речи, любознательность, наблюдательность и творчество [2].

Благодаря геокешингу воспитанники узнают много интересного, познавательного о родном крае, о местности, в которой они живут, обогащают свои представления о животном и растительном мире, знакомятся с правилами поведения в природе, учатся действовать в различных жизненных ситуациях. Вместе с педагогом ребята любят красоту природы и ее изменениями в различные времена года.

Через спортивно-познавательную игру пропагандируется здоровый образ жизни, воспитываются полезные привычки по сохранению здоровья и мотивации к занятиям физической культурой и спортом.

Важным аспектом данной игры является возможность организации игровой деятельности таким образом,

чтобы дети могли самостоятельно изучать окружающий мир, развивая познавательную исследовательскую активность, любознательность, инициативность, наблюдательность и творчество. Поэтому основные игровые этапы обдумывают и реализуют сами дети при минимальной поддержке взрослого, как организатора игры [3, с.88].

Внедряя данную технологию, мы расширяем границы образовательного пространства и выводим его за рамки территории детского сада. Исторические места, культурные памятники, исторические и геологические достопримечательности и даже места произрастания редких видов растений могут стать точками образовательного экологического геокешинга [4].

Сохранив основную суть игры – геокешинг, мы внесли свои коррективы, подходящие для игры с детьми старшего дошкольного возраста. Так, например, организационным моментом является выбор команд, как правило это 2 параллельные группы одного возраста, которые под руководством взрослых подготавливают несколько заданий друг для друга. Задания включают в себя различные проблемные ситуации, которые необходимо решать коллегиально.

Перед началом игры команды делятся по функционалу: одна команда – ведущая, вторая команда – искатель клада. Ведущие готовят занимательное описание с иллюстрациями или фотографиями, придумывают задания, карту, подсказки, прячут клад.

Дети с удовольствием справляются с задачей по поиску «клада». Необходимо заинтересовать детей поисковой деятельностью через игры – путешествия: «Остров сокровищ», «Наш участок», «Найди друга», «Поиски клада», «Остров здоровья». Для этого детям дается план территории детского сада, карта, на которой обозначены станции, задания и итоговый «тайник». А сюрпризным моментом будет воображаемый герой, который помогает найти клад и дает подсказки куда двигаться.

В группу команде-искателей приходит голосовое сообщение, в котором сказочный персонаж, просит о помощи для своих друзей. По карте-схеме при помощи специальных описаний, фотографий мест юные геокешеры отправляются помогать животным, птицам и насекомым, попавшим в беду. С помощью загадок-подсказок находят части карты, где спрятан тайник. Поиск клада организуется по загадкам, приметам или схеме. Объекты могут быть разнообразными: деревья, кустарники, клумба с цветами, овощные культуры на огороде, кормушка для птиц и т. д.

Что касается заданий, то это могут быть игры «Найди такой же листок», «Выбери правильный ответ», «А как бы ты поступил», так и практическое выполнение «Как сделать фильтр для воды», «Как правильно выложить дрова для костра», «Убери мусор», «Потуши костер», «Очисти воду», «Помоги животным и растениям вернуться в свою среду обитания» и т. д. Так же задания могут быть провоцирующего характера, например, «Нарви букет цветов», «Сломай ветку», выполнение которых может вызвать у детей недоумение, протест. [3, с.89].

На каждом этапе в назидание другим детям ставят экологические знаки «Не ломай ветки деревьев», «Не бросай мусор», «Не топчи цветы», «Не разоряйте птичьи гнезда», «Не лови насекомых», «Не разводите костров в лесу», «Не загрязняй водоем», «Не шуми в лесу».

В конце игры необходим сюрпризный момент, которым является клад и который так ждут дети в конце игры. Кладом в геокешинге может служить любой предмет, положенный в контейнер, коробку или сундучок: игрушки, сладости, украшения, канцтовары, творческие задания и т.д. Затем команды меняются функциональными обязанностями и уже искатели становятся ведущими.

Подготовка к игре, обсуждение заданий, предварительное прохождение путей следования, тщательное изучение территории является мощным мотиватором к активной детской деятельности, в

процессе которой решаются разнообразные образовательные, развивающие и воспитательные задачи, которые невозможно заранее предвидеть, продумать педагогу. Важным преимуществом игры является развитие коммуникации с другими людьми. Поэтому важно донести до юных геокешеров, чтобы они не стеснялись и обращались за дополнительной информацией к своему педагогу.

Данная технология будет полезна как на прогулке, при проведении физкультурно-оздоровительных мероприятий, так и в любых режимных моментах. И если

работу по экологическому воспитанию с применением геокешинга проводить систематически, то можно заметить, как дети постепенно осознанно правильно начинают относиться к объектам и явлениям природы, как развивается их экологическое мышление, творческие способности, умение анализировать и делать выводы, как закладываются начала экологической культуры. Дошкольники с удовольствием общаются с природой и отражают свои впечатления через различные виды деятельности.

Список литературы:

1. Экологизация образования <https://www.kazpravda.kz/fresh/view/ekologizatsiya-obrazovaniya>
2. Тумаева О.Н. Геокешинг – одна из современных технологий дошкольного образования; [Электронный ресурс] <http://doshkolnik.ru/pedagogika/29426-geokeshing-odna-iz-sovremennyh-tehnologiiy-doshkolnogo-obrazovaniya.html>
3. Сивенкова О. А. Геокешинг – как активная форма игрового взаимодействия детей и взрослых в экологическом образовании / Непрерывное экологическое образование: проблемы, опыт, перспективы: материалы III Всероссийской научно-практической конференции (31 октября – 1 ноября 2019 г.). – Томск: Дельтаплан, 2019. – 352 с.
4. Абрамова Н. Играя, развиваемся и познаем мир (игры в стиле «Геокешинг»); [Электронный ресурс] <https://znanio.ru/media/igraya-razvivaemsa-i-poznaem-mir-igry-v-stile-geokeshing-2626640>

Алиаскарова Асель Максутовна

Павлодарская область, г. Аксу
Ясли-сад «Айналайын»
Методист

СОВРЕМЕННОЕ ПРОСТРАНСТВО ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Аннотация. Автор на примере своей дошкольной организации раскрывает активное применение и возможности информационно-коммуникационных технологий в учебно-воспитательном процессе.

Ключевые слова: воспитанник, педагог, занятие, интерактивная доска, информационно-коммуникационные технологии, развитие детей.

«...обучать нужно не тому, что есть, а тому, что будет...»
Ю. Горвиц

Главной целью внедрения информационных технологий является создание единого информационного пространства образовательных организаций, системы, в которой задействованы и на информационном уровне связаны все участники учебно-воспитательного процесса: администрация, педагоги, воспитанники и их родители. В последние годы дошкольные организации оценили эти возможности, но как и учителя в школах несколько лет назад, воспитатели детских садов делают только первые шаги в освоении интерактивных досок, изучая их возможности.

КГКП «Ясли-сад «Айналайын» открылся 14 декабря 2016 года. Из 12 групп, 10 групп оснащены интерактивными досками кроме этого интерактивная доска имеется в музыкальном зале и методическом кабинете. Поэтому все педагоги имеют возможность проводить занятия с использованием нового современного оборудования.

Занятия и досуг с применением интерактивной доски проводятся по всем образовательным направлениям развития детей. Постоянная смена деятельности при выполнении различных заданий,

работа парами, подгруппой способствует развитию общения и взаимодействия со сверстниками, формированию способности к совместной деятельности. Дети с большим удовольствием работают на интерактивной доске, быстро осваивая все ее возможности и способы работы различными средствами. Использование интерактивной доски в образовательной работе с дошкольниками в нашей дошкольной организации показало ряд преимуществ по сравнению с традиционными формами воспитания и обучения: представление информации на большом экране и возможность самим оперировать с изображенными предметами и объектами, вызывая у детей огромный интерес к деятельности; возможность представления фрагментов реальной действительности (видеоматериал), а также демонстрации детям движущихся, изменяющихся объектов, увеличения размера изображения в целях их комфортного восприятия всеми детьми группы; одновременное воспроизведение объектов, представленных различными способами (звук-изображение-движение); возможность проведения с объектами

НАШ ДЕТСКИЙ САД: МЫ ПРЕДЛАГАЕМ

множества пробующих поисковых действий, сравнения нескольких вариантов преобразования одного и того же объекта; экономии времени, необходимого для подготовки к занятиям, удобство хранения, многократное применения используемого материала. [1]

Но при этом большинство педагогов столкнулись с проблемой освоения интерактивной доски, несмотря на умение работать с компьютером. С другой стороны, педагоги, не знающие возможностей интерактивной доски, восприняли ее только, как экран. Поэтому, прежде чем использовать интерактивную доску в учебном-воспитательном процессе, педагоги изучили и изучают ее возможности с помощью интернет ресурсов, литературы, на курсах повышения квалификации. И уже спустя пять лет работы с интерактивной доской педагоги сами создают собственные электронные разработки для детей по различным темам, используя материалы прикладных программных средств.

Грамотное применение возможностей интерактивной доски позволило педагогам:

повысить качество образования детей за счет сочетания традиционных и интерактивных методов организации образовательной деятельности; представлять информацию в различной привлекательной для детей дошкольников форме (аудио, видео, анимация и т.д.), что обеспечило максимальную наглядность изучаемого материала; а также проводить непосредственно образовательную деятельность на высоком методическом уровне, раскрыть широкие возможности для творческой реализации педагогов в профессиональной деятельности. Для реализации информационных технологий в нашем саду есть подготовленные педагогические кадры, способные сочетать традиционные методы обучения и современные информационные технологии. [2]

За годы работы, мы убедились, что интерактивная доска - это универсальный инструмент, позволяющий сделать занятия с детьми дошкольного возраста более интересными, наглядными и увлекательными. Ее можно использовать как обычный экран для демонстрации наглядного материала, но и позволяет задействовать все ее ресурсы. На доске дети могут выполнять такие практические задания, как: соединение точек, рисование, штриховка, перемещение изображений на экране, расстановка изображений в определенном порядке, продолжение последовательности, установка соответствия, распределение картинок по заданному признаку и многое другое.

В нашей ДО мы применяем интерактивные доски в различных видах деятельности: создаем различные интерактивные игры, просматриваем познавательные видеоролики и презентации, проводим мастер-классы для педагогов.

Наш опыт применения интерактивной доски показывает, что обучение и воспитание дошкольников стало более привлекательным и захватывающим, а активное внедрение информационных технологий в воспитательно – образовательный процесс

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ

способствовало решению следующих задач:

1) изучить и проанализировать положения, которые являются основой работы по данной проблеме;

2) изучить возможности интерактивной доски и найти им применение в дошкольном образовании;

3) обеспечить интерактивность обучения: вовлечь детей в процесс познания с помощью средств интерактивной доски;

4) проанализировать и обобщить полученные результаты.

Благодаря интерактивной доске нам удалось:

- привлечь пассивных детей к активной деятельности;

- сделать ОУД более наглядными, интенсивными;

- активизировать познавательный интерес, любознательность дошкольников;

- активизировать мыслительные процессы (анализ, синтез и др.);

- реализовать личностно-ориентированные, дифференцированные подходы в образовательной деятельности;

- расширились для детей рамки возможности доступа к информационным ресурсам;

- значительно повысились творческая фантазия и воображение.

Как показали различные формы диагностирования (наблюдение, беседы), у детей, на начало учебного года, слабо развита любознательность, познавательная мотивация, интерес к совместным формам деятельности. Вследствие этого, работа с использованием интерактивной доски, способствовала развитию познавательных интересов ребенка, решения учебных и творческих задач, целостному видению картины окружающего мира, а также развитию коммуникативных и нравственных качеств, творческой активности в процессе игровой и учебно-познавательной деятельности.

Работая с детьми с помощью интерактивной доски, проводя мониторинги на начало и конец года, очень заметна

динамика развития детей. Результаты педагогической диагностики показали, что индивидуальные достижения детей соответствуют возрастным нормам. Уровень сформированности планируемых результатов освоения образовательной программы по всем направлениям развития (образовательным областям) находится в положительной динамике и определяется в соответствии с возрастным контингентом воспитанников.

Хотелось бы отметить, что интерактивные и мультимедийные средства значительно расширили возможности предъявляемого познавательного материала, позволили повысить мотивацию ребенка к овладению новыми знаниями, а также сводный мониторинг за 2018-2022 года показал положительную динамику на 13 %, в том числе, благодаря использованию интерактивной доски.

Развитие дошкольного образования, переход на новый качественный уровень не может осуществляться без разработки инновационных технологий.

Новизной таких инновационных технологий является использование детского игрового терминала «Игренок» (сенсорная панель) в вариативном компоненте для детей старшего и дошкольного возраста вот уже 5 лет по разработанному и рецензированному методическому пособию.

Терминал позволяет оперировать символами на экране монитора, способствующими оптимизации перехода от наглядно-образного к абстрактному мышлению, создавая дополнительную мотивацию при индивидуальной работе с игровым терминалом, а также учитывать потребности детей, используя программу для занятий с детьми с разным уровнем развития, и затрагивающий многие стороны психологических процессов ребенка, такие как внимание, память, зрительное и зрительно – пространственное восприятие и тд.

Грамотное применение возможностей детского игрового терминала «Игренок»

позволило не только обогащать знания детей и использовать терминал для более полного ознакомления с предметами и явлениями, находящимися за пределами собственного опыта, но и повысить креативность ребенка; оперировать символами на экране монитора, способствующими оптимизации перехода от наглядно-образного к абстрактному мышлению, а также создало дополнительную мотивацию при индивидуальной работе с игровым терминалом, решить которые ребенок может самостоятельно. Опыт работы с дошкольниками по использованию интерактивных игр в образовательном процессе показывает, что такая деятельность вызывает у детей дошкольного возраста живой интерес, сначала как игровая деятельность, а затем и как учебная. [3,4]

Таким образом, можно констатировать, что в современном мире предъявляются высокие требования к ИКТ-компетентности педагога дошкольного образования. При этом ему отводится большая роль в повышении качества образовательного процесса путем использования информационно-коммуникационных технологий в работе с детьми, их родителями, а также в процессе собственного профессионального роста. [5,6,7]

Литература:

1. Аладьина А.А., Минайдарова М.Е., Абдрахманова Х.Т. Роль интерактивных методов обучения в формировании креативной личности, Таразский государственный педагогический институт, г.Тараз, 2011, с.136
2. Бабинский Ю.К. Педагогика. - М.: Просвещение, 2011, с.560
3. Васильева И.А., Осипова Е.М., Петрова Н.Н. Психологические аспекты применения информационных технологий // Вопросы психологии. - М.: Академия. - 2008. - №3. - С. 7 - 9.
4. Василенко А.В. Интерактивные технологии в ДОУ. - <http://mdou65.ru/интерактивные-технологии-в-доу.html>, 14.06.2013
5. Интерактивные методы обучения. - http://pwpt.ru/presentation/pedagogika/interaktivnyie_metodyi_obucheniya/, 13. 05. 2013
6. Хабибуллина З. Использование интерактивных методов и приемов обучения в дошкольном учреждении. -<http://www.maam.ru/detskijasad/ispolzovanie-interaktivnyh-metodov-i-priemov-v-doshkolnom-uchrezhdeni.html>, 26.08.2013
7. Павлова, Е. В. Мультимедийные технологии и их роль в интерактивной среде ДО. [Электронный ресурс] -<http://interaction.ucoz.ru/forum/11-75-1>

Мусралинова Гульзада Кабдылмэликовна

г. Экибастуз
Ясли - сад № 2
Воспитатель

БЫТЬ ВОСПИТАТЕЛЕМ – ЭТО ПРИЗВАНИЕ

*Я знаю, что я не напрасно тружусь!
Ведь я – воспитатель и этим я горжусь!!!!
Я с гордостью могу сказать.
Моя профессия - воспитатель.*

Аннотация. Автор на собственном примере анализирует роль и значение воспитателя в детском саду. Приводит примеры взаимодействия между воспитателем, ребенком и родителями. Характеризует каждого своего воспитанника, раскрывая его личные качества.

Ключевые слова: ребенок, воспитатель, профессия, призвание.

Каким быть должен воспитатель?

Конечно, добрым должен быть!

Любить детей, любить ученье.

Свою профессию любить!

Каким быть должен воспитатель?

Конечно, щедрым должен быть.

Всего себя без сожаленья.

Он должен детям подарить!!

На свете есть много различных профессий.

И в каждой есть прелесть своя.

Но нет благородней, нужней и чудесней.

Чем та, кем работаю Я.

Воспитатель – это любовь. Воспитатель должен любить детей, быть для них другом, с которым можно и поиграть, и посекретничать.

Воспитатель помогает ребенку в самом трудном и важном для него деле- наладить отношения с другими детьми, воспитатель должен стать таким человеком, с которым ребенок захочет поделиться радостью. От воспитателя зависит, будут ли дети спокойными, ласковыми и общительными.

От того, кто будет воспитывать ребенка, зависит его будущее, его мировоззрение, вся его жизнь. Воспитатель детского сада - это состояние души. Он дарит детям тепло

своего сердца. Работа воспитателя - не просто труд. Это, прежде всего, способность к отречению, умение отдать всего себя, без остатка, видеть в этом свет.

Воспитатель - это самая добрая профессия, ответственная и интересная. В обязанности воспитателя входит присмотр за детьми на протяжении всего дня в детском саду, соблюдение режима дня, проведение занятий, организация детских праздников, прогулок. Очень важно, большое внимание уделять образованию детей, так как детский сад –это первая ступень перед школой. [1. 22с]

Мой путь к профессии воспитателя был долгим. Так сложилось обстоятельства в моей жизни. Что я работала в других сферах деятельности. Но мне посчастливилось в 2014 году устроиться в детский сад №2, где я до сих пор и работаю. В данный момент я работаю в подготовительной группе «Достык».

В этой профессии, я уже 8-лет. И делаю вывод для себя, какой я педагог.

Но главное, что мне нравится, и я стараюсь, как можно больше дать детям, и не просто дать, а преподнести в интересной форме. Очень много внимания уделяю

творческому развитию детей; мы рисуем, лепим, мастерим, используя разные техники и технологии. Участвуем с детьми в разных конкурсах. Много беседуем и играем.

Стараюсь, как можно чаще применять инновационные технологии в воспитательном процессе.

Описание профессии.

Воспитатель детского сада- это педагог, занимающийся обучением и воспитанием детей дошкольного возраста до 6-лет, основная сфера деятельности воспитателя связана с организацией пребывания детей в дошкольном образовательном учреждении, проведением занятий и игр с детьми, контролем их безопасности и состояния здоровья.

Призвание воспитателя – открывать мир для детей, мир фантазии, творчества, сказки, мир красок, звуков и музыки. Поднятая рука ребенка – это сигнал воспитателю, я доверяю тебе, я верю тебе, мы вместе.

Надо суметь увидеть лучшее, что есть в детях, и помочь им самим это лучшее в себе разглядеть. Благодаря воспитателю раскрываются и таланты детей: способность к пению или танцам, к спортивным достижениям или художественному мастерству. Каким вырастет ребенок? Станет ли он добрым, отзывчивым человеком, творческой личностью? Это во многом зависит от меня, от каждодневного труда, такта и душевной щедрости.

Надо требовать от детей только то, в чем вы можете служить им примером. Чтобы научить ребенка чему-то новому, воспитать в нем хорошие качества, воспитатель сам обязан обладать ими.

Очень точно сказал об этом А. С. Макаренко: «Не думайте, что вы воспитываете ребенка только тогда, когда с ним разговариваете, или поучаете его... Вы воспитываете его в каждый момент вашей жизни....Как вы одеваетесь, как вы разговариваете с другими людьми и о других людях, как вы радуетесь или печалитесь, как вы общаетесь, как вы смеетесь... – все это имеет для ребенка большое значение».

В моем представлении воспитатель – это, прежде всего друг по отношению к детям,

их помощник, советчик и союзник. Быть воспитателем – огромная ответственность, но и огромное счастье.

Ведь суть профессии – дарить. Дарить ребенку этот красочный мир, удивлять прекрасным.

Для меня каждый ребенок уникален и прекрасен:

Таисия и Дарья – мягкие и приветливые, помимо детского сада занимаются с репетитором по математике и основам грамоты.

Марьяна и Ляйсан – спокойные, скромные, но в то же время дисциплинированные, ответственно относятся к выполнению домашнего задания.

Айша и Анеля – примерные, старательные и терпеливые. Внимательно и чутко относятся к другим детям.

Ясмينا и Кира – активные, заводные, позитивные, любознательные. Активно проявляют в творчестве. Танцуют, поют и рисуют.

Айару и Жасмина – очень скромные и воспитанные.

Ну а если перейти к мальчикам: то они у нас пошустрее.

Роман и Данил – два друга, которые не расстаются друг с другом. Вместе приходят в детский сад, вместе сидят за одной партой и вместе уходят домой. Очень рассудительные, интеллектуально развиты.

Александр – самый лучший друг. Все ребята в нашей группе хотели бы с ним дружить, потому что он добрый и веселый, всегда готов помочь.

Наш Владимир – наш шустрик – быстрый как молния – это про него. С любым заданием справится за несколько минут. Особенно когда выходим на прогулку – самый первый.

Максим – очень рассудительный, интеллектуально развитый мальчик. Пример для подражания в учебной деятельности.

Тамерлан – добрый, отзывчивый, легко находит общий язык с каждым в нашей группе.

Артем – трудолюбивый и самостоятельный. Любое задание сделает аккуратно.

БІЗДІҢ БАЛАБАҚША: БІЗ ҰСЫНАМЫЗ

Карим – энергичный и неутомимый. Из всех режимных моментов предпочитает прогулку.

Тимур – обаятельный и внимательный. Самый популярный среди девочек. Замечает в людях только хорошее. Щедр на комплименты.

В мае этого выпускаются дети моей группы «Достық».

Осталось до выпускного всего 3 месяца. Для них открывается новый прекрасный мир знаний.

Выпускной бал в детском саду – это особое событие для каждого ребенка и его родителей, это первая ступенька во взрослую жизнь. С одной стороны это радостный, долгожданный праздник, с другой - немного

грустное событие.

Радостно нам педагогам, от того, что их воспитанники переходят на новую жизненную ступеньку, а грустно - что приходится расставаться с такими милыми, уже ставшими родными детьми. Кажется, что недавно они начали ходить в детский сад, но уже скоро - будущие первоклассники.

Что пожелать моим деткам?

Пожелаю деткам нашим
К целям правильным идти,
Принимать советы старших,
Лишь успех встречать в пути!
Все, чему вас научили,
Никогда не забывать,
В дневниках чтоб приносили
Всем на радость только «пять»!

Литература:

1. Чакрабортенков М. 10 золотых правил воспитания Антона Макаренко. [Электронный ресурс] <https://yandex.kz/search/?text>, 11.02.2017

Афанасьева Юлия Николаевна

г. Караганда
КГКП я/с «Ақниет»
Директор

Бутырина Наталья Евгеньевна

г. Караганда
КГКП я/с «Ақниет»
Воспитатель

ФОРМИРОВАНИЕ ПРЕДПОСЫЛОК ИНЖЕНЕРНОГО МЫШЛЕНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ НА ОСНОВЕ РАЗВИТИЯ КОНСТРУКТИВНЫХ НАВЫКОВ

В наше время высокие технологии, инновации стали неотъемлемой частью повседневной жизни, а значит и возросла потребность в инженерных профессиях. Для успешной подготовки инженерных кадров необходимо ориентированное обучение, основанное на регулярном выполнении обучающимися технических проектов нарастающей сложности.

Основы исследовательского поведения, творческого и логического мышление, конструктивные способности, начинают формироваться еще в период дошкольного детства. Поэтому на сегодняшний день является актуальной необходимостью подобрать из множества практико-ориентированных технологий такие, которые бы способствовали формированию перечисленных выше качеств у детей. Одной из таких технологий является конструирование.

Конструирование - вид деятельности, способствующий развитию исследовательской, творческой активности детей, умения наблюдать, экспериментировать. Опыт, получаемый ребенком в ходе

конструирования, незаменим в плане формирования умения и навыков исследовательского поведения.

В Послании нашего первого Президента Республики Казахстан - Нурсултана Абишевича Назарбаева народу Казахстана во второй главе «Качество жизни» уделяется большое внимание на внедрении в образовательную среду, а именно инновационных технологий обучения, которые ответят новым требованиям информационного общества XXI века: креативность, коммуникабельность, мобильность, динамизм. Исходя из этого, Елбасы отметил: «Акценты в образовании смещаются в сторону модели 4К: развития креативности, критического мышления, коммуникабельности и умения работать в команде». Почему? Потому что с самого раннего детства мы хотим прививать нашим детям командный дух, а не привычку видеть друг в друге соперников».

В процессе конструирования дети приобретают специальные знания, умения и навыки. Конструирование позволяет организовать интеграцию образовательных

областей:

«Познание» – это техническое конструирование. Дети знакомятся с геометрическими объемными фигурами, изучают их свойства.

«Коммуникация» – пополнение, активизация словарного запаса детей, совершенствование навыков словообразования и словоизменения, развитие связной речи. В систему занятий включается билингвальный компонент (на казахском языке называем форму, размер, цвет, а также название построек).

«Творчество» – творческое конструирование (правила композиции в конструировании, получают представления о симметрии, равновесии, пропорции)

«Здоровье» – в процессе конструирования у детей развивается координация движений, крупная и мелкая моторика;

«Социум» – развитие трудолюбия, самостоятельности, инициативы, умения взаимодействовать со сверстниками.

Кроме того, у детей повышается произвольность психических процессов – восприятие, мышление, речь, внимание, память, воображение, умственная и физическая работоспособность (так как сохраняется устойчивый интерес к деятельности).

Современные конструкторы представляют множество вариантов, рассмотрим некоторые их виды.

Современные деревянные конструкторы – это не просто кубики, это сложный строительный материал, для создания целых городов, крепостей и других разных построек. Дети работают индивидуально и коллективно, создают различные конструкции по рисунку, схеме, условиям, по словесной инструкции, по замыслу. У детей формируются умения передавать особенности предметов, построек, находить отличия и общие черты в конструкциях.

Пластмассовые конструкторы – различаются по типу соединения, по размеру и форме деталей.

Самой известной разновидностью пластмассовых конструкторов являются LEGO конструкторы. Детали LEGO

– разнообразные разноцветные пластмассовые кирпичики, пластины, кубики, маленькие фигурки. Такое разнообразие форм предоставляет большие возможности для творчества. Из LEGO можно собрать транспортные средства, здания, фигуры животных, растений. Все что построено, затем можно разобрать, а детали использовать для создания других объектов. Из LEGO можно создавать целые композиции, объединенные одним сюжетом, а затем обыграть их.

Используются разные формы организации детей: индивидуальная (самостоятельно конструирует модель по предложенной схеме или воплощает собственные идеи моделей) или групповая (несколько детей самостоятельно или с помощью педагога конструируют модели и участвуют в общей игре).

Металлический конструктор состоит из деталей и крепежей (винтики, гайки, болтики). Один из самых сложных в сборке, содержит много мелких деталей, поэтому при работе с ним педагог обязательно контролирует детей и оказывает им необходимую помощь. Металлический конструктор используется для конструирования в группе дошкольной подготовки. Из таких наборов мы с детьми собираем самолет, машину, корабль и много других конструкций.

Электронный конструктор – представляет собой электросхемы, которые можно собирать в различных комбинациях, чтобы зажечь лампочку или включить движение винта. Сам процесс сборки и готовый результат очень нравится детям.

Магнитный конструктор – это огромное поле для творчества. В элементы встроены магниты, благодаря чему они и соединяются между собой. Ребенок может не только создавать постройки по схемам, но и придумывать свои композиции.

Мягкая магнитная мозаика Magneticus – дети учатся создавать из мелких элементов большую сюжетную картину, видеть единое целое замысла как общность составляющих его элементов. В процессе сборки схематических изображений по образцу или по собственному замыслу тренируется

мелкая моторика рук, улучшается общая координация движений, совершенствуется пространственное и аналитическое мышление.

Развивающий конструктор-мозаика Creative Mosaic с шуруповёртом.-поможет развить мелкую моторику, логическое мышление, воображение и творческие способности. Конструктор состоит из чемоданчика с отверстиями, в которые необходимо при помощи шуруповёрта закручивать разноцветные шурупы, собирая мозаику. 3D сборка конструктора развивает пространственное воображение, а многообразие деталей даёт волю фантазии для новых сюжетов игры. [1]

Помимо собственно конструкторов, для развития конструктивных способностей детей, мы используем обучающие пособия: «Танграм», «палочки Кюизенера», счетные палочки. Они развивают фантазию, воображение, творческие способности детей и позволяют овладеть теми способами действий, которые необходимы для формирования у детей элементарных математических представлений.

В систему занятий также включено творческое конструирование:

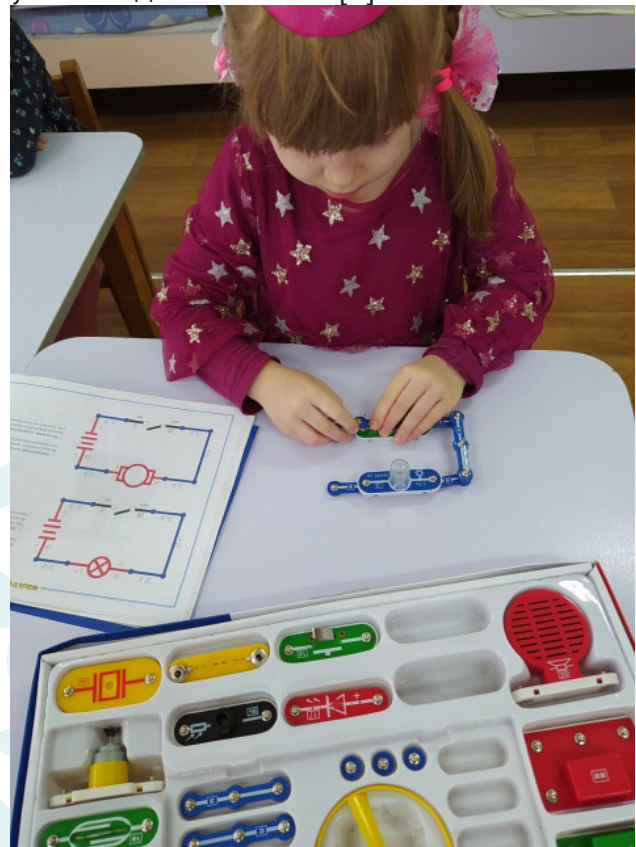
Конструирование из бумаги – выполнение плоскостных и объемных поделок, оригами, конструирование из бумажных полосок. Бумага – самый простой материал для детского творчества, работать с ней можно начинать уже с младшего дошкольного возраста.

Конструирование из природного материала способствует развитию мелкой моторики, воображения, фантазии, воспитывает бережное отношение к природе (мы используем природный материал, но собираем его бережно, не вредим природе)

Конструирование из бросового материала очень интересное и полезное

занятие. Использование бросового - «ненужного» - материала развивает фантазию и воображение, приучает ребенка к бережливости – ребенок не ломает игрушку, сделанную своими руками, а в дальнейшем научится уважать труд других людей. Работая с разнообразными материалами, дети знакомятся с их свойствами, различной структурой, приобретают трудовые навыки.

В процессе конструирования осуществляется развитие сенсорных и мыслительных способностей детей. Важно, что мышление детей в процессе конструктивной деятельности имеет практическую направленность и носит творческий характер. При обучении детей конструированию развивается планирующая мыслительная деятельность, что является важным фактором при формировании учебной деятельности. [2]

Литература:

1. Кочетова Н.А., Комардина Т.В. и др., *Справочник старшего воспитателя / авт. – Волгоград: Учитель, 2015г.*
2. Куцакова Л.В. *Конструирование и ручной труд в детском саду: Пособие для воспитателя дет. сада: Из опыта работы. - М.: Просвещение, 1990.*

Токтамысова Айгуль Орынбаевна

Алматы облысы, Жамбыл ауданы
«Аққайың» бөбекжайы
Әдіскер

ӘДІСТЕМЕЛІК ҚЫЗМЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТӘСІЛДЕРІ

Қазіргі заманның дамуымен қатар, мектепке дейінгі ұйымдарға ондағы тәрбие және білім беру үдерісін қалыптастыруға, негізгі оқу бағдарламаларын таңдауға және оның мазмұнына, оларды іске асырудың нәтижелеріне, педагог кадрларды іріктеуге, оқытуға, сондай-ақ әдістемелік жұмыстың ұйымдастырылуы мен бағытына қойылатын жаңа талаптарды күшейту ерекше мәнге ие болады. [1]. Сондықтан, балалармен тәрбие-білім беру жұмысының заманауи талаптарына жауап беретін және әр баланың сапалы және қол жетімді білім алу құқығын іске асыратын, балалардың толыққанды физикалық және психикалық дамуы үшін тең бастапқы мүмкіндіктерді қамтамасыз ететін мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеудің инновациялық білім беру ортасын құру болып табылатын стратегиялық мақсатын негізге ала отырып, әдістемелік жұмыс бағыттары ұйымдастырылады. [3]

Тақырыптың өзектілігі Қазақстандағы білім беруді модернизациялау жағдайында білім беру мекемесінің әдістемелік қызметінің маңызды міндеті білім беру саясатының жаңа басымдықтарын іске асыруды қамтамасыз ету, педагогтерге кәсіби қызметтің жоғары деңгейіне жетуге көмектесу және инновациялық процестерді ғылыми-әдістемелік қолдау болып табылатындығымен анықталады. Педагогтердің құзыреттілігін арттыруға бағытталған мекемеде әдістемелік жұмыс моделін құрудың жаңа тәсілдерін әзірлеу ерекше өзектілікке ие. [4]

Сондықтан да, әдістемелік қызметтің

негізгі бағыттарын ұйымдастыруда педагогикалық процесті бағалаудың жетекші критерийлері әр маманның келесі жағдайларды жасауға дайындығын ескеруіміз қажет:

* баланың жеке басын әлеуметтік өмірдің субъектісі ретінде қалыптастыру және педагогикалық тұрғыдан қолайлы орта құру;

* білім беру үдерісінің мақсаттарын жүзеге асыру үшін;

* баланың қоғамдағы құқықтары мен міндеттерін сақтау. [5]

Бөбекжайдың стратегиялық мақсатын негізге ала отырып бөбекжайда тәрбиешілер қызметінің мазмұнын және білім беру процесі субъектілерінің (балалардың, заңды өкілдердің, ата-аналарының, педагогтердің) оқыту және тәрбиелеу үрдісінің заманауи талаптарға сәйкес ұйымдастырылуына қанағаттану деңгейіне зерттеу жүргізілді.

Зерттеу нәтижесін ескере отырып бөбекжайдың әдістемелік қызметі тәрбиешілердің құзыреттілігін арттыру үшін байыпты жұмыс жасауы керек, бұл оларға білім беру қызметін ең алдымен НҚА-дің талаптарына сәйкес инновациялық тұрғыда ұйымдастыру траекториясына (жүріп өткен жолына) басымдық беріле отырып жоспарланды.

Қазақстандық білім беруді модернизациялау сапалы мектепке дейінгі білім беру үшін жағдай жасаудың жаңа міндеттерін алға тартады. Жаңаны құру және іске асыру мүмкіндігі - бұл педагогикалық ұжымның инновациялық көзқараспен, педагогикалық процесс барысында

орталық тұлға - бұл белсенділігі мен тапқырлығы бар баланы қалыптастыру. [3] Дәстүрлі жұмыс формаларының кемшілігі (артықшылықтармен қатар) барлық тәрбиешілер белсенді қатысушы бола бермейді. Бұл кемшілікті жоюға іскерлік ойын және педагогикалық кадрлармен жұмыс істеудің басқа да инновациялық түрлері ықпал етеді.

Қазіргі шындық мынада, педагогтер үнемі өз қызметін жетілдіріп, шығармашылық қабілеттерін дамытуы керек, өйткені тек шығармашылық тәсіл педагогикалық процесті тиімді және қызықты ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Өзекті мәселені негізге ала отырып әдістемелік қызметтің идеясы-педагогтермен жұмыс істеудің тиімді инновациялық әдістерін анықтау және олардың кәсіби құзыреттілігін арттыру болып нақтыланды. Әдіскердің инновациялық әдістерді қолдану мәселесі бойынша қазіргі заманғы дереккөздерді талдау мектепке дейінгі білім беру мекемесінің педагогтерімен жұмыс жасауда әдіскер ретіндегі негізгі мақсатым: Кәсіби құзыреттілік деңгейін арттыра алатын педагогтермен жұмыс жасау жүйесін құру. [6]

Әдістемелік қызмет - тұтас жүйенің ғылым мен прогрессивті педагогикалық және басқару тәжірибесіне негізделген педагогикалық қызметкерлердің кәсіби өсуін қамтамасыз ету және олардың шығармашылық әлеуетін дамыту арқылы білім беру процесінің сапасы мен тиімділігін арттыру болып табылады.

Мектепке дейінгі мекеме әдіскерінің міндеті - білім беру процесіне қатысушылардың жалпы және педагогикалық мәдениетінің деңгейін үздіксіз арттыру үшін оңтайлы жағдайлар жасау, әдістемелік жұмыс үшін жүйені әзірлеу, педагогикалық шеберлікті арттырудың қол жетімді және нәтижелі инновациялық әдістерін табу. [7]

Әдістемелік жұмыс жүйесі үш жазықтықта тиімді жүзеге асырылуда. Олар:

1. Нақты педагогке қатысты - әдістемелік жұмыстың мақсаты педагогикалық қызметтің жеке, авторлық жоғары тиімді жүйесін қалыптастыру болып табылады.

Осы мақсатқа жету үшін жүреді:

- Педагогтердің білімін байыту
- Шығармашылық қызметке құндылық бағдарларын, сенімдерін, уәждерін дамыту
- Педагогикалық ойлаудың заманауи стилін қалыптастыру
- Орындаушылық шеберліктің педагогикалық техникасын дамыту

2. Педагогикалық ұжымға қатысты - әдістемелік жұмыстың мақсаты пікірлестер ұжымын қалыптастыру болып табылады. Мақсатқа келесі міндеттерді шешу арқылы қол жеткізіледі:

- Бірыңғай педагогикалық ұстанымды, құндылықтарды, дәстүрлерді әзірлеу
- Талдау мен интроспекцияны ұйымдастыру
- Ұжымда құрылған конспекттерді, құралдарды, технологияларды сараптамалық бағалау
- Нақты оқу-тәрбие процесін бақылау және талдау
- Озық педагогикалық тәжірибені анықтау, жалпылау және тарату
- Ұжымды ғылыми-зерттеу жұмыстарына тарту;

3. Үздіксіз білім берудің жалпы жүйесіне қатысты - бөбекжай мен үздіксіз білім берудің кең жүйесі арасындағы делдалдық:

Мақсатқа келесі міндеттерді шешу арқылы қол жеткізіледі:

- Жұмыс тәжірибесін тарату (семинар-практикумдарды, әдістемелік бірлестіктерді, Ашық есік күндерін және т. б. ұйымдастыру арқылы)
- Басқа педагогикалық ұжымдардың жұмыс тәжірибесін зерттеу. [5]

Әдістемелік қызмет процесінде бұл кеңістіктер белгілі бір элементтердің бірыңғай тізбегі болып табылатын әдістемелік қызметтің үш түрімен өзара байланысты, онда әр кезеңде түпкілікті өнім болады: әдіс, әдістеме, кепілдендірілген нәтиже.

Әдістемелік жұмыстың мақсаты мен бөбекжайдың қажеттілігін қолдау және педагогтердің кәсіби шеберлігін жақсартуға бағытталған әдістерді құру кеңістігі, әдістерді тарату және енгізу кеңістігі (техниканы алу), әдістерді қолдану кеңістігін трансформациялау (түрлендіру) үшін «Мектепке дейінгі жастағы балалармен ТРИЗ», «МДҰ-ғы цифровизация», «МДҰ-ң білім беру қызметіне LEGO-құрастыру және робототехника енгізу» жобалары арқылы ұйымдастырылуда.

Аталған жобаларды педагогтердің құзыретті және шебер жүзеге асыру беталысы әдістемелік бағыттарын негізге ала отырып орындауына басты назар қойылды. Яғни: педагогикалық үдерісті басқару және педагогикалық үдерісті әдістемелік қамтамасыз ету.

Педагогикалық үдерісті басқару

- Білім беру үрдісінің орындалуын қамтамасыз ету және бақылау
 - Педагогтердің жұмысын бақылау және бағыттау
 - Педагогтерге әдістемелік көмек көрсету (оның ішінде ісін жаңа бастаған педагогтерге)
- Педагогикалық үдерісті әдістемелік қамтамасыз ету
- Әдістемелік қызмет жұмысының мазмұны және ұйымдастыру
 - Білім беру және тәрбиелеу процесін ұйымдастыру
 - Білім беру саласындағы нормативтік құжаттармен танысу
 - Алдыңғы педагогикалық тәжірибені қарастыру, жинақтау
 - Әдістемелік жұмыстың әртүрлі нысандарын дайындау және өткізу

- Білім беру процесінің тиімділігіне және баланың даму динамикасы мониторинг
- Педагог мамандарды аттестаттау
- Әдістемелік және ғылыми-әдістемелік өнімді әзірлеу. [3]

Педагогтердің шеберлігін арттыру, олардың теориялық және іс-тәжірибелік білімдерін толықтыру кадрлармен әдістемелік қызметтің тәсілдемелерін жүзеге асыру нысандары тұрақты және дәстүрлі түрде жүзеге асырылады, атап айтар болсам:

1. Педагогикалық кеңес - балалармен білім беру жұмысының сапасын арттыру, педагогикалық ғылымның жетістіктерін және нәтижелі тәжірибені практикаға енгізу, тәрбиешілердің шеберлігін арттыру, олардың шығармашылық белсенділігін дамыту.

2. Тәжірибе алаңы – біздің бөбекжайымыздың нәтижелі тәжірибесін облыс және қала педагогтері арасында таратуға мүмкіндік беретін педагогтердің кәсіби деңгейін арттырудың өнімді нысандарының бірі.

3. Проблемалық топтар - оқытудың бұл бағытын педагогтің кәсіби және жеке өсуінің бастама сатысы ретінде ғана қарастыруға болады.

4. Инновациялық жобалау - педагог өзін білім беру процесін жоспарлау процесіне жаңа идеялар әкелетін теоретик ретінде де, дамыған педагогикалық дағдылар негізінде инновациялық қызметті ұйымдастыратын тәжірибе ретінде де қабылдайды. Инновациялық дизайнды ұйымдастыру жүйесі педагогикалық шеберлікті жетілдірудің дәстүрлі қолданыстағы құрылымдарымен қатар педагогтердің

кәсібилігін дамытудың жаңа нақты формаларын қамтиды. Бөбекжайда құрылған «ынтымақтастық» бірлестігінің педагогтері білім беру жобаларын жоспарлайды және әзірлейді. Педагог мүлдем жаңа ұстанымға ие болады: ол білімнің аудармашысы емес, баланың біліміне қатысушы, таңдауды қамтамасыз ететін жағдайлар жасаушы; қажет болған жағдайда – кеңесші, түрлі мәселелерді шешудің дұрыс жолдарын таңдауға көмектесетін іс-әрекетті ұйымдастырушы.

5. Педагогтердің жеке тағылымдамасы - ол педагогтің өзін-өзі тануына және өзгертуіне бағытталған тұлғаның кәсіби өзін-өзі дамыту принципіне сәйкес құрылған белгілі бір проблема бойынша жеке білім беру бағдарламасы негізінде жүзеге асырылады. Мұндай оқыту кезінде педагогтің практикалық құндылықтарын түсінуі, жинақталған тәжірибені қайта бағалау жүреді.

6. Ғылыми-әдістемелік кеңес – 2 түрлі тәсілдермен жүргізілген сауалнама нәтижесінде анықталған проблемаларды (ауырсыну нүктелерін) талқылау, олардың пайда болу себептерін ғана емес, сонымен қатар шешу жолдарын да іздеу (ҒӘК басшылығын педагог – зерттеушілер кезекпен жүзеге асырады).

7. Әдістемелік бірлестік-шеберхана (ашық есік күндері) - педагогтер мен ата-аналар үшін қолданылады. Олардың жұмысшыға бару мүмкіндігі бар (және алдынала дайындалмаған) кез-келген жаңашыл-педагогтің сабағы, онымен проблемалар мен табыстарды талқылау, сөзсіз, өзі үшін жаңа нәрсе білу. Мұндай шеберханаларға бару педагогтер мен ата-аналардың өтініші бойынша жүзеге асырылады, олар алдынала дайындалған жоспарсыз бір-бірімен сөйлеседі. Осылайша, нәтижелі тәжірибе таралады, педагогтердің білім деңгейі артады. Әдістемелік бірлестік-шеберхана- бұл педагогтің жеке траектория (кәсіби өсу) бойынша қозғалысының нәтижесінде пайда болатын білім беру кеңістігі.

8. Әдістемелік бірлестік-презентация - әдістемелік бірлестікті ұйымдастырудың бұл формасы эксперименттік режимде

жұмыс істейтін педагогтер үшін өте қажет. Бұл жағдайда біз эксперименттік олжалар мен әзірлемелерді (авторлық бағдарлама, әдістемелік немесе дидактикалық құрал, әдістемелік тәсіл және т.б.) таныстыру туралы айтып отырмыз. Презентация түрін автор анықтайды (стендтік баяндама, іскерлік ойын, авторлық көрме); педагогтер қатысқан кезде құпталады, бұл одан да құнды. Жұмыс барысында эксперименталды педагогтер көпшілік алдында сөйлеу тәжірибесін алады және қойылған сұрақтарға жауаптарды дәлелдей отырып, өз көзқарастарын қорғауға үйренеді.

9. Педагогикалық шеберхана - бұл жұмыс түрінің мақсаты-педагогтердің зерттеу жұмыстарын ұйымдастыра білуін қалыптастыру, педагогтің шығармашылық өзін-өзі дамытуының дәстүрлі білім мен дағдыларды беруден басымдығын қамтамасыз ету.

10. «Мастер-класс» әдістемелік бірлестігі - ол тәжірибені таратуға негіз болатын эксперименталды педагогтің жұмыс әдістерін түсіндіруді қамтиды. Аудио, видео, DVD жазбалары, мультимедиа, фотосуреттер оңтайлы қолданылады.

Бөбекжайда әдістемелік қызмет жұмысының мазмұны және ұйымдастыру «МДҰ-ң білім беру үрдісін инновациялық басқару моделі» 2020-2023 жылдарға арналған жоспары мен бөбекжайда білім беру процесін ұйымдастыру және әдістемелік қызметтің 2021-2022 оқу жылына арналған жоспарына сәйкес әдістемелік қызметтің инновациялық нысандары арқылы төмендегі тақырыптарда тиімді әдістерді меңгеру мақсатында жұмыстар ерекше ұйымдастырылды.

1. Коучинг-сессия («Әдістемелік саяхат», «Тиімді сұрақтар», «Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында білім беру үдерісінде интерактивті құралдарды пайдалану мүмкіндіктері», «Шексіз мүмкіндіктер», «Креативті және бастамашыл»

2. Педагогикалық шебер-сынып «Мектеп жасына дейінгі баланы танымдық-коммуникативтік дамытуда роботтехниканың тиімділігі»

3. Педагогикалық идеялар жәрмеңкесі «Дамыту ойындарының баланың сөйлеу дағдысын жетілдірудегі маңызы»

4. «Сұрақтар мен жауаптар кеші» (әдістемелік көмек беру)

5. «Әдістемелік ринг» («Заманауи инновациялар аясында педагогикалық әлеуетті дамыту», ми шабуылы түріндегі іскерлік ойындар) «Сырға толы қазынаны іздеуде» квест ойын

6. «Педагогикалық КВН» «Мультфильмдерді жасауға қатысу арқылы балалардың сөйлеу белсенділігін дамыту»

7. «Әдістемелік көпір» «Семья и ДОУ – пути взаимодействия в физическом развитии дошкольников»

8. «Негізгі педагогикалық міндеттерді шешу» (педагогикалық жағдаяттар) ашық есік күндері түріндегі іс-шаралар ұйымдастырылды.

Бөбекжайда әдістемелік қызметті ұйымдастырудың инновациялық тәсілдерін жүзеге асырудағы күтілетін нәтиже.

1. Мектепке дейінгі білім беру мазмұнының жаңаруы мен сапасының жоғарлауы;

2. Ұйымдастырылған әдістемелік жұмыстың жетілдіруі;

3. Педагогтердің кәсіби педагогикалық құзыретін және әдістемелік жұмыс стилінің

өсуі, инновациялық қызметке дайындық деңгейлерінің көтерілуі;

4. Әдістемелік өнімдердің дайындалуы (инновациялық бағыттағы перспективтік жоспарлау, әдістемелік нұсқаулар, авторлық бағдарламалар, жобалар).

Педагогикалық процестің әрбір қатысушысы тек өз іс-әрекетінің сипаты туралы ғана емес, сонымен қатар балалардың дамуын қамтамасыз ету, сондай-ақ олардың денсаулығын сақтау және нығайту үшін қандай білім, дағдылар мен дағдылар қажет екендігі туралы түсінікке ие болуы керек. Баланың жеке ерекшеліктеріне бағытталған, 4К моделі қалыптасқан зияткер бала тұлғасын тәрбиелеу мен дамыту психологиялық тепе-теңдік пен жайлылық жағдайында тұрған жоғары білікті және кәсіби шығармашылық әлеуеті биік педагог ғана қалыптастыра алады. [2]

Осылайша, әдістемелік қызметтің жоспары педагогикалық шеберліктің өсуін және әр педагогтің шығармашылық әлеуетін дамытуды қамтамасыз етуге, тәрбиеленушілердің қажеттіліктері мен ата-аналар қоғамының сұраныстарын ескере отырып, педагогикалық процесті жоғары деңгейде жүзеге асыруға мүмкіндік береді. [7]

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. «Білім туралы Заңы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319 Заңы
2. «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы.

3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі. Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілген. 15 наурыз 2021ж.

4. М .А.Тоторкулова, к.п. н., доцент кафедры дошкольного образования «Системный подход к организации методической работы в дошкольном образовательном учреждении» (вариативная составляющая), 2013 г.

5. Багаутдинова С.Ф. Особенности методической работы в современном ДОУ. // Управление ДОУ. – 2004. – №3. – С. 82-85.

6. Чепурная, В. А. Управление и инновации в методической деятельности ДОУ / В.А. Чепурная. – Текст : непосредственный // Молодой ученый. – 2014. – № 10.

7. Интернет көзі.

Айткалиева Асел Танатаровна

Маңғыстау облысы, Маңғыстау ауданы
«Ұлан» бөбекжайы
Тәрбиеші

ЛЭПБУК – ТИІМДІ ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ БІРІ

Қазақстан да өзге дамушы елдер сияқты,
мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың
жаңа әдіс-тәсілдерін іздестіру қажет.
Н.Ә. Назарбаев

Аңдатпа. Мақалада «Лэпбук» - мектепке дейінгі балалардың танымдық-зерттеу белсенділігінің дамуы түрінің инновациялық формасы екендігі атап өтілді.

Түйін сөздер: Лэпбук, кітапша, визуалды, технология.

Бүгінгі уақыт, қоғамдағы басты тұлға мұғалімге жаңаша талап қойып отыр. Қазіргі уақыттағы педагогтің біліктілік деңгейі де, ішкі жан дүниесі де жетілген, жан-жақты болуы керек, өйткені қазіргі күні ХХІ ғасыр ұрпағынан үлкен үміт күтілуде. Біз алдымызда отырған тәрбиеленушілерді рухани жан-дүниесі бай, білімді, тәрбиелі, жан-жақты дамыған жеке тұлға ретінде қалыптастыруымыз қажет. Сонымен қатар, мұғалім ақпараттық құралдарды жетік меңгеру, Power Point, Active Studio бағдарламаларымен жұмыс істеп қана қоймай, үнемі интернет жүйесіндегі жаңалықтар мен өзгерістерді өзінің кәсіби шеберлігіне қолдана білу, білім кеңістігін кеңейту, ашу бағытындағы өзгерістер мен әлемдік білім беру кеңістігіне кіруге талпыну керек. [1]

Осы жерде мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың білім беру әдістемелері арасында «Larbook» қазіргі заманғы құрал туралы тоқталғым келеді. Мен өз жұмысымда жаңа «Larbook» әдістемелік құралын пайдалана бастадым.

Лэпбук – салыстырмалы түрдегі жаңа оқыту құралы. Алғаш рет лэпбукты америкалықтар құра бастады. Лэпбук

(larbook) – ағылшын тілінен тура аударғанда (lar-tіze, book-кітап) деген мағынаны білдіреді.

Лэпбук – бұл қалташалары, есігі, терезелері бар жинамалы кітапша, жылжымалы бөлшектерден құралған, оған бір тақырыптың материалдары орналастырылады. Бұл бүлдіршіндермен белгілі бір тақырыпты бекітуге арналған тамаша тәсіл және кітаптың мазмұнын ұғыну арқылы зерттеу жұмысын жүргізу, оның барысында бала ізденіс жасайды, ақпаратты сұрыптайды және талдайды.

«Лэпбук» - мектепке дейінгі балалардың танымдық-зерттеу белсенділігінің дамуы түрінің инновациялық формасы, балалардың ойлау, шығармашылық қабілеттерін дамуына жақсы әсер етеді, тәрбиеленушілер әр сала бойынша білім алады және алған білімдерін қолдана алады.

Мақсатым: ұлттық құндылықты әлемдік деңгейге шығаруға қабілетті, өзіндік жеке көзқарасы қалыптасқан тұлға тәрбиелеу, туған жерге деген сүйіспеншілігін ояту, тәрбиеленушілерге лэпбук арқылы айнала, қоршаған орта туралы түсінік беру, өзін көрсетуге бейімдеу, өз бетімен жұмыс жасауға дағдыландыру.

Қоршаған ортамен байланысқа әрі әрекеттесуге ұмтылу, жаңа міндеттер қойып, оны шешуге тырысу - адам баласының бойындағы маңызды сапалық қасиеттердің бірі. Бала туғаннан өз ортасын, қоршаған әлемді тұңғыш ашушы, зерттеушісі болып табылады. Ол өмір табалдырығын аттаған сәттен бастап-ақ, айналасындағы ақиқат шындықты танып білуге ұмтылады. Бала осы айналаны танып, қоршаған ортаны игеруіне ләпбуктың көмегі өте мол. Баланың айналасындағы ересектер (ата-анасы, педагогтер) баланың бойындағы осы қызығушылықты жойып алмай, оны үнемі алға жылжуға деген табиғи талап тілектерін, сұраныс пен мұқтаждықтарын ескеріп, шығармашылығын естен шығармауы тиіс. [2]

Шығыс данасы Конфуций былай дейді: «Маған айтсаң, ұмытып қаламын. Көрсетсең, есімде қалады. Ал өзім істесем, үйреніп аламын». Яғни баланың ынтасын жетелеу, қызығушылығын ояту арқылы оқыту, үйрету көрнекілікпен көрсету, оны практикада өз бетімен қолдана білуі қажет деген сөз. Сонда ғана бала көріп, естіп, өзі істеген нәрсені санасына ұзақ әрі берік меңгеріп алады.

Ләпбук не үшін қажет?

1. Ләпбук балаға өткен тақырыпты өз қалауы бойынша ұйымдастыруға, тақырыпты жақсы түсінуге және материалды есте сақтауға көмектеседі (әсіресе, егер сіздің балаңыз визуалды болса). Визуалды ересектерге де оқытудың мұндай түрі ұнайды.

2. Бұл өткен тақырыпты қайталау үшін тамаша тәсіл. Кез келген ыңғайлы уақытта бала жай ғана ләпбукты ашады және қуана-қуана өткенді қайталайды, өз қолымен жасаған еңбекті қарастырады.

3. Бала өз бетімен жинауға және ақпаратты ұйымдастыруға үйренеді.

4. Ләпбук топта сабақ жүргізгенде қолайлы, онда бір мезгілде әртүрлі жастағы балалар оқиды. Тапсырманы деңгейге қарай таңдауға болады (кіші топтағы балалар үшін – карточкалармен қалташа немесе жануарлар пішінін, ал ересек немесе даярлық топтардағы балаларға жаза білуге және т.б. тапсырмалар) және осындай ұжымдық

еңбек кітапшасын жасау.

Ләпбук дайындау үдерісінің өзі өте қызықты. Менің бірінші дайындаған ләпбукым «Мамандықтың бәрі жақсы» деп аталады. Ләпбукты құру үшін бірінші тақырыбын таңдадым, жоспарын, макетін құрдым. Содан соң безендірдім. Мамандықтар кітапшасында суреттер, дидактикалық ойындар, мамандықтар т.б. бейнеленген.

Бұл үшін бізге қажет болатын материалдар:

- картон негізі (картон қалта немесе пішімі А3 қалың қағазды парақ);
- қағаз (ақ, түсті немесе әртүрлі түсті);
- принтер, қарындаш немесе фломастерлер, бояулар, қайшы, желім немесе скотч, қапсырғыш;
- декоративтік элементтер қажеттілігі бойынша (журналдардан қиылған тақырыптық суреттер, түймелер, түйрегіштер және т.б.).

Ләпбуктің балабақшадағы мәні және қолдану барысы

Ләпбук бір тақырып бойынша білімді жүйелейтін интерактивті қалта немесе мини кітапша. Кең тақырып ретінде («Жыл мезгілдері», «Ауа райы» «Спорт» математикалық), жеке тақырып ретінде («жануарлар», «қар», «алма») де алуға болады. Мұндай кітапшада тақырыбы бойынша зерттеу және білімдерін бекіту үшін қалташалар, конверттер (оның ішінде иллюстрациялық суреттер) және көп жүйеленген қажетті материал бар.

Жаңа қызық ойын жасау арқылы жаңа ақпаратты тез меңгеріп алу және тиімді талқылап бекіту үшін ләпбуктар көмектеседі. Ләпбукты оқу қызметінде балаға қолдануға болатын ең қолайлы жас шамасы - 4 жас. Ләпбукты баламен бірге құрастыру процесінде, ол жаңа ақпаратты тез есте сақтайды. Бала тақырыптық материалмен жұмыс істеу барысында бақылау жүргізеді, тапсырманы орындайды, зерделейді және баяндай алады. [3]

Ләпбук арқылы атқарылатын міндеттер: Балаларды ересек адамдармен және бір-бірімен дұрыс қарым-қатынас

құруға тәрбиелеу. Балалардың танымдық белсенділігін дамыту. Жаңа тақырыпты дұрыс түсініп және есте сақтауға, алған білімдерін өмірлік жағдайларда қолдану.

Балабақша ішінде лэпбук әзірлеу

Лэпбук бойынша жұмыс жасаудың артықшылығы:

- күрделі ақпаратты құрылымдауға көмектеседі;

- танымдық қызығушылықты және шығармашылықты дамытады;

- қызықсыз тақырыптарды түрлендіреді;

- тақырыпты оңай жолмен есте сақтауды үйретеді;

- бөбекжайдағы балалардың тобын қызықты және пайдалы іс-әрекеттер үшін біріктіреді.

Лэпбук әдісінің басты идеясы – балалардың танымдық қызығушылығын

дамыту, өз беттерінше жәнетәрбиеші мен ата-ананың көмегімен өз білімдерін толықтыра отырып, ақпаратты кеңістікке жол таба білу. Сонымен қатар сыни тұрғысынан ойлау. Бала біздің – болашағымыз. Балаларымызды қалай тәрбиелесек болашағымыз солай болмақ.

Мен өз жұмысымды қорытындылай келе, келешегіміздің қожасы балаларымызды білімді де мәдениетті, жан-жақты етіп тәрбиелеу өз қолымызда дегім келеді. Әр кәсіптің өз жемісі бар. Біздің жемісіміз – алдымыздағы шәкірттер. Олар – біздің бүкіл ұстаздық өміріміздің жемісі.

Олай болса, ұстаздар, тек тәрбиелеп қана қоймай, жаңа технологиялық әдістерді қолдана отырып, сапалы терең білім беру арқылы балалардың ойлау, есте сақтау, көру қабілеттерін жетілдірейік.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. *«Отбасы және балабақша» журналы. № 4. 2005 жыл*
2. *«Мектепке дейінгі тәрбие» журналы № 1. 2006 жыл*
3. *«Отбасы тәрбие» журналы № 2. 2014 жыл*

Жапакова Алмагуль Андреевна

Павлодар облысы, Екібастұз қаласы
«№ 21 ресурстық орталығы» КМҚК
Тәрбиеші

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ МЕКЕМЕЛЕРДЕ КЕЙС ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ ӘДІСІ

Аңдатпа. Мақаланың мазмұны кейс технологиясының мәнін ашады. Болжамды нәтижелер береді. Педагогтерге таңдалған технологияны сәтті қолдану үшін ұсыныстар беріледі.

Түйін сөздер: Кейс технология, интерактивті педагогикалық технология, фотокейс, ситуациялық тапсырмалар.

Интерактивті педагогикалық технологияларды оқу - тәрбие процесіне енгізу, мектеп жасына дейінгі балалардың мақсатты көрсіткіштерін қалаптастыруға бағыттылған, мемлекеттік білім беру стандарттарында белгіленген міндеттерге сәйкес келеді, балаларды айналасындағы адамдармен өзара әрекет етудің конструктивті тәсілдері мен құралдары арқылы меңгеру.

Кейс технология – нақты немесе ойдан шығарылған жағдаяттарға негізделген, білімді меңгеруге емес, балалардың бойында жаңа қасиеттер мен дағдылары қалыптастыруға бағыттылған қысқа мерзімді оқытудың интерактивті технологиясы. [1]

Кейс технологиясы атауы латынның «casus» - түсініксіз, әдеттен тыс жағдай деген, сонымен қатар ағылшын тілінде «case» – портфель, чемодан деген мағынасы бар. Алғаш рет оқу процесінің бөлігі ретінде кейстермен жұмыс 1908 жылы Гарвард бизнес мектебінде жүзеге асырылды. Кейс – бұл жай ғана оқиғалардың шынайы сипаттамасы емес, жағдайға мүмкіндік беретін біртұтас ақпараттық кешен.

Жақсы кейс келесі талаптарға сай болу керек:

- тиісті қиындық деңгейі болуы;
- аналитикалық ойлауды дамыту;
- пікірталас тудыру;

- бірнеше шешімдердің болуы;
Кейстің барлық түрлері, типтік құрылымы бар.

Әдетте, жағдай мыналарды қамтиды:

- жағдай – оқиға, мәселе, өмірден алынған оқиға;

- жағдайдың контексті - хронологиялық, тарихи, орынның контексті, іс-әрекеттің ерекшеліктері немесе жағдайға қатысушылар;

- автор ұсынған жағдайға түсініктеме;

- ситуациялық талдау әдісі (нақты жағдаяттарды талдау әдісі, ситуациялық тапсырмалар мен жаттығулар; кейс – сатылар; кейс – иллюстрациялар, фото кейстер)

- оқиға әдісі;

- ситуациялық рөлдік ойындар әдісі;

- іскерлік корреспонденцияларды талдау әдісі;

- ойын дизайны;

- талқылау әдісі;

Мысалы: Ситуациялық рөлдік ойын.

Мақсаты: Көрермен алдында шынайы тарихи – құқықтық, әлеуметтік – психологиялық жағдайды драматизация түрінде жасап, содан кейін ойынға қатысушылардың іс – әрекеті мен мінез – құлқын бағалауға мүмкіндік беру.

Драматизация әдісінің бір түрі - рөлдік

ойын.

Ойынды жобалау. Мақсаты: Жобаларды құру немесе жетілдіру процесі. Ойын дизайны әртүрлі типтегі жобаларды қамтуы мүмкін: зерттеу, ізденіс, шығармашылық, аналитикалық, болжамдық. Талдау-ойлаудың логикалық операциясы ретінде баланың сөйлеу тілін дамытуға ықпал етеді, «сөйлеу ойлаудың өмір сүру формасы болғандықтан, сөйлеу мен ойлаудың арасында бірлік бар» (С.Л.Рубинштейн).

Кейс технологияларын меңгеру барысында балалар:

- қарым-қатынаста қажетті ақпаратты қабылдауды үйренеді;
- өз ұмтылыстарын басқалардың мүдделерімен байланыстыра біледі;
- өз көзқарасын дәлелдеуге, жауабын дәлелдеуге, сұрақ құрастыруға, талқылауға қатысуға үйренеді;
- өз көзқарасын қорғауға үйренеді;
- көмекті қабылдау мүмкіндігіне үйренеді.

Кейс технологиялары балалардың коммуникативтік әсер ету дағдыларын қалыптастырады:

- балаларды ұжымдық жұмыс жасау дағдылары қалыптасады;
- үлкендермен және құрдастарымен диалог жүргізуге біледі;
- туындаған жанжалды жағдайларда адекватты жауап беру қабілетін дамытады;
- баланың өмірімен және ойынымен қарым – қатынасы қамтамасыз етіледі;
- алған білімдерін өмірде еш қиналмай, үлкендердің көмегінсіз өз бетінше қолдануға үйренеді.

Кейс әдісі материалдың ерекше түрін де, оқу процесіне осы материалды пайдаланудың ерекше тәсілдерін де қамтиды. Сонымен қатар, олар мәселені шешудің әртүрлі жолдары мүмкін екенін түсінуі керек. Сондықтан педагог мектеп жасына дейінгі балаларды пайымдауға, дауласуға үйретуі керек.

Кейс әдісі жағдайларды талдау, балаларды бағалау, ең жақсы нұсқаны таңдау және оны жүзеге асыруды жоспарлау қабілетін дамытуға ықпал етеді. Ал егер бұл тәсіл бірнеше рет қолданылса, онда

мектеп жасына дейінгі балада практикалық есептерді шешуде тұрақты дағдылар қалыптасады. [2]

Кейс әдісі мен проблемалық жағдайдың айырмашылығы неде? Кейс әдісінің айрықша ерекшелігі – нақты өмірден алынған фактілер негізінде проблемалық ситуация құру. Кейс мектеп жасына дейінгі балаларға ашық түрде жағдайды ұсынбайды, олар оны істің сипаттамасында қамтылған ақпараттан оқшаулауы керек.

Мектепке дейінгі тәрбие тәжірибесінде кейс иллюстрациялары мен кейс фотосуреттерін кеңінен қолдануға болады. Кейс иллюстрациясы – проблемалық жағдайды құрастыру үшін қолданылатын иллюстрация. Онымен жұмыс істеудің мақсаты – мәселенің мәнін талдау, мүмкін болатын шешімдерді талдау және ең жақсысын таңдау.

Кейс иллюстрациясының визуализациядан айырмашылығы, ол балаларды нақты немесе болжамды мәселемен таныстыруды және мектеп жасына дейінгі балалардың өзіндік шешім қабылдаудағы көзқарасын дамытуды қамтиды. Көрнекіліктерге қарап, балалар алған ақпаратты талқылайды, дәлелдейді, шешім қабылдайды, соған байланысты болжам жасай алады. Кейс иллюстрациялары балалардың ой – өрісін белсендіреді, қиялын дамытады, басқа адамдармен қарым – қатынас жасау қажеттілігін, сезімдерін тәрбиелейді. Ал жалғасы бар иллюстрация балалардың қызығушылығын оятады. [3]

«Фото – кесте» мыналарды қамтиды:

1. Сюжетті проблеманы бейнелейтін фотосурет.
2. Сюжетті жағдайды сипаттайтын мәтін.
3. Тапсырма дұрыс қойылған сұрақ. Мәселені шешуге ынталандыру керек.

Қорытынды: Кейс технологиясы – балалардың оқылатын материалға деген қызығушылығын арттыруға көмектеседі, олардың бойында қоғамдық белсенділік, коммуникативтілік, тыңдай білу, өз ойын дұрыс жеткізе білу сияқты қасиеттерді дамытады. Кейс технологиясының негізгі мақсаты – әртүрлі мәселелерді зерттеп,

олардың шешімін табуда қабілетін дамыту, яғни ақпаратпен жұмыс істеуді үйрету.

Кейс әдісінің негізгі мәнін жақсырақ түсіну үшін мен тәжірибеде кейстердің бірнеше түрін зерттеуді ұсынамын.

Практикалық бөлімі: 1. Фотокейспен жұмыс жасау. Экранда жолдан өтіп бара жатқан қыздар.

- Экранда не көріп тұрсыңдар? Онда кімдер бейнеленген? Қыздар не істеп жатыр? Олар дұрыс істеп жатыр ма? Неліктен олай ойлайсың? Апатты болдырмау үшін не істеу керек? – Енді барлық жағдайды талқылап, басқа балаларға осындай жағдайдан аулақ болуға көмектесетін ережені ойлап табады. Балалар жауап береді, ережені тұжырымдап: «Жолды дұрыс жерде «зебра» бойымен немесе бағдаршамда кесіп өтуі керек.

2. Кейс суреті «Көшеден қалай өту керек»

1. Кіріспе мұғалім балаларды суретке қарауға шақырады. Балалар суретке қарайды. Жағдайды қабылдау.

2. Мотивациялық - Фотодағы қыз не істеді? (проблеманы құрастыруға шақырады)

– Бұл жерде жолды кесіп өткенде қыз нені ескермеді?

– Бұл әрекеттің салдары қандай? - Қыз жол ережесін бұзады. Жолды дұрыс емес

жерден кесіп өтеді.

- Қызды көлік қағып кетуі мүмкін.

3. Іздеу жүйесі (мәселені талқылау) - Бұл жағдайдан шығудың жолын қалай табуға болатынын ойлаңыз? Олар ойлайды.

- Жолды тек жаяу жүргіншілер өткелінде белгіленген жерден және бағдаршамның жасыл шамында ғана кесіп өту. - Жаяу жүргіншілер өткелінде, бағдаршамның жасыл жарығында үлкен ағаларымен немесе апаларымен қол ұстасып жолды кесіп өту.

- Жолды тек ата-анамен, қолынан мықтап ұстап, жаяу жүргіншілер өткелінің бойымен ғана кесіп өту.

- Жақын жерде ата-ана болмаса, жол полициясының инспекторынан көмек сұрау.

4. Аналитикалық - Балалар бір жауапты таңдайды.

5. Қорытынды (істің шешімі) - Балалар, дауыстап жауап беріңдер, қыз жолдан қалай аман-есен өте алады?

– Балалар өз ойлары бойынша ең дұрыс жауапты айтады.

6. Рефлексиялық - Балалар, сендер осындай жағдайда болсаңдар не істер едіңдер?

– Ал мұндай жағдайларға түспеу үшін нені білу керек? Балалар ұқсас жағдайдағы өз мінез-құлық үлгілерінің нұсқаларын атайды.

Әдебиеттер:

1. Деркач А.М. Кейс – метод в обучении. Специалист. 2010

2. Канардов И.В. Кейс – тестинг, практика использования и перспективы. Ирдателство «Финпресс», 2006

3. Киселев В.Д. Как написать авторский проектный социально – экономический кейс в формате кейкис. Методика и сборник деловых игр. 2018

4. Қолданған материалдар (сілтемелері): <https://www.maam.ru/detskijasad/chto-takoe-keis-tehnologi-v-dou.htmls://fb.ru/article/190068/keys-tehnologiya-v-obrazovanii-keys-tehnologii-v-doshkolnom-obrazovanii>

Ташенова Жайнагуль Кизатовна

Атырау қаласы
«Нұрсұлтан Назарбаев Білім Қоры»
қоғамдық қорының филиалы
«Мирас» бөбекжай-бақшасы
Дене тәрбиесі жөніндегі нұсқаушы

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЖҰМЫС ФОРМАСЫ РЕТІНДЕ СТЕП - АЭРОБИКАНЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІН ДАМУДА ҚОЛДАНУ

Аңдатпа. Степ-аэробика мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын сақтауға және физикалық қасиеттерін дамытуға, олардың қимыл - қозғалыс белсенділігін арттыруға бағытталған. Степ-платформаны қолдану балалардың дене шынықтыруға, олардың жетістіктеріне деген қызығушылығын қалыптастыруға мүмкіндік береді, бұл салауатты өмір салтын ұстанудың маңызды шарттарының бірі болып табылады.

Түйін сөздер: Инновации, степ-аэробика, степ-платформа, дене шынықтыру.

Мектепке дейінгі жастағы балалармен дене шынықтыру – сауықтыру жұмыстарының заманауи бағыттарының бірі – степ-аэробика. Степ-аэробика мектеп жасына дейінгі балалардың денсаулығын сақтауға және физикалық қасиеттерін дамытуға, олардың қимыл-қозғалыс белсенділігін арттыруға бағытталған. Біз қолжетімді, жұмыс түрін түрлендіруге болатындықтан степ - аэробикасын таңдадық. Степ-аэробикасы – қарапайым және тиімді стильдері мен бағыттарының бірі. Ағылшын тілінен аударғанда «степ» «қадам» дегенді білдіреді.

Степ-аэробиканың басты мақсаты – балалардың денсаулығын сауықтыру және нығайту. Степ-аэробика төмендегі міндеттерді шешеді:

- буын қозғалысын дамытады;
- табан доғасын және тепе-теңдікті қалыптастырады;
- бұлшықет жүйесін нығайтады, икемділікті жақсартады;
- физикалық қасиеттерді тәрбиелеу: ептілік, жылдамдық, күш, дененің төзімділігі және ағзаның күресуі артады;

- дененің сымбатын түзеуге көмектеседі;
- балаларда тұрақты тепе-теңдікті қалыптастырады (себебі олар кішірейтілген аймақта жаттығу жасағандықтан);
- қимыл қозғалыс үйлесімділігін дамытады;
- жүрек-тамыр және тыныс алу жүйелерін нығайтады және дамытады;
- қарапайым қимылдарды ырғақты, үйлесімді орындау қабілетін қалыптастырады;
- балада сенімділік, кеңістікті бағдарлау, жалпы төзімділік, қимылдардың дәлдігі дамиды.

Степ-аэробикамен әртүрлі бағытта айналысуға болады:

- ұзақтығы 25-30 минут болатын толық ұйымдастырылған оқу қызметі түрінде мектепалды даярлық топтарында сауықтыру-жаттықтыру түрінде;
- ұзақтығы 10 -15 минут, ұйымдастырылған оқу қызметінің бөлігі түрінде;
- ертеңгілік жаттығулар түрінде, бұл сауықтыру – эмоционалды әсерін күшейтеді.

- қимыл қозғалыс ойындарында;
- спорттық мерекелерде;
- степ – көңілді шаралары түрінде.

Степ-аэробика - бұл арнайы степ-платформада белсенді қимыл қозғалыс, жаттығулардың қиындық деңгейіне қарай биіктігі өзгертіліп отырады. Балалар степ-платформада жаттығулар жасайды. Степ – бұл саты – биіктігі 8 см, ені 25 см, ұзындығы 40 – 80 см.

Степ-платформа жалпы дамыту және сауықтыру шараларын шешуді қамтамасыз ететін көпфункционалды жабдық.

Степ-аэробикамен жұмыс жасау мазмұны мектеп жасына дейінгі балалар мен кіші жастағы оқушылардың морфофункционалдық ерекшеліктерін, олардың физикалық дайындығы мен даму деңгейін ескереді, негізгі физиологиялық принциптері сақталады:

- жаттығуларды ұтымды таңдау;
- денеге салмақты тең таралуы;
- жүктеме көлемінің және қарқындылығының біртіндеп өсуі.

Степ-аэробикасына арналған жаттығулар негізінен кезеңдік болыптабылады (негізінде жүру), қан айналымы және тыныс алу мүшелерінің белсенді қызметін туғызады, олардың қозғалтқыш қарапайым қимыл – қозғалыс құрылымын және балаларға қол жетімді жүйесін күшейтеді. Әр жаттығулар жиынтығы дайындық және негізгі бөлімнен тұрады. Дайындық бөлімі дененің қызуын қамтамасыз етеді, оны негізгі физикалық жаттығуларға дайындайды.

Жаттығулар аз амплитудамен орындалады. Степ-аэробиканың кешені баяу қарқынмен орындалатын тыныс алуға және релаксацияға арналған жаттығулармен аяқталады. Степ-аэробика оқу қызметінде балаларға денені түзу ұстауын, дұрыс тыныс алуларын еске салып және жағымды эмоциялармен қолдап отыру керек. Степ-аэробика оқу қызметі барысында балаларға көтеріңкі көңіл күй сыйлау үшін көңілді, ырғақты әуен қосылу керек.

Жиынтықтағы кейбір жаттығулар, меңгерілуіне қарай күрделіленеді, түрі өзгертіледі. [1, 2-10 бет]. Степ-платформамен

жаттығуларды ұйымдастыруда қауіпсіздік шараларын және балалардың жас ерекшелігіне қарай жүктемені бөлу кезінде олардың денсаулық жағдайын, физикалық дайындық деңгейін ескеру қажет.

Аз күрделі жаттығуларды көбірек күрделі жаттығулармен алмастыру керек. Степ-аэробика техникасы үнемі дене сымбатын түзу қалыпта ұстауды көздейді. Сондықтан балаларға қимыл қозғалыс кезінде денені түзу ұстауын ескертіп отыру өте маңызды.

Степ-аэробика кезінде дененің қалыпты ұстау үшін:

- Иықты түзу, кеудені алға, бөксені ширату, тізелерін бос ұстау;
 - Тізе буындарының артық жүктемесінен сақтау;
 - Арқаның артқа қатты майысуын болдырмау;
 - Степ-платформаға көтерілу немесе түсу кезінде әрдайым қауіпсіз көтерілу әдісін қолдану;
 - Степ-платформаға қарама қарсы тұру, көтерілу, аяқтарымен, арқамен емес;
 - Степ-платформаны тасымалдау кезінде оны денеге жақын ұстау;
- Степ-жаттығу техникасының негізгі ережелері:
- Степ-платформаның ортасына қадамдар жасау;
 - Степ-платформаның үстіне көтерілген кезде бүкіл табанымен басу, ал төмен түскен кезде аяқтың ұшынан өкшесіне қарай басу;
 - Степ-платформадан түскенде оған барынша жақын тұру, степ –платформадан бір табан ғана қашықтықта тұру;
 - Балалар аяқтың қимылын жетік меңгергенше қолмен жұмыс жасауды үйретуді бастамау;
 - Степ-платформаға арқамен тұрып көтеріліп, түспеу;
 - Степ-платформаға жеңіл көтерілу, аяқпен ұрмау. [2, 15-16 бет].

Жүргізілген жұмысты талдау нәтижесі көрсеткендей, степ-аэробикамен айналысатын балаларда қимыл қозғалысы дамуында жақсару байқалды, 5-6 жас аралығындағы балалардың координациялық қозғалысы төмен деңгейдегі көрсеткіштері

жоғарылады. Бұрын орташа деңгей көрсеткен балалардың 30% -ы жоғары деңгейге көшті, бұрын деңгейі төмен болған балалардың 20% -ы орташа көрсеткішті көрсетті, бұл біздің степ-аэробика кешенінің 5-6 жастағы балалардағы қозғалыстарды үйлестіруді дамыту деңгейін арттырудағы тиімділігін көрсетеді.

Мектеп жасына дейінгі балаларға дене шынықтыру оқу қызметінде степ-аэробика кешенін қолдану қозғалыстарды үйлестірудің негізгі көрсеткіштерінің даму динамикасына оң әсер етті. Степке арналған жаттығулар негізгі қимыл қозғалыстардың дербес кешендері түрінде де, ересек топтағы

балалар үшін әдеттегі дене шынықтыру құралдарымен үйлесімді қолдану ұсынылады (негізгі қимылдар: лақтыру, жүру, жүгіру, өрмелеу, секіру, қимылды ойындар және т.б.). Сонымен қатар стептің биіктігін 15 см-ге дейін біртіндеп өсіріп қолдануға және жаңа қимыл түрлерін қосуға, меңгерген жаттығуларымен ұштастыруға болады. [1, 36 бет]

Осылайша, степ-платформаны қолдану балалардың дене шынықтыруға, олардың жетістіктеріне деген қызығушылығын қалыптастыруға мүмкіндік береді, бұл салауатты өмір салтын ұстанудың маңызды шарттарының бірі болып табылады.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Давыдов В.Ю. *Методика преподавания оздоровительной аэробики. Учебное пособие.* // Волгоград: изд-во Волгогр.гос.ун-та, 2004. - 124 с.
2. Сайкина Е.Г. *Степ-аэробика «Топ-топ» для дошкольников. Учебно-методическое пособие. 4-7 лет.* ФГОС// Москва: Детство-пресс, 2021
3. <https://nsportal.ru/detskiy-sad/fizkultura/2019/11/19/rabochaya-programma-po-step-aerobike-dlya-detey-5-7-let>

Мырзахметова Қарлығаш Аманбайқызы

Қызылорда облысы, Шиелі ауданы,
Н. Бекежанов ауылы
«Қарлығаш» бөбекжай-бақшасы
Тәрбиеші

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАҒЫ ТӘРБИЕ МЕН ОҚЫТУ ҮДЕРІСІН ЖОСПАРЛАУДА ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУДІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Аңдатпа. Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдағы білім сапасын 4К моделі бойынша жақсарту маңыздылығы туралы жазылған.

Түйінді сөз: 4К моделінің тиімділігі, балалардың бойында әлеуметтік және өзіндік оқу дағдыларын қалыптастырудағы жаңа тәсілдерді қолдану жолдары қарастырылған.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында жаңартылған білім беру мазмұны бойынша білім сапасын ұйымдастыруда елбасының жолдауында айтылған «Мектепке дейінгі тәрбие мен білімнің сапасын 4К моделімен көтеру керек» - деген сөзін басшылыққа ала отырып, жүйелі жұмыс жасауымыз керек. 4К моделі деген - креативтілікті қалыптастыру, сыни тұрғысынан ойлауды дамыту, коммуникативтілікті дамыту және командада жұмыс істей білуді қалыптастыру. [4, 4- б].

Балабақшада бала барлық нәрсені ойын арқылы үйреніп, қалыптасады. Ойын арқылы баланың қабілеті жақсаратындығы бәрімізге белгілі. Балада қимыл- қозғалыс болмаса, оның оқу қызметіне деген қызығушылығы болмайтындығын естен шығармауымыз керек. Осы орайда коммуникативтілікті дамытуда баланы сөйлету барысында ойынды баланың жас ерекшелігіне сай етіп алу арқылы табысқа жетеміз. Мысалы: кіші топта жаратылыстану оқу барысында «Жемістерді танимыз» ашық ұйымдастырылған оқу барысы өткенде «Бұл қай жеміс?» деген педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін ойынды ала отырып, балалардың жемістерді сипап сезу арқылы қол моторикасын дамытуға арқылы жұмыс жасауға болады.

Бала ойынды ойнай отырып, жемістерді тануға құлшыныстарын, қызығушылықтарын көрсете біледі. Сонымен қатар, «Кім жылдам?» деп аталатын педагогтің жетекшілігімен жүргізілетін ойынды ойнау барысында жеңіске деген құлшыныстарын, бір-біріне көмек көрсете алатын достық қарым-қатынастарын жемістерді теру кезінде байқатады. Бала үнін тыңдай отырып, балаға үлкен қолдау көрсетіміз қажет, олардың қызығушылықтарын оятуға, қажеттіліктерін қалыптастыруға, сыни ойлауын дамытуға, коммуникативтілігін дамытуға жұмыс жасауымыз керек. Яғни, үлестірмелі материалдар таратып берілгенде бала өзіндегі суретті қызыға отырып, өзгелерге көрсетуге, ересек адамдарша тез сөйлеуге асығады, суреттегі жемістің атын, түсін, пішінін, дәмінің қандай екендігін, олардың қайда өсетіндігін айтуға дағдыланады, тапсырмаларды орындау барысында баламен диалогке түсу арқылы коммуникативтік-тілдік дағдыларын қалыптастыра аламыз. [2, 34-б]

Осы оқу қызметінде саралау арқылы балаларды командаға бөлуде өздеріне ұнайтын жемістердің суретін алып, топқа бөлініп, жұмыс жасаған сәттерінде бір-біріне көмектесіп, білмегенін үйретіп,

ортақ пікірге келе отырып, ынтымақтастық орнатуға үйренеді. Командалық жұмыс жасауда бір-бірін тыңдауға, достарымен тіл табысуға, үлкенді сыйлауға үйретеміз, бала бойындағы менмендікті арылтып, «мен» дағдысын дұрыс қалыптастыруды естен шығармағанымыз абзал. [1, 5- 6]

Жұптық жұмыс кезінде, үштік топта диалогтік әдісті қолдану керек. Себебі, бала диалогке түсу арқылы еркін сөйлеуге, бір-бірін тыңдауға, кезекпен сөйлеуге, бір-бірін құрметтеуге, барлық нәрсенің ортақ екенін түсінуге дағдыланады.

Диалогке түсу арқылы ой-өрісі кеңейіп, тілдік дағдылары қалыптасады, сөздік қоры молаяды, сөйлеу мәдениеті қалыптасады, еркін сөйлеуге ықпалын тигізеді. Ол үшін балаға сұрақты нақты, айқын етіп, бала қызығатындай етіп қоюымыз қажет. Сол кезде ғана бала тақырыпты жақсы түсінуге қол жеткізеді. Баланы тікелей және жанама бақылау жасай отырып, олардың креативті ойлауына жағдай жасау керек, баланы шектемеу керектігіне көз жеткізуіміз қажет.

Осы оқу қызметінде ыдыстағы жемістерді ұстап көру арқылы, тістеп көру арқылы бала жемістердің бір-бірінен айырмашылығын, ұқсас жақтарын бақылай алады, топтастырады, салыстырады. Балаға ашық сұрақтар қою арқылы олар өз ойын еркін жеткізе білуге үйренеді, өз ойын ашық білдіруге мүмкіндік беріледі. Ол үшін міндетті түрде кері байланыс алуды ұмытпауымыз керек. Педагог өзінің атқарған

жұмыстарын саралай отырып, сәтсіз тұстарды болдырмауға барынша күш жұмсауы керек. Оқу қызметінде ресурстарды жеткілікті етіп дайындауға мән беруіміз қажет, оқу қызметін дұрыс жоспарлай отырып, қарапайымнан күрделіге қарай спиральді қағидатын назардан тыс қалдырмауымыз керек. Жаңартылған білім берудегі педагогке қойылатын басты мақсат – баланың бойына өз бетімен іздену дағдыларын дамытуға үлес қосу. Оқу қызметінің соңында балаларды мадақтау сәттерінде басбармақ, бес саусақ, тәтті алма әдістерін қолдану арқылы марапаттауға болады.

Педагог – ақпаратты жеткізуші, беруші, нұсқаушы. Ал, бала – шешім қабылдаушы, ақпаратты үйренуші, қолданушы. Ол үшін біз – педагогтер, өз тәжірибемізде тиімді әдіс-тәсілдерді дұрыс қолдануға тырысуымыз керек. [3, 18- 6]

Оқу қызметтерін жүйелі ұйымдастырып, балалардың сыни ойлауын, креативтілігін қалыптастыруда, қарым-қатынас дағдыларын дамытуда, 4К моделін дұрыс қолдануда педагогтің ықпал етуі арқылы ғана алдымыздағы кедергілерден өте аламыз. Ол үшін қоғамның бізге артып отырған сенімін ақтауымыз керек. Ол дегеніміз – жаңашыл, ізденімпаз, жаңа инновациялық технологияларды, әдіс-тәсілдерді мейлінше меңгерген педагог болуға ұмтылу. Сонда ғана біз шығармашыл, жан-жақты дамыған, ой-өрісі жетік, білімге қабілетті ұрпақ тәрбиелеуге үлес қосарымыз сөзсіз.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы (12.08.2016ж№499).
2. Мектепке дейінгі білім – тәрбие әдістемесі. Республикалық ғылыми-әдістемелік педагогикалық журнал № 12, 2014

Бурганова Фариха Каримовна

Алматы қаласы
№ 187 бөбекжай бақшасы
Әдіскер

БАЛАБАҚША ӘДІСКЕРІНІҢ ЖҰМЫСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Аңдатпа. Мақалада мектепке дейінгі ұйымдағы әдіскердің инновациялық қызметінің маңыздылығы көрсетілді.

Түйін сөздер: даму, стереотип, инновация, диагностика, кәсіби деңгей, педагог.

Біздің қоғам дамуының қазіргі жағдайында мектепке дейінгі ұйымға өте жауапты әлеуметтік міндеттер жүктелген. Біздің қоғамымыздың әлеуметтік-экономикалық, ғылыми-техникалық және адамгершілік қасиеттерін айқындайтын ұрпақты тәрбиелеу, оқыту және өмірге дайындау. Осыған байланысты балабақшаның білім беру жұмысындағы, білім беруді басқарудағы және педагогика ғылымының өзінде кемшіліктер мен қателіктер барған сайын қолайсыз болып келеді.

Балабақшаның дамуына кедергі келтіретін стереотиптерді бұзу үшін формализм, көптеген педагогтер мен тәрбиеленушілердің немқұрайлығы сияқты жағымсыз құбылыстарды жеңуге болатын тетіктерді табу керек. Бұл тетіктердің негізгілері-ағартудағы адами факторды жандандыру, жалпы педагогтер құрамының шығармашылық әлеуетін дамыту. Заманауи шындықтар, білім беруді жетілдірудің, балалардың тәрбиесі мен дамуының объективті қажеттіліктері балабақшадағы әдістемелік жұмыстың рөлі мен маңыздылығын арттыруды қажет етеді, бұл жұмысты ғылыми талдау мен практикалық жетілдірудің өзекті мәселесі.

Білім беру жүйесін дамытудың қазіргі жағдайында инновациясыз елестету мүмкін

емес. Туындаған мәселелерді шешуге мүмкіндік беретін әдістемелік жұмысты ұйымдастырудың жаңа нысандары мен әдістері қажет. Қажетті инновацияларды іздеуді бастамас бұрын педагогтермен жұмыс істеудің бірқатар негізгі ережелері жасалады, бұл әдістемелік қызметтің тиімді моделін құруға ықпал етеді. [1]

Балабақшадағы әдістемелік жұмыстың міндеттер кешенін модельдеу, педагогтің кәсіби маңызды функционалдық қасиеттерінің моделін негізге алу қажет. Осыған байланысты әдістемелік жұмыстың өзара байланысты функцияларының келесі үш тобын бөлуге болады:

1) жалпы мемлекеттік білім беру жүйесіне, педагогика ғылымына және озық педагогикалық тәжірибеге қатысты функциялар;

2) балабақшаның педагогикалық ұжымға қатысты функциялары;

3) нақты педагог пен тәрбиешіге қатысты функциялар.

Барлық осы функциялардың түпкі нәтижелері бар, ал алғашқы екі топ, үшінші топ үшін «жұмыс істейді», өйткені бұл балабақшаны инновациялық өзгерістерге байланысты мәселелерді шешуге жақындатады.

Педагогтерге кәсіби шеберліктің

шыңына ұмтылуда нақты көмек көрсету үшін әдістемелік жұмыстың барлық міндеттерін педагогті дайындаудағы олқылықтарды жеңу, өзгеріп жатқан талаптарға бейімделу

және сапалы шығармашылық өсу (даму) міндеттеріне бөлу керек. [2]

Кәсіби шеберлікті ғана емес, сонымен

қатар әр педагогтің жеке өсуін, оның шығармашылық мүмкіндіктерін ашуға ықпал ететін модель балабақшада келесі инновациялық топтарды қамтиды:

- 1) педагогтердің шығармашылық тобы;
- 2) ғылыми-әдістемелік кеңес;
- 3) педагог-тәлімгерлер тобы;
- 4) ақпараттық қолдау тобы;
- 5) қалалық әдістемелік бірлестік.

Мұндай модельді пайдалану келесі нәтижелерді алуға мүмкіндік береді:

- мектепке дейінгі білім беру мазмұнын жаңарту және сапасын арттыру;
- әдістемелік жұмысты ұйымдастыру нысандарын жетілдіру;
- білім беру сапасын басқаруды жаңғырту;

• педагогтердің кәсіби және әдістемелік құзыреттілігінің өсуі, олардың инновациялық қызметке дайындық деңгейін арттыру;

• инновациялық әдістемелік өнімді дайындау (инновациялық бағыттар бойынша перспективалық жоспарлау, әдістемелік әзірлемелер, жобалар мен авторлық бағдарламаларды құру).

Мұндай бөлімшелердің қызметін ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық базасы мыналарды қамтиды:

- Топ құру туралы бұйрық.
- Инновациялық топ туралы ереже.
- Топтың ағымдағы жылға арналған жұмыс жоспары.
- Отырыс хаттамалары.
- Инновациялық топтардың қатысушы-

лары жасаған инновациялық әдістемелік өнімге сараптамалық қорытынды (жобалар, әдістемелік ұсынымдар, авторлық технологиялар және т.б.).

Инновациялық топтар қызметінің алгоритмі:

1. Шығармашылық топ. Оның құрамына әртүрлі педагогикалық жұмыс өтілі бар (5 жыл және одан көп) балабақша педагогтері кіреді. Бұл топ жағдай жасауға, жаңа бағдарламалар мен технологияларды табысты енгізуге және пайдалануға жауап береді. Оқу жылының басында топ, ағымдағы жылға арналған жұмыс жоспарын әзірлейді және бекітеді. Жыл бойы топтың жұмысы қажет болған жағдайда түзетіледі, жыл соңында қорытынды шығарылады және келесі оқу жылына арналған міндеттер тұжырымдалады.

Жұмыс нәтижелері. Семинар-практикумдар, «дөңгелек үстелдер», консультациялар, тікелей білім беру қызметіне өзара қатысу, шеберлік-сыныптар, іскерлік ойындар, тренингтер, «ми шабуылы», диспуттар, пікірталастар өткізіледі.

2. Ғылыми-әдістемелік кеңес. Ғылыми-әдістемелік кеңестің құрамына 10 жыл және одан да көп педагогикалық жұмыс өтілі бар балабақша педагогтері кіреді. Ғылыми-әдістемелік кеңес мектепке дейінгі мекемеде қалыптасқан жағдайды зерттеуге және талдауға, ағымдағы жылға қойылған міндеттерді табысты шешу үшін жағдай жасауға, жобалық құжаттарды әзірлеуге (даму бағдарламасы, негізгі жалпы білім беру бағдарламасы, зерттеу жобалары, жұмыс істеу және даму режимінде балабақша жұмысының жоспары бойынша іс-шараларды ұйымдастыру) жауап береді, педагогтер құрған инновациялық әдістемелік өнімге сараптама жүргізеді. Оқу жылының басында топ ағымдағы жылға арналған жұмыс жоспарын әзірлейді және бекітеді. Жыл бойы топтың жұмысы қажет болған жағдайда түзетіледі, соңында қорытынды шығарылады және келесі оқу жылына арналған міндеттер тұжырымдалады.

3. Педагог-тәлімгерлер тобы. Топ жас мамандардың кәсіби қызметі мен

педагогикалық ұстанымының деңгейін қалыптастыруға жауап береді. Жаңа жұмыс өтілін бастаған педагогтерге келесі аспектілерде психологиялық-педагогикалық қолдау және көмек көрсетеді:

- тәрбие-білім беру процесін жобалау мен модельдеуде;

- әр баланың жеке басының және жалпы балалар ұжымының дамуын жобалауда;

- білім беру жұмысының құралдарын, әдістері мен ұйымдастырушылық формаларын теориялық тұрғыдан таңдау дағдыларын қалыптастыруда;

- нақты педагогикалық міндеттерді анықтау және дәл тұжырымдау, оларды шешу үшін жағдай жасау және модельдеу білігін қалыптастыруда;

- кәсіби қызмет деңгейін және педагогикалық ұстанымды қалыптастыруда.

Оқу жылының басында тәлімгерлер тобы ағымдағы жылға жас мамандармен жұмыстың жалпы жоспарын әзірлейді және бекітеді. Бұдан басқа, әрбір педагог-тәлімгер жас педагогтің жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктеріне қарай жеке жұмыс жоспарын әзірлейді. Жыл бойы топтың жұмысы қажет болған жағдайда түзетіледі, жыл соңында қорытынды шығарылады және келесі оқу жылына арналған міндеттер тұжырымдалады.

4. Ақпараттық қолдау тобы. Білім беру процесін ақпараттандыру ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың әртүрлі құралдарының негізінде жүзеге асырылады, олардың арасында жетекші орынды компьютер алады. Ақпараттық топтың құрамына компьютерлік технологияларды меңгерудің жеткілікті жоғары деңгейі бар педагогтер кіреді. Ақпараттық қолдау тобы әдістемелік жұмысты ұйымдастыруға көмек көрсетеді. Ол балабақша әкімшілігімен ғана емес, сонымен қатар жоғарыда аталған барлық инновациялық топтардың жетекшілерімен де тығыз жұмыс істейді. Педагогтердің бұл тобы өз қызметін екінші жыл жүзеге асырып келеді.

Ақпараттық қолдау тобы жұмысының бағыттары:

- электрондық құжат айналымын

ұйымдастыру;

- деректер базасын қалыптастыру және жүргізу;

- дидактикалық материалдарды дайындау;

- аттестаттауға шығатын педагогтердің портфолиосын ресімдеуге көмек көрсету;

- интернет-ресурстарды кеңінен пайдалану;

- балалар мерекелерінің, ойын-сауықтардың, ашық ұйымдастырылған оқу қызметтерінің бейнежазбаларымен үнемі толықтырылып отыратын бейне кітапхана құру;

- БҚҚ іс-шараларын компьютерлік сүйемелдеу (педагогикалық кеңестер, семинарлар, ата-аналар жиналыстары), презентациялар жасау, үлестірме материалдарын рәсімдеу.

5. Әдістемелік бірлестіктер. Ұжымдық әдістемелік жұмыстың ең көп таралған түрлерінің бірі - әдістемелік бірлестіктер. Әдістемелік бірлестіктердің отырыстары айына бір рет жалпы жоспарға сәйкес және

циклограммаларды ескере отырып өткізілді, бірақ олардың қызметі тек осы кездесулерге дейін азайтылмады, ол күнделікті сипатта болады және бұл жұмыстың осы түрінің үлкен артықшылығы болды. Бұл бірлестікте мектеп жасына дейінгі балаларды оқыту және тәрбиелеу мәселелері қарастырылады. [3]

Осылайша, инновациялық топтарының жұмыс істеуі, демек, бүкіл педагогикалық ұжымның жұмысы балалардың білім сапасын, педагогтердің құзыреттілігін, олардың кәсіби шеберлігін арттыруға ықпал етеді. Оқу жылы ішінде әр педагог көптеген іс-шараларға қатысады, тек тыңдаушы немесе қатысушы ретінде ғана емес, сонымен қатар ұйымдастырушы немесе баяндамашы ретінде де қатысады. Балабақшада әдістемелік жұмыстың осындай үлгісін ұйымдастырудың арқасында әрбір педагогтің өзіндік имиджі, өзін-өзі көрсете білуге және естіруге ұмтылысы пайда болып, кәсіби-шығармашылық және тұлғалық өсуіне ықпал етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Беляя К.Ю. *Методическая работа в дошкольном учреждении.* – М. 1991. –С. -81.
2. Беляя К.Ю. *Методическая работа в ДОУ: Анализ, планирование, формы и методы.* М.: ТЦ Сфера, 2005. – 96 с.
3. Ильина Т.А. *Дошкольная педагогика.* - М.: Педагогика, 2000

Тауасарова Эльмира Казиевна

Қызылорда облысы, Қазалы ауданы,
Қазалы қаласы,
№3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы
Тәрбиеші

ТАНЫМДЫҚ ОҚИҒАЛАР

«Бала үнін» ескеру балалардың келешекте демократиялық әлемнің толыққанды азаматтары болып қалыптасуы үшін ғана емес, балалар қазірдің өзінде қоғам азаматтары ретінде өз ойын еркін айту құқығын бала кезден пайдалана білуге дағдылануы үшін қажет
(Тони Бертрам)

Танымдық оқиғалар белгілі бір уақыт кезеңі бойындағы балалардың дамуын құжаттандырып отыруға мүмкіндік беретін пәрменді құрал болып табылады. Олар баяндау стилінде жазылады және баланың оқуына ықпал ететін факторларға қатысты ақпарат береді, сонымен қатар педагогке баланың дамуына қатысты бірқатар пайдалы мәліметтер алуға мүмкіндік береді.

Танымдық оқиғалар – бұл балалардың күшті тұстары, олардың қызығушылықтары мен қабілеттері атап көрсетілетін оқытудың маңызды сәттері туралы құрылымдалған жазбаша оқиғалар. Бұл балаларды күнделікті тәжірибе аясында бағалау болып табылады.

Танымдық оқиғалардың негізгі мақсаты – балаларға күн сайын әртүрлі жағдайларда орын алып жататын қарым-қатынастардағы құзіреттілігі мен сенімділігін қалыптастыру болып табылады.

Бағалауға осындай толыққанды қарым-қатынас педагогтерге баланың жетілуі мен ілгерілеуін байқауға мүмкіндік береді және олардың үйренуін зерттеуге үлес қосуды ұсынады. Бұл әдіс педагогтердің балаларды бақылауын және әртүрлі жағдайлардағы оқыту үдерісіне түсінік беру мақсатында әңгімелер жазуды қамтиды. [11-136].

Танымдық оқиғалар қалай жазылады?

Оқиғаларды жазу үшін алғашында оларды жазып үйрену керек, ал бұл өте күрделі және еңбекті талап ететін үдеріс болып табылады. Бала туралы оқиғаларды 1 немесе 3 жақтан ата-анасына арнап жазуға болады. Бала туралы танымдық оқиғаны жазу барысында оның не нәрсені жақсы жасай алатынын немесе жақсы жасағанын, яғни оның жетістіктерін жазу керек, әр баланың ең жақсы қасиеттерін көре біліп, оның әлеуеттік мүмкіндіктерін танып-көре білу керек. Танымдық оқиғаны жазу үшін белгілі бір ережелерді сақтау керек және бала жайлы тек шындықты жазу керек. [43-446].

Бастапқыда педагог баланы/балаларды бақылайды, содан кейін нақты болған бір оқиға, не жағдай, не бір сәттік түсірілім немесе топтық белсенділікке (табиғат аясында серуендеу немесе өрт сөндірушілер станциясына бару) ден қойылатын, көлемі бір парақ немесе бір абзац болуы да мүмкін қысқаша жазба жасайды. [1.41-456,2.64-706]

Осыдан кейін педагог өзінің түсініктемесін және баланың оқуға қарым-қатынасын (батылдық, құмарлық, қайсарлық) сипаттай отырып, өзінің түсініктемелерін қосады, бұл балаларды жеке оқыту барысында ең жақсы құрал – «Танымдық оқиға» үлгісін ұсынамын.

Топтың атауы: «Ертөстік» ересектер тобы

Баланың аты-жөні: Кеулімжай Нұрай

Жасы: 4 жас 8 ай

Күні: 22.06.2021 ж

Тәрбиеші: Тауасарова Эльмира Казиевна
Танымдық оқиға

Бұл таңғажайып, кішкентай дос – инелік.

Күннің бірінші жартысында балабақша ауласындағы мақсатты серуенде «Аула

гүлдерін» бақылап, балаларға гүлдердің ерекшелігі туралы түсіндіріп тұрғаныма, қасыма Нұрай келіп:

- Апай, мына жасыл шөпке қонып тұрған қандай жәндік? Оның түсі қандай? Бұл жәндік не істеп жүр? - деп сұрады.

- Балалар, Нұрайдың мына жасыл шөпке қандай жәндік қонып тұрғанын, Ол қалай қозғалады? қызықтырып тұр. Ендеше бәріміз Нұраймен бірге бұл қандай жәндік екенін зерттейік.

- Нұрай, инелікті бақылап көрейік. Инелік - жәндік. Ол шыбын, маса жәндіктермен қоректенеді, қоңыздарды ұстайды. Инеліктер суда дамиды. Олардың нимфалары мен личинкаларында суда ерітілген оттегімен дем алуға мүмкіндік беретін бактериялар бар. Өсе келе олар судан шығып, ауамен дем алады. Екі үлкен көз оған олжа табуға көмектеседі, олар барлық жағынан басына сәйкес келеді. Инеліктің антенналары қысқа, көрінбейтін. Осы кезде барлық балаларға жаппай бақылау, ал Нұрайға тікелей бақылау жүргіздім. Бақылау кезінде Нұрай басқа балаларға қарағанда ерекше ынтамен сұрақ қойып, қызығушылық танытып отырғанын байқадым. Нұрайға ашық сұрақтар қоя отырып, бала үнін тыңдадым.

- Ол қалай қозғалады?

- Неліктен инеліктің көздері үлкен және қысқа антенналары бар?

- Инелік қайда тұрады?

Инеліктің төрт торлы қанаты бар, кеудесі, жіңішке құйрығы. Инелік қатты ұшатын жәндік, ақылды, сенімді ұшады, ал ұзартылған денесі руль тәрізді, ұшу кезінде

дұрыс бағытты сақтауға көмектеседі. Инелік олжасын іздеуге көмектесетін үлкен көздері бар, ал антенналары қысқа, көрінбейтін. Олар өмірінде үлкен рөл атқармайды. Олар қатты аяқтарымен ұшады. Күзде инеліктер құрғақ жапырақтардың астында жасырынып, ағаштар қабығының жарықтарында немесе ескі шіріген ағаштардың діңгектерінде, көктемге дейін ұйықтайды.

Балалар инеліктердің адамдарға пайдасы көп, біз де оларға қамқор болуымыз керек.

Әрі қарай оқу:

- Балалар, өз үйлеріңнің аулаларында инелікті кездестірдіңдер ме?

- Ол неге ұқсайды екен?

- Инеліктерге байланысты қандай тақпақтар білесіңдер?

- Инеліктерге қандай қамқорлық көрсетесіңдер?

Бұл нені білдіреді: Балалар инелікті зерттеуге, олардың адам мен табиғат үшін маңыздылығын білуге, қызығушылық танытты.

Мүмкіндіктері: Жәндіктерге қамқор болуды үйренеді.

Ата-анаға ұсыныс: балалардың танымдық қызығушылығын дамыту үшін инелікті әрі қарай бақылауды жалғастыру. Нұрайға инелікті жапсыруды ұсыну.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Нигметжанова Г.К. «Мектеп жасына дейінгі балалардың таным үрдісінің дамуы», Вестник КАСУ №1 - 2006

2. Баймұратова Б. Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамыту методикасы. Алматы «Рауан» 1991

Рахметова Сая Зайнулқабиденқызы

Солтүстік Қазақстан облысы, Петропавл қаласы
Петропавл қаласының білім бөлімі
Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту секторының
әдіскері

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕСІНІҢ БІЛІМ БЕРУ КЕҢІСТІГІНДЕГІ ЖОБАЛЫҚ ӘДІСІ

Аңдатпа. Жобалық әдістің тиімділігін, балалардың танымдық қызығушылықты дамыту жолдарын, сонымен қатар баланың өздігінен әрекет етуде ата-аналармен ынтымақтастықты орнату қағидалары сондай-ақ жобалау әдісін іс-тәжірибеде қолдануда тәрбиешілерге қойылатын міндеттер мен талаптарды да белгілеп, жүзеге асырудың ұтымды жолдарын көрсетеді.

Түйін сөздер: жобалау әдісі, ынтымақтастық, танымдық әрекет, сыни ойлау.

Қазіргі кезеңдегі қоғамның, тұлғаның үйлесімді дамуына деген қажеттілігі білім беру жүйесіне жаңа талаптар қояды. Осы кезеңдегі білім берудің міндеттері – ойлай білетін, өздігінен білімдерін жетілдіре білетін, ақпараттар ағынында бағдарды тез таба білетін, таңдау кезінде дұрыс шешім таба білетін азаматтарды тәрбиелеу. Бұл міндетті жүзеге асыру шындығында балаларды тәрбиелеу және білім беруде сапалы жаңа амалдарды талап етеді. [1]

Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың «Қазақстан -2050» стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына жолдауында: «Біздің жұмыстарымыздың білім беру саласындағы басымдықтарында» бүкіл әлемдегі сияқты Қазақстан мектепке дейінгі білім берудің жаңа әдістеріне көшу керек, - деген болатын. Аталған міндеттерді шешуде тиімді құралдардың бірі - жоспарлау түрі және педагогтердің біліктілігін қалыптастыруға, зерттеушілік шеберліктерін дағдыландыруға, өзгешелігін, болжамдай білуін дамытуға, заманауи құралдарды іздей білуге, осылайша тәрбиелеу және білім беру үрдісінің сапасын арттыруға ықпал ететін тәрбиелеу-білім беру жұмысын ұйымдастыру ретіндегі педагогикалық жобалау әдісі болып келеді.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің педагогикалық қызметінде жобалау әдісін қолдана келе, біз оқу-тәрбие үрдісін жақсартуға болатынын және білім беру кеңістігінің барлық қатысушыларымен жүргізілетін дәстүрлі жұмыс түрін өзгертуге болатынын қорытындыладық.

Бұған ықпал еткен төмендегі себептер:

1. Бала тұлғасын жақсы дамыту құралын іздестіру.

2. Балаларды оқыту және тәрбиелеуде оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастырудың қолайлы түріне ауыстыру.

3. Ата-аналарды балалардың өміріне араластыру арқылы құзіреттілігін арттыру.

Жобалау әдісі балалар, педагогтер мен ата-аналардың бірлескен қызметін қарастырады. Жоба кезеңінде нақты мәселелерді, оның тәжірибелік және теориялық мәнін зерттеу жүзеге асырылады. Тәжірибелік міндеттерді шешу үрдісі кезінде балаларда өздігінен білім алу мүмкіндігі пайда болады. Сондықтан да жобалық әдіс біздің жылдық міндеттерді шешуде өте қолайлы. Енді білім беру және тәрбиелеу мәселесі шеңберіндегі жылдық міндет барлық оқу жылы бойында жобаны жүзеге асыру жағдайында шешіледі.

«Дене шынықтыру – сауықтыру жұмы-

сындағы жанұя мен балабақшаның өзара қарым-қатынасы бойынша жұмысты белсенділендіру» атты жылдық міндет «Дені сау отбасы» клубы» жобасы арқылы жүзеге асырылды.

Ұжым алдына келесі міндеттер қойылған болатын: Білім беру үрдісінде әлеуметтік бағдарлық жобаларды жүзеге асыру арқылы бала тұлғасын дамыту. Отбасылық клуб ұйымдастыру арқылы ата-аналардың назарын денсаулық сақтау және денсаулықты қалыптастыруға бағытталған дене тәрбиесіне аудару. Осы міндеттерді шешу келесі жобалар арқылы өтті: «Менің үйім, менің көшем», «Біз жаяу жүргіншілерміз», «Барлық аналар маңызды, баршасына аналар қажет», «Мамандықтар», «Сау болғым келеді», «Ауырмағыш».

Жаңа оқу жылының міндеттері: Ойын бағытындағы жобаларды жүзеге асыру арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың ойнау дағдыларын дамыту және қалыптастыру; «Дені сау отбасы» отбасылық клуб жұмысы арқылы білім беру үрдісінде ата-аналардың белсенділігін және қатысушылығын арттыру.

Жобалар: «Сәбилерге арналған театр»; «ӨҚН негізін үйрету»; «Қозғалмалы ойындар»; «Барлық жұмыстар жақсы»; «Қанекей, танысайық»; «Әке, ана, мен – спорттық отбасы»; «Денің сау болып өс, сәби».

Міндеті: «Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі бірлескен жобалық қызмет бойынша жұмысты жалғастыру, білім беру үрдісінің барлық қатысушыларына арналған ағартушылық газет шығаруды жүзеге асыру.

Жобалар: «Ата – аналарға арналған газет», «Педагогтерге арналған газет», «Балаларға арналған газет».

Жоба бойынша жұмыс барлық оқу жылы бойында қыркүйектен бастап сәуір айына дейін жүргізіледі. Осы қызмет шеңберінде барлық әдістемелік іс-шаралар жүргізіледі: педагогикалық кеңестер, педагогикалық сағаттар, семинарлар, тақырыптық бақылаулар, ашық оқу қызметтері. Әдіскер оқу-тәрбие жұмысын және барлық педагогтер мен мамандардың өзара қарым-

қатынасын ұйымдастырады, жоспарлайды, түзетеді, жобаны әдістемелік сүйемелдеуде, ата-аналармен жұмыс жүргізуде көмек көрсетеді.

Тәрбиешілер өз құзіреттілігі шеңберінде жобаны құрастыру және жүзеге асырудың барлық жиынтығын ұйымдастырады. Психолог, логопед мамандары педагогтер мен ата-аналарға арналған тәжірибелік ақпараттар, кеңестер құрастырады, кеңестер өткізеді. Жобалық қызметті өткізу үшін шығармашыл педагог тобы құрылады, олардың отырыстарында: нақты жобалар құрастыру және жоспарлау жүргізіледі, жоба кезеңдері талқыланады, кеңес беру ұйымдастырылады.

Меңгерушінің басшылығымен құрылған шығармашыл педагогикалық топ жобаны жүзеге асыруға қажетті құжаттарды, іс-шаралардың тақырыптық жоспарын құрастырады. Сонымен бірге педагогтер ата-аналарға кеңестер және тапсырмалар береді, мамандармен жұмыс жүргізеді. Педагогикалық кеңесте жылдық міндет тақырыбы бойынша жүзеге асырылған жобаларды қорғау шаралары жүргізіледі. Қорғау түрлері әртүрлі: мультимедиялық презентациялар, жоба материалдарының көрмесі, шығармашылық есеп, балалар қызметінің ашық көрсетілімдері немесе ата-аналардың қатысуымен бірлескен іс-шаралар. Жобалық қызметті жүзеге асыру кезінде біз өз жұмысымызды серіктестік педагогика принциптеріне негіздейміз. Педагогтің шеберлігі жобаны жүзеге асыруда балалар мен ата-аналарды жұмылдыра білуінен көрінеді. [4]

Мектепке дейінгі мекемедегі жобалық қызметті талдау нәтижесінде балалардың дамуындағы оң өзгерістерді байқауға болады: белсенділігі, әуесқойлығы, дербестігі артты; коммуникативтік дағдылары дамыды, шығармашылық қабілеттері деңгейінің дамуы жоғарылады; дербестік және ұйымдастырушылық қабілеттерінің тұрақты дағдылары пайда болды; балалардың өзін-өзі бағалауы артты және ұжымдағы мәртебесі өсті.

Ата-аналарды серіктестікке араластыру

нәтижесінде ересектер мен балалардың тығыз байланысы пайда болды. Ата-аналар бала әлемін көре білді, өз мәртебелерін өсірді, педагогті түсіне біліп, өзіне жақындата алды. Көптеген ата-аналар өз баласын шынайы нақты бағалады, қорытынды жасап үйренді және білім беру мен тәрбиелеу бойынша түзету шараларын қолдана білді.

Жобаны жүзеге асыру кезеңінде тігінен және көлденеңінен бақылау жүйесі жүргізіледі. Мектеп жасына дейінгі балалардың жетістіктері мен нәтижелерін анықтау мақсатында балалардың даму деңгейіне зерттеу жүргізіледі. Бұл зерттеу баламен жеке түзету жұмысын жүргізуге мүмкіндік береді. Жылдық міндет тақырыбы шеңберінде тақырыптық және жедел бақылау жүргізіледі.

Білім беру және тәрбиелеу үрдісіне жобалық әдісті енгізудің тәжірибелік мәні – мектепке дейінгі мекеменің көздеген соңғы мақсатына, яғни мектеп өміріне дайын, жан-жақты дамыған мектеп жасына дейінгі баланың тұлғасын қалыптастыру.

Біздің алдымызда келесі даму бағыты қойылған:

1. Балалармен жұмыс жүргізуде – білім беру және тәрбиелеу үрдісінде тұлғалық-бағдарлық амал принципін жүзеге асыру.

2. Педагогтермен: Инновациялық қызметке жас педагогтерді араластыру, педагогтердің кәсіби деңгейін арттыру, мектепке дейінгі білім беру мекемесінің әдістемелік базасын нығайту, педагогтің тұлғалық шығармашылығының жағдайын жақсарту.

3. Ата-аналармен: Білім беру және тәрбиелеу үрдісіне белсене араластыру, ата-аналардың педагогикалық білімдерінің маңыздылығын арттыру, ішкі отбасылық қарым-қатынасты үйлестіру.

Біздің жұмыс тәжірибеміз – тәрбиелеуде шығармашылық амалдарды, педагогтер, балалар және ата-аналарды оқытудың дәстүрден тыс ерекше әдістерін белсенді іздестіру нәтижесі.

Мектепке дейінгі жаста ойын бала өмірінде маңызды орын алады және психикалық дамуы мен өзіндік санасының

қалыптасуының маңызды шарты болып келеді. Педагогтер мен психологтардың айтуынша, сюжеттік-рольдік ойындардың дамыту тиімділігі өте зор. Бұл ойынның маңызды қолданысы – баланы әлеуметтік дамыту, яғни қоғамдағы тәртіп ережелерін, белгілі ептілік пен әлеуметтік дағдыларды меңгерту. Үлкен ойын тәжірибесі бар мектеп жасына дейінгі балалар алдарында кездесетін нақты қиындықтарды өте жеңіл шешеді.

Жекелеген балалар ойындарында көбінесе қиял, шығармашылық, белсенділік, бірлескен қызметте келісушілік жетіспейді. Қоршаған өмір және ересектердің қызметі туралы кең білімі мен әсері болса да, балаларға ойын дағдылары жиі жетіспейді. Ойын өзінің дамыту қызметін атқаруы үшін педагог баланы оның құрастыру амалдарын үйретуі қажет. Бұл үрдісте сюжеттік-рольдік ойындар бойынша жобалар өте тиімді. Олар ересектер мен балалардың, ата-аналарды қоса алғанда, қарым-қатынасы мен бірлескен ізденушілік пен тәжірибелік қызметі негізінде құрастырылған. Барлық қызмет тек мектепке дейінгі мекеме шеңберінде ғана емес, сонымен қатар баламен жиі қарым-қатынаста болатын үйінде және қоршаған ортада да өтеді. [2]

Ұйымдастырылған ойын және жекелеген ойындарға ауысу жағдайының даму деңгейін талдау. Барлық жас ерекшелік топтар бойынша жобаларды қорғау. Ойынға деген педагогикалық ықпалдың тиімділігін арттыру бойынша кеңестер: орта топтағы балалар ойындарында серіктестер арасында рольді және рольдік қарым-қатынасты ашатын жаттығулар мен амалдарды ойластыру және қолдану.

Рольді бекітуге қажетті білімді, жағдайларды, нышандарды қолдану. Баланы ойын бейнесіне кіруіне көмектесетін амалдарды ойлап табу, рольді әлеуметтік қарым-қатынас арқылы дамыту, барлық қызмет түрлерінде серіктестік және өзара қарым-қатынастық жағдай жасау керек. Педагогтердің шығармашылығына, ойын жағдайын ұйымдастыра білуге бағытталған тренингтер жүйесін құрастырамыз, ойын

жобалары жүзеге асырылады.

Қорыта келе, жобалардың ата-аналар мен балалардың, педагогтер мен ата-аналардың жақындасуына ықпал ететінін айта кеткен жөн. Эмоционалдық қарым-қатынас, жалпы іске қатысу ересектер мен балалар ұжымының бірігуіне ықпал етеді.

Балабақшаның оқу-тәрбие жұмысында «Жобалар әдісін» жүзеге асыруда тәрбиеленушілердің ата-аналарымен қарым-қатынасты жөнге салу жолында олармен өзара қарым-қатынас пен серіктестікте айтарлықтай табысқа жетуге болады. Жоба әдісі өзекті және өте тиімді. Ол балаға алынған білімді тәжірибелеуге, жинақтауға, шығармашылық қабілеттерін дамытуға және коммуникативтік дағдыларын дамытуға, мектепте білім алу жағдайына ойдағыдай

бейімделуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар балалардың жобалық қызметі әр баланың өзіндік дамуына ықпал етеді. [5]

Осылайша, жобалау технологиясы жаңа ойларды педагогикалық үрдісті тиімді ізгілендіруге мүмкіндік беретін білім беру және тәрбиенің мазмұны мен әдістерін құрастыруға енгізуге ықпал етеді.

Мектепке дейінгі мекеме қызметінде сапалық өзгерістерге ықпал ететін инновацияларды іздестіру және меңгеру – мектепке дейінгі мекеме жүйесінің дамуы оптимизациясының негізгі механизмі. Бүгінгі күні мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыстағы жоба әдісі – мектепке дейінгі білім беру жүйесіндегі өзінің лайықты орнын алатын тиімді, инновациялық, болашағы зор әдіс.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Назарбаев Елбасының Назарбаев Университеті студенттері алдында сөйлеген сөзі. 2012ж.
2. Экспериментальная деятельность детей среднего и старшего дошкольного возраста. – Методическое пособие. Тугушева Г.П., Чистякова А.Е. – Санкт-Петербург «Детство-пресс», 2007Н.Ә.
3. Монахов В.М. Технологические основы проектирования и конструирования учебного процесса. – Волгоград: Перемена, 2015.

Егизбаева Жаныл Оспановна

Павлодарская область,
г. Экибастуз
КГКП «№21 ресурстық орталық»
Методист

ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В ДЕТСКОМ САДУ

Аннотация. В данной статье излагается проблема организации самостоятельной исследовательской деятельности дошкольников в процессе обучения, рассмотрены задачи обучения. Статья предназначена для методистов и педагогов ДОО.

Ключевые слова: ребенок, занятие, интеллектуально - познавательные умения, исследовательская деятельность, логическое мышление, исследование, определение проблемы, гипотеза, экспериментирование.

Для умственного развития детей дошкольного возраста существенное значение имеет формирование у детей интеллектуально-познавательных, исследовательских умений, развитие логического мышления. Начинать формирование логики, исследовательских умений следует в дошкольном детстве.

Но зачем исследовательские знания, развитие логики маленькому ребенку, дошкольнику? Дело в том, что на каждом возрастном этапе создается как бы определенный «этаж», на котором формируются психические функции, важные для перехода к следующему этапу. Таким образом, навыки, умения, приобретенные в дошкольный период, будут служить фундаментом для получения знаний и развития способностей в более старшем возрасте - в школе. И важнейшим среди этих навыков является навык логическо - исследовательского мышления. Ребенку, не овладевшему приемами такого мышления, труднее будет даваться учеба - решение задач, выполнение упражнений потребуют больших затрат времени и сил. В результате может пострадать здоровье ребенка, ослабнет, а то и вовсе угаснет интерес к

учению. В процессе развития и формирования у детей интеллектуально-познавательных умений решаются задачи обучения системе исследовательских действий, необходимых для самостоятельного многостороннего анализа предметов, умения сравнивать, классифицировать, обобщать, группировать и анализировать. Все это во многом будет определять успешность ребенка в его дальнейшей жизни и учебе. [1]

Одним из методов обучения является исследовательский метод.

Исследование – это процесс поиска неизвестного, новых знаний, один из видов познавательной деятельности.

В основе исследовательской деятельности лежат:

- развитие познавательных умений и навыков учащихся;
- умение ориентироваться в информационном пространстве;
- умение самостоятельно конструировать свои знания;
- умение интегрировать знания из различных областей наук;
- умение критически мыслить.

В целях формирования исследователь-

ских умений следует предлагать ребенку самостоятельно производить анализ, синтез, сравнение, классификацию, обобщение, строить индуктивные и дедуктивные умозаключения, так как именно в период дошкольного детства формируются способности к начальным формам обобщения, умозаключения. И, надо отметить, сам ребенок настроен на познание мира, на то, что он хочет понять его, именно тогда, когда он настроен естественно, а это происходит в ходе поисково – исследовательской деятельности, так как ребенок – дошкольник по своей природе исследователь. Именно в ходе экспериментальной деятельности детей, создаются такие ситуации для формирования исследовательских способностей, для развития логического, интеллектуального мышления. [2]

В образовательном процессе дошкольной организации экспериментирование является методом обучения, который дает возможность на опыте выявить характеристику объекта исследования, его взаимосвязь с окружающим миром. Большое значение имеет исследовательская деятельность для формирования умения моделирования, которое не только развивает классификационные умения, но и позволяет видеть целостную картину мира. Важно сформировать у ребенка культуру познания, приучить его к самостоятельному поиску пути решения проблемы, привлечь ребенка к парадоксам и закономерностям явлений и объектов природы, сформировать исследовательское поведение.

Задачи обучения:

- Научить детей способам сенсорного обследования предметов.
- Обучение приемам сравнения, где дети 5-6 лет овладевают следующими умениями:
 - выделять признаки (свойства) объекта на основе сопоставления с другими объектами;
 - определять общие и отличительные признаки (свойства) сравниваемых объектов;
 - отличать существенные и несущественные признаки (свойства) объекта, когда

существенные свойства заданы или легко обнаруживаются.

- Развивать умение классифицировать, группировать и обобщать предметы ближайшего окружения, при этом дошкольники учатся:

- определять принадлежность конкретного объекта к тому или иному заданному классу и наоборот, рассматривать заданное через цепь единичных предметов;

- объединять предметы на основе самостоятельно выделенных общих признаков и называть образованную группу соответствующим именем (так называемое опережающее обобщение, без применения практических действий);

- распределять объекты по классам (непосредственное осуществление действий классификации).

- Формировать умение использовать знания в нестандартных ситуациях, самостоятельность и инициативность детей в выборе необходимых средств для решения учебной задачи.

- Формировать умение самостоятельно добывать знания, определять общий способ построения исследовательской задачи, инициативности дошкольника в постановке гипотез, поиске существенных доказательств, желание выполнять любую задачу творчески. [3]

Организованную учебную деятельность важно начинать с такого приема, который бы стимулировал познавательную активность, например, можно начать с загадки, с волшебной коробки, сундучка, где спрятан предмет, который надо отгадать по специально продуманным трем или пяти вопросам, или с любого загадочного героя, постановки проблемного вопроса, ребуса и так далее.

Обязательным элементом занятия должна быть направленность. В любой форме до детей должно быть доведено то, какая цель стоит перед ними, что нужно выявить, что запомнить. Дать установку на поиск решения проблемы и подведение итогов, вывод.

Какая бы тема не изучалась, обязательно даем определение изучаемому объекту или

явлению. Лучше, если бы определение было вначале занятия, с целью выявления знаний о предмете исследования. После того, как дети проведут эксперименты по выявлению свойств предмета, явления, к концу занятия, следует снова предложить детям дать определения объекту изучения. Так можно выявить, что усвоили дети, откорректировать полученные знания. Кроме того, обучая детей давать определения объекту, мы приучаем излагать свои мысли связно, подчиняясь определенной последовательности, наиболее полно и логично.

Основной момент занятия - определение проблемы. Для выявления проблемы не обязательно ставить глобальную проблему, достаточно показать существующую неоднозначность ответа на вопросы. Например: как вы думаете, имеет ли вода цвет? На отрицательный ответ детей, им предъявляется подкрашенная вода: - «Почему вода в стакане розового цвета?» Давайте попытаемся узнать об этом и сделать вывод, чтобы можно было рассказать другим. Или предложить ответить на вопрос - можно ли вырастить растение без почвы.

Далее в занятии идет выдвижение гипотезы с аргументированием, после чего, рассматривая их по одной, дети должны найти способ проверки гипотезы. Следующая фаза занятия тоже очень важная, ребята ищут не только способ проверки гипотезы, но и прогнозируют результат, который может получить от выполненного способа.

Каждое действие (опыт, эксперимент) должно завершаться выводом по полученному результату.

Для того, чтобы полученная информация об объекте укладывалась в определенную систему, все данные заносятся в таблицу, где с помощью символов ребенок может не только записать выявленные свойства, но и опираясь на зарисовки и отметки восстановить и рассказать по ним. Важно, чтобы ребенок как можно активнее

включался в процесс использования. Не надо спешить, подсказывать ребенку способ или вывод, полезнее для него, подвести наводящими вопросами, как вариант можно использовать три версии ответа, с одним вопросом.

Для того, чтобы ребенок был самостоятельнее, в процессе исследования, учите ребенка выделять способы познания, последовательность действий, пробовать применять знакомые способы в сходных ситуациях, искать новые. Надо отметить, что дети встречались с этими явлениями или предметами, но имели поверхностное представление, а в ходе такой экспериментально – исследовательской деятельности дети приходят к определенному выводу, анализу, развивается логическое мышление, формируются навыки исследовательской деятельности. А сделанные в процессе исследования таблицы, модели, схемы, зарисовки, помогут детям усвоить алгоритм исследовательских действий, восстановить в памяти информацию. Чем больше будет опора на наглядность, тем более четким будет воспроизведение материала.

Алгоритм организации исследовательского процесса:

1. Получение первоначальных сведений.
2. Переработка информации.
3. Определение проблемы.
4. Поиск способов решения проблемы. Предполагаемый результат.
5. Отбор способов решения проблемы. Прогнозирование.
6. Проверка гипотез.
7. Вывод.

Исследовательская деятельность в детском саду формирует у детей мыслительные умения, развивает логическое мышление, способы познания, умение планировать действия выдвигать, проверять гипотезы, прогнозировать результаты. [4,5]

Литература:

1. Бурнышева, М. Г. Развитие познавательной активности детей через экспериментально-исследовательскую деятельность. Проект «Любознайка» / М. Г. Бурнышева // Дошкольная педагогика. – 2011. – № 3. – С. 24–26.
2. Вахрушева, Л.Н. Воспитание познавательных интересов у детей 5-6 лет / Л. Н. Вахрушева. – М.: ТЦ Сфера, 2012. – 128 с.
3. Королева, Л.А. Познавательно-исследовательская деятельность в ДОУ. Тематические дни / Л. А. Королева. – СПб: Детство-Пресс, 2015. – 64с.
4. Мартынова, Е.А. Организация опытно-экспериментальной деятельности детей 2-7 лет / Е.А. Мартынова, И.М. Сучкова. – М.: Академия, 2011. – 256 с.
5. Куликовская, И.Э, Совгир, Н.Н. Детское экспериментирование. Старший дошкольный возраст / И.Э. Куликовская, Н.Н. Совгир. – М.: Педагогическое общество России, 2010. – 79 с.

Майорова Светлана Анатольевна

г. Павлодар
Ясли - сад № 51
Воспитатель

РАЗВИТИЕ ПОЗНАВАТЕЛЬНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИИ ДОШКОЛЬНИКОВ СРЕДСТВАМИ МУЗЕЙНОЙ ПЕДАГОГИКИ

Аннотация. Данный конспект занятия разработан для детей старшего дошкольного возраста по исследовательской деятельности в рамках проекта «Мини-музей» по сквозной теме профессии.

Ключевые слова: мини-музей, дегустатор, опыт, исследование, чай, экскурсовод.

Как поддержать интерес ребенка к неизведанному? С помощью, каких методов можно заинтересовать ребенка, помочь ему узнать новую, интересную информацию делая познавательный процесс интересным и мотивационным?

Мини-музей как структурный компонент музейной педагогики стал новой, инновационной педагогической технологией работы с детьми и родителями. В нашей группе был создан Мини-музей «Чашка чая».

Цель создания музея – сделать процесс образования более привлекательным для ребенка, наладить более тесное взаимодействие с семьей, вовлечь детей в познавательный процесс. Одно из важных направлений деятельности мини-музея - это учебная деятельность и основной вид - это занятия. [1]

Дошкольники – прирожденные исследователи. Поэтому на занятиях мы используем исследовательскую деятельность где ребенок самостоятельно находит решение в проблемной ситуации. Китайская пословица гласит: «Расскажи – и я забуду, покажи – и я запомню, дай попробовать - и я пойму». Усваивается всё прочно и надолго, когда ре-

бёнок слышит, видит и делает сам. Ребенок с радостью познает и исследует то, что для него представляет интерес и может длительно проявлять активность, если ему интересно, он удивлен. В основе лежит жажда детей к познанию, стремление к открытиям, любознательность, потребность в умственных впечатлениях, что в свою очередь приведёт к интеллектуальному, эмоциональному развитию.[3]

Конспект занятия для старшего дошкольного возраста

Исследовательская деятельность в мини-музее «Чашка чая»

Тема: Дидактическая игра «Дегустаторы»

Цель: ввести детей в научно – исследовательскую деятельность. Находить предметы по вкусу, запаху, на ощупь.

Задачи: углубить и обобщить представление детей о разных профессиях людей. Формировать предпосылки поисковой деятельности, интеллектуальной инициативы умения определять возможные методы решения проблемы, а затем и анализировать полученные результаты. Развивать познавательную активность, умение рассуждать.

Оборудование: Чашка чая, экспонаты

мини-музея «Чашка чая», слайды по теме, ТСО, сухой чай черный, зелёный, красный; мешочки с разными наполнителями, стаканы чая с разными добавками трав, ягод, фруктов, Д/И «Соедини правильно», Д/И «Что лишнее?», Д/И «Собери картинку», Д/И «Угадайка», лупы, пиктограммы: глаза, нос, руки, уши.

Словарная работа: дегустатор, листовой, гранулированный, лечебный, цветочный, ароматный, бодрящий, травяной.

Билингвальный словарь: шай, ыдыс-аяк, шәйнек-чайник, қант салғыш, ас дәмді болсын - приятно аппетита, дастархан.

Ожидаемый результат:

Воспроизводят: классификацию разных профессий по разным признакам.

Понимают: профессию дегустатор.

Применяют: умеют определять чай по вкусу, запаху, на ощупь, по цвету, делать выводы и анализировать результаты.

Ход занятия

Круг: «Все мы вместе одна семья. Рады все: и ты и я.

Очень любим вместе быть, С добрым утром говорить!»

Цель: Создание положительной эмоциональной атмосферы.

Д/И «Да-Нет» Цель: Способствовать развитию внимания. Закрепить представление детей о профессиях людей.

Дети: Называют людей разных профессий. Находят несоответствие и соответствие действий людей разных профессий, говорят: «да и нет».

Беседа: «Чашка чая»

Что я держу в руке? (чашка чая)

Ребята, какой мини-музей есть в нашей группе? (музей чая)

Давайте отправимся в наш мини-музей и узнаем, о какой профессии мы сегодня будем говорить. Посмотрите, какие экспонаты есть в нашем мини-музее? (куклы из разных стран, где выращивают чай, баночки, коробочки из под чая, чайная посуда).

Видеосалон. Игра: «Мы экскурсоводы»

Цель: расширять представления детей о чае и о людях, которые его выращивают. Развивать ораторские способности,

уверенность в себе. Активизировать речевую активность.

Дети: Рассказывают и показывают на слайдах интересные легенды о чае, познавательную информацию, пословицы разных народов о чае (предварительно подготовленные совместно с родителями). Рассказ воспитателя о профессии дегустатора. Цель: Развитие познавательного интереса у детей. Главные помощники дегустатора: глаза, нос, руки, уши.

Физминутка «Мы ребята мастера»

Исследовательская деятельность «Мы дегустаторы»

Цель: Ввести детей в научно-исследовательскую деятельность. Активизировать умственные процессы. Побуждать детей к установлению простейших выводов о свойствах чая.

Дети делятся на 4 подгруппы с помощью пиктограмм: глаз, нос, руки, уши.

1 группа детей. Определяет, где находится чёрный чай, зелёный, красный? Где гранулированный, а где листовой? Какой получается цвет чая, когда его заваривают горячей водой?

2 группа детей. Определяют чай на вкус и расставляют свои стаканчики, на чашки, на которых изображены ягоды, травы, фрукты, которые добавлены в чай.

3 группа детей. Определяют по запаху, в каком мешочке лежит чай. Раскладывают мешочки на тарелочки, которые показывают, что лежит в мешочках.

4 группа детей. Определяют на ощупь, где находится чай. Раскладывают по тарелочкам, что находится в мешочках.

Дети: Рассуждают, делают выводы.

Настольные дидактические игры (работа в парах и индивидуально)

Д/И «Соедини правильно» Цель: Формирование взаимобратных связей, по теме профессии.

Дети: Находят предметы, для определённых профессий соединяют их линией.

Д/И «Что лишнее?» Цель: Умение классифицировать профессии по разным признакам.

Дети: Определяют, какая профессия лишняя и доказывают свою точку зрения.

Д/И «Угадай-ка» Цель: Умение логически мыслить.

Дети: Определяют, к какой профессии принадлежат данные предметы

Д/И «Собери картинку» Цель: Умение собирать целое из частей. Активизировать речь.

Дети: Собирают картинку из нескольких частей, называют профессию данного человека по внешним признакам

Словесная игра: «Спасибо» Цель: Воспитывать уважение к людям разных профессий.

Что мы узнали о чае? С какой профессией мы познакомились?

Хвалит детей за работу на занятии, предлагает попить чай.

Литература:

1. Рыжова Н.А., Логинова Л.В., Данюкова А.И. *Мини-музей в детском саду М.: Линка-Пресс, 2008, 245 с.*

2. Рыжова Н. – *Развивающая среда детского сада, Линка-Пресс, 2003, 191 с.,*

3. Страунинг А. – *Методы активизации мышления дошкольников. Учебно-метод. пособие в 3т., Обнинск, Принтер, 2000.*

Довгань Татьяна Васильевна
 Павлодарская область, г. Экибастуз
 КГКП «№21 ресурстық орталық»
 Методист

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНОМ РАЗВИТИИ ДЕТЕЙ

Аннотация. В статье обозначено практическое применение интеллектуально-познавательных технологий в ДО для повышения качества образования. Статья предназначена для методистов и педагогов ДО.

Ключевые слова: разноуровневые задания, предметно – развивающая среда, педагогика сотрудничества, оптимизация интеллектуального развития, технологии, проблемные ситуации.

Процесс развития интеллектуальных способностей детей дошкольного возраста имеет особую актуальность. Педагоги и психологи утверждают, что интеллектуальное развитие человека на половину завершается уже к четырем годам, а к восьми – еще на треть. Доказано, что интенсивное развитие интеллекта в дошкольном возрасте повышает процент обучаемости детей в школе. В этом ему должны помочь педагоги. Сегодня быть педагогически грамотным специалистом нельзя без изучения всего обширного спектра образовательных технологий. [1]

Наш педагогический коллектив использует в своей работе следующие инновационные педагогические технологии по оптимизации интеллектуального развития дошкольников:

Технология уровневой дифференциации (разноуровневые задания)

Технология разноуровневого обучения применяется во всех группах нашего сада.

В группах составлены картотеки по применению разноуровневых заданий во всех разделах образовательных областей. Наши педагоги в рамках данной технологии выделяют три группы воспитанников.

Первая группа детей: высокий уровень

усвоения программного материала;

Вторая группа детей: дети с дополнительной стимуляцией выполнения заданий;

Третья группа детей: отставания от сверстников, сниженная работоспособность, низкий уровень познавательной активности, незрелость мотивации к учебной деятельности.

Работая по технологии дифференцированного обучения, педагоги включают дифференцированную работу в различные этапы организованной учебной деятельности в зависимости от целей и задач занятия: в начале ОУД – при мотивации деятельности детей, в основной части ОУД – для изучения нового материала или закрепления уже пройденного, а также в заключительной части как рефлексию.

Пример использования разноуровневых заданий в ОО «Коммуникация» Развитие речи в старшей группе:

Связная речь. Тема «Мой дом». Цель: закрепление умения узнавать и называть Предметы домашнего обихода. Развитие словаря существительных.

1 уровень - дети смотрят картинки по теме ОУД, называют их;

2 уровень - дети подбирают картинки под определения: деревянный - стул, электронный - компьютер и т.д.;

3 уровень - дети группируют предметы по одному признаку, называют обобщающее слово.

Формирование алгоритмического мышления на основе схем, знаков (Шаталов В.Ф.). Дети успешно осваивают схемные алгоритмы, легко читают их, с их помощью учатся составлять рассказы, сказки, заполняют классификационные таблицы, кодируют основные моменты содержания информации для дальнейшего воспроизведения. Применяется со средней группы во всех разделах образовательных областей.

Технология моделированного обучения (Венгер Л.А.). Почти во всей организованной учебной деятельности, начиная со 2 младшей группы, применяется технология моделированного обучения. Проект «Обучение структурированию информации» помогает педагогам решать эту задачу в системе. К примеру - опора на символическую структуру страны и города поможет увидеть и понять разницу между этими понятиями. Применяется со старшей группы во всех разделах образовательных областей.

Технология проектного обучения (Уильям Херд Килпатрик, Гильманова Р.М.). Её смысл заключается в создании проблемной деятельности, которая осуществляется ребёнком совместно с педагогом. Знания, которые ребёнок получает в ходе работы над проектом, становятся его личным достоянием и прочно закрепляются в уже имеющейся системе знаний об окружающем мире. Все проектные мероприятия проводятся с детьми в игровой форме. Применяется во всех группах.

Исследовательский метод обучения (Левитеса Д.Т.). Эта технология способствует развитию умения ставить проблемы, делать собственные умозаключения. Для эффективной организации данной деятельности была организована необходимая предметно-развивающая среда: уголки экспериментирования

в соответствии с возрастом детей, оформлено большое количество наглядно-демонстрационного материала (тематические картинки, карточки с символическим изображением методов исследования, схемы последовательного проведения опытов и экспериментов). Формирование исследовательских умений осуществляется в процессе и самостоятельной деятельности, где дети занимают позицию юных исследователей по работе с научной литературой, детскими энциклопедиями. [2] Применяется со средней группы.

Проблемные ситуации в игровом сюжете развивают у детей самостоятельность мышления, способность находить решение, иногда нестандартное или фантастическое, и попробовать доказать его правильность. В процессе освоения математического содержания происходит обогащение приобретенного сенсорного опыта за счет применения в практической деятельности системы сенсорных эталонов. Происходит дальнейшее постижение геометрических форм, пространственных отношений. Решение несложных логических задач на поиск предметов по признакам, пересечение множеств (круги Эйлера), сравнение групп предметов по количеству, обозначение чисел цифрами и др. Одним из приемов активизации детской мыслительной деятельности является использование приема специально допущенной ошибки или загадки, которую совершает или загадывает персонаж. Решаются вопросы познания мира предметов и природы. Детям предоставляется возможность выполнять физические упражнения, поучаствовать в экспериментировании, нарисовать придуманный предмет, представить себя персонажем и от его лица рассказать, показать, как он действует. [3] Используется во всех возрастных группах.

Технология развивающего обучения. (Д.Б. Эльконина, В.В. Давыдова). Развитие различных видов мыслительной деятельности, психических процессов (памяти, внимания, речи, мышления, умения сравнивать, сопоставлять, находить аналогии,

воображения, фантазии, творческих способностей, развитие мотивации учебной деятельности). Игры-викторины: «Что? Где? Когда?», на тему «Путешествие по Казахстану», «Путешествие в космос», «Путешествие в прошлое», КВН «Люби и знай свой город». Творческое рисование: «Куда плывет кораблик», «Оформление книги сказок и историй о Казахстане, Экибастузе», «О чем думает уголь...». Создание коллажей, витражей, разгадывание кроссвордов и ребусов об Экибастузе (придумывание своих). Применяется со средней группы.

Технология развития критического мышления (Дж.Стил, К.Мереди, Ч.Темпл, С. Уолтер). В практике работы с детьми педагоги ясли-сада часто используют прием составления синквейна. Каждый уровень таксономии Блума направлен на формирование определенных навыков мышления (от простого к сложному). Педагогами используется «Ромашка» вопросов, основанная на таксономии Блума. Детям нравится формировать вопросы по любой теме, записывая их на лепестки ромашки. Заполнение таблицы «Знаю – хочу знать – узнал» развивает умение собирать воедино знания и строить новые. Кластер – графическое изображение, составленное в результате групповой работы. Эта работа позволяет каждому ребенку свободно и открыто осмыслить проблематику ОУД, стимулирует мыслительную деятельность. Используется в дошкольных группах.

Технология ТРИЗ (Л.М. Страунинг). Позволяет развивать творческую личность, нестандартное мышление в процессе овладения детьми ТРИЗовскими методами и приемами:

- В игре «Да-нет», дети учатся всесторонне видеть окружающий мир, проводить системный анализ и рассуждать. Для более четкого усвоения последовательности вопросов при отгадывании предмета нами изготовлены наглядно-демонстрационный материал и картотека игр ТРИЗ.

- Знакомство с методом моделирования маленькими человечками

способствует получению знаний детей о разных состояниях веществ (жидком, твердом, газообразном). Старшие дошкольники в увлекательной игровой форме знакомятся с молекулярным составом веществ.

В процессе применения развивающей игровой технологии создана игротека, содержащая большое количество развивающих игр, которые привлекательны своей разноплановостью, огромным творческим потенциалом, возможностью развивать связанную речь, память, пространственное и логическое мышление, совершенствовать личность ребенка. Применяется со старшей группы.

Частно-предметные технологии:

Работа с логическими блоками Дьенеша знакомит детей с геометрическими фигурами, формой и размером предметов, развивает мыслительные умения (сравнивать, анализировать, классифицировать, обобщать), познавательные процессы, творческие способности. Этот универсальный дидактический материал успешно используется во всех возрастных группах.

С большим интересом старшие дошкольники занимаются играми В.В.Воскобовича:

- «Волшебный квадрат» - помогает развивать воображение, учит детей превращать пособие в различные фигуры и предметы. Схемы к данной игре формируют внимание, логическое мышление старших дошкольников.

- Предлагаемый детям в свободное от занятий время «Прозрачный квадрат» способствует развитию психических процессов (внимания, памяти, мышления, творческого воображения, речи), сенсорных и творческих способностей, формирует конструктивную деятельность (умение составлять различные предметы и узоры из геометрических фигур), знакомит со свойствами «гибкость», «прозрачность», соотношение целого и части.

- В процессе игры «Геоконт» дети сами создают плоскостные геометрические фигуры, упражняются в их счете и сравнении. Используется со старшей группы.

Технология раннего обучения (по кубикам Зайцева и др.)

Дети, начиная с 2 лет используют кубики Зайцева для усвоения и закрепления пройденного материала по всем образовательным областям и разделам учебной деятельности. Формируется логическое мышление, память, обязательен речевой компонент - проговаривание действий, перспективы.

Благодаря использованию технологий наши дети:

- свободно читают схематически алгоритм и используют их в ответах;
- под руководством взрослого дают определения понятиям, умеют классифицировать предметы, явления;
- у детей формируются умения находить и записывать информацию с помощью символов (т.е. кодируют и декодируют информацию);
- моделируют математические задачи;
- на основе алгоритмов составляют рассказы, сказки, моделируют информацию (схемы- модели на основе символов и картинок);
- дети чувствуют себя увереннее, легче усваивают материал.

У нас создана модель развивающего

пространства. Используются такие формы работы с детьми, как:

- интеллектуальные игры, ринги, викторины, марафоны;
- конференции по защите исследовательских проектов;
- кружки по интересам;
- творческие конкурсы;
- клуб «Магистр» для детей с интеллектуальной одаренностью;
- клуб «Знак вопроса» для детей групп дошкольной подготовки;
- математические олимпиады.

Наш коллектив внедряет не только передовой опыт по развивающим технологиям и проектам, но и разрабатывает сам (развивающий проект «Путешествие в мир», «Речевой ручеек», «Исследовательская деятельность», «Принцип домино», «Формула успеха»).

В нашем Центре высокий процент выпускников, которые обучаются в лицеях, гимназиях и гимназических классах, что составляет 66% от числа выпускников. Выпускники нашего сада хорошо усваивают программу, уровень их подготовки соответствует требованиям, предъявляемым к дошкольникам, подготовка детей к школе оценивается учителями как на хорошем уровне.

Литература:

1. Амонашвили Ш.А. Гуманно личностный подход к детям. - М., 1996. - 231с.
2. Басынина Л.Н. Разноуровневое обучение в начальной школе // Начальная школа: плюс-минус. - 2008. - № 11. - С. 66-69
3. Бухаркина М.Ю. Технология разноуровневого обучения. // Научно-методический журнал, 2003. - №3. - С11-15.
4. Осмоловская И.М. Дидактические принципы организации дифференцированного обучения в школе. М: ИТОП РАО, 2001. -196с.
5. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий / Г.К. Селевко. В 2-х т. Т. 1. - М.: Народное образование, 2005. - 342с.
6. Унт Ише. Индивидуализация и дифференциация обучения. - М.: Педагогика. 1990.

Льова Алена Викторовна

Карагандинская область, г. Шахтинск
КГКП «Ясли-сад «Ботагоз»
Воспитатель

Зайцева Оксана Алексеевна

Карагандинская область, г. Шахтинск
КГКП «Ясли-сад «Ботагоз»
Воспитатель

ВЫЯВЛЕНИЕ СПОСОБНОСТЕЙ У ДЕТЕЙ С ПОМОЩЬЮ РЕДЖИО-ПРОЕКТОВ

Аннотация. В статье изучается процесс выявления способностей у детей с помощью реджио-проектов. В статье рассмотрены основные категории способностей и талантов у детей, а также предложены различные проекты для выявления этих способностей в воспитательном-образовательном процессе.

Ключевые слова: реджио-педагогика, модель эффективной развивающей предметно-пространственной среды.

В настоящее время наш детский сад интенсивно внедряет в работу инновационные технологии. Поэтому основная задача педагогов дошкольной организации – выбрать те методы и формы организации работы с детьми, инновационные педагогические технологии, которые оптимально соответствуют поставленной цели развития личности.

Одной из перспективных методик считается Реджио-педагогика.

Актуальность исследования определяется недостаточной изученностью использования реджио-проектов для выявления способностей у детей.

Цель: организация открытого развивающего образовательного пространства на основе принципов реджио-педагогики в условиях детского сада для формирования способностей у детей.

Задачи:

1. Выделить группы талантов, которые можно обнаружить по поведению детей.
2. Разработать модель эффективной развивающей предметно-пространственной среды в соответствии с идеями реджио-педагогики для выявления способностей у детей.
3. Способствовать индивидуализации образовательного процесса для каждого ребенка в рамках реализации проектной деятельности.

Формы работы с детьми включают: подгрупповые занятия, занятия в небольших группах 2-5 человек, в том числе специально подобранные игры, упражнения, задания, чтение художественной литературы, соревнования, игры, упражнения, просмотр презентаций, самостоятельная деятельность детей.

Реджио-педагогика помогает ребёнку

выбрать для себя место занятий, а взрослому – путем наблюдения за ребёнком понять его предпочтения в деятельности.

Выделим следующие группы талантов, которые можно обнаружить по поведению детей:

1. Художественное дарование. Ребенок любит рисовать, складывать пазлы, собирать конструктор, строить визуальные образы, разукрашивать и наряжаться.

2. Математические способности. Ребенок любит головоломки, загадки, увлечённо все пересчитывает, хорошо запоминает цифры, сортирует, складывает по коробочкам, пересыпает по баночкам.

3. Артистические способности. Ребенок любит быть на публике, повторяет поведение взрослых, любит преображаться, легко изображает животных.

4. Музыкальные способности. Ребёнок достаточно рано начинает реагировать на музыку, раскачиваться в такт или махать головой, потом пританцовывать. Эти дети легко повторяют ритм, копируют интонации, произношения слов, акценты, большое внимание уделяют звукам из окружающей среды.

5. Спортивные задатки. Ребенок активный, много бегает, играет с мячом, нравится измерять высоту или длину прыжками, искренне радуется, когда у него получается пролезть через высокое ограждение или нырнуть в воду с открытыми глазами; любит наблюдать за спортивной игрой других детей, легко «зависает» возле трансляции спортивной игры. [1]

Для выявления определенных способностей у детей можно использовать различную проектную деятельность.

Основная суть реджио-педагогике в такой деятельности заключается в том, что она основана на определенных провокациях. Приведем примеры нескольких провокаций.

1. Проект «Космос и Солнечная система».

Появляется из вопроса-страха: «А меня черная дыра не проглотит?», идея узнать больше о космосе в целом поддерживается и другими детскими вопросами о движении тени от неподвижных предметов, движении

Солнца на небосклоне, размере звезд, составе вещества, устройстве и действии вулканов.

Детям предлагаются фрагменты из мультфильмов и учебных фильмов, короткие презентации для бесед об этих волнующих вопросах.

Выполняются модели вулканов, попытки моделирования Солнечной системы во время прогулки на детской площадке с помощью детской карусели.

Данный проект позволит выявить математические способности детей.

2. Проект «Орнаменты».

Проект представлен 4 мастерскими: «Аппликация», «Симметрия», «Дорисуй и раскрась», «Акция «Мандала». Сама работа над изучением и составлением орнаментов гармонизирует человека, требует его сосредоточения, воображения, упорядоченности.

Для создания интриги и провокации для детей подготовка к мастерским ведется педагогами открыто, с обсуждением возможностей применения возникающих деталей. Очень интересны детские мнения о том, что такое орнамент и чем он отличается от рисунка.

Дети выполняют выкладки-аппликации из заготовленных элементов на подносах, листах, столах, рисунки, раскраски.

Проект направлен на выявление художественных способностей ребенка.

3. Проект «Почта»

Педагог создаёт «отделение почты» – маленькие шкафчики с фото детей. Шкафчики размещает в группе или при входе в группу.

Детям рассказывают, что они могут отправить в шкафчик друга все, что им захочется: поделку, блестящую наклейку, открытку или даже письмо!

Рано или поздно встает вопрос - как определить от кого получен подарок? И дети понимают, что подарки нужно подписывать. Возникает желание написать свое имя или целое послание.

Детям нравится посылать свои послания на клейких листочках-стикерах, потому что

их легко наклеить и переклеить.

Это прекрасный способ проявить свою любовь или дружеское расположение!

Длительность проекта: круглый год.

С группами старше 4-х лет можно написать настоящее письмо Деду Морозу, и во время прогулки сходить на настоящую почту, чтобы его отправить.

Это по-настоящему большая работа для детей.

Более того, можно договориться с почтальоном, что все детские письма отдадут обратно. Письма можно передаются родителям, а родители исполняют желания детей!

С помощью этого проекта можно выявить артистические способности детей.

4. Проект «Рисунки на улице».

Провокацией служат простые карандаши, планшеты и листы для заметок на утренней летней прогулке. Дети понимают: то, что видит глаз, и то, что мы представляем, – чаще всего не совпадает. Дети зарисовывают один и тот же объект (лист, жука, дерево, качели) с разных точек наблюдения.

Уличные зарисовки дают детям возможность уточнить возможности своего внимания как инструмента осознанного наблюдения. Свои зарисовки с натуры деревьев, жуков, листьев позволяют детям связывать между собой символы и описания. Наблюдение и воображение интегрируются в рисунок.

Этот проект позволит выявить творческие и спортивные способности детей.

5. Проект «Мандалы детского сада».

Для уточнения смысловых элементов мандалы педагоги сада проводят мини-интервью детей: «Что такое для тебя детский сад?».

Из материалов интервью выделяются все смысловые единицы описания этого понятия глазами детей. И все они находят отображение в рисунке мандалы – авторском произведении детей и педагогов сада.

Далее – процесс создания полномасштабной версии мандалы детьми вместе со взрослыми: секторы с загнутой

пластилиновой основой заполняются по прочерченному контуру разноцветными крупами.

Сборка мандалы из секторов выполняется как событие на совместной с родителями мастерской семейного орнамента, цель которого заключается в том, чтобы поставить ребенка перед своими родителями в роль компетентного носителя нового знания.

Это очень важно – в совместном проекте педагогами должен быть организован для ребенка момент некоторой «компетентностной площадки»: там, где он чувствует себя сильным, ресурсным и использует свои проектные приращения (знания, чувства, компетентности, навыки и т.п.) как свои инструменты.

Мандалы позволяют определить творческие и математические способности детей.

Реджио-педагогика имеет определенные особенности в характере взаимодействия воспитателей и детей, а также при вовлечении родителей в проектную детско-взрослую деятельность.

Большую часть времени воспитателя занимает совместное планирование и обсуждение, коллективное принятие решений, а также обсуждение того, что происходит, чего достигли воспитанники детского сада. Это одновременно служит и профессиональным развитием для педагога. [2]

Мероприятия, которые организуются совместно, в том числе и в выходные дни, спланированы для детей и взрослых. Родители участвуют в многочисленных походах и экскурсиях, в проектной деятельности, при этом составляется и соблюдается список прав детей, родителей и воспитателей. Родители могут полноценно включаться и заниматься с детьми, при этом, если среди родителей, бабушек или дедушек есть те, кто готовы показать, что они умеют (любят), они могут научить этому детей. Для этого они приходят в сад и занимаются любимым делом, а дети в это время могут расспрашивать их или наблюдать за их действиями, а также взять и попробовать самостоятельно.

Одна из составляющих ежедневного процесса обучения и воспитания в саду - творчество. Оно используется повсеместно и в разных формах. Педагогика Реджио Эмилия основана на проектной деятельности. Детские проекты, длящиеся от одного дня до целого учебного года, начинаются с детского интереса, который поощряется взрослыми. Работая над проектом, дети читают книги, посещают музеи или площадки, леса и многое другое, тем самым рассматривают интересующее любыми доступными для себя способами. Поэтому проектная деятельность выступает не как метод воспитания, а как особый способ размышления о жизни, о ребенке, о знании. Это то, что нельзя передать в готовом виде, это можно создавать вместе. [3,4,5]

Таким образом, включение технологии реджио-подхода в образовательный процесс детского сада, учет интересов и запросов детей, включение родителей в

детские проекты сделает интересным и насыщенным жизнедеятельность детей. Именно с внедрением этой технологии педагоги станут свободными в действии, они смогут активно использовать свой потенциал, творчество посредством создания развивающей среды для разработки и реализации детских проектов. Появится больше импровизированных концертов, детских авторских выступлений и детско-взрослых проектов. Организация родительского клуба поможет повышению психолого-педагогической компетентности родителей и гармонизации детско-родительских отношений. Родители будут ждать новые проекты, потому что они способствуют тесному взаимодействию детей и родителей.

Реджио-педагогика позволяет выявить определенные способности детей, развивая которые можно максимально эффективно организовать воспитательный процесс.

Список использованной литературы:

1. *Первый шаг: сайт центра детского развития. [Электрон. ресурс] – Режим доступа: <https://step.stim.by/programmy/skoro-vshkolu>. Дата доступа: 10.04.2020.*
2. *Реджио подход в педагогике: 6 правил воспитания по итальянской реджио-педагогике – Реджио педагогика, Реджио-Эмилия детский сад. [Электрон. ресурс] – Режим доступа: <https://mirfairytale.ru/raznoe/redzhio-podhod-v-pedagogike-6-pravil-vospitaniya-po-italyanskoj-redzhio-pedagogike-redzhio-pedagogika-redzhio-emiliya-detskij-sad.html>. Дата доступа: 10.04.2020.*
3. *Блог о развивающем диалоге, Реджио-педагогике и эффективном обучении. Режим доступа: <http://reggiofamily.com/reggio/osnovy.html>. Дата доступа: 10.04.2020.*
4. *Развитие ребенка 21 века. Реджио педагогика, Реджио-Эмилия подход. Режим доступа: <https://progressio.me/reggio/> Дата доступа: 10.04.2020.*
5. *Игрушка Поиск. Реджио: воспитание по-итальянски. Режим доступа: <https://www.igrushki.ru/archive/redzhio-vospitanie-po-italyanski.html>*

Тулпарова Сауле Кадльбековна

Павлодарская область, город Экибастуз
КГКП «№21 ресурстық орталық»
Воспитатель

ТЕХНОЛОГИЯ УРОВНЕВОЙ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ НА ОУД ПО ОСНОВАМ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Аннотация. Система дошкольного образования к настоящему времени располагает большими возможностями для реализации познавательных потребностей детей, в ней широко представлены образовательные инновационные технологии. Одной, из которых является «Технология уровневой дифференциации на основе разноуровневых заданий», в частности по разделу основы математики в ДО. Статья предназначена для педагогов и воспитателей дошкольного образования.

Ключевые слова: педагогическое сопровождение, эффективные пути, интеллектуальное качество, общая культура мышления, репродуктивные задания, познавательная деятельность.

Целью развития КГКП «№21 ресурстық орталық» является использование разно-

образных инновационных технологий для педагогического сопровождения развития интеллекта воспитанника дошкольной организации.

Дошкольное образование является первой ступенью общего образования ребенка. В этой связи, автор стремится в своей работе найти новые, инновационные, наиболее эффективные пути, средства решения поставленных задач: создание условий организации образовательной среды развития, по формированию общей культуры мышления, интеллектуальных качеств, способствующих готовности к обучению детей дошкольного возраста.

Проблема интеллектуального развития ребенка неизменно остается в центре внимания психологов, педагогов, родителей. Основной акцент делается на формировании у детей способов познания, т.к. именно владение ими дает ребенку возможность не «утонуть» в информационном море современной науки, культуры, техники. [2. 256 с]

Технология уровневой дифференциации

развивает индивидуальные особенности ребенка, которые являются условиями успешного выполнения – деятельности. Наша задача обнаружить, выявить и раскрыть индивидуальные способности (уровень развития) каждого ребенка.

Что же значит дифференцированное обучение – это форма организации учебного процесса, при которой педагог работает с группой детей, составленной с учетом наличия у них каких-либо значимых для учебного процесса общих качеств. [3.144с]

Цель дифференцированного обучения - формирование саморазвивающейся личности, то есть личности, умеющей учиться. Овладение системой способов самостоятельного обучения, развитие логического мышления, памяти, сообразительности, умения мыслить, рассуждать.

Способы дифференциации содержания учебных заданий делятся:

Дифференциацию содержания учебных заданий:

- по уровню творчества;

- по уровню трудности;
- по объему.

Использование разных способов организации деятельности детей, при этом содержание задания является единым, а работа дифференцируется:

- по степени самостоятельности детей;
- по степени и характеру помощи;
- по характеру учебных действий.

Способы дифференциации могут сочетаться друг с другом, а задания предлагаться на выбор.

Дифференциация учебных заданий по уровню творчества предполагает различный характер познавательной деятельности дошкольников: репродуктивный или продуктивный.

К репродуктивным заданиям относятся типовые упражнения: решение арифметических задач знакомых видов, решение примеров по изученному способу, то есть то, что требует от детей воспроизведение знаний.

К продуктивным заданиям относятся упражнения, отличающиеся от стандартных. Детям приходится применять знания в измененной или новой ситуации, выполнять более сложные мыслительные действия (поисковые, преобразующиеся и т.д.). В процессе работы над продуктивными заданиями дошкольники приобретают опыт творческой деятельности.

Выделяют следующие черты творческой деятельности:

- самостоятельный перенос знаний и умений в новую ситуацию;
- умение видеть новую проблему в знакомой ситуации;
- умение видеть новую функцию объекта;
- самостоятельное комбинирование известных способов деятельности в новые;
- способность видеть структуру объекта;
- альтернативное мышление, то есть умение видеть возможные решения проблемы, различные способы решения.

С учетом этих характеристик на занятиях по основам математики чаще всего используются следующие виды продуктивных творческих заданий:

- поиск закономерностей;
 - задания на классификацию математических объектов;
 - задания с недостающими и лишними данными;
 - преобразование данного математического объекта в новый;
 - исследовательские задания;
 - выполнение задания разными способами, поиск наиболее рационального способа решения;
 - самостоятельное составление задач, математических выражений;
 - нестандартные задачи и задания.
- Форма обучения
- микрогрупповые задания;
 - индивидуальные задания;
 - домашние задания: самостоятельные, совместные с родителями.

Домашние задания дифференцируются:

- по степени помощи детям (карточки-помощницы);
- дифференциация по уровню трудности;
- дифференциация по уровню творчества;
- подготовка к усвоению нового материала;
- дифференциация по степени самостоятельности;
- подготовительные упражнения к новому материалу: чтение схем, алгоритмов, повторение правил.

Для того, чтобы правильно подобрать задание ребенку, надо знать уровень его обучаемости.

Показатели обучаемости:

- активность ориентировки в новых условиях материала;
- восприимчивость к помощи другого человека;
- самостоятельность обращения к новым, более сложным задачам;
- способность и самообучение;
- упорство в достижении цели;
- стремление к знаниям.

В решении математических заданий удобно использовать специально сделанные карточки с математическими заданиями и

играми, если задания подаются на доске, то в двух-трех и более вариантах. Устные указания следует создавать в условиях для взаимодействия учащихся различных групп, привлечения их к оказанию помощи другим. Здесь может применяться сочетание фронтальной, групповой и индивидуальной форм работы. Например, дети выполняют индивидуальные разноуровневые задания, затем фронтально производится проверка наиболее трудных заданий, предложенных третьей группе. Таким образом, все дети знают, как выполняется задание, проверка обогащает знания второй и первой группы детей. [5. 100с]

Распределение детей по группам не является заданным раз и навсегда. Дифференциация осуществляется чаще всего при закреплении и повторении ранее изученного материала.

Приведем примеры некоторых разноуровневых заданий:

Тема: Неравенство, знаки: «>», «<», «=»

Цель: умение определять равенство и неравенство чисел, используя знаки: «>», «<», «=». Определять двойные неравенства.

1 уровень: поставить правильный знак между числами: «>», «<», «=»

5 6; 6 5

6 6; 5 5

2 уровень: поставить правильный знак между числами: «>», «<», «=»

5 6 7

8 6 9

3 уровень: самостоятельно составить неравенства; задание: «исправь ошибку»:

$5 > 4 < 3$;

$6 < 7 > 8$;

Тема: Обучение решению задач. Моделирование.

Цель: решение задачи, составление модели условия. Умение составлять задачу по модели.

1 уровень: решить задачу и построить ее модель.

2 уровень: составить и решить задачу по картинке и построить ее модель.

3 уровень: составить задачу по модели и записать решение:

5 3

?

Тема: Блоки Дьенеша.

Цель: умение выделять заданную фигуру по схеме.

1 уровень: □ К М; △ С Б; ○ Ж М.

2 уровень: ~~△ Ж К М~~; ~~○ Ж С Б~~

3 уровень: ~~○ △ Ж К М~~; □ ○ △.

Технология уровневой дифференциации развивает индивидуальные особенности ребенка, которые являются качественными условиями успешного выполнения заданий на ОУД.

Литература:

1. Бабанский, Ю.К. Оптимизация процесса обучения. Общепедагогический аспект.- М.: Педагогика, 2007. -256 с.
2. Байкова, Л.А. Педагогическое мастерство и педагогические технологии. / Л.А. Байкова, Л.К. Гребенкина. - М.: «Педагогическое общество России», 2010. – 248с.
3. Дневник воспитателя: развитие детей дошкольного возраста/Под ред. О.М.Дьяченко, Т.В. Лаврентьевой. - М.,2010.-144с.
4. Подласый, И.П. Педагогика: Новый курс: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В.2 кн. /И.П. Подласый. - М.: ВЛАДОС, 2012. - 576 с.
5. Краткий словарь современной педагогики. / под. ред. Л.Н. Юмсуновой. - Улан-Удэ: Издательство Бурятского госуниверситета, 2011. - 100 с.

Попова Елена Викторовна

г. Павлодар
КГКП «Специальный ясли-сад №82»
Воспитатель

НЕТРАДИЦИОННЫЕ ТЕХНИКИ ЛЕПКИ В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ

Аннотация. Основы формирования художественного видения мира закладывается с самого раннего детства. В изобразительной деятельности дошкольного возраста творчество играет огромную роль. Это связано с развитием личности ребенка.

Лепка - один из видов изобразительного творчества, в котором из пластических материалов создаются объемные формы, образы или целые композиции. Образовательное и воспитательное значение лепки огромно: расширяет кругозор, способствует формированию творческого отношения к окружающей жизни и нравственных отношений.

Ключевые слова: творчество, способность, глазодвигательные функции, коррекционная работа, нетрадиционные техники лепки.

В современном мире стремительного развития техники и информационных технологий самой актуальной и ответственной функцией общества остается воспитание здорового, всесторонне развитого человека.

Эффективность применения методов арттерапии основывается на экспериментировании с чувствами, умением исследовать и выражать их, особенно удачно для этого подходит лепка - один из любимых видов детской деятельности, самый осязаемый, самый динамичный и жизнерадостный вид художественного творчества, создаваемый руками ребенка.

У детей со зрительной патологией лепка развивает не только творческие способности, но вместе с тем наблюдательность и воображение, умение видеть характерные признаки окружающих предметов, сравнивать их между собой, проявлять самостоятельность, умение делать собственный выбор. Развивает и совершенствует природное чувство осязания обеих рук, активное действие которых ведет к более точной передаче формы.

Обучение детей с нарушением зрения изобразительным навыкам будет успешным только в том случае, если придать ему коррекционную направленность. [1]

Актуальность выбранной темы обусловлена тем, что ценность имеет не конечный результат творчества, а сам процесс, в котором решаются не только проблемы коррекции зрительного восприятия, но так же выявляются как внешние, так и внутренние переживания. Содержание данной статьи ориентировано на коррекционную работу, физическое и эмоциональное развитие ребенка.

Цель работы коррекция и воспитание детей со зрительной патологией, погружение в мир творчества, эстетики и изобразительного искусства, через нетрадиционные техники лепки.

Исходя из поставленной цели определены **задачи**:

1. учить осваивать разнообразные пластические материалы, традиционных и нетрадиционных техник;
2. развивать зрительно – моторную

координацию (*глаз – рука*), глазомер, уметь соотносить размеры объектов, расстояние между ними;

3. формировать эстетическое восприятие и художественно-образное мышление ребенка.

Занятия лепкой воспитывают художественный вкус, умение наблюдать, выделять главное, учат не только смотреть, но и видеть. Также воспитывается усидчивость, развиваются трудовые умения и навыки ребенка, мелкая моторика рук.

В работе с детьми используются различные материалы и оборудование:

Пластилин - является одним из самых доступных и простых в использовании материалов для лепки. Однако одним из минусов работы с пластилином является то, что перед началом работы его необходимо размять. Трудность может вызвать то, что лепка из цветного пластилина ведется главным образом приемами соединения, прикрепления мелких цветных кусочков друг к другу. Но, несмотря на перечисленные сложности в работе с пластилином, именно этот материал позволяет наиболее творчески подходить к работе, а яркость цветовой гаммы развивает фантазию и воображение у детей.

Традиционно считается, что лучшим материалом для лепки в детском саду является **Глина**. Предметы, вылепленные из нее, быстро высыхают, их можно окрасить, расписать и декорировать разными материалами.

Лепить можно из глины, пластилина и теста. Учитывая все достоинства и недостатки этих материалов, я предпочла в работе с детьми использовать соленое тесто. Т.к. дети уже имели возможность работать с пластилином и глиной, то освоить приемы лепки из него им будет не сложно. Одним из достоинств **соленого теста** является то, что оно попадает ребенку в руки в том состоянии, которое позволяет сразу начать работу. [2].

Преимущества соленого теста перед пластилином и глиной:

1. можно приготовить в любой момент;

2. легко отмывается и не оставляет следов;

3. не липнет к рукам при лепке;

4. можно сушить на воздухе;

5. можно лепить из окрашенного теста и можно расписать уже готовое изделие;

6. если покрыть лаком - сохранится на века;

7. с игрушками из соленого теста можно без боязни играть и при этом они не потеряют форму.

Этот материал приятный на ощупь, нежный, совершенно безвредный с точки зрения экологии и аллергенов.

Наносить рисунок на изделие из соленого теста можно с помощью различных подручных средств.

Для заключительного этапа работы – оформления - используется нетрадиционное оборудование, с помощью которого дети превращают свои изделия в выразительные, яркие образы.

Это такие предметы как расческа, зубочистка, колпачок от фломастера, яйцерезка, чеснокодавка, формочки для выпечки печенья, насадки для кулинарного шприца, красивые пуговицы, бисер, цепочки, нитки, камешки и т.д. Чтобы изделия из теста стали прочными, их нужно высушить на свежем воздухе или обжечь в духовке.

Хотя поделки из теста – очень древняя традиция, но и в современном мире высоко ценится все, что сделано своими руками.

Достичь хороших результатов помогает использование разнообразных форм работы с родителями, благодаря которым, мы приходим к общему мнению, по развитию творческих способностей у детей, придавая им коррекционную направленность. Видя результат и увлеченность своего ребенка, родители проявляют еще большую активность, а связь между ребенком - педагогом и родителем и есть залог успешной деятельности.

Разработаны критерии оценивания творческих умений и навыков:

- владение нетрадиционной техникой лепки;

- творческие способности;

- средства выразительности;
- технические навыки в работе.

Из вышесказанного можно сделать вывод. Благодаря отлаженной работе, терпеливому отношению, ободрению при неудачах, поощрению за самый маленький успех, неназойливую помощь помогает воспитателю добиться хороших результатов. [3,4].

Целенаправленная, систематическая и планомерная работа по развитию творческих способностей у детей с нарушением зрения, положительно влияет на развитие глазодвигательных функций, мелкой моторики, а самое главное - способствует сохранению физического и психического здоровья ребенка.

Использованная литература:

1. Типовая специальная программа воспитания и обучения детей дошкольного возраста с нарушением зрения. Алматы, 2010.
2. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения. Астана, 2016.
3. Данкевич, Е.В. Лепим из соленого теста / Е.В. Данкевич.- СПб: Кристалл, 2001.- 64 с.
4. Данилова, Е.А. Методика обучения лепке в детском саду / Е.А. Данилова. – М., 1971.- 180 с.

Кошлова Татьяна Анатольевна

город Экибастуз

КГКП «№21 ресурстық орталық»

Воспитатель

МЕТОД МОДЕЛИРОВАНИЯ В РЕШЕНИИ ЗАДАЧ У ДОШКОЛЬНИКОВ

Аннотация. В статье рассматривается сущность математического моделирования, его значение в решении задач. Предназначена для педагогов, воспитателей ДО.

Ключевые слова: математическое развитие, текстовые задачи, моделирование, математические символы.

В математике заложены огромные возможности для развития мышления детей, в процессе их обучения с самого раннего возраста. Математика необходима ребенку дошкольного возраста. Программы обучения и воспитания детей дошкольного возраста предусматривают знакомство с текстовыми задачами на сложение и вычитание в пределах первого десятка. Умение решать текстовые задачи - один из основных показателей уровня математического развития дошкольников.

Первый этап - знакомство ребенка с задачей, включающее анализ с целью выделения главного отношения среди других, установление связей данных и искомого. На первый взгляд, в этом нет ничего сложного, но действительность убеждает в обратном: дети не могут представить задачу в целом, со всеми имеющимися в ней отношениями. Поэтому нередко у них формируется привычка выделения, «выхватывания» отдельного слова из текста задачи как опорного, без осознания конкретного содержания задачи, что и приводит к ошибочным решениям.

Зачастую ошибку допускает педагог, ориентируя ребенка на слово в тексте задачи и не обращая его внимания на смысл действия, которое оно выражает. Говорят: «Прилетели - прибавляй. Вылетели -

вычитай». Однако все зависит от контекста. Например, в задаче: «Из гнезда вылетели 5 птенцов, потом еще один птенец. Сколько птиц вылетело из гнезда?» Услышав слово «вылетело», дети вычитают из пяти один. Во избежание подобных ошибок рекомендуется использовать различные методические приемы, способствующие осмыслению текста задачи: представление жизненной ситуации, описанной в задаче, мысленное участие в ней и др.

Одним из эффективных приемов, помогающих дошкольнику увидеть задачу в целом и не только понять ее, но и самостоятельно найти правильное решение, является моделирование. [1]

На необходимость применения моделирования в образовательной деятельности указывали в своих работах психологи П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Н. И. Непомнящая и другие.

«Моделирование в широком смысле слова - это замена действий с обычными предметами действиями с их уменьшенными образцами, моделями, муляжами, макетами, а также их графическими заменителями: рисунками, чертежами, схемами и т.п.»

Чертеж представляет собой условное изображение предметов, их взаимосвязей, взаимоотношений величин с помощью отрезков в определенном масштабе. Этот вид

моделирования труден для дошкольников. Однако чертеж, на котором взаимосвязи и взаимоотношения передаются приблизительно, без точного соблюдения масштаба, так называемый схематический чертеж или схема, вполне доступен детям дошкольного возраста.

Использование метода моделирования при обучении детей решению задач на сложение и вычитание требует определенной подготовительной работы.

Так, в старшей группе воспитанникам необходимо предлагать упражнения с множествами: объединение двух множеств без общих элементов и удаление части из множества. Операции с множествами по форме не отличаются от задач, но выполняются чисто практически.

В дошкольной группе дети знакомятся со смыслом действий сложения и вычитания, учатся переводить на язык математических символов ситуацию, изображенную на рисунке, реальное жизненное явление, а также объяснять по рисункам или схемам действие, которое нужно выполнить. На этом этапе внимание фиксируется на понимании того, что означают знаки «+» и «-»

«У девочки было 3 цветных шарика. Брат подарил ей еще 2 шарика. Сколько шариков стало у девочки?»;

Решая подобные задачи, дети выполняют действия с предметами или с их заместителями и связывают их с действиями сложения. При этом они вслух ведут рассуждение: «У девочки 3 да 2 шарика - всего 5, значит, если к 3 прибавить 2, получится 5».

Результат арифметического действия в это время дошкольники находят путем счета предметов, поскольку еще не знакомы с приемами вычислений. [3]

Решить задачу - значит установить связи между данными и искомым,

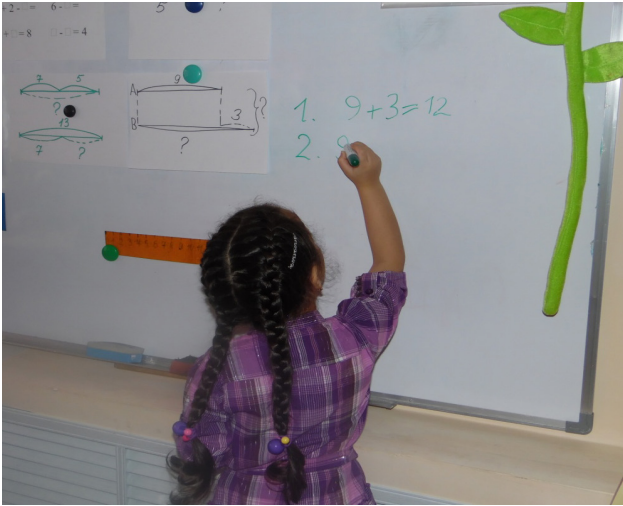
сформулированными условием задачи, на основе чего выбрать, а затем и выполнить арифметическое действие и дать ответ на поставленный вопрос.

Задачи на нахождение суммы и остатка - первые задания, с которыми знакомятся дошкольники. Важно, чтобы каждый ребенок понял, каким действием решается конкретная задача и почему. Для того чтобы выбор действия был осознанным, ребенок должен представить это действие, а еще лучше выполнить его, используя предметы или их заменители. Особенно эффективно это в самом начале обучения решению текстовых задач. Поэтому детям 5-6 лет нужно объяснить простейшее предметное моделирование условия задачи.

Для разъяснения смысла вычитания также можно использовать моделирование с опорой на представления дошкольников о соотношении целого и части.

Как показала практика, дошкольники охотно выполняют рисунки в соответствии с текстом задач, объясняют и «записывают» по ним решение. [4]

Аналогично раскрывается смысл выражения «меньше на»: меньше на 5 - это столько же без 5 или не хватает 5, чтобы было столько же. Пример решения такой задачи представлен в приложении 5. От детей в данном случае потребуются знание двоякого смысла отношений «больше на», «меньше на». А именно, если одно множество на несколько единиц больше, чем второе, то второе множество на столько же единиц меньше, чем первое. Решив задачу на увеличение числа на несколько единиц, педагог совместно с детьми может составить обратные задачи: на уменьшение числа на несколько единиц в косвенной форме и на разностное сравнение чисел.

Таким образом, с помощью моделей, педагог вместе с детьми может преобразовывать одни задачи в другие, т.е. составлять обратные задачи.

Прием моделирования может использоваться не только для объяснения выбора действия, но и для выполнения следующих заданий: по готовой модели составить новую задачу, определить, соответствует ли данная модель прочитанной задаче, выбрать из двух моделей ту, которая соответствует данной задаче, найти ошибки в рисунках и т. п. [4]

Тип задачи	Чертеж	Схема	Формулы
Задачи на целое и части			$\bigcirc = \square + \square$ $\bigcirc = \square - \square$
Задачи на разностное сравнение			$\mathbf{Б} = \mathbf{М} + \triangle$ $\mathbf{М} = \mathbf{Б} - \triangle$ $\triangle = \mathbf{Б} - \mathbf{М}$

При использовании приема моделирования дошкольники легче воспринимают текст задачи, совершают меньше ошибок при выборе действия, с неподдельным интересом включаются в про-

цесс создания моделей новых задач.

С учетом этого можно сделать вывод, что моделирование - весьма эффективное средство обучения дошкольников решению текстовых задач.

Литература:

1. Кузнецова Е.В. Учимся, играя. Занимательная математика для малышей, в стихах. – М.: ИРИАС, 2006. – 452 с. (Электронный вариант в формате А 4, 406 с.).
2. Лебедеко Е.Н. Формирование представлений о времени у дошкольников: Методическое пособие для педагогов ДОУ. - Санкт-Петербург «Детство-пресс», 2003 г.
3. Метлина Л.С. Занятия по математике в детском саду. Пособие для воспитателя детского сада. – М.: Просвещение, 1985 г.
4. Антошина Ю.А., Чичварина Т.В. Занимательная логика. Методическое пособие. Самара: ООО «Строй-принт», 2013

Оспанова Балгуль Сайлауовна

Қарағанды облысы, Сәтбаев қаласы,
ҚМҚК «Нұрбөбек» бөбекжайы
Тәрбиеші

ҰЛТТЫҚ ОЙЫНДАР – ҰЛТТЫҚ ҚАЗЫНА

Түйін сөздер: қазақ, құндылық, ойын, ой, ұлт, патриот.

Кейінгі кезде ұлт ойындарына көңіл бөлмеу, көбі ұмыт болып, мүлде жоғалып барады. Сондықтан ұлттық құндылықтарды балабақшада ұлттық ойындар арқылы өз білімін жетілдіруде балардың бойына сіңірудемін. Қазіргі күні қиял-ғажайып ертегі кітаптардың орнын компьютер мен интернет желілері алмастырған. Бүгінгі баланың балалық шағы жаңашылдықтың жарысына көшті. Олардың атыс-шабыс ойындары арқылы қатыгездікке, зұлымдыққа тәрбиеленіп жатқаны қынжылтады.

Қай кезден-ақ бала тәрбиесіне ерекше мән берген атам қазақ сәбидің зерек те зерделі, алғыр да тапқыр, ширақ та шымыр болып өсуі үшін түрлі әдіс-тәсілдерді ойлап тапқан. Дүниеге жаңа келген сәбиді бесік жырымен әлдилеп, ана тілінің нәрін, ата-бабасының әуезді әнін санасына сіңіруге тырысқан. Өсе келе ертегімен елітіп, мақал-мәтелдің мәнін түсіндіріп, жыр-дастанмен сусындатқан. Балаларымыз осындай ұлттық құндылықтар арқылы ұрпақтың туған еліне, жеріне, атамекеніне деген сүйіспеншілігін арттырып, ұлттық тәрбие бере білген. Осылайша дала даналарының көрегендігі ұрпақтан-ұрпаққа мирас болып қала берді. Сол себепті сан жылдар бойы қазақ өз ұрпағына саналы тәлім-тәрбие беріп келді. Балаларымыз бала тәрбиесінде ойындардың да үлкен рөл атқаратынын аңғарды. Сондықтан баланың зеректігін арттырып, зейінін ашатын, шынықтыратын, ширақтыратын сан түрлі ұлттық ойындарды тудырды. Қазақтың қайсыбір ойынын алып

қарасаңыз да, тапқырлық пен табандылықты, біліктілікті талап етеді. Ал сол даналардан өрбіген бүгінгі қазақтың әр баласы ұлттық ойын туралы ойлана ма? Жастар ұлттық ойынды ұмытып бара жатқан жоқ па? Ұлттық ойынның ұлттық тәрбиеге әсері қандай? Бүгінгі әңгімеміз осы турасында өрбімек... [1]

Сондықтан да жас талдай жаңа өсіп келе жатқан сәбиді ширақтыратын, алғырлықты талапететін түрлі ойын түрлері ойлап тапқан. Тіпті ұлттық ойындардың көпшілігінде қалыптасқан өлеңдері де бар. Өлең арқылы ойынның эстетикалық әсерін арттырып қана қоймай, баланың өлең-жырға деген ынтасын оятады, яғни рухани азық бере алады. Ал кейбір ойындар тек дене қимылын ғана емес, жылдамдықты, батылдықты, табандылықты, дәлдікті, икемділікті талап етеді. Бұл баланың тән саулығына оң әсерін тигізетінін бабаларымыз көрегендікпен болжай білген. Мәселен, ежелден келе жатқан асық ойыны – балалар арасында ойналатын алғашқы ойындардың бірі. Балалардың құралайды көзге ататын мерген болуына басты себепші де – осы ойын. Малдың асықтарымен ойналатын ойын ептілікті, ширақтықты, қала берді, нысананы дәл көздеуді талап етеді, баланың күш-жігерін арттырып, мергендігін, шапшаңдығын, ептілігін және қырағылығын жетілдіреді.

Рас, ұлттық ойындар тек баланың сымбатын қалыптастырып, денсаулығын нығайтып қана қоймай, оған ұлттық тәрбие беруде де үлкен рөл атқарады. Сондықтан да

халық ойынды тәрбие құралы деп таныған. Ойын арқылы бала жан-жағын, қоршаған ортаны өз бетінше зерделеуге тырысады. Сол себепті ойын халықтық педагогиканың ең көне әрі тиімді де пайдалы құралдарының біріне жатады. Халық ойындарын меңгеріп, соны ойнап өскен әр бала өзінің өмірден байқағандарын іске асырып, айналасындағы адамдардың іс-әрекетіне еліктейді. Өзі көрген жағдайлардың нәтижесінде отбасылық тұрмыс пен қызмет түрлерін жаңғыртады. Мәселен, қазақтың ұлттық ойындары: «Бәйге», «Көкпар», «Алтын сақа», «Хан талапай», «Қыз қуу», «Тоғызқұмалақ», т.б. балалардың еңбекке деген қарым-қатынасы мен қабілеттерін арттырады, қай нәрседе де, қандай жағдайда да жетістікке жетуге ұмтылдырады.

Халық ойындарында халықтың өмір сүру әдісі, тұрмыс-тіршілік еңбегі, ұлттық дәстүрлері, батырлық-батылдық туралы түсінігі, адалдыққа, күштілікке ұмтылуы, шыдамдылық, икемділік, дәлдік сынды, т.б. құндылықтарға мән берілуі себепті оларды ойнаған бала, біріншіден, ата-бабатарихынан хабардар болады, екіншіден, батылдыққа бейім болады, үшіншіден, қиындыққа төзе білгіш, шыдамдылығы шыңдалады, төртіншіден, ойындағы өлеңдер арқылы бала балаларының бай ауыз әдебиетінің бір ұшығынан болса да хабардар болады. Сонымен бірге халық ойындары әділдік пен адамгершіліктің жоғарғы принциптеріне негізделген, онда тәрбиелік мәнге ие ұлттық көптеген этнопедагогикалық элементтері де жетерлік. Мысалы, бір ойын шеберлік пен ептілікке, бір ойын талғампаздыққа, ал енді бірі қиын-қыстау кезеңде тез шешім қабылдап, оңтайлы жол таба білуге баулиды. Оның үстіне ұлттық ойындардан спорт пен патриоттық тәрбие айқын аңғарылады. Мұның өзі қазақтың ұлттық ойындарының тәрбие берудің таптырмас құралы екендігін тағы бір мәрте дәлелдейді.

Бүгінде балабақша, мектеп қабырғасында балаларға ұлттық ойындар ойнатып, ұлттық құндылықтармен сусындатуымызға еш кедергі жоқ. Себебі ойынды сабақта қолдану оқушылардың ой-өрісін жетілдірумен бірге,

өз халқының асыл мұраларын, бай қазынасын бойына сіңіріп, кейінгі ұрпаққа жеткізе білу құралы. Сонымен қатар ұлттық ойындар көше кезіп, бұзақылық пен нашақорлыққа бой ұрған, ішімдікке салынып, санасын улап жүрген жастарға да тәрбие көзі болары анық. Бірақ осы бір халқымыздың ен байлығын балабақша мен мектеп қабырғасындағы тәрбие жұмыстарына пайдалану үшін арнайы әдебиеттер мен әдістемелік құралдар жеткіліксіз.

Қазақ халқының тарихи көне жырлары мен лиро-эпостарының қай-қайсысында болмасын ұлттық ойындардың түрлерін кездестіреміз. Жырдың негізгі кейіпкері болып отырған ел қорғаушы батыр, жауынгер, мерген, әділетті төренің де бала кезі ойын үстінде көрінеді. Ойын арқылы бойындағы табиғи дарынын шыңдап, қалыптастырады. Бұл ұлттық ойынның бала тәрбиесіндегі таптырмас құрал екенін дәлелдейтін тағы бір дәйек. Тіпті қазақтың көптеген ұлттық ойындары халықаралық деңгейдегі додаларға сұранып-ақ тұр. Бірақ оны шетелдіктерге жеткізе білу жайы тұрмақ, өз ұрпағымызды толыққанды сусындату жағынан да қимылымыз шабан. Сондықтан өзгенің қаңсығын таңсық көрмей, ұлттық ойындардың беделін көтергеніміз абзал болар еді. Себебі халық ойындары – халықтық тәрбиенің басты құралы. Ал өскелең ұрпаққа ұлттық тәрбие беру бүгінгі ата-ананың басты міндеті.

Ұлттық ойынды іс-әрекетте қолдану балалардың ой-өрісін жетілдірумен бірге, өз халқының асыл мұраларын бойына сіңіріп, кейінгі ұрпаққа жеткізе білу құралы. Бірақ оны жүргізуге арналған нақты әдістемелік құралдар жоқтың қасы. Балаларды қазақ халқының ұлттық ойындарымен, ойната отырып жан-жақты тәрбиелейміз. Сондықтан мектеп жасына дейінгі балаларға ұлттық ойындардың маңызы зор және де осы жинақтың бала денсаулығына, ойлау қабілеттерін дамытып, ұлттық сана-сезімін, патриоттық сезімдерін оятады деп ойлаймын. Сонымен қатар бірнеше ұлттық ойындарды шартымен ұсынамын:

Ұлттық ойындарды аз қимылды

және қимылды ойындар қылып ойнауға болады. Ұлттық ойындарды тек серуенде, денешынықтыруда немесе ертеңгіліктерді ғана пайдаланбай, оларды ұйымдастырылған іс-әрекеттерде де пайдалануға болады.

Мынадай ұлттық ойындарды ұйымдастырылған іс-әрекетте қолдануға болады. «Хан талапай» (асық), «Хан алшы», «Орнын тап», «Теңге ілу» т.б. ойындары. Бұл ойындарды математика іс-әрекетінде асықтарды 1- 10 санауға, асықтарды алу ретімен, берілген тапсырмаларды орындауға болады.

Сауат ашу мен жазу, Сөйлеуді дамыту – да- «Соқыр теке», «Сақина жасыру», «Орамал тастамақ», «Ұшты-ұшты», «Сымсыз телефон», «Қуыр-қуыр қуырмаш», «Киіз үй» т.б. ойындары.

Бұл ойындар сауат ашу, тіл дамыту, қоршаған ортамен таныстыруды қолдануға болады. [2]

Қорыта келе, біз ұлттық ойындар арқылы салауатты өмір сүруге тәрбиелеудің бірқатар мүмкіндіктерін аштық:

1. Ұлттық ойын бала денесінің дұрыс қалыптасуына мүмкіндік туғызады

2. Ұлттық ойын баланы тек денесін ширатып, денсаулықтарын жақсартып қоймайды, сонымен қатар ұйымдастырылған

іс-әрекеттен алған білімдерін толықтырады.

3. Ойын арқылы баланың ойлау қабілеті дамиды.

4. Ойын шыдамдылыққа, төзімділікке үйретеді балалардың денсаулығын нығайту, денені шынықтыру; мәдениетін қалыптастыру, тәрбиелеу; өзін-өзі тәрбиелеу, өзін-өзі жетілдіру.

Жалпыадамзаттық құндылықтар – халықтың түрлі діннің, әрқилы дәуірдің рухани мақсаттарын жақындастырытын құбылыс. Сол себепті де жалпыадамзаттық деп аталып ХХ ғасырдың аяғында адам құқығы жайлы Біріккен Ұлттар Ұйымының құжатында өз көрінісін тапты. Жалпы адамзаттық бұл әрбір адам, оның еркіндігі мен адамдық деген ажырамас та пәк кіршіксіз құқығы.

Тұлға құндылығы – жалпыадамзаттың рухани негізі». Руханилық ғасырлар бойғы адамзат тарихымен бірге келе жатқан халық мұрасы. Әрбір ұлттың дербес, өзіндік мүддесі үшін адамзаттық мәдени құндылықтардың өзіндік орны бар. Ұлттық құндылықтар ұрпақ болмысының, қалыптасуының негізі, ұлт мәдениетінің іргетасы. Мәдени құндылық әр елдің өзіндік салт дәстүрі мен тұрмыстық өмірін сақтап отыруы.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. «Ұлттық құндылықтар негізінде білім берудің педагогикалық аспектілері» (облыстық ғылыми-практикалық конференция) 25 желтоқсан Атырау, 2013 ж.

2. «Ұлттық құндылықтар – жеке тұлғаға бағытталған сабақтың ажырамас бөлігі» (облыстық ғылыми-тәжірибелік конференция) Атырау қаласы маусым 2014 жыл.

Кусебаева Мира Абдрашевна

Қостанай қаласы, Рудный қаласы
«№ 2 балабақшасы» КМҚК
қазақ тілі мұғалімі

ТІЛГЕ ҚҰРМЕТ - ЕЛГЕ ҚҰРМЕТ

Қазақстан Республикасының Конституциясына сәйкес мемлекеттік тіл қазақ тілі болып табылады. Қазақ тілін үйренуді мектеп жасына дейінгі кезеңнен бастау керек.

Мектепке дейінгі ұйымның қазақ тілі педагогінің мақсаты - мемлекеттік тілді үйренуге деген қызығушылықты арттыру, ұлттық сана - сезімді қалыптастыру, ұлттық мәдениетті, салт-дәстүрлерді сақтауға және дамытуға ұмтылу.

Міндеттері:

- топтағы балалардың арасында, педагог пен балалар арасында жағымды қарым - қатынас орнату;

- инновациялық оқыту технологияларын қолдана отырып, балалардың ұсынылған материалдарды қабылдауын қамтамасыз ету;

- тапсырмалар мен ойындарды балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұсыну және оларды ұсынудың әдіс - тәсілдерін білу;

- заманауи технологияларды, тиімді әдістемелік тәсілдерді қолдана отырып, материалды толық меңгеру үшін ұйымдастырылған оқу қызметінің сапасын арттыруға қажетті жағдайлар жасау.

Аталған мақсаттар мен міндеттерді қазақ тілі ұйымдастырылған оқу қызметінде қалай жүзеге асыруға болады? Балаларды немен қызықтыра аламыз?

Мектеп жасына дейінгі балалар қазақ тілінде сөйлеуді белсенді әрекеттер мен ойын арқылы үйренеді. Сондықтан ұйымдастырылған оқу қызметі ойын түрінде өткізілуі керек (саяхат, саусақ театры, үстел үстіндегі театрландырылған көрініс және т.б.).

Осыған байланысты мектепке дейінгі ұйымда мемлекеттік тілді оқыту өзектілігінің артуы, сондай-ақ білім беру процесінде көрнекілікті қолдануға мүмкіндік беретін, қазақ тілін оқыту сапасын арттыру үшін білім беру процесіне қызығушылықты тудыруға ықпал ететін оқу-әдістемелік кешен құру қажеттілігі туындады. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін балабақшаларда қазақ тілін оқытудың негізгі міндеті - тілді меңгерудің коммуникативтік аспектісін қамтамасыз ететін қарапайым дағдыларды, белгілі бір сөздік қорды қалыптастыру екенін ескере отырып, негізгі материалды ойын түрінде беруді орынды деп санаймыз. Осы қойылған мақсат қажетті базаны тез және тиімді меңгеруге мүмкіндік береді. Ұйымдастырылған оқу қызметі ойын алғашқы сәттен бастап соңғы сәтке дейін орын алатындай құрылуы қажет. Ол үшін біз «Тілге құрмет-елге құрмет» оқу-әдістемелік кешенін әзірледік. [1].

Балабақшада балалар барлық ақпараттарды, жаңалықтарды ойын арқылы тез сіңіреді және есте сақтап қалады. Қазақ тілі ұйымдастырылған оқу қызметінде балалардың әрекеті әртүрлі болуы мүмкін, ал білім беру процесі ортақ мақсатқа біріктіріледі, яғни, баланың қазақ тілінде сөйлеу қабілетін дамыту. Әр ұйымдастырылған оқу қызметін түрлендіру үшін жұмыстың жаңа түрлерін, әдістері мен мазмұнын іздеу және таңдау қажет. Біз қазақ тілін неғұрлым тиімді меңгеруді қамтамасыз ететін негізгі ережелерді әзірледік. Ең алдымен, материалды қайталауға және оны саналы қабылдауға назар аудару, балалар не туралы сөйлесіп жатқанын түсінуі керек.

Балалар айтылымда қателіктер жібергенде баланы дереу түзетіп, дұрыс айтылымды бекіту қажет, бірақ мұны балаға білдірмей және оны жалықтырмайтындай жасау керек. Бұл болашақта жақсы нәтиже береді. Ұйымдастырылған оқу қызметінде біз ашық түсті, түрлі-түсті материалдарды, әртүрлі атрибуттарды қолданамыз. Мұның бәрі балаға, сұрақтарға жауап бере отырып немесе бір ойын ойнай отырып, тезірек зейінін шоғырландыруға және дұрыс жауап табуға септігін тигізеді. Оқыту орыс тілінде жүргізілетін балабақшаларда қазақ тілін оқытудың негізгі міндеті тілді меңгерудің коммуникативтік аспектісін қамтамасыз ететін қарапайым дағдыларды, белгілі бір сөздік қорды қалыптастыру екенін ескере отырып, негізгі материалды ойын түрінде беру орынды. Педагог жүріп, жүгіріп ойнайтын және баяу ойындарды кеңінен қолдана алады. Ойындарды әртүрлі мақсаттарда қолдануға болады (лексика туралы білімді енгізу және бекіту кезінде және ауызша сөйлеу дағдыларын қалыптастыру үшін) және сондай-ақ, дұрыс айтылу дағдыларын қалыптастыру мақсатында ойындар қолданылады. Мұндай ойындар лексикалық қорды кеңейту үшін ғана емес, қазақ тілінің ерекше дыбыстарын айтуды жаттықтыру үшін де қажет. [2].

Қазіргі уақытта компьютерлік технологиялар білім беру процесіне белсенді енгізілуде. Жасалған электрондық құралдар, мультимедиялық кітаптар тілді меңгеруді едәуір жақсартады және сөйлеу қызметінің кейбір түрлерін дамытады. Жақында қосымша білім беру және мектепке дейінгі білім беру педагогтеріне арналған «Тышқан алгоритмикасы» жаңа оқу-әдістемелік кешені жарыққа шықты, бұл жаппай роботтандыру және компьютерлендірумен қоса оқытудың заманауи стандарттарын есепке алатын кешен. Оқу-әдістемелік кешеннің элементтерін өз жұмысымызда

қолданып көрдік. «Тышқан алгоритмикасын» жаңа сөздерді оқыту барысында, қысқа сөйлемдерді құрастыру үшін қолданамыз. Тапсырманы орындауда «Тышқан» алгоритмін қолдана отырып, мысалы «Түстер» тақырыбымен танысқанда қажетті түсті тауып алу арқылы балалардың ойлау қабілеті, логикасы дамиды. Сондай-ақ, «Тышқан алгоритмикасын» жемістермен, көкөністермен таныстыру барысында жаңа сөздермен танысуда, оларды бекітуде және «Тиінге қысқы азық жинауға көмектес» тақырыбы бойынша шағын әңгіме құрастыруда қолдануға болады.

Мектеп жасына дейінгі балалар үлгі және өзінің ойы бойынша әрекет ете отырып, қарапайым механизмдерді түсінеді, оларды бағдарламалай алады. Кешенді қолданғаннан кейін балалар қазақ тілін жақсы қабылдайды, сөздік қорын байытады, сұрақтарға жауап бере алады. Әрине, ойын түрінде өткізілетін қазақ тілі ұйымдастырылған оқу қызметі оқыту бейнероликтері мен презентацияларсыз өтпейді. Балалармен бірге әндер мен тақпақтары бар роликтер көруге болады: зообақта, күн тәртібі, отбасы, апта күндері мен айлар және т.б. Бала ойын арқылы есейеді, ол бала өмірінің ең қызықты кезеңі, сондай-ақ сабақтарда Воскобович әдістемесін, мысалы игровизорлар қолданамыз. Игровизорлармен ойнау барысында балалар сөздерді жеңіл есте сақтайды, логикалық ойлауы дамиды. [3].

Осыған орай баланың жас ерекшеліктеріне, ұйымдастырылған оқу қызметінің тақырыбына сәйкес тиімді ойынды таңдай білу қажет екендігін ескеріп отырамыз. Орыс тілінде сөйлейтін балаларға қазақ тілінде сөздің дыбыстық құрамын меңгертуде, сөздік қорын дамытуда, сөздерді дұрыс айтуда орынды таңдалып, қолданылатын ойындарға ерекше көңіл бөлу қажет.

Қолданылған әдебиеттер:

1. «Халық бірлігі және жүйелі реформалар - елдің өркендеуінің берік негізі» Қазақстан Республикасы Президентінің 2021 жылғы 1 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауы (7-тармақ).

2. Мектеп жасына дейінгі балаларға қазақ тілін оқыту бойынша әдістемелік ұсынымдар, Нұр-Сұлтан, 2021, 3-бет).

3. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік бағдарламасының мазмұнын іске асыру үшін өтпелі тақырыптарды пайдалану жөніндегі әдістемелік ұсынымдар, Астана, 2017 (1-қосымша, 2020 жылғы 24 қыркүйек).

Ергалиева Гаухар Жайлаубаевна

Павлодар облысы, Екібастұз қаласы
№ 24 сәбилер бақшасы
Орыс тілі оқытушысы

ҰЛТТЫҚ ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ АДАМГЕРШІЛІК-ПАТРИОТТЫҚ СЕЗІМДЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Аннотация. Мақалада мектеп жасына дейінгі балаларда патриотизм сезімін тәрбиелеу жолдарының бірі қаралады.

Түйін сөздер: рухани құндылық, мұражай, ұлттық, салт-дәстүр.

Қазақ халқы салт-дәстүрге, әдет-ғұрыпқа һәм ұлттық құндылықтарға бай халық. Бүгінде сол сан ғасырлар бойы қалыптасқан ата-дәстүр жалғасын тауып келеді. Ендігі біздің міндет – сол бабалар ізімен жалғасқан ұлттық болмыс пен ұлттық бояуға дақ түсірмей болашаққа аманат ету. [1]

Рухани құндылықтарды кейінгі буын өкілдерінің бойына терең сіңіру арқылы ел игілігі үшін адал да абыройлы қызмет көрсетуге бағыттау әрбір жанұяның ғана емес жалпы қоғамның ең өзекті мәселесі.

Бұрындары ата-бабамыз оттың басы, ошақтың қасында отырып-ақ небір мықты, елін, жерін сүйген адамгершілігі мол патриотты тұлғаларды тәрбиелеген.

2020 – 2021 оқу жылынан бастап біздің балабақшамыздың негізгі бағыты: «Мектеп жасына дейінгі балалардың адамгершілік-патриоттық сезімдерін қалыптастыру». Мақсатымыз:

- ұлттық мәдениеттің шығу тегімен таныстыру;

- инновациялық денсаулық сақтау технологиялары арқылы мектеп жасына дейінгі балалар арасында отбасылық құндылықтарды қалыптастыру.

Мектеп жасына дейінгі балаларда патриотизм сезімін тәрбиелеу – күрделі

және ұзақ процесс, сондықтан біз жұмысымызды әр топта қазақи бұрыштар жасаудан бастадық. Балалардың бойына рухани-мәдени құндылықтарды сіңіру, қазақи салт-дәстүрді есте сақтау және насихаттау мақсатта қазақтың тұрмыс-тіршілігін көрсететін жазғы жайлау және ұлттық музыкалық аспаптар бұрыштары ұйымдастырылды. Осындай көріністерді көрген бүлдіршіндер жақын адамдарға, балабақшаға, туған қаласына және туған еліне деген сүйіспеншілік қасиеттерді бойына сіңіріп өседі. [1]

Кішкентай бүлдіршіндеріміздің қазақ музыкасына және аспаптарға деген қызығушылығын арттыру мақсатта балабақшамызда қазақтың ұлттық аспаптар оркестр тобы ұйымдастырылған болатын.

Балабақшамыздың негізгі бағытын іске асыру барысында бірқатар іс-шаралар өткізілді. Соның бірі де бірегейі «Рухани жаңғыру» кабинетінің, домбыра бұрышының салтанатты түрде ашылуы.

«Рухани жаңғыру» кабинеті және домбыра бұрышын ашудағы негізгі мақсатымыз - балалардың бойына рухани-мәдени құндылықтарды сіңіру, қазақтың салт-дәстүрін есте сақтау және насихаттау жұмыстарын балабақшадағы

күнделікті іс-әрекеттерге айналдыру. Осы мақсатта «Рухани жаңғыру» кабинеті мен домбыра бұрышында балаларға арналған ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттері және ата-аналардың қатысуымен өтетін әртүрлі іс-шаралар: дөңгелек үстелдер, семинарлар, фестивальдар, конференциялар ұйымдас-тырылады.

Қазақ халқы ер жігіттің өмірімен байла-ныстыратын «Жеті қазынаның» және ұлы даланың ғұламаларының суреттері «Рухани жаңғыру» кабинетінде орын тапқан. Павлодар облысының киелі жерлері: Мәшһүр-Жүсіп, Исабек Ишан, Ғабдұл Уахит, Қоңыр Әулие кесенелері бейнеленген стендтер балалардың танымдық қабілеттерін оятып, туған жеріне деген сүйіспеншілігін арттырады.

Ал, домбыра бұрышында тек интеллек-туалды дамып қана қоймай, шығармашылық дамуға да мүмкіндік зор екеніне көз жеткізуге болады.

Қазақтың салт-дәстүрі мен мәдениетін есте сақтау және насихаттау үшін балабақша ұжымы мен ата-аналардың көмегімен балабақшамызда халқымыздың ұлттық бұйымдарымен жабдықталған мұражай пайда болды. Мұражайда педагогтер бала-ларды қазақ халқының тұрмыс-салтын, мәдениетін дәріптейтін қазақи бұйымдар-мен таныстырып, танымдық қасиеттерін дамытуға көңіл бөледі. Мұражай көшпелі қазақ халқының басты тұрағы болып есеп-телінген киіз үй түрінде жасалынған. Киіз үйге кірген кезде ең бірінші қонақтардың көздері шаңыраққа түсетіндіктен, біздің ата-бабаларымыз шаңыраққа әртүрлі жіптерден жасалған шашақтар іліп қояды. Не үшін? Иә, көз тимеу үшін. Жалпы киіз үй оң жақ және сол жақ деп екіге бөлінеді, яғни ерлер және әйелдер жағы. Ерлер жақта ер адамға тән нәрселер ілініп тұрады. Олар: қамшы, садақ, т.б. қару-жарақтар. Ал әйелдер жағында тек әйелге тән нәрселер тұрады. Олар: ыдыс-аяқ, бесік, төсек орын, қоржын, ою-өрнекпен өрнектелген сандықтар тағы басқалар. Төр қазақ халқы үшін өте қасиетті болып саналады. Төрде міндетті түрде аң терілері және қасиетті домбыра ілулі тұрады. Ата-

аналарды мұражай бойынша құралдар мен атрибуттар жасау бойынша бірлескен жұмысқа тарту маңызды болды. Мұражайға «Балдырған» тобының ата-аналары өз атынан сыйға тартқан әдемі ою-өрнектермен әшекейленген түскиіздермен, алашалармен, сырмақтармен безендірілді. «Өнер-өмірдің өзегіндей мәңгілік» демекші, ұрпақтан-ұрпаққа беріліп жатқан қолөнершілердің қолынан туған зергерлік бұйымдар: сырға, білезік, сақина, бойтұмарлармен қоса, күнделікті тұрмыс-тіршілікте қолданған диірмен, күбі, қазан және т.б. бар.

Тәуелсіздігіміздің 30 жылдығына қарсы балабақшамызда ұлттық ойындарды ойнатуға машықтандыру мақсатында «Кел, ойнайық!» атты апталық өтті.

Ұлттық мұраның бай қазынасының бірі – халықтың ұлттық ойындары көп салалы, көп қырлы құбылыс. Ол тек ойындық сала емес, мәні жағынан да мектепке дейінгі тәрбиеленушілерінің рухани өрісі кең өсіп-жетілуіне, эстетикалық мәдениетін қалып-тастыруға тәрбиелейтін негізгі құралдардың бірі. Ұлттық ойындар – ата-бабамыздың бізге жеткен, өткені мен бүгінгіні байла-ныстыратын баға жетпес байлығымыз, асыл қазынамыз. Сондықтан оны күнделікті оқу-тәрбие үрдісінде пайдаланудың заманға сай ұрпақ тәрбиелеуге пайдасы зор екендігі сөзсіз. [2]

Сондықтан ұлттық ойындар балалардың қозғалу белсенділігінің дамуы, олардың денсаулығының күшеюі үшін қолайлы жағдай жасайды, ойын – баланың өмірінің нәрі деп білеміз. Қазақ халқының ұлы ойшылы Абай Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала бола ма?» деп айтқандай, баланың өмірінде ойын ерекше орын алады. Жас баланың өмірді тануы, еңбекке қатынасы, психологиялық ерекшеліктері осы ойын үстінде қалыптасады. Демек, кезінде ойындарды көп ойнап, жүгіріп, таза ауада жүру жас организмнің дұрыс та сергек өсуінің көзі. Онымен бірге бұлдіршіндер ойын ойнаған кезде көпшіл, Отанның болашақ азаматы болуға, халқына адал қызмет етуге бағыт алады.

Құрметті әріптестер, Сіздердің назар-

ларыңызға «Ханталапай» бейне ойынын ұсынамыз. «Ханталапай» ережесін айта кетейін:

Ойын жүргізушісі ретінде «Талапай-ау, талапай, табылды ойын алақай» деп, балалармен бірге қайталап, олардың көңілін өзіме аудара отырып, қоржындағы асықтарды отырған балалардың алдына шашып тастаймын.

Балалар жарыса «Ханталапай» деп дауыстап, асықтарды таласып, бөліп алады, жинаған асықтарды санайды. Әр бала қолындағы жинаған асықтарының шетінен ойынға 5 асықтан тігіп қатысады. Хан асығы қолына тиген бала алғашқы болып ойынды бастап, бір сызықтың бойына қойылған асықтарды атады. Тигізген асықтарын ұтып алады. Тигізе алмай қалған жағдайда берілген тапсырмаларға жауап береді. Ол үшін балалардың жас ерекшелігіне сәйкес тапсырмаларды алдын ала дайындап қоямын. Тапсырмаға дұрыс жауап берген бала асық атуға мүмкіндік алады. Екінші рет тигізе алмаған жағдайда өз кезегін асығы көп келесі балаға береді. Егер бала тапсырмаға жауап бере алмаса басқа балалардың жауап беруіне болады. Бұл жағдайда асықты ату кезегін берілген тапсырмаға дұрыс тауып жауап берген балаға беріледі. [3]

Ойын соңында әр бала ұтқан асықтарын санайды. Асықты көп ұтқан бала жеңімпаз болады.

Нәтижесінде: Балалар ұлттық ойынның мағынасын түсініп, қызығушылықпен белсенді түрде қатынаса отырып, алға мақсат қоя білді.

Сонымен қатар ұлттық ойындар мен халықтық педагогика үлгілері өткен мен бүгінгіні байланыстыратын баға жетпес байлығымыз, асыл қазынамыз екендігін түсінді.

2019 жылы республикалық «Ханталапай» интеллектуалдық конкурсының облыстық турының «Ең үздік фотоколлаж» номинациясы бойынша Гран-при иегері атандық.

2019 жылы «Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталығы ұйымдастырған «Ханталапай» интеллектуалдық республикалық байқауында «Ең үздік фотоколлаж» номинациясы бойынша I орынды иелендік.

Қорыта келгенде, «Әр бала зерттелмеген құпия, әр бала – болашақ данышпан» дегендей, болашақта бүлдіршіндеріміздің данышпан болуы үшін бойына ұлттық сананы, дәстүрді ойын арқылы сіңіртіп, тәрбиелеуіміз керек деген мақсатты әр жанашыр Қазақстан азаматы алдыңғы қатарда ұстайды деген үміттеміз.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Қазақ халқының салт дәстүрлері» авторы: С. Калиев, М. Оразаев Алматы, 1994.
2. <https://rusubnautica.ru/kk/zadanie-dlya-doshkolnikov-naidi-paru-didakticheskaya-igra-naidi-paru-smyslovye/>
3. Г.Т. Ергожина «Ұлттық ойындардың білімділік, тәрбиелік рөлі мен мәні» Қазақстан – Заман 2012, №13.

Смагулова Бахтыгуль Бейсембаевна

Алматы облысы, Жамбыл ауданы
«Ұлан» балабақшасының
Меңгеруші

**БАЛАБАҚШАДАҒЫ
РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ТӘРБИЕ**

Аңдатпа. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңартылған мазмұны баланы жас және жеке мүмкіндіктеріне сәйкес жан-жақты дамытуға, әлеуметтік дағдыларға қол жеткізуді қамтамасыз ететін білім беру жүйесінің негізі. Осыған орай, мақалада «Ұлан» балабақшасындағы педагогтардың рухани-адамгершілік тәрбие берудегі озық педагогикалық идеяларды тәжірибеде шебер қолданудың тиімді жолдары көрсетілген.

Түйін сөздер: Ұлы даланың жеті қыры, Атқа міну мәдениеті, Ұлттық педагогика, Адамгершілік тәрбие.

Ұрпақ тәрбиесі – ата-бабамыздан келе жатқан рухани мұралардың бірі. Ел бірлігінің қалыптасуы мен өркендеуі дәстүрлі ұлттық тәрбие мен рухани құндылықтарымен сабақтасып жүзеге асатындығы белгілі. Сол себептен де бүлдіршіндердің бойына ұлттық құндылықтарды дарытып, рухани бай мұрамызды бойларына сіңіре тәрбиелеу – балабақшадағы басты міндеттердің бірі. [1]

Мектепке дейінгі тәрбие – үздіксіз білім берудің алғашқы баспалдағы, қиын да жауапты жұмыс. Ең бастысы, сол мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту балаға белгілі бір білім беріп қана қоймай, оның жеке тұлға болып қалыптасуында алғашқы отансүйгіштік, патриоттық сезімдерін ояту болып табылады. Туғандарына, жақындарына деген махаббаты, туған өлкесіне, қаласына сүйіспеншілігі бала санасына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы өшпестей із қалдыратыны белгілі.

Кемеңгер ойшыл, ұлы тұлға, ақын Абайдың туғанына 175-жылдық мерейлі жылына арналған Қазақстан Республикасы Президенті Қ. Тоқаевтың «Абай және 21-ғасырдағы Қазақстан» атты мақаласы еліміздің рухани өміріндегі мәні зор шығарма деп санаймын. Мемлекет басшысы бұл мақалада Абайдың

ел тарихындағы айрықша орнын, ұлттық болмысымызды қалыптастырудағы рөлін айқындап, ұлттың рухани жаңғыру үрдісінің өзегі – ақын мұрасын терең зерделеу екеніне назар аударады. [2]

«Ұлан» балабақшасында рухани адамгершілік бағытында білім беру үдерісін тиімді ұйымдастыру үшін жылдық жоспарға іс-шаралар жоспарланып, озық педагогтардың тәжірибелерін талдап, вариативтік компонент бөлімінде қолдану жұмыстары қолға алынған.

Ересек жастағы балаларды өз отбасының тарихын, туған-туыстары, отбасылық дәстүрлерін үйрету, туған жерінің тарихымен, өзі тұратын ауылдың көрікті жерлері мен ұлы тұлғаларын таныстыру мақсатында тәрбиеші Чурекбаева Гульмира өзінің озық тәжірибесін «Туған жерім – алтын аймағым» тақырыбында вариативтік компонент бөлімінде қолдануда. «Өрлеу» «БАҰО АҚ филиалы «Алматы облысы бойынша педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты» мен бірлескен авторлық бағдарлама туған жерді дәріптеудегі рухани-адамгершілік және азаматтық қағидалар мен мәдени әлеуметтік құндылықтар жайлы білім беруге бағытталған.

Сонымен қатар, балабақшада ересек жастағы балалар арасында Абайдың шығармаларынан үзінді оқу эстафетасы ұйымдастырылды. Абай Құнанбаевтың білім мен ғылым, табиғат пен қоршаған орта жайлы жазылған өлең жолдарын балалар жас ерекшеліктеріне сай жарыса жаттап топ аралық мәнерлеп оқу сайысында ұлы ақынның өмірі мен шығармаларымен танысумен қатар, рухани – адамгершілік тәрбие бағыттары бойынша халық ауыз әдебиетіне деген қызығушылықтары оянууда.

Ұлы ойшыл Абай Құнанбаевты қалай дәріптесе де жарасады. Қазақ елі барда Абай есімі асқақтай берері анық. Ендеше, балабақша бойынша, ұлттық сана-сезімді дамытуға, зайырлы құндылықтарды нығайтуға, мемлекеттің көпэтникалық жағдайын ескере отырып, барлық ұлттармен сыйластық қарым-қатынас жасай білуге бағытталған жұмыстар кешені әлі де өз жалғасын таба бермек.

Рухани-адамгершілік тәрбиенің түп қазығы ұлттық педагогика екені белгілі. Ұлттық педагогика – баланың санасына отансүйгіштік, еліне, жеріне деген махаббаты арттыру бесік жырлары, батырлық жырлар, ертегі, ұлттық ойындар арқылы ұлттық патриоттық сананы қалыптастыруға негізделеді.

Балаға беретін тәлім – тәрбиенің қаншалықты сапалы және талапқа сай болуы сол балабақшада қызмет ететін педагогикалық ұжымға, нақтырақ айтар болсақ, тәрбиешіге байланысты екені белгілі. Осы орайда, балабақша тәрбиешілері ауыз әдебиетінің үлгілері – ертегі, мақал-мәтелдер, өлеңдер мен отандық жазушы, композитор, суретшілердің шығармашылығымен таныстыруда және ертеңгілік мерекелер мен ұйымдастырылған оқу қызметтерінде мемлекеттік рәміздермен таныстыруда айрықша нәтижелерге қол жеткізуде.

Балаларға туған жерін сүйге, өз елінің патриоты болып өсуге үйретуде балабақшада барынша жағдай жасалған. Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың «Ұлы даланың жеті қыры» атты мақаласы [3]

«Рухани жаңғыру: болашаққа бағдар» мақаласының жалғасы екені белгілі. Мақалада қазақ даласы әлем халықтары көз тіккен, қызыға қарайтын дүниелердің барлығына тұнып тұрғандығы айтылған. Соның бірі - ұлттық мұрамыз, атқа міну мәдениеті. Атқа міну мәдениетін мектепке дейінгі ұйымдар арасында насихаттау аясында Алматы облысы Қаратал ауданындағы «Балбөбек» балабақшасы ұжымынан челлендж қабылдап, педагогтар тарапынан ата-аналар мен балалар арасында бірқатар іс-шаралар жоспарланып ұйымдастырылды.

Ат үстінде ойналатын ұмыт қалып бара жатқан ұлттық ойындарды жаңғырту барысында ересек «Бәйтерек» тобы мен мектепалды даярлық «Жауқазын» топтары балаларымен сайыстар ұйымдастырылды. «Жорға жарысы», «жекпе-жек», «жігіт сыны» және «ат омыраластыру» сияқты ұлттық қимылды ойындарды балалар барынтасымен қызыға ойнап, шеберліктерін көрсете білді. «Жауқазын» тобының балалары ауыл маңындағы «Қызыл сөк» елді мекеніндегі атбегілер шаруашылығына барған саяхатында жылқыны қолға үйретудегі ерекшеліктері мен ер-тұрмандары туралы білімдерін кеңейтіп, атқа мінуді қызыға үйреніп, жайдары көңілмен қайтты.

Мектепке дейінгі рухани-адамгершілік тәрбие балалардың адамгершілік сана-сезімін, мінез-құлқын қалыптастыруды қамтиды. «Балапан ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» дегендей, ата-ананың күн сайын атқарып жүрген жұмысы балаға үлкен сабақ. Отбасында, балабақшада, қоғамдық орындарда үлкенді сыйлау дәстүрін бұзбау және оны қастерлеу әрбір адамнан талап етіледі. Балаға отбасында берілетін тәрбие әр жанұяда түрліше, өздерінің қалыптасқан отбасылық құндылықтары арқылы, үлкендердің өмір жолдары арқылы тәрбиеленеді. Ал, балабақша педагогтары ата-анадан берілген тәрбиені жалғастырып жандандырады. Жоспарға сәйкес әртүрлі іс-шаралар, отбасылық сайыстар, ертеңгіліктер, ашық есік күндері, ауданның көрікті жерлеріне саяхаттар, тақырыптарға

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР

сай көрмелерге қатысу жұмыстары үнемі ата аналармен бірлесіп жүргізіледі.

Рухани адамгершілік тәрбие маңыздылығын ата-аналарға түсіндіру барысында түрлі әңгімелер, кеңестермен қатар, жоспарға сай тақырыптағы «Шынықсаң шымыр боласың», Спорт – досың, серігің», «Әкем, Анам және мен», «Дені саудың – жаны сау» сияқты спорттық сайыстар, «Менің батыр атам», «Әжелер ақылы», «Құстар біздің досымыз», «Қанатты

достар», «Менің балам» және т.с.с. іс-шаралар өткізіліп тұрады.

Мәңгілік ел болып қалыптасу жолында мектепке дейінгі ұйымдарда берілетін білім мен тәрбиені жаңашылдық пен заманауилықты ұштастыра отырып ұйымдастыру балабақша ұжымына үлкен жауапкершілік жүктейтіні анық. Сондықтан, рухани тәрбие беретін осындай жұмыстар балабақшада әрі қарай да өз жалғасын таба береді деп сенемін.

Қолданған әдебиеттер:

1. ҚР БҒМ «Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталығы «Мәңгілік Ел» мектеп жасына дейінгі балаларды рухани-адамгершілік тәрбиелеу бойынша әдістемелік ұсыным. Астана 2016 жыл.
2. ҚР Президенті Қ.Тоқаев. «Абай және 21-ғасырдағы Қазақстан» мақала. Қаңтар 2020 жыл.
3. «Ұлы даланың жеті қыры» мақаласы, Н.Ә. Назарбаев. 21.11.2018 жыл.

Москаленко Елена Анатольевна

Акмолинская область, г. Кокшетау,
ГККП «Детский сад «Ертөстік»
Воспитатель

ТРАДИЦИИ И ОБЫЧАИ КАЗАХСКОГО НАРОДА

Аннотация. Проект направлен на решение вопросов духовно-нравственного воспитания. Чтобы любить и уважать свою Родину надо знать ее историю и традиции, обогатить духовный мир ребёнка. Помочь ребенку понять, что он часть великого народа. Без знания своих корней, традиций своего народа, нельзя воспитать полноценного человека.

Ключевые слова: традиции, обычаи, национальная культура, казахский народ, духовно-нравственного воспитания, Родина, проект.

Актуальность. Проблема духовно-нравственного воспитания подрастающего поколения всегда актуальна. В настоящее время происходит смещение акцентов в развитии детей в сторону ранней интеллектуализации, что не способствует духовному развитию. В погоне за развитием интеллекта упускается воспитание души, нравственное и духовное развитие маленького человека, без которых все накопленные знания могут оказаться бесполезными. И как результат этого - эмоциональная, волевая и духовная незрелость. Национальная культура - это национальная память народа, то, что выделяет данный народ в ряду других, хранит человека от обезличивания, позволяет ему ощутить связь времен и поколений, получить духовную поддержку и жизненную опору. [2]

Проблема. Отторжение подрастающего поколения от национальной культуры, от общественно-исторического опыта поколений. Поэтому наши дети должны хорошо знать не только историю нашего государства, но и традиции, обычаи казахского народа, осознавать, понимать и активно участвовать в возрождении национальной культуры.

Гипотеза. Вместе с детьми старшей группы

мы решили продолжить ознакомление с культурой и традициями казахского народа, которые будут содействовать развитию духовно-нравственного сознания детей и их социализации.

Цель. Воспитание чувства патриотизма, гордости и уважения к культурным ценностям и традициям казахского народа. Привлечение родителей к сотрудничеству, в оказании помощи по созданию в группе предметно-развивающей среды, как активному совместному участию в праздниках, играх.

Задачи. Продолжать знакомить детей с традициями и обычаями казахского народа и включать их в детскую жизнь, т.к. в них отражена глубокая мудрость и творческий потенциал казахского народа.

Познакомить детей с казахскими национальными инструментами.

Показать красоту национального костюма, выделить его элементы.

Разучить пословицы и поговорки казахского народа, научить детей объяснять их значение.

Развивать художественно-творческие способности в процессе восприятия произведений казахского декоративно-прикладного искусства и детской деятельности: рисование, лепка, аппликация.

Воспитывать интерес к казахской

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР

национальной культуре, народному творчеству, обычаям, традициям, к национальным играм.

Вид проекта: познавательно-творческий.

Продолжительность проекта: краткосрочный (2 недели).

Участники проекта: дети старшей группы, воспитатели, родители.

Ожидаемые результаты: Расширение кругозора о культуре, традициях и обычаях казахского народа.

Обогащение словаря детей: казахскими пословицами и поговорками, знанием предметов быта, элементов казахского костюма, казахских народных инструментов, посуды и т.д.

Разностороннее использование элементов казахской народной культуры во всех областях и видах деятельности.

Сближение родителей и детей благодаря совместным мероприятиям.

Этапы реализации проекта

1. Подготовительный этап

Познакомили с проектом, донесли до участников важности данной темы.

Составлен перспективный план мероприятий.

Подобраны дидактические, сюжетно-ролевые и казахские народные игры.

Разработаны конспекты ОУД, познавательных бесед.

Подобрана художественная литература, казахские пословицы и поговорки.

Подготовлен материал для продуктивной творческой деятельности.

Подобран наглядный материал (иллюстрации, фотографии, репродукции)

2. Основной этап

Методом трёх вопросов была определена основная проблема проекта: «Что мы знаем о традициях и культуре казахского народа?»

Организованная учебная деятельность по естествознанию «Независимый Казахстан».

по художественной литературе «К. Идрисов «Мой край» (заучивание)

по ознакомлению с окружающим миром «Нет, Родины милей на свете на самой голубой из всех планет».

по рисованию «Такия борик».

по аппликации «Украшим такию».

по лепке «Торсык – сосуд для кумыса», «Тостаган и ожау».

Мультимедийные презентации:
«Национальная одежда казахов»
«Национальная кухня», «Национальная посуда».

«Музыкальные инструменты казахского народа»

Познавательные беседы:

«Предметы обихода казахского народа, посуда»,
«Казахские орнаменты и что они обозначают».

Чтение художественной литературы
Казахских сказок «Жадный бай и Алдар Косе», «Волшебная шуба»

Заучивание казахских пословиц и поговорок.

Театрализованная деятельность

Настольный театр казахской народной сказки «Хитрая лиса».

Музыкальная деятельность

Слушание музыкальных произведений казахского народа

Игры на казахских народных музыкальных инструментах

Игровая деятельность

Сюжетно-ролевые: «Семья», «Ателье мод».

Дидактические: «Что сначала, что потом?», «Кто больше назовет...», «Составь узор», «Узнай узор».

Народные: «Байга», «Орамал», «Тенге алу», «Кыз куу», «Аркан тарту».

Словесные: «Из чего сварили...», «Четвертый лишний», «Узнай по описанию», «Назови ласково», «Попробуй опиши».

Работа с родителями: Анкетирование «Нравственно-патриотическое воспитание детей в семье»

Консультация «Роль семьи в воспитании патриотических чувств у дошкольников»

Беседы «Национальные костюмы

казахского народа», «Казахские народные игры»

Совместное мероприятие «Вечер казахских народных игр»

3. Заключительный этап

Изготовление папки-передвижки

«Традиции и обычаи казахского народа»

Выставки детских работ по декоративно-прикладному искусству

Вечер казахских народных игр

Познавательно-игровая программы «Казахстан – наш общий дом»

Защита проекта на педагогическом совете по теме «Традиции и культура казахского народа» [2,3]

Публикация проекта в журнале

Вывод. Считаю, что наш проект оправдал наши ожидания, вызвал бурю положительных эмоций и дал большой толчок в познавательном и творческом развитии детей. Гипотеза, выдвинутая вначале работы, оправдалась: дети много узнали о традициях, обычаях и культуре казахского народа. Это позволило решить некоторые задачи формирования у детей уважительного и доброжелательного отношения друг к другу. Сформировало способность к сотрудничеству, толерантное отношение к представителям других национальностей.

Литература:

1. Веракса Н.Е. Проектная деятельность дошкольников. Пособие для педагогов дошкольных учреждений / Н.Е.Веракса, А.Н.Веракса. - М.: Мозаика-Синтез, 2008. - 112 с.
2. Шорманов М. «Казахские народные обычаи». Павлодар: ЭКО, 2005
3. Штанько И.В. Проектная деятельность с детьми старшего дошкольного возраста / И.В. Штанько // Управление дошкольным образованием. - №4. - 2004.
4. Интернет-ресурсы: <https://www.nur.kz/fakty-i-layfhaki/1797743-tradicii-i-obycai-kazahskogo-naroda-ot-rozdenia-do-smerti/>
5. <https://articlekz.com/article/8368>

Оразаева Лаура Жарылкасыновна

Шымкент қаласы, Нұртас шағын ауданы,
ЖШС, Бексұлтан-7 бөбекжай балабақшасы
Тәрбиеші

МЕНИҢ АНАМНЫҢ МЕРЕКЕСІ

Мақсаты: Балаларға аналар мерекесі, аналар мен әжелерді құттықтау жолдары туралы түсінік беру. Анаға, қыздарға, әжелерге сүйіспеншілік сезімі мен сыйластық сезімін дамытуға ықпал жасау

Әдемілікке, әсемдікке тәрбиелеу.

Мерекелік іс-шараны өткізу әдіс-тәсілі: Сұрақ- жауап, әңгімелесу, ойын

Көрнекіліктер: Суреттер, қағаздан жасалған гүлдер, шарлар.

Шаттық шеңбері:

«Ана - біздің күніміз»

Ана - біздің күніміз,

Ана - біздің гүліміз.

Ана - бақыт, ана - күн,

Әдеппен бас иіңіз.

Іс-шара барысы:

Тәрбиеші:

- Балалар, жылдың қай мезгілі, кәне, кім айтады?

- Қазір көктемнің қай айы?

- Көктемде неше ай бар?

- Көктемнің алғашқы айы қалай аталады?

- Кәнекей, көктем мезгілінің айларын айта қойыңдаршы?

Балалар, қазір көктем мезгілі басталды. Көктем мезгілінің алғашқы айы - наурыз айы. Көктемнің ең алғашқы, әдемі мерекесі - аналар мерекесі. Барлық елде асыл әжелер, аяулы аналар, әсем қыздар мерекесі наурыздың сегізі күні болады. Бұл күні біз барлық сый-сыяпатты, әдемі тілекті әжелерімізге, аналарымызға, қыздарға арнаймыз.

Ондай болса аналарымызға алдымен өлең жолдарын арнайық:

Адия: Армысыңдар, аналар,

Армысыңдар, әжелер.

Өздеріңнен өседі,

Өнерпаздар даналар.

Талшын: Құшағына кіргенде,

Жылынамын бір демде.

Не жетеді көгіңе,

Мейірімді күннен де.

Ерхан: Аналады сүйеміз,

Сөзін ойға түйеміз.

Ана-бақыт, ана-күн,

Әдеппен бас иеміз.

Ләйлә: Үн қатасың бал тілмен,

Еркелеймін әр күн мен.

Құттықтаймын анашым,

Сегізінші наурызбен.

Тәрбиеші: Жарайсыңдар, сендерге көп рахмет! Енді барлығымыз орнымызға жайғасып, алдымыздағы әдемі түсті қатты қағазды алып, аналарымызға арнап сыйлық дайындайық.

Балалар: Аналар мерекесіне орай аналарына сыйлық дайындайды. Балалар сыйлықтарын аналарына арнаған тілектерін айтып, жақсылық, бақыт, қуаныш тілеп аналарға тапсырады.

Тәрбиеші: Балалар, енді аналарымызға арнап, «Аналар» әнін орындап берейік.

Ән: «Аналар»

Рахмет, сендерге! Аналарымызға өлең оқып, ән айтып, сыйлық жасадық. Бар жақсылықты анамызға тіледік.

Тәрбиеші: Балалар, енді бір сәт серігіп алайық.

Сергіту сәті: «Саусақ жаттығулары»

Орнымыздан тұрайық,

Алақанды ұрайық.

Қолымызды көтеріп,

Саусақтарды ашып, жұмамыз.
Саусақтарды даралап,
Онға дейін санаймыз

Дидактикалық ойын: «Аналарға арналған тілек»

Шарты: Бұл ойын доппен ойнатылады. Әр балаға атын атап допты береміз, ал допты алған бала бір тілек айтып допты қайтарады. Мысалы: денсаулық, бақыт, мейірімділік, жақсылық, т.б

Тәрбиеші: Балалар, енді мақал-мәтелге кезек берейік.

Ананың сүті- бал,
Баланың тілі - бал.

Ана үйдің берекесі,
Бала үйдің мерекесі.

Әке асқар тау,
Ана қайнар бұлақ,
Бала жағасындағы құрақ.

Анасы бардың-панасы бар.

Қорытындылау: Балалар, бүгін біздің мереке кімдерге арналды?

- Аналар бізге не сыйлады?

- Бүгінгі күн сендерге ұнады ма?

Тәрбиеші: Балалар, сендер бүгінгі іс-шараға өте жақсы қатыстыңдар, сендерге көп рахмет! Аналарымызды әрқашан құрметтейік, ренжітпейік, әдемі көңіл-күй сыйлайық!

Ахметова Алмагул Мухабдиновна

Атырау облысы, Жылыой ауданы, Құлсары қаласы,
«Аққайың» бөбекжай-бақшасы
Тәрбиеші

КІШКЕНТАЙ БАҒБАНШЫ ШЫРМАУЫҚТЫ ҚАЛАЙ ОТЫРҒЫЗДЫ?

Мақсаты: Шырмауық гүлін отырғызу (топырақты ажырату, арқылы қасиеттерін бақылау); Балалардың зерттеушілік іс-әрекет негізін қалыптастыру. Өсімдік гүлді өсіруге, күтіп баптауға деген қызығушылығын ояту, еңбек етуге тәрбиелеу; Балаларды туған өлке өсімдіктерімен таныстырып, жаңашылдыққа тәрбиелеу.

Міндеттері: Шырмауық гүлдің өсіп, даму ерекшеліктерімен таныстыру;

- Қалай өсіп-жетілуін зерттеу, өсімдіктерді қорғауға үйрену.

Көрнекілігі: Топырақ, малдың тезегі, шелек, күрек, тырна, ескі қолшатыр, ескі велосипед.

Зерттеу әдістері: Мәліметтер жинау, өңдеу; Ақпаратты іздеу, кітапханамен жұмыс жасау; Бақылау, жинақтау, зерттеу, қорытынды.

Шырмауық – көп жылдық өсімдік, шырмауық далада және үй жағдайында өсіріледі. Шырмауық ақ, қызыл, күлгін, қызғылт гүл береді. Шырмауық төменнен жоғары қарай шырмалып өседі. Ыстыққа төзімді өсімдік. Шырмауық үй жағдайында 3-4 м дейін өседі. Шырмауық - әдемі жапырақты өсімдікке жатады. Қою жасыл, ала, көкшіл түстері бар. Сонымен қатар ұсақ жапырақты және жай өсетін сұрыптары бар. Күтімі жеңіл. Ол әртүрлі жағдайларға шыдамды әрі бейімделгіш келетіндіктен флорашылар мен дизайнерлердің көптеп қолданатын сүйікті гүліне айналған. Үй жағдайында аспалы түбектерде, композициялар мен ыдыста орналастырылған шағын бөлме бақшаларын жасауға қолданады. Түбек ішіне бамбуктен немесе темір сымнан доғал, үшбұрыш, ирек

пішінді тіреу орнатуға болады. Өсімдік тіреуге шырмалып, белгілі бір пішін сақтап өсуі үшін сабағын байлап, кесіп, реттеп отыру керек.

Жаңашыл ұстаз ретінде шырмауықты ерекше тәсілде егуді жөн көрдім. Ол үшін велосипедтің екі дөңгелегін қоқысқа тастамай шырмауық егу процесіне пайдаландым. Алдымен балаларға шырмауықтың пайдасы, алдын ала отырғызылуы туралы түсіндірме жұмыстарын жүргіздім. Балалар кейін тұқымын алып, топыраққа өз қолдарымен егіп шықты. Жұмыс барысында қауіпсіздік ережелері айтылып, алжапқыш, қолғап секілді қорғаныс материалдар қолданылды. Тұқымы егілгеннен кейін бағбаншылар суарып, процесті толықтай аяқтап шықты. Гүлімізге күн сайын аналитикалық талдау жасап, өсу қарқынын анықтау үстіндеміз.

Тәрбиеші: Балалар, шырмауық қайда өседі?

- Далада өседі.

Тәрбиеші: Шырмауық өсу үшін не пайдалы?

- Күнде су құямыз.

Тәрбиеші: Шырмауық гүлге су құймаса қандай жағдайда болады?

- Топырақ құрғап қалады, гүліміз өспей өліп қалады.

Тәрбиеші: Дұрыс айтасындар, сондықтан гүлге су құйып баптап отыруымыз керек. Олай болса шырмауықты отырғызбас бұрын, мен жаңа бір әдісті пайдаланып, тәжірибе жасаймыз. Қолымыздағы бұл не?

- Жөргек.

Тәрбиеші: Жөргекті не үшін пайдаланады?

- Кішкентай бөпелерге кигізеді.

Тәрбиеші: Иә, балалар, кішкентай сәбилерге арналған сұйық зат, киімге өтпес үшін пайдаланады. Яғни, жөргек ылғалды сақтайтын қасиеті біздің тәжірибеге керек болады.

Тәжірибе жасау.

Жөргекке су құямын. Сыртқа су төгілді ме?

- Төгілген жоқ.

Тәрбиеші: Ал енді қолдарыңмен ұстап қараңдаршы, жөргекте қандай өзгеріс болды?

- Жөргек те суды ұстап қалады, сыртына шыққан жоқ, жөргек ауыр болып тұр.

Тәрбиеші: Иә, жөргектегі суды ортасына ұстап қалды және жөргек ауырлады. Жөргек алдымен топырақтың артық суын, өзіне сіңіріп алады да, кейін өсімдікті жаймен ылғалдандырып отырады. Алдымыздағы ыдысқа жөргекті бәріміз төсейік. (Балалар ыдысқа жөргекті төсейді).

Ал, енді не істейміз, балалар?

- Топырақ саламыз.

Тәрбиеші: Алдымен екі ыдыстағы топырақты салыстырайық. Алдымызда екі түрлі топырақ бар. Бірінші ыдыстағы топырақтың түсі қандай?

- Сары. Құрғақ, алақанымен ұстағанда сусымалы.

Тәрбиеші: Екінші ыдыстағы топырақтың түсі қандай?

- Қара түсті, сусымалы. Бірінші топыраққа қарағанда түсі өзгеше.

Тәрбиеші: Бірінші ыдыстағы сары топырақ, екінші ыдыстағы қара топырақ екен. Балалар кез келген өсімдік құнарлы топырақта өсіп жетіледі. Құнарлы топырақ дайындау үшін табиғи тыңайтқышты пайдаланамыз. Ол үшін сары топыраққа малдың тезегін араластырып, осындай құнарлы топыраққа айналдырамыз.

ПРАЗДНИКИ КРУГЛЫЙ ГОД

Балалар екі ыдыстағы топырақты ұстап қараңдаршы.

Балалар осы топыраққа ылғалданбай гүл егуге бола ма?

- Болмайды.

Тәрбиеші: Дұрыс айтасындар, топырақ құнарлы болған сайын гүл жақсы өсіп жетіледі. Енді қара құнарлы топырақты балалардың көмегімен ыдысқа саламыз.

Балалар тәрбиешінің көмегімен топырақты ылғалдандырды. Ал енді құнарлы топыраққа шырмауықтың тұқымын дайындап, саусақпен ойық жасап топырақпен бетін жауып егеміз.

Балалар жөргекті топырақтың астына салдық, топыраққа су құйдық. Топырақ бойына сіңіріп, артық су жерге төгілмей, жөргек өз бойына сіңіріп алды. Енді бетіне жаңбырдан қорғайтын ескі қол шатырды пайдаланып жылыжай жасаймыз.

Сонда топырақтың ылғалдылығы ұзаққа сақталады. Әрі су үнемдейміз, әрі өнім тез шығады. Қолшатырдың айналасын жауып,

ауа жіберместей қымталады.

Балалар бақылау күнделігіне қара түспен өскін пайда болғанға дейін белгілеп бояп отырады.

Тоғыз күннен кейін өскін пайда болғанын байқайды. Осы күннен бастап жылыжайды ашып тастаймыз да ашық күйінде бақылау жасап отырдық.

Жасыл түспен алғашқы жапырағы шыққанша дөңгелектің жартысын бояу арқылы белгі салып отырамыз.

Он бір күннен кейін жапырақ пайда болды. Бақылау арқылы бақылау күнделігіне дөңгелекті толық жасыл түспен белгілейді. Бес күн сайын шырмауықты сумен бүрку әдісімен суарып отырамыз. Енді ескі велосипедті қоқысқа лақтырмай жаңа әдісті пайдалануды ойластырдым. Екі дөңгелекті бір-біріне тіреуіш арқылы темірді айқастырып және жіптерді керіп шықтым. Шырмауық гүлі осы жіп арқылы төменнен жоғары қарай шырмаланып өседі. Бөлмеге сән беру мақсатында велосипед дөңгелегін пайдаландым.

Балалар енді мына тұғырды ұстап көргілерің келе ме?

- Иә, көргіміз келеді.

Тәрбиеші: Олай болса тұғырды бәріміз шырмауық гүлдің үстіне орналастырайық. Балалар, енді әдемі болды ма?

- Иә, әдемі болды.

Еліміздің жанашыл ұстазы, тәрбиешісі ретінде өскелең ұрпаққа креативті, жанжақты болуды үйрету біздің парызымыз. Тәрбие басы тал бесік. Есін біліп, анасынан кейін бізді жүректеріне жақын қабылдаған кішкентай балапандарымыз әлемді енді тануда. Біз арқылы тануда. Сол үшін өз туған өлкесінің өсімдігімен таныстырып, оларды басқа қырынан көрсетуге тырыстым. Себебі жасыл желек, өсімдіктер көбейгенде ғана ауа тазарып, денсаулығымыз жақсарады.

Тәжірибе жасалған шырмауық өсімдігі үй жағдайында жасалды. Біз тәжірибемізді жылы жерде, арнайы ыдысқа егіп шықтық. Яғни кішкентай бағбаншыларымыз өсімдіктерді үй жағдайында да өсіріп, жылыжай іспеттес дүниелер арқылы көгалдандырып көбейтуге болатынын түсінді.

Қорыта келгенде үй жағдайында дала өсімдігін жылыжай жағдайында тұқымынан тез өнім алу үшін тәжірибе жасалды.

Кішкентай бағбаншылар өсімдікті суды үнемдеу, ылғалды сақтау әдісі арқылы егу, күтіп баптау, өсу жолдарын үйренді.

Куанышбаева Гультара Суйнбековна

Қостанай облысы, Әуликөл ауданы,
Құсмұрын кенті,
«Балапан» балабақшаның,
Тәрбиеші

«НАУРЫЗ-АРУЫ» АТТЫ ЕРТЕҢГІЛІГІ

Зал мерекеге сай безендірілген, әсем әуен ойнайды

Жүргізуші:

Армысыздар, қадірменді қонақтар!
Қош келдің, Наурызым, ардақты,
Халқым саған бар үмітін арнапты.
Жылда осылай келе берсін жаңарып,
Гүлге бөлеп, гүлге бөлеп аймақты.

Ересек «Еркетай» тобының қыздары арасында өтетін «Наурыз аруы» қыз сыны байқауын тамашалауға шақырамыз. Ендеше аруларымызды ортаға шақырамыз:

1. Нурекина Несыбельды
2. Тұрсынбаева Ааяжан
3. Сапабек Айару
4. Кокухина Евангелина
5. Дарибаева Айдана
6. Серік Айлин
7. Жарасбаева Адия

Жүргізуші: Қыдыр атаны ортаға шақырайық. Бізге батасын берсін.

Қыдыр ата: Армысыңдар, жамағат!
Ұлыс оң болсын,

Ақ мол болсын!

Қайда барсаң жол болсын!

Ұлыс бақты болсын.

Төрт түлік ақты болсын!

Ұлыс береке берсін,

Бәле-жала жерге енсін!

Ұлы халқым тоқ болсын,

Көйлектері көк болсын.

Қайғы-уайым жоқ болсын.

Қуаңыштарың көп болсын!

Жүргізуші: Қыдыр ата, төрлетіңіз, рахмет!
біздің «Наурыз-арулар» сайысымыздың құрметті қонағы болыңыз.

Қайсы әнші, кім биші

Талабына қарайық

Кімдер зерек, кім жылдам?

Таланттарын табайық.

Сайыс бағдарламасы 6 бөлімнен тұрады:

1. «Салем-сөздің анасы» (өзін-өзі таныстыру)
2. «Өнерлі өрге жүзер» (өз өнерін көрсету - би, тақпақ)
3. «Он саусағынан өнер тамған». (өз өнерлерін көрсету - гүл жапсыру)
4. «Жүйрік болсаң озып көр» (сұрақ-жауап)
5. «Сұлулықтың сыры» (сән үлгісі)
6. «Ас атасы - нан» (ұлттық тағам)

Жүргізуші: Әділ қазы береді

Өздеріңе билікті,

Өнерде кім жеңеді,

Сол алады сыйлықты.

Бүгінгі сайыстың әділ бағасын беріп, сайыстың жеңімпазын анықтайтын әділ қазылар алқасымен таныс болыңыздар!

1. Қусаинова Зейнегүл

2. Жұмабаева Кенжегүл

3. Куржумбаева Гүлмира

Жүргізуші: Балғын жүзі албырап,
Қанатын жаңа қаққан
Қарсы алайық аруларды
Сайысқа дайын тұрған.

Бірінші сайысымыз «Салем-сөздің анасы» Таныстыру. Қыздар бір-бірден аналарымен шығып өз-өздерін таныстырады.

1. Армысыңдар!

Қош келіпсіз халайық!
Ал қанекей «Қыз сайысын»
Міне бастайық!
Мен боламын
Кокухина Евангелина!
Жасым бесте!

2. *Ашып өмір есігін.*

*Тербетті анам бесігін,
Әдемі, ақылды қыз болдым,
Несыбельды менің есімім.*

3. Таныстырсам өзімді,
Сапабек Айарумын
Бұл сайысқа қатысып,
Талаптанып көремін.
Әнді жақсы айтамын,
Болып жатқан сайыста,
Бақты сынап мен бүгін,
Озып шығам қалайда.

4. *Отырмысың көрермен*
Залға бүгін жиылып
Сөз анасы сәлем деп,
Тізе бүгем иіліп.

Мен де шықтым ортаға
Қанатымды жая

Алдарыңа кеп тұрған
Серік Айлинбын
Атамның жұлдызымын,
Әжемнің құндызымын!

5. Армысыздар ағайын
Сәлемдесіп алайын
Таныстырсам өзімді

Мен Туткина Жадрамын Ұлыстың ұлы күнінде

Тілеймін мен баршаңа
Амандық пен бақытты

6. Мен Тұрсынбаева Аяжанмын!
Жасымнан мен өнерге жетік едім
Ән саламын би билеймін мың бұралып
Дарибаева Айдана атым менің
Сәлем берем иіліп алдарыңда

Амандасу қазақы салтым менің!

7. Ал мен Жарасбаева Адия!
Тақпақты да жаттаймын
Би билеп, ән де айтамын
Ата - ананың үмітін
Ақ сеніммен ақтаймын!

Жүргізуші: Екінші сайысымыз «Өнерлі өрге жүзер». Ару қыздарымыз өз өнерлерін ортаға салады.

Қатысушылар қыздар ортаға шығып «Қамажай» биді билейді.

Жүргізуші: Ал енді арулардың тақпақтарын тыңдайық:

Айару: Наурыз келді тамаша,
Ән айтамыз таласа.
Бар табиғат күлімдеп,
Жарқырайды балаша.

Несыбельды: Әнім де саған, биім де,
Құтты қонақ төрімде.
Қуаныш сыйлап еліме,
Күлімде Наурыз, күлімде.

Айдана: Наурыз тойы береке,
Наурыз тойы жыр аңыз.
Қызып дулы мереке,
Қызық думан құрамыз.

Ева: Наурыз шаттық әніміз,
Салтанатты сәніміз.
Ән салайық бәріміз,
Би билейік бәріміз.

Айлин: Күттіріп келген жыл басы,
Бізбен бірге жырлашы.
Дастарқанға елімнің,
Береке, ырыс сыйлашы.

Адия: Бата беріп атамыз,
Бата беріп апамыз.
Тәтті болып жасалған,
Наурыз көжеден дәм татамыз.

Аяжан: Наурыз келді, нұр келді,
Барлық аймақ түрленді.
Бақшадағы тәтелер,
Тойға әзір боп үлгерді.

Жүргізуші: Үшінші сайысымыз «Он саусағынан өнер тамған» (өз өнерлерін көрсету-гүл жапсыру). Ортаға аруларды аналарымен шақырамыз, осы түрлі-түсті қағаздар бірінші көктемгі гүлдерді жасап беруге ұсынамыз.

Арулар жұмыс жасайды.

Жүргізуші: «Наурыз мейрамы» тақпақтар

оқиды.

Рамина: Көктемім төкті нұрды,
Көңілдің кетті мұны.

Кел, достар, ән шырқайық,
Ұлыстың ұлы күні.

Арыстан: Ата-бабам тойлаған,
Наурызым армысың!

Қызыққа еш тоймаған,
Дарқан дала, қарлы шың.

Жүргізуші: Ортаға аруларды шақырамыз,
өз гүлдерін көрсетсін.

Арулар гүлдерді көрсетіп, әділ-қазылар
үстеліне апарады.

Жүргізуші: Ал сайыскерлер, қазіргі
заманғы ару заман талабына сай өте
білімді, терең ойлы болуы керек. Сондықтан
байқауымыздың келесі бөлімі «Жүйрік
болсаң озып көр» деп аталады. Менім
қолымда гүлдер тұр, бір гүлден алып,
сұрақты оқып, дайындаламыз.

Ал ортаға жігіттерімізді шақырамыз.

«Жігіттер» биі Арыстан, Ерназар, Алдияр

Жүргізуші: Ортаға аруларды аналармен
шақырамыз, арулар сұрақтарға жауап
береді.

Сұрақтар:

1. Бағдаршамда қанша көз бар? Олар не-
лерді белгілейді?

2. Бір аптада неше күн бар? Қандай?

3. КР Президенті кім? Қандай рәміздер
бар?

4. Кесе, табак, шәйнек бір сөзбен қалай
атауға болады?

5. Жібек, шыт, атласты бір сөзбен қалай
атауға болады?

6. Жыл мезгілдерін ата? Олардың түстері
қандай? немесе ерекшелігі?

7. 8 наурыз қандай мереке?

8. 22 наурыз қандай мереке?

Жүргізуші: Қыздарға әсемдік жарасады
Ай көркі биіктетер аласаны
Болмаса ару қыз сұлу әйел! «Сұлулықтың
сыры» сән үлгісін көрсетуге аруларды ортаға
шақырамыз.

Арулар өз сән үлгісін көрсетеді.

Жүргізуші: Келесі сайысымыз «Ас атасы -
нан». Ал біздің сайыскерлер дайындалғанша
«Қыз қуу» ойынды ойнатып жіберейік.

Ойын: «Қыз қуу»

Жүргізуші: Ал енді аруларды аналармен
ортаға шақырып, тағам түрлерінің
құрамымен таныстырып өтсін.

Арулар тағам құрамымен таныстырады

Жүргізуші: Ал енді әділ-қазы мүшелері
өз шешімін шешкенше біз «Көктем» атты
өлеңді орындайық.

Өлең: «Көктем»

Жүргізуші: Әділ қазы мүшесіне сөз
береміз...

Әділ қазы мүшелері аруларды
марапаттайды.

Жүргізуші:

Жаңғыртқан дәстүрімізді рахмет елім,
Тербетсін шаттық әні қазақ жерін
Той бастаған қадамын құтты болсын,
Дәстүрлі тамыр алып, өркен жайсын
Қош болыңыз, Наурызым ардақты
Халқым саған бар үмітін жалғапты!
Жылда осылай келе берсін жарасып!
Ұлыстың ұлы күні құтты болсын!
Наурыз береке – бірлік әкелсін!
Сау болыңыздар!

Арулар шашу шашады

Аргаткина Галина Геннадьевна

г. Сарань

Комплекс школа -ясли -сад «Бахыт»

Воспитатель

МУЗЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Аннотация. Данный конспект позволит всем педагогам дошкольных организаций провести беседу, экскурсию по музею хоть виртуально (использовав видео ролики), хоть и очно в ДО, либо в краеведческом музее. Дети знакомятся с убранством юрты, костюмами казахского народа, обычаями и традициями.

Ключевые слова: музей, казахский народ, традиции, обычаи, Золотой человек, юрта, убранство.

Цель: называют и различают музейные достопримечательности Казахстана

Ожидаемый результат: будут называть и различать музейные достопримечательности Казахстана

Оборудование: экспонаты музея, презентация фотографий музейных достопримечательностей РК, на каждого ребенка трафарет камзола, казахские орнаменты, ножницы, клей, салфетки

Билингвальный компонент: 1. Юрта /Киіз үй/ - модель в миниатюре

2. Домашние животные /Үй жануарлары/ модель в миниатюре

3. Танцующая девушка / Биші қыз/ - модель в миниатюре

4. Колыбель /Бесік/ - модель в миниатюре

Ход занятия

- Ребята, сегодня я хочу пригласить вас посетить одно замечательное здание. А какое, давайте попробуем отгадать

В нём предметы старины

До сих пор сохранены

Любознательный народ

Поглазеть на них идёт (музей)

- Кто из вас знает, что такое музей? (здание, где хранятся старинные вещи, предметы)

- Как Вы, ребята, думаете, для чего люди создали музей? (для того, чтобы люди не за-

бывали историю прошлого)

- Да ребята, музей создали для того, чтобы люди видели реальные предметы прошлой жизни, которые они не смогут встретить в своём окружении. Ведь музей – это большая книга истории.

- Ребята, а как называют предметы, которые хранятся в музее? (экспонаты)

- Интересно, а кто же эти экспонаты находит и доставляет в музей? (люди)

- А кто из вас знает, как называется эта профессия людей, которые находят экспонаты?

- Эта профессия называется археолог. Эти люди отыскивают в земле разные исторические ценности. Отчищают найденные предметы от земли с помощью кисточек.

- Так же многие экспонаты в музей дарят люди, у которых дома хранятся старинные предметы. Таких людей называют дарителями.

- Ребята, а как Вы думаете, все ли предметы могут стать музейными экспонатами? (нет)

- Почему? (потому что экспонатами могут стать только старинные предметы)

- Скажите, а кто сопровождает посетителей музея на экскурсии по музею? (экскурсовод)

- Да, ребята, экскурсовод сопровождает

ет посетителей музея и рассказывает им об всех экспонатах, хранящихся в стенах музея.

- Как Вы думаете, музеи бывают одного вида? (нет, разного)

- Да, ребята, музеи бывают разных видов. В зависимости от экспонатов, которые находятся в музее. Есть музеи художественные, краеведческие, литературные, исторические, военные и многие другие.

- Ну, а теперь, давайте пройдем в наш музей детского сада «Бахыт».

- Здесь мы рассмотрим с Вами замечательные экспонаты (воспитатель внутри музея раскрывает все нюансы, рассказывает историю, показывает предметы и объекты, задает вопросы и просит детей рассматривать все предметы и объекты, для последующей работы на рефлексию), (юрта, убранство юрты, костюмы казахского народа, обычаи и традиции)

1. *Юрта /Жиіз үй/ - модель в миниатюре*

2. *Домашние животные /Үй жануарлары/ модель в миниатюре*

3. *Танцующая девушка /Биші қыз/ - модель в миниатюре*

4. *Колыбель /Бесік/ - модель в миниатюре*

5. *Посуда /Ыдыс/ - модель из папье-маше*

6. *Посуда : блюдо, пиалы/Ыдыс: табак, кеселер*

7. *Колыбель с подушками /Бесік жастықтармен/*

8. *Головные уборы для девочек и мальчиков / Бас киімдер: сәукеле, қалпақ, тақия/*

9. *Мужская одежда: чапан / Ерлер киімі: шапан*

10. *Женская одежда: жилеты /Әйел киімі: желеттер*

11. *Одежда на мальчика: жилет, брюки, чапан/ Ұл киімі: Желет, шалбар, шапан/*

12. *Одежда на девочке; платье, жилет / Қыз киімі: Көйлек, желет*

- Ребята, давайте вспомним, как называется наша Родина? (Казахстан)

- Что мы можем сказать о Республике Казахстан? Какая она? (огромная, богатая, красивая, цветущая)

- Как называется столица нашей Родины

(Нур-Султан)

- Какая есть символика Республики Казахстан? (флаг, герб, гимн)

Как Вы думаете, почему при входе в музей висит символика Казахстана? (люди должны знать символику РК)

(Педагог предлагает детям рассмотреть символику флаг и герб РК)

- Ребята, посмотрите, перед Вами очень красивый экспонат. Это «Золотой человек». Этот экспонат нашли археологи в Иссыкском кургане в 1969 году. Давайте его хорошо рассмотрим.

- У «Золотого человека» есть доспехи из золотой чешуи на кожаной основе. На голове – золотой остроконечный головной убор, украшенный золотыми пластинами и бляхами с изображением коней, барсов, горных козлов, птиц и деревьев. На шее находится золотая гривна с наконечниками в виде голов тигра. Этот экспонат – «Золотой человек» большая ценность нашей Родины.

- Давайте рассмотрим следующие экспонаты.

- Перед вами экспонаты ковроделие и волокование. Люди вышивали эти предметы для внутреннего убранства юрты. Настенные ковры – түскиіз, напольные войлочные ковры – сырмаки и текеметы. Купол юрты украшали ткаными лентами – бау и кисточками – шашак бау. Каждый предмет украшался орнаментом.

- Скажите, ребята, где можно увидеть похожие эти экспонаты у нас в быту? (дома, это паласы и ковры)

- Молодцы.

- Давайте, рассмотрим следующие экспонаты.

- Перед вами экспонаты – вышивки и плетения из чия.

- Посмотрите, это одежда казахского народа. На всех предметах вышиты красивые казахские орнаменты. Так же казахский народ плёл из чия прекрасные ковры, на которых виден казахский орнамент.

- А теперь, взгляните на следующий экспонат. Как Вы думаете, что это? (драгоценности)

- Правильно, это ребята, ювелирные изде-

лия. Они являются одним из важных культур музеев.

- Посмотрите, даже на ювелирных изделиях – серьгах, кольцах, браслетах, мы можем увидеть казахские орнаменты. – Следующий экспонат – это художественная резьба по дереву. Люди использовали при резьбе по дереву наборы инструментов: топорик, набор долот, ножи, шилы и пилочки. Даже на деревянных предметах мы можем с вами увидеть разнообразные казахские орнаменты.

- Ну и последний экспонат – это керамика.

- Ребята, давайте внимательно рассмотрим эти предметы.

- Особое место занимают вазы разных форм, статуэтки, блюда, тарелки, чайные сервизы.

- Ребята, посмотрите, какие красивые и изящные эти предметы. Такую красоту, мы можем увидеть только в музее.

- Этот человек возвращает цвет и недостающие фрагменты экспонату, склеивает разбитый горшок или вазу, починит старинный сундук или стол. Такого человека можно назвать музейный доктор.

- А теперь, я хочу предложить Вам создать музейный экспонат – камзол. Для этого давайте возьмем камзол и рассмотрим какие есть на нем узоры.

- Вот и посмотрели мы с вами все экспонаты нашего музея.

- Понравилось ли Вам? (да)

- Ну на этом наша экскурсия закончена. Пора возвращаться в детский сад (рефлексия).

«Музей убранства казахского народа»

Список литературы:

1. Добротворская С.Г. «Музейная педагогика» Учебно-методическое пособие.
2. М.Ю. Юхневич «Я поведу тебя в музей» Учебное пособие по музейной педагогике.

НАУРЫЗ МЕЙРАМЫН ТОЙЛАУҒА АРНАЛҒАН «ШЫМЫРЛЫҚ ПЕН ШЕБЕРЛІК КҮНІ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ БАЙҚАУЫН ӨТКІЗУ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің «Балаларды ерте дамыту институты» РММ ағымдағы жылдың 11-17 наурыз аралығында Наурыз мейрамын тойлауға арналған «Шымырлық пен шеберлік күні» республикалық байқауын өткізді.

Байқаудың мақсаты: қазақ халқының салт-дәстүрлерімен, әдет-ғұрыптарына, ұлттық ойындарға және еңбек әрекетіне баулу арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық және шығармашылық қабілеттерін, қызығушылықтарын, белсенділігін қалыптастыру.

«Шымырлық пен шеберлік күні» екі блок бойынша өткізілді:

1) «Ханталапай» балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұлттық ойындар (қимылды, сюжетті-рөлдік және басқа) ұйымдастырылды және өткізілді;

2) «Әке көрген оқ жонар, ана көрген тон пішер» балалар мен ата-аналардың арасында мата, жүн, былғары, киіз, ағаш, жіп, қағаз, сазбалшық және т.б. заттардан қолөнер туындыларын әзірлеуден байқау

ұйымдастырылды.

Байқау меншік нысанына қарамастан мектепке дейінгі ұйымдардың барлық типтері мен түрлері арасында 3-тен 5 (6) жасқа дейінгі балалардың қатысуымен өткізілді.

«Шымырлық пен шеберлік күні» үш кезең бойынша өткізілді: 1 – аудандық (қалалық); 2 – облыстық; 3 – республикалық. Байқаудың қатысушылары: облыстық, қалалық (Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент) кезеңнің жеңімпаздары.

«Шымырлық пен шеберлік күні» байқауының республикалық кезеңіне қатысу үшін білім басқармалары Балаларды ерте дамыту институтына жеңімпаздардың бейнематериалдарын ұсынды. «Ханталапай» ойынына 11 өңірден 19 материал, «Әке көрген оқ жонар, ана көрген тон пішер» - 11 өңірден 22 материал.

«Шымырлық пен шеберлік күні» байқауының қорытындысы бойынша келесі жүлделі орындар белгіленеді:

«Ханталапай» ойыны бойынша:

I орын:

- № 33 «Айсәуле» бөбекжай-бақшасы, Жамбыл облысы, Тараз қаласы

II орын:

- «Алпамыс» балабақшасы, Ақмола облысы, Астрахан ауданы

- «Бегім Ана» бөбекжай-балабақшасы, Қызылорда қаласы

III орын:

- № 8 сәбилер бақшасы, Павлодар қаласы

- «Алпамыс» бөбекжай бақшасы, Қызылорда қаласы

«Әке көрген оқ жонар, ана көрген тон пішер» байқауы бойынша:

I орын:

- Орналы Айназ - № 3 «Өрімтал» бөбекжай-балабақшасы, Қызылорда облысы, Қазалы ауданы

II орын:

- Асылбек Нұрислам - № 8 бөбекжай-бақшасы, Жамбыл облысы, Тараз қаласы

- Бекирова Мерей - «Бауырсақ» жекеменшік балабақшасы, Маңғыстау облысы

- Нуралиев Тәуекел - «Анеля» бөбекжайы, Түркістан облысы, Сайрам ауданы

III орын:

- Хибат Бекмұрат - Сосновка жалпы орта білім беру мектебі, Павлодар облысы, Шарбақты ауданы

МИР ДЕТСТВА

- Жанаділ Алия, Азымқан Тоғжан, Пардабай Балауса - № 11 «Нұрбөбек» бөбекжай-балабақшасы, Түркістан облысы, Мақтаарал ауданы

Байқау жүлдегерлері «Bilim-orkenietі» ұлттық инновациялық ғылыми-зерттеу орталығы ұсынған бағалы сыйлықтарымен және Балаларды ерте дамыту институтының дипломдарымен марапатталды.

«Шымырлық пен шеберлік күні» байқауының нәтижелері туралы ақпарат Институттың www.irrd.kz сайтында және әлеуметтік желілерде орналастырылады.